

דעת גדולים

שו"ת מרבתינו בענין
מצות כיסוי הראש כהלכה בזמנינו

32 שאלות – מאות תשובות

כולל שו"ת
ממון שר התורה
הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

ניתן לתרום לזיכוי הרבים (100% תרומה):

א. נדרים פלוס (חפשו 'דעת גדולים')

ב. במענה אוטומטי:

037630585 שלוחה 8592 (24 שעות)

הודפס בס"ד על נייר ללא חשש חילול שבת

בכל עניני הקונטרס
ניתן לפנות:

פקס:

077-31-800-41

דוא"ל:

DaatGdolim@gmail.com

(וכן ניתן להצטרף לקבלת העלון השבועי)

עימוד ועיצוב

אדטמסורה
הוצאת ספרים

מהדורה ראשונה

ערב שנת ה'תשפ"ו

דברים אחדים

יתברך הבורא וישתבח היוצר על שזיכנו להו"ל את ליקוט תשובות הפוסקים מתוך מאות חיבורים. ב"ה כבר זכינו להפיץ עשרות אלפי קונטרסים ועלונים של 'דעת גדולים' -מצות כיסוי הראש בזמנינו' ובהם ציטוטים מדברי רבותינו בדורות האחרונים ונתקבלו באהדה גדולה בבתי המדרשות בארץ ובעולם.

קיבלנו תגובות רבות אשר מוכיחות לכולנו שישראל עם קדושים וטהורים, מיד שמבינים שזוהי דעתם האמיתית של גדולי ישראל עושים שינויים לא קלים למען שמו יתברך.

בקצרה, מה בקונטרס של 'דעת גדולים'?

ספרים וקונטרסים רבים נכתבו על הפאה נכרית, ואין אנו נכנסים ללבן סוגיא זו שהרי היא נתבארה הדק היטב (ראו בספרים דבר ה', זהב לבושה, דברי שלום, בגדי קודש ועוד). העניין הוא שחל שינוי עצום במראה ומהות הפאה נכרית ואין דבר משותף בין הפאה נכרית המצויה בזמננו לפאה נכרית שעליה דיברו הפוסקים לבד מהשם "פאה נכרית". וכל המעיין בקונטרס הקודם שיצא ע"י 'דעת גדולים' (הנקרא "מצות כיסוי הראש בזמנינו"), ימצא ביטויים קשים על הפאות של ימינו דווקא מהפוסקים שהתירו את הפאה נכרית של העבר.

ומה התחדש בחיבור הנוכחי?

רבים מציבור הקוראים מבינים שהדרך הנכונה היא כהוראת הגדולים וכפי שציטטנו בקונטרס הנ"ל אבל יש שאלות צדדיות אשר מעכבות את התהליך. בליקוט זה השתדלנו לענות על שאלות רבות שנתקלנו בהם במהלך השנים האחרונות תוך כדי עיסוקינו בסוגיא על מנת לקצר ולהקל על תהליך המעבר לקיום המצוה כהלכתה.

מה ההבדל העיקרי בין הפאות בימינו לפיאות שהיו בעבר?

ההבדל העיקר הוא שהפאות בעבר יוצרו למטרת כיסוי והצנעת השיער, כיום מטרת הפאה היא נוי, כמו שאר התכשיטים ולכן מוכנים לשלם על כך טבין ותקילין (פאה נכרית יוקרתית כיום יכולה לעלות כ-20,000 שקלים ואף למעלה מכך). ומי שמוכן לשלם סכום כזה בודאי אין זה אלא בגלל ההתייפות על ידי לבישת הפאה נכרית.

רבנות למיחשב גברי?

ואם ישאל השואל הרי אין מעלה לאסוף את כמות גדולי ישראל שאסרו כדברי הגמרא (יבמות מה. ב"ב לו:) "רבנות למיחשב גברי?" התשובה היא שאנו מטרתו להביא בפני הקוראים מידע

שאיננו ידוע לרוב הציבור, והוא, שרוב ככל דברי הפוסקים אוסרים את הפאות של זמנינו. וגם אם נמצא מי שיתיר, מסתבר מאוד שאם היו יודעים את המכשול העצום שיש לבחורי ואברכי ישראל לא היה עולה על דעתם להתיר.

למה לעורר קטרוג על בנות ישראל אשר מוסרות נפשן למען התורה?

ההבדל בין קטרוג לתוכחה הינו ברור: קטרוג הוא רק כאשר מספרים את רעת הזולת ובפרט לאנשים אחרים ועוסקים בחטאיו ופשעיו בשעה שאין בכך כל תועלת, ואין מטרת הקטרוג לתקן את המעשים ולהביא לתשובה וחרטה.

אולם כאשר מוזכרת הרעה לחוטא הרי שהמטרה היא להוכיח את הזולת לתועלת בלבד כדי שיתקן מכאן ואילך את דרכיו ויחזור בו ממעשיו הרעים, ואם לחוטא זה לא יעזור לכל הפחות להוקיע ברבים מעשה מעין זה כדי להביא לכך שיפרשו אנשים אחרים מן האיסור ויתקנו את דרכיהם, או כדי לברר על ידי שלילת מעשי החוטאים ודרכיהם מהי ההשקפה הנכונה והדעה הישרה שבה נקיים את רצונו של הקב"ה וממילא יש בכך תועלת גדולה בהזכרת החטאים בדרך זו ואין בכך משום קטרוג חלילה

ובפרט ישנה תועלת כאשר לא מזכירים את שמות החוטאים אלא מתייחסים ומציינים רק את החטאים וההשקפות האסורות כדי לתקן. (מאת הרב צבי שפיץ שליט"א בעלון משפטי התורה מס' 127)

האם 'דעת גדולים' יצליחו לגרום שינוי?

בס"ד הצליחו ויצליחו. כבר קיבלנו תגובות חמות רבות על שינויים שנעשו אחרי קריאת הקונטרס והעלונים השבועיים. לכן אנו ממליצים להעביר את הקונטרס לאחר הקריאה לאחרים על מנת שיזכו גם הם לראות באור האמת ולקיים מצוה כהלכתה.

לסיום,

תודות לחיבורים הבאים שמהם נלקטו חלק מהדברים: סגולה מכל העמים בהוצאת ארגון 'הכתר', דבר ה', דברי שלום, הערות בענין פאה נכרית של זמנינו, זהב לבושה, הכתר והכבוד, הכתר, תורת הכיסוי, רצונך חפצתי, בגדי קודש ועוד.

תוכן הענינים

מפתח לפי שמות הרבנים 5

שער ההלכה א

שאלה א: פאה או מטפחת, מה עדיף? ג
 שאלה ב: מהי דעת הפוסקים על הפאות בימינו? לג
 שאלה ג: כיצד היו נראות הפאות בעבר? נח
 שאלה ד: האם פאה עדיפה כי במטפחת יוצאות שערות? סב
 שאלה ה: האם במטפחת יש חשש שינוי מ"מנהג" או "מוציא לעז על ראשונים"? סה
 שאלה ו: האם מותר ללבוש פאה מחוץ לבית בשביל "שלום בית"? עא
 שאלה ז: מהי מטרת הכיסוי? האם לא מספיק שיהיה היכר בין אשה נשואה לרווקה? עז
 שאלה ח: האם זה צנוע ללכת במטפחת במקום שלא נהוג כך? פ
 שאלה ט: האם אומרים בזה "מוטב יהיו שוגגים ולא יהיו מזידים"? פב
 שאלה י: האם דת יהודית משתנית? פד
 שאלה יא: האם יועיל לכסות חלק מהפאה בכובע או מטפחת? פו
 שאלה יב: הרב שלי מתיר, האם אפשר לסמוך עליו למעשה? פח
 שאלה יג: רב שרעייתו חובשת פאה רשאי להורות בזה או להעיד שרבו התיר? צב
 שאלה יד: כיבוד הורים או חיזוק במצות כיסוי הראש? צג
 שאלה טו: האם מותר לעסוק בפאנות או לפרסם בעיתונות פאות של זמננו? צו

שער המעשה ק

שאלה טז: האם צריך לדבר על זה בבית וכיצד? קא
 שאלה יז: בבית לא מעוניינים להתחזק בנושא, מה אוכל לעשות? קה
 שאלה יח: כיצד ניתן להתמודד עם תגובת המשפחה והסביבה? קז
 שאלה יט: מדוע להתחזק דוקא בנושא כיסוי הראש? קי

שער הפנימיות קיא

שאלה כ: האם רצון הקב"ה לכסות בפאה או במטפחת? קיג
 שאלה כא: מה מכובד יותר, פאה או מטפחת? קטז
 שאלה כב: כיצד התחילה לבישת הפאות? קיח

שאלה כג: כיצד כיסו את ראשן בקהילות שלא הייתה בהן ההשכלה וגזירות המלכות? . קכא
 שאלה כד: הרי נשים רבות הולכות עם פאה כולל רבניות מפורסמות? קכד
 שאלה כה: האם כשהשערות מנותקות מהגוף אין בזה יצר הרע? קכט
 שאלה כו: מהן הרווח של אלו המקפידות על כיסוי כהלכה? קלא
 שאלה כז: מה ההפסד של אלו שאינן מכסות ראשן כהלכה? קלז
 שאלה כח: האם יש בעיה ללבוש בגד או שיער שהיה על גויה? קמה
 שאלה כט: מה גורם לקידוש השם ומה לחילול השם? קמח
 שאלה ל: האם יש קשר בין כיסוי הראש לגאולה? קנב

שער עובדות והנהגות קנו

שאלה לא: האם יש קשר מוכח בין כיסוי הראש למחלה הנוראה ל"ע? קנז
 שאלה לב: האם יש עובדות מאומתות מגדולי ישראל על פאה נכרית? קס

מפתחות לפי שמות הרבנים

שמות הרבנים לפי סדר א' ב' - ליד כל רב מופיעים העמודים ששמו מופיע בהם

מרנן ורבנן זצוק"ל

מרן הגאון רבי יואל אדלער זצוק"ל נה
 מרן הגאון רבי שלמה זלמן אולמן זצוק"ל קיג
 מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל ו לא לג מג נו נח קיג קמ קנב
 מרן הגאון רבי שמואל אויערבך זצוק"ל ג ו ז לד סב קז קלא
 מרן הגאון רבי יצחק שלמה אונגר זצוק"ל לד
 מרן הגאון רבי דוד צבי אורדנטליך זצוק"ל עא קכד
 מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל ז לד ט נו מב סה עח פו צג קא קז קכד קלא
 מרן הגאון רבי סענדר ארלנגער זצוק"ל ט לה סה פח צב קז קיג קלא
 מרן הגאון רבי דוד בעאנר זצוק"ל פח
 מרן הגאון רבי יצחק צבי בערנפעלד זצוק"ל נה
 מרן הגאון רבי מאיר ברנדסדורפר זצוק"ל נו
 מרן הגאון רבי יששכר דב גאלדשטיין זצוק"ל ד
 מרן הגאון רבי שלמה גראס הכהן זצוק"ל סה עא פב
 מרן הגאון רבי נתן געשטעטנער זצוק"ל ג נה פד
 מרן הגאון רבי שריה דבילצקי זצוק"ל ט
 מרן הגאון רבי ישראל משה דושינסקי זצוק"ל ד
 מרן הגאון רבי יצחק שמחה הורוויץ זצוק"ל נח
 מרן הגאון רבי משה הלברשטאם זצוק"ל נו
 מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל ג ז ט לו נו עב עח פד קיג קלה קמה קנב
 מרן הגאון רבי יוסף אברהם וולף זצוק"ל ט
 מרן הגאון רבי יצחק טוביה ווייס זצוק"ל נו
 מרן הגאון רבי יצחק יעקב וייס זצוק"ל ד
 מרן הגאון רבי ברוך ויסבקר זצוק"ל ה
 מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל קכא
 מרן הגאון רבי בנימין יהושע זילבר זצוק"ל נה
 מרן הגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצוק"ל ט עב פד
 מרן הגאון רבי רבי יוסף ליברמן זצוק"ל קיט קמט
 מרן הגאון רבי יוסף ליס זצוק"ל נט
 מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל ג ט עב קה
 מרן הגאון רבי משה יהושע לנדא זצוק"ל קיט קמח
 מרן הגאון רבי בנימין מנדלזון זצוק"ל י קמח
 מרן הגאון רבי גדליה נדל זצוק"ל לו
 מרן הגאון רבי יהושע נויבירט זצוק"ל ו

מרן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצוק"ל..... י לז
 מרן הגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק זצוק"ל..... י נט
 מרן הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל..... ד
 מרן הגאון רבי משה אריה פריינד זצוק"ל..... ד י לז קמב קנב קסג קסד
 מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל..... יא קכה
 מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל..... ד יא לז סג סו עב פו קכה קמו קס קסא
 מרן הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ זצוק"ל..... יב צב
 מרן הגאון רבי חיים שאול קרליץ זצוק"ל..... יב
 מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל..... ג יב יג לח נו סג סו עח פו קיג
 מרן הגאון רבי אהרן ראטה זצוק"ל..... עג קלב קנב
 מרן הגאון רבי אהרן צבי רומפלר זצוק"ל..... ט לח נט פ פג צד
 מרן הגאון רבי שלום שבדרון זצוק"ל..... לט קיג קכה קלב
 מרן הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל..... יג עג
 מרן הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל..... פה
 מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל..... יג קה
 מרן הגאון רבי אריה שכטר זצוק"ל..... קג
 מרן הגאון רבי חיים אלעזר שפירא זצוק"ל..... קכו
 מרן הגאון רבי פינחס שרייבר זצוק"ל..... קיג

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א..... ד ה יג קלג
 הגאון רבי אברהם יצחק אולמאן שליט"א..... נו
 הגאון רבי ישראל אולמן שליט"א..... ה
 הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א..... ד ה לג לה לט נו נט עד
 הגאון רבי עמרם אופמן שליט"א..... קיג
 הגאון רבי יוסף מאיר אלטמן שליט"א..... קיג
 הגאון רבי ישראל גואלמן שליט"א..... נז
 הגאון רבי ישראל גנס שליט"א..... ד יד נו קב קסה
 הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א..... ד ה
 הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א..... ז לג מ סד צו
 הגאון רבי שמאי קהת גרוס הכהן שליט"א..... ד ה יד נו
 הגאון רבי מאיר גריינמן שליט"א..... יב ס
 הגאון רבי אליעזר הלוי דינר שליט"א..... מ ס קיג
 הגאון רבי יהודא אריה דינר שליט"א..... ה מ נז
 הגאון רבי יוסף בנימין ואזנר שליט"א..... קיג
 הגאון רבי צבי ובר שליט"א..... ד ה מא נו נז ס קג
 הגאון רבי אברהם נפתלי ויג שליט"א..... נז
 הגאון רבי צבי וידר שליט"א..... מא
 הגאון רבי יעקב מאיר זוננפלד שליט"א..... נח

הגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א..... ה
הגאון רבי ישראל יצחק זילברמן שליט"א..... נז
הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א..... ד ה מד עד קלג
הגאון רבי מאיר טרגר שליט"א..... נז
הגאון רבי יהודה יוספי שליט"א..... קג קנ
הגאון רבי אליהו אליעזר יעקובזון שליט"א..... קיג
הגאון רבי דוד כהן שליט"א..... מא
הגאון רבי מנחם מנדל לובין שליט"א..... ד ה ט יד מב נו קג
הגאון רבי יהודה ליס שליט"א..... יד מב ס עו קו קיד
הגאון רבי גרשון מלצר שליט"א..... קנא
הגאון רבי רבי ישראל מרמרוש שליט"א..... ה
הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א..... ה קיג
הגאון רבי דן סגל שליט"א..... ה יא מג נח צז קלד
הגאון רבי יהודא סילמן שליט"א..... ד ה יד נז קז קי קלד
הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א..... ה
הגאון רבי אליהו פוזן שליט"א..... ה
הגאון רבי מנחם מנדל פוקס שליט"א..... טו
הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א..... ה מג
הגאון רבי צבי פלמן שליט"א..... ה
הגאון רבי עמרם פריד שליט"א..... סח עו פא קלד קמג
הגאון רבי גבריאל צינגער שליט"א..... מה
הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א..... ח טו סב צג קיג קיד
הגאון רבי נפתלי קופשיץ שליט"א..... ה
הגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א..... ה
הגאון רבי דב קוק שליט"א..... טו טז מה
הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א..... ד טז מה נז עב צא צה קיג קלה קמד
הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א..... ד יז נו קח
הגאון רבי שבח צבי רוזנבלט שליט"א..... ד נז
הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א..... ד ה יז מה נז קלה
הגאון רבי אפרים רוטשילד שליט"א..... נז
הגאון רבי יהודה אריה הכהן רפפורט שליט"א..... מו קו
הגאון רבי פינחס שוב שליט"א..... טז מו עט צז קיד קלה
הגאון רבי איתמר שוורץ שליט"א..... יז מו פא קט קמג
הגאון רבי יהודה אריה שוורץ שליט"א..... ה
הגאון רבי ישעיה שולזינגר שליט"א..... מו קטו קנא
הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א..... ה יז סד סח קד קח קי קיג קיז קלו
הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א..... ה צה קט קיג קלו
הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א..... לז מז נו ס סט קכג קנג
הגאון רבי צבי שירלין שליט"א..... נז
הגאון רבי משה יהודה שלזינגר שליט"א..... ה
הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א..... ד נ

גדולי ומאורי החסידות זי"ע

אוטווצק ווארקא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי בונים מאוטווצק זי"ע..... יח
 אונגוואר: כ"ק מרן בעל ה'משנה הלכות' מאונגוואר זי"ע..... מז נט עג עח פג
 אלכסנדר: כ"ק מרן האדמו"ר רבי אברהם מנחם מאלכסנדר זי"ע..... יח
 אמשינוב: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יצחק מאמשינוב ארה"ב זי"ע..... יח
 באבוב: כ"ק מרן האדמו"ר מבאבוב זי"ע..... יח
 באיאן: כ"ק מרן האדמו"ר שלמה מרדכי מבאיאן זי"ע..... מז
 ביאלה: כ"ק מרן רבי יחיאל יהושע מביאלא זי"ע..... נה
 בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זי"ע..... יח
 בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע..... יט
 ברסלב: הגה"צ רבי לוי יצחק בנדר זצוק"ל..... יט
 ברסלב: הגה"צ רבי שמואל שפירא זצוק"ל..... יט
 ברסלב: הגה"צ רבי אליעזר שלמה שיק זצוק"ל - המוהרא"ש..... יט מז
 גור: כ"ק מרן האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור זי"ע..... כ מז נה
 גור: כ"ק מרן האדמו"ר ה'פני מנחם' מגור זי"ע..... כ
 דארג: כ"ק מרן האדמו"ר ה'אמרי שפר' מדארג זי"ע..... כ
 דזיקוב: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יהודא'לע מדזיקוב זי"ע..... כ פז
 ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'צמח צדק' מויזניץ זי"ע..... כ
 ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע..... כ
 ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'אמרי חיים' מויזניץ זי"ע..... כ
 ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'ישועות משה' מויזניץ זצוק"ל..... ג כא נה
 חב"ד: כ"ק מרן האדמו"ר הצמח צדק זי"ע..... כא
 חב"ד: כ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע..... כא קלז
 חב"ד: הגאון רבי מרדכי שמואל אשכנזי זצ"ל..... מח
 זוטשקא: כ"ק מרן האדמו"ר ה'הצניעות והישועה' זי"ע..... מח עג פה קמט
 טאהש: כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש זי"ע..... כג סו צד
 לעלוב: כ"ק מרן האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע..... כ גנה
 משכנות הרועים: כ"ק מרן רבי בנימין רבינוביץ זי"ע..... קב קנג
 מעליץ: כ"ק מרן האדמו"ר ממעליץ שליט"א..... ו יז
 נדבורנה: כ"ק מרן האדמו"ר ה'דבר חיים' מנדבורנה זי"ע..... כג
 סאטמר: כ"ק מרן האדמו"ר ה'דברי יואל' מסאטמר זי"ע..... מח עח פה
 סאטמר: כ"ק מרן האדמו"ר ה'ברך משה' מסאטמר זי"ע..... מח
 סטראפקוב י-ם: כ"ק מרן ה'דברי יחזקאל שרגא' זי"ע..... כג מט סב קכ קכו
 סיגט: כ"ק מרן האדמו"ר ה'יטב לב' מסיגט זי"ע..... כג
 סיגט: כ"ק מרן האדמו"ר ה'עצי חיים' מסיגט זי"ע..... כג
 סלונים: כ"ק מרן האדמו"ר ה'סוד העבודה' מסלונים זי"ע..... כד
 סלונים: כ"ק מרן האדמו"ר ה'נתיבות שלום' מסלונים זי"ע..... כד
 ספינקא: כ"ק מרן האדמו"ר ה'חקל יצחק' מספינקא זי"ע..... כד
 ספינקא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי נחמן כהנא מספינקא זי"ע..... נה

ספינקא וויליאמסבורג: כ"ק מרן האדמו"ר מספינקא וויליאמסבורג זי"ע..... כד
 סקולען: כ"ק מרן האדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זי"ע..... מח
 ערלוי: כ"ק מרן האדמו"ר גאב"ד ערלוי זי"ע..... כד נה
 פאפא: כ"ק מרן האדמו"ר ה'ויחי יוסף' מפאפא זי"ע..... כד
 צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר ה'דברי חיים' מצאנז זצוק"ל..... כד
 צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר הדברי יציב מצאנז זי"ע..... פה
 קאליב: כ"ק מרן האדמו"ר מקאליב זי"ע..... כה מט קלז
 קאמרנא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יעקב משה מקאמרנא זי"ע..... כה קלג
 קאמרנא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יצחק איזיק מקאמרנא זי"ע..... קלז
 קאשניב: כ"ק מרן האדמו"ר מקאשניב זי"ע..... כה
 קאלשיץ: כ"ק מרן האדמו"ר רבי חנה מקאלשיץ זי"ע..... כה
 קארלין: כ"ק מרן האדמו"ר ה'בית אהרן' מקארלין זי"ע..... קנז
 קרעטשניף קרית גת: כ"ק מרן אדמו"ר מקרעטשניף קרית גת זי"ע..... מט ככו קנג
 שומרי אמונים: מרן האדמו"ר רבי אהרן ראטה זי"ע..... עג קלב קנב
 תולדות יהודה: כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות יהודה סטוטשין שליט"א..... ו נ

גדולי ומאורי החסידות שליט"א

אלכסנדר: כ"ק מרן האדמו"ר מאלכסנדר שליט"א..... ו יז
 בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א..... יט מח
 ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר מויזניץ שליט"א..... ו יז
 זוטשקא: כ"ק מרן האדמו"ר מזוטשקא שליט"א..... ו יז
 טשרנוביל: כ"ק מרן האדמו"ר מטשרנוביל שליט"א..... ו
 מבקשי אמונה: כ"ק מרן האדמו"ר ה'מבקשי אמונה' שליט"א..... כג
 מכנובקה: כ"ק מרן האדמו"ר ממכנובקה שליט"א..... ו
 נדבורנה: כ"ק מרן האדמו"ר מנדבורנה שליט"א..... ו
 סטריקוב: כ"ק מרן האדמו"ר מסטריקוב שליט"א..... ו
 צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א..... ו יז כה מט קטו קלו קמו
 קרעטשניף: כ"ק מרן האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א..... ו
 ראחמיסטריווקא: כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א..... ו
 שומרי אמונים: כ"ק מרן האדמו"ר משומרי אמונים אשדוד שליט"א..... ו

חכמי ספרד זצוק"ל

מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל..... כו נ גג פו קס
 מרן הגאון רבי ישראל אבוחצירא זצוק"ל – הבבא סאלי..... קלח קמ
 מרן הגאון רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל..... קמ
 מרן הגאון רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל..... כז

מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק אַבּוּלְעַפִּיָּא זְצוּק"ל	קכא
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹרֵם אַבְרָג'ל זְצוּק"ל	קמ
מֵרֵן הַרְאֲשָׁל"צ הַגָּאוֹן רַבִּי מֵרְדֵּכִי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל	נח
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה אֱלִיעֶזֶר אֶלְפַּנְדְּרִי זְצוּק"ל	קכא
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי חֲנִינָא בּוּגִיד סַעְדוֹן זְצוּק"ל	נב סג קכב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה בֶּן שְׁמַעוֹן זְצוּק"ל	נ קיג קלב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּעַדְנִי זְצוּק"ל	ד נ קיג
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יִנּוֹן חוּרֵי זְצוּק"ל	כז
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן חִירָאֲרִי זְצוּק"ל	כז
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי נִיסִים יֶגֶן זְצוּק"ל	כו נ קמט
מֵרֵן הַרְאֲשָׁל"צ הַגָּאוֹן רַבִּי עוֹבַדְיָה יוֹסֵף זְצוּק"ל	כח נא סו פב צב צו קב קכד קכט קלב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף זְצוּק"ל	קז
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק כְּדוּרִי זְצוּק"ל	נא קמא קנז קנט
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים כֶּסֶּא'ר זְצוּק"ל	קכא
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה לִוי זְצוּק"ל	עב פח קמא
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי חֲזַקְיָהוּ מִדִּינֵי זְצוּק"ל – הַשְּׂדֵי חֲמֵד	קכא
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מֵאֲמֵן זְצוּק"ל	קכא
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב מוֹצַפִּי זְצוּק"ל	נא פו קכב קס
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי מִצְלִיחַ מְזוּז זְצוּק"ל	נב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי מֵאִיר מְזוּז זְצוּק"ל	כח נב סב קב קיט קכט
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה מַלְכָּה זְצוּק"ל	נב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלוֹם מִשְׁאֵשׁ זְצוּק"ל	כח פט קכב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי עֲזַרָּא עֲטִיָּה זְצוּק"ל	כח קכב קכה
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם פִּלְאגִי' זְצוּק"ל	קכב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי רַפָּאֵל כְּדִיר צַבָּאן זְצ"ל	קכב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יְהוּדָה צְדָקָה זְצוּק"ל	כט קכב קמב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק שַׁחֲבֵר זְצוּק"ל – אֶרְגִּנְטִינָה	נט
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלוֹם שְׁמוּאֵלִי זְצוּק"ל	כט
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי יַחִיא שְׁנִיאֹר זְצוּק"ל	כט
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי רְאוּבֵן שְׁלוֹם שְׂרָאבְנִי זְצוּק"ל	קמו
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ שְׂרִיקִי זְצוּק"ל	נב קכג קמב
מֵרֵן הַגָּאוֹן רַבִּי מֵרְדֵּכִי שְׂרַעְבִי זְצוּק"ל	כט נב

חכמי ספרד שליט"א

הַגָּאוֹן רַבִּי רְאוּבֵן אֱלִבְז שְׁלִיט"א	ה קמב
הַגָּאוֹן רַבִּי מֵאִיר אֱלִיהוּ שְׁלִיט"א	ל צ קמב
הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלוֹם אֲרוּשׁ שְׁלִיט"א	קה
הַגָּאוֹן רַבִּי אֶהֱרָן בּוּטְבּוּל שְׁלִיט"א	ל
הַגָּאוֹן רַבִּי נֹתָן בֶּן סִנְיֹר שְׁלִיט"א	ז כו לא

הגאון רבי שמעון שליט"א.....	ד ה
הגאון רבי נסים בן שמעון שליט"א.....	נג
הגאון רבי אליהו בר שלום שליט"א.....	ל סג
הגאון רבי יצחק ברכה שליט"א.....	נג
הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א.....	לא נגס ז קכו קמב
הגאון רבי יעקב הלל שליט"א.....	ג
הגאון רבי אברהם זכותא שליט"א.....	נג ס
הגאון רבי שלמה ידידיה זעפרני שליט"א.....	נז
הראשל"צ הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א.....	נג עד פה צא קו קטז קכט
הראשל"צ הגאון רבי דוד יוסף שליט"א.....	ל
הגאון רבי יצחק כהן שליט"א.....	ה
הגאון רבי יעקב ישראל לוגסי שליט"א.....	עה קכז קלד
הגאון רבי יצחק לוי שליט"א.....	קיד
הגאון רבי שבתי לוי שליט"א.....	נד סז עה קכט
הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א.....	כו לז נד ס צא קד קו קיג קכז קמג קנ קנח קס
הגאון רבי איתמר מחפוד שליט"א.....	נד צו קכח קמג
הגאון רבי שלמה יוסף מחפוד שליט"א.....	ה קיג
הגאון רבי אופיר יצחק מלכא שליט"א.....	לב
הגאון רבי משה צדקה שליט"א.....	ה
הגאון רבי יוסף משדי שליט"א.....	לא עו
הגאון רבי אבנר עפגין שליט"א.....	סז קל קמז
הגאון רבי חיים רבי שליט"א.....	נד
הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א.....	לב נה צא קיד קכג קל קסז
הגאון רבי בניהו שמואלי שליט"א.....	קמד קנג
הגאון רבי יוסף שני שליט"א.....	נה
הגאון רבי ברוך שרגא שליט"א.....	כו כט

דבר הרבניות

הרבנית שרה שנירר ע"ה.....	לב
הרבנית סאסא ע"ה.....	יט
הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה.....	לב
הרבנית הלפרין ע"ה.....	קסז
הרבנית מבעלזא תליט"א.....	יט
הרבנית מקרעטשניף תליט"א.....	לב
הרבנית לאה קוק תליט"א.....	טו
הרבנית ג. בידרמן תליט"א.....	סט
הרבנית יהודיוף תליט"א.....	קלח

דעת גדולים

שער ההלכה

שאלה א: פאה או מטפחת, מה עדיף?

הנושא המדובר ביותר הוא האם כיסוי הראש על ידי מטפחת עדיף על פאה נכרית או לא. יש הטוענים שפאה נכרית מכסה יותר ממטפחת, או שפאה נכרית מכובדת יותר ממטפחת, או שפאה נכרית מתאימה ל'בן תורה' ומטפחת ל'בעלי תשובה' וכו'.

כמו כן יש הטוענים שיש עדיפות לפאה נכרית על מטפחת עקב הניסיונות הגדולים המצויים בזמננו ברחובות הערים או שפאה נכרית עדיפה כדי שלא תתגנה על בעלה.

בפרק זה נביא בס"ד את דברי הפוסקים האם פאה נכרית עדיפה או מטפחת וממילא נדע מה מכובד יותר בעיני הקב"ה ומה פחות. ולגבי שאר הטענות ראו להלן בשאלות הבאות.

מכתבי הרבנים והאדמו"רים

מכתב - טבת תשנ"ו

"ישמח לבנו על אשר שמענו שנשים רבות קבלו על עצמן לדקדק בצניעות וחזרו למנהג ישראל מקדמת דנא, לכסות ראשן במטפחת ולא בפאה נכרית... לזאת הנני מצטרף לחזק ולאמץ את הנני גיבורי כח המתעוררות להחליף מפאה נכרית למטפחת ומברכן מקרב לב בבני חיי ומזוני רויחי ובריאות גופא וכל מילי דמיטב"

שמואל הלוי ואזנר
מיכל יהודה ליפקוביץ. [והוסיף בכתב ידו: "כיהודה ועוד לקרא, קריאה קדושה וברכה לכל אלו שנוהגות במעלות הקדושה והצניעות, שיתברכו בנחת מילדיהן שייגדלו בתורה ויראת שמים לפאר המשפחות וכלל ישראל"]
ניסים קרליץ [והוסיף בכתב ידו: "גם אני מצטרף לברך את אלו המדקדקים בגדרי הצניעות ביתר שאת וכמבואר למעלה"]
נתן גשטעטנער (הובא ב'אור ליעקב' עמ' קכה)

קריאת קודש - ער"ח סיון תשס"ד

"ושמח לבנו על שע"י כך נשים רבות קבלו על עצמן לחזור למנהג ישראל מקדמת דנא לכסות ראשן במטפחת ולא בפאה נכרית... והננו לברך מקרב לב שתזכו לדורות ישראלים מבורכים, לזרע ברך ה' מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא" (הובא ב'דברי שלום' עמ' שמז).

מיכל יהודה ליפקוביץ
יעקב הלל

ניסים קרליץ
שמואל אויערבאך

דבר הקודש - רבני העדה החרדית זצוק"ל - אלול תשל"ה

"בדורנו נושאות אלפי נשים צדקניות והגונות את נזר הצניעות בראשן, בגאון ותפארת שבקדשה, בכסוי ראש בלי פאה נכרית, ומקימות דת יהודית כפשוטו וכמשמעו, ללא כל התחכמויות, ובזאת מקדשות הנשים שם שמים"

ישראל משה דושינסקיא
ישראל רבינוביץ
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר

(דבר הקודש המלא מופיע בספר הכתר והכבוד לחי העולמים מהדו"ק חלק א' מעמ' קל"א)

קול קורא מגדולי הרבנים - חשון תשע"ח-אדר תש"פ

"הנה בשנים האחרונות חלה התדרדרות חמורה בנושא הפאות, וסניגור נעשה קטיגור באשר המצוה היקרה של כיסוי הראש שמטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, הפכה במקרים רבים לאבן נגף של חוסר צניעות, וכבר בשנת תשנ"ו כתבו גדולי ישראל כי הפאות החדשות ברובן הגדול אינן לפי דרכי הצניעות ומאז ועד היום המצב הולך ומחמיר יותר ויותר"

ישראל גנס

צבי ובר

מנחם מנדל לובין- והוסיף בכת"י: כל מודה על האמת יאמר את הנ"ל

שמאי קהת גרוס הכהן

חיים שמרלר - והוסיף בכת"י: הנני מצטרף להנ"ל

עזריאל אויערבך - והוסיף בכת"י: פשוט הוא שהמצב של הפאות צריך תיקון גדול וע"כ תחזקנה

הנשים הצנועות שקבלו עליהן ללבוש מטפחת

מאיר קסלר - והוסיף בכת"י: אשרי הנשים הצנועות שמשתדלות ביותר לשמור על דת יהודית

בהידור וללא התחכמויות ובזכותן נגאל בקרוב

קריאה של מצוה - אלול תשפ"א

"המצב הקשה שאנו נמצאים בו מחייב חשבון הנפש, והרבה דברים צריכים חיזוק. וא' מהן הוא מצות כיסוי הראש לקיימו כראוי, ואף בינינו הדבר נפרץ, והוקם ע"י מרגן זצוקללה"ה הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"ש ואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל ביה"ד "משמר התורה".

ומתוך לשון הוראתם: "על כן יש להימנע מכל דבר שמטרתו לשוות לפאה מראה טבעי כגון וכו' וכל זה חובה מן הדין, וכל המוסיף להדר מוסיפין לו. ובזכות זה יגדור ה' פרצותינו"

ישראל קנייבסקי
שמעון בעדני
ישראל גנס
משה שאול קליין
מרדכי שמואל אדלשטיין בן הגר"י אדלשטיין
שמעון גלאי
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר
ישראל יעקב פישר

מסעוד בן שמעון
ישראל מרמרוש
ישראל אולמן

יהודא אריה דינר
מרדכי בונם זילברברג
צבי פלמן
יהודה אריה שוורץ

מכתב גדולי ראשי הישיבות - חשון תשפ"ד

"בזכות נשים צדקניות עתידים להגאל. וכבר בשנת תשנ"ו כתבו גדולי ישראל כי הפאות החדשות ברובם הגדול אינן לפי גדרי הצניעות ומאז ועד היום המצב הולך ומחמיר. ומחמת כן פרסמו גדולי ישראל **שיש לחזק הנשים המחליפות למטפחת או כובע** צנועים המכסים את השערות היטב, ובזה ינצלו הנשים גם כן מלהניח על ראשן שיער שיש בו חשש תקרובת ע"ז חלילה, שכל זה משפיע טומאה גדולה. וכל השומרות על גדרי הקדושה והצניעות יזכו להוסיף שמירה עליונה"

הרב ברוך דוב פוברסקי	הרב יצחק זילברשטיין
הרב משה יהודה שלזינגר	הרב אביעזר פילץ
הרב ברוך ויסבקר	הרב משה צדקה
הרב דן סגל	הרב עזריאל אויערבאך
הרב שמעון גלאי	הרב שריאל רוזנברג
הרב יהודא סילמן	הרב מנחם מנדל לובין
הרב צבי ובר	הרב מסעוד בן שמעון
הרב נתן קופשיץ	הרב שמואל אליעזר שטרן
הרב יעקב מאיר שטרן	הרב שלמה מחפוד
הרב ראובן אלבז	הרב מרדכי שמואל אדלשטיין
הרב נפתלי נויסבוים	הרב שמאי קהת גרוס
הרב יצחק כהן	הרב נפתלי קופשיץ
הרב אליהו פוזן	

מכתב לרגל המצב הקשה בארה"ק - ב' אדר תשפ"ד

"לרגל המצב הקשה של עם ישראל בארץ ישראל, התחילה תנועה של התחזקות ובאתי להביע דעתי שזכות גדולה להתחזק בכיסוי השיער ואשרי הבית שיקבל על עצמו לעבור מפאה למטפחת ובזכות זו יזכו לרוב נחת יהודית מבניהם הנני לחזק ולעודד את כל הני נשים צדקניות שמקבלות על עצמן לחבוש כיסוי ראש צנוע וכשר לכל הדעות, שבוודאי גורמות נחת רוח גדול להקב"ה"

יהודא סילמן	שריאל רוזנברג
שמואל אליעזר שטרן	מנחם מנדל לובין
יעקב מאיר שטרן	מסעוד בן שמעון
שמאי קהת הכהן גרוס	מרדכי שמואל אדלשטיין
נפתלי הכהן קופשיץ	

(ניתן לקבל את המכתב המלא במערכת)

מרנן ורבנן גדולי האדמו"רים שליט"א - תשפ"ד

"הנה כידוע מצוות כיסוי הראש נתנה לאשה הנשואה כדי להוסיף בצניעותה, וכבר בשנת תשנ"ו כתבו מרנן הר"ש הלוי ואזנר והגר"נ קרליץ זצ"ל במכתבם שרוב הפאות החדשות אינן לפי גדרי הצניעות ומאז המצב רק הולך ומחמיר. לכן שמחנו לשמוע שנשים רבות מקבלות על עצמם לכסות את ראשן במטפחת מה טובה ונאה דבר זה אשר גורם לשמירה עליונה עלינו ובודאי שזכותן רבה עד למאוד, ובפרט בעת הזאת שבני ישמעאל הרימו ראש ועם ישראל זקוק לרחמי שמים מרובים.

לזאת אנו מצטרפים לחזק ולאמץ את נשות ישראל המתעוררות לכסות את ראשן במטפחת צנועה המכסה את כל הראש כראוי, שכידוע יש בזה סגולה נפלאה לזכות לבנים צדיקים תלמידי חכמים, וכמו שאמרו חז"ל על קמחית, ובזכות זו יזכו לבני חיי מזוני רויחי ובריאות גופא וכל מילי דמיטב ולרוב נחת מבניהם, וכבר אמרו חז"ל שאין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שבדור, ויה"ר שבזכות חיזוק קדושת ישראל יחיש גאולתנו במהרה.

החותמים כ"ק מרנן ורבנן שליט"א:

האדמו"ר מוויזניץ	האדמו"ר מושרנוביל
האדמו"ר מראחמיסטריווקא	האדמו"ר מקרעטשניץ
האדמו"ר מנדבורנה	האדמו"ר ממכנובקה
האדמו"ר מסטריקוב	האדמו"ר מאלכסנדר
האדמו"ר מזוטשקא	האדמו"ר ממעליץ
האדמו"ר משומרי אמונים אשדוד	האדמו"ר מתולדות יהודה סטוטשין
וכן הובאו דברי האדמו"ר מצאנז שליט"א	
(ניתן לקבל במערכת את צילום המכתב)	

מרנן ורבנן זצ"ל**מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל**

בנו הגאון רבי שמואל אויערבך זצוק"ל: "וכבר העדתי עדות נאמנה אשר כן היה **דעתו ורצונו של אאמו"ר גאון ישראל זללה"ה אשר נשי ישראל יכסו ראשן במטפחת**. וגם ראיתי בעיני צערו הגדול של אאמו"ר זללה"ה על 'הפאה הנכרית' שהתפשטה בקרב שלומי אמוני ישראל, ד' ירחם" (במכתב. ערב חג השבועות סיון ה'תשס"ד)

תלמידו הגאון רבי יהושע נויבירט זצ"ל: "סיפר לי רבי יהושע נויבירט זצ"ל מח"ס שמירת שבת כהלכתה: 'לפני חמישים שנה שאלה אותי רעייתי לפני החתונה האם לכסות את השיער בפאה או במטפחת, ועניתי לה אני חייל בצבא של ר' שלמה זלמן' והיא הבינה: **מטפחת** ולא פאה נכרית'..."

(בספר נוקב מרגליות עמ' 973)

הגאון הצדיק רבי משה ברוך לוין זצ"ל: "אמר לי הגרש"ז "וואס מיינע טעכטער גען שייטלן, צאפט דאס מיר מיין בלוט", כלומר: "מה שבנותי הולכות עם פאות זה מוצץ לי את הדם..." (הובא בגליון פני הדור 41)

תלמידו הגאב"ד הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א: "כשדיברתי עם מורי ורבי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך (שליט"א), הייתן צריכות לראות באיזה התלהבות הוא דיבר **ובאיזה בהירות ברור לו שהפאות האלו אסורות**. וכך מורי ורבי הגאון רבי שמואל וואזנר (שליט"א) כולו היה חרדה לדבר הזה" (בכנס לפאניות אודות פאה נכרית. ניתן לקבל דיסק לשמיעת הכנס בטלפון 054-8447161 הובא בעיתון 'המודיע' י"א ניסן תשמ"ז. מדור 'הבית שלנו')

תלמידו הגאון רבי אביגדר נבנצל שליט"א: "וכן דעת אדמו"ר זללה"ה [כדעת האוסרים לצאת בפאה נכרית]" (משנ"ב מהדורת יצחק יקרא עם הערות הגר"א נבנצל סימן ע"ה סקט"ו בד"ה ויש חולקים וכו') וב'מוסף שבת קודש': "אמר לי פעם שהוא מתנגד ללבישת פאה [נכרית], אבל אין לו כח למחות בכך..." (פר' כי תשא במוסף שבת קודש שע"י עיתון 'יתד נאמן', עמ' 22)

תלמידו הגאון רבי נתן בן סניור שליט"א: "מו"ר ראש הישיבה רבי שלמה זלמן אויערבאך אמר לי בפירוש שהוא לא רואה צד היתר לזה [לפאה נכרית]" (בכנס בנושא הצניעות. ההקלטה ביופי יהודי)

תלמידו הגאון רבי מרדכי הכהן שליט"א: "הרב אמר בצורה חד משמעית: 'שהוא לא רואה האם יש מקום להתיר לאשה לצאת בפאה נכרית לרשות הרבים' (כנס צניעות אב תשע"ב, ניתן לשוחח עם הרב בטל' 02-586-4706)

הגאון רבי יוסף אליהו שליט"א: "ואגב עניין זה, אזכיר מה שאמר לי אחד מרבותיי, ששמע במפורש ממו"ר הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, "שהוא מתנגד ליציאת אשה מביתה עם פאה [נכרית]" (בספרו סוד הנישואין ח"א עמ' ריז, סוף הערה כ')

מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמוּאֵל אוֹיעֶרְבַּךְ זְצוּק"ל

במכתב: "בנות ישראל חזקו ואמצו ולא ליבוש מפני המלעיגים והמקררים החזירו עטרת יופי הצניעות על ראשיכם ותתברכו בשובע נחת דקדושה מבניכם ובנותיכם תוך בריות גופא ונועם ד', ותתברכו בזה ובבא בכל מכל כל" (מכתב מערב חג השבועות תשס"ב, הובא בקונטרס הגיד לך אדם מה טוב עמ' 28)

במכתב: "תחזקנה ידיכם, וכל הנזהרים בזה וילבשו על ראשם כמנהג מקדמת דנא ולא בפאה נכרית, שיזכו להרבה ברכה והצלחה בכל, ובראות גופא, ושובע נחת דקדושה מכל צאצאיהם שיחיו שיהיו תלמידי חכמים יראי ד', ובזכות זה ישמרנו ד' יתברך מכל נגע ומחלה רח"ל, ואך בריאות שלמה ונועם ד' יהא עלינו כל הימים, ונזכה ע"י כך לגאולה שלמה" (ער"ש ויקהל תשס"ה, הובא בקונטרס הגיד לך אדם מה טוב עמ' 29)

מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף שְׁלוֹם אֱלִישֵׁיב זְצוּק"ל

בנו הגר"מ אלישיב: ו' אלול תשע"ו. לנשי המשתתפות בשיעור שמירת הלשון וצניעות. יהי נועם השם עליכם בכל ענייניכם. נכון ואמת הדברים מה שהבנתם בדעת אדמו"ר מרן הרב זללה"ה שמעדיף כיסוי שער הראש במטפחת או בכובע מלכסות שער הראש בפאה צנועה, מכיון שיש פוסקים שאוסרים זה. [פאה שאינה צנועה אסור לכו"ע מצד הדין]. ושמענו זה מהרב כמה פעמים.

ויהי רצון שכל המתחזקות בצניעות ובשמירת הלשון שיתברכו בבריאות והצלחה בכל, ושיהיה להן נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהן.

החותם בברכה משה אלישיב בן לאאמו"ר מרן רבן של ישראל הגרי"ש זצלה"ה (מכתב המופיע בגליון 'אני בינה'. ניתן לקבלו במערכת)

קריאת קודש שע"י תלמידו הגרמ"מ קארפ שליט"א: ומה נאדר היה המראה בשבוע זה כאשר באו קבוצת נשים קמיה דמרן עט"ר הגרי"ש אלישיב (שליט"א) ובישרו לו אשר נשים רבות בימים אלו קיבלו עליהן לילך אך ורק עם מטפחת המכסה את כל הראש, ומרן (שליט"א) הרעיף עליהן ברכות ועודדן שימשיכו לחזק בנות ישראל בכך ואמר להן כי למעשה **ברור כי כיסוי הראש במטפחת עדיף** ומהודר יותר מפאה נכרית, וגם אני הייתי באותו המעמד ואמר לי מרן (שליט"א) שאני יכול לפרסם הדברים" (קריאת קודש מתאריך י"א סיון תשס"ד)

מכתב שע"י תלמידו הגרמ"מ קארפ שליט"א: "כששאלנו שוב במועד אחר הלוא מצוי שיוצאות קצת שערות במטפחת השיב דמנלן דבפאה [נכרית] אינו כן?!

עוד אמר, דאף אם לו יצויר שהוא כן, **מטפחת עדיף!** דעיקר המנהג איסור (שכתב החתם סופר) שקבלו בשערות יוצאות חוץ לצמתן, הוא מלפנים או מאחור, ומהצדדין שקשה יותר להתכסות לא דברו מזה החתם סופר ושאר הפוסקים, ומחמירין בזה רק לכתחילה ולא בתורת מנהג איסור.... **והאומרים שפאה נכרית (המכסה הכל) עדיפא על מטפחת, הם דברים בטלים**" ע"כ. (מכתב מתאריך אדר תשנ"ו, הובא בדברי שלום עמ' שמו)

בספר אשרי האיש: "עדיף לבישת מטפחת על פאה, כי פאה נכרית הלא היא מחלוקת בעיקר ההלכה, אבל **מטפחת זה גלאט**" (אשרי האיש ח"א עמ' עט)

בספר משמרת מועד: "בודאי **מטפחת עדיפא** [מפאה נכרית] שהיא חלק ויוצא יד"ח כל הפוסקים, ובודאי שהמהדרת בזה זוכה לברכות האמורות בזה"ק פרשת נשא שהובא במג"א ומ"ב (סימן ע"ה סק"ד) בבנים גדולים פרנסה ועוד" (משמרת מועד עמ"ס שבת ח"ב עמ' צ אות י)

בספר וישמע משה: "הייתי נוכח כששאל הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א בעניין מורה בסמינר מסויים שהולכת עם מטפחת על הראש והחברות מנסות להסביר לה שטוב שתוריד המטפחת ותלך כמו שרגילות לילך במקום ההוא עם פאה נכרית בלי מטפחת, וגם בשכונה שהיא גרה אומרים לה כך, וחוששת שתאבד פרנסתה בגלל המטפחת, האם מותרת להורידה?

והשיב: '**חס ושלו**ם ובזכות זה תזכה לפרנסה בריווח ולכל מילי דמיטב'" (וישמע משה ח"א עמ' שס"ט)

מרן הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצוק"ל

בספר אגן הסהר: "'לאחר הסערה הגדולה בעקבות השמועות שהגיעו שיש בפיאות חשש תקרובת עבודה זרה, חכם אחד שליט"א ביקש לשאול דעת רבינו אחרי שאשתו החליטה שרצונה להפסיק ללכת עם פיאה ולהתחיל ללכת עם מטפחת, והיה קשה לו להשלים עם הדבר ונתייעץ עם רבינו זצ"ל. מה עליו לנהוג בעקבות זה שאשתו רוצה להתחיל ללכת עם מטפחת.

ענה לו רבינו תיכף בפקחותו, משלוש סיבות כדאי לך לאפשר לה דבר זה: האחד: אתה תחסוך מזה הרבה כסף... כיון שיש בזה הוצאות גדולות מאוד. השני: שבאמת **יש מקום חשוב בהלכה**

ללכת עם מטפחת שבזה יוצאים ידי כל הדיעות. השלישי: הוסיף רבינו כאשר האשה רוצה דבר מה, צריך לתת לה" (אגן הסהר ד, עמ' 340)

מרן הגאון רבי שריה דבילצקי זצוק"ל

במכתב: "הנה הרב היקר... שבו קיבץ כל דברי המחמירים בפאה נכרית ורב ברכות לו. וכבר כתב הריב"ש ז"ל הובאו דבריו בב"א או"ח סי' תר"ץ שאפילו בעסקי העולם כל משכיל בוחר לנפשו הדרך היותר בטוח והמשומר מכל נזק ומכשול ואפילו כאפשר רחוק על אחת כמה וכמה שיש לנו לעשות כן בדרכי התורה והמצוות שהם כבשוננו של עולם וכו' עכ"ל" (בהסכמה לספר דבר ה')

מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל - השבט הלוי

במכתב: "בודאי עלינו לחזק ולעודד להני נשים צדקניות שרוצים ויכולים לחזור ללבוש כיסוי ראש שלא בדרך פאה נכרית. וכאשר כ' מרן החתם סופר זי"ע בשו"ע ובצואתו הקדושה" (מכתב מאריך טו בטבת תשנ"ו, מופיע בספר אור ליעקב עמוד קכה)

מרן הגאון רבי יוסף אברהם זולף זצ"ל - מייסד הסמינר בב"ב

בהתבטאות מלפני כ-40 שנה: "בודאי משובחת הנוהגת כמו הנשים הצדקניות של הדורות שעברו, ומכסה את שערותיה כליל בלי פאה [נכרית]... אבל אם משתמשים בהיתר הפאות, לא הותרה בזה כל צורה שהיא..."

"כמה פעמים כבר רעם רבה של זכרון מאיר, הרב המפורסם בתורתו, הרב ואזנר (שליט"א) על צורה כ"כ בלתי צנועה של פאות נכריות. אין לי לבחור בביטוי חמור יותר, אבל המשכיל יבין" (התקופה ובעיותיה ח"ד עמ' רז)

מרן הגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זי"ע - החפץ חיים

הגאון רבי אלעזר בריזל זצ"ל: "והנני מצאתי חוב לפרסם היות וכשנפגשתי עם המחבר שליט"א ודיברנו פה אל פה אז אמר לי כי הוא יודע שאשת רבינו בעל חפץ חיים יצאה בפאה נכרית, ועל זה הנני מפרסם מה ששמעתי מפי הרב צבי זקס נכד רבנו בעל הח"ח ששמע מפי הסבתא שלו שבעלה הוא רבנו זצ"ל הזהירה בפירוש לא לצאת לחוץ בפאה נכרית בלי שום מכסה" (בקובץ אוצרות ירושלים תשל"ד חלק קמז)

בספר אוצרות ירושלים: "ואשת החפץ חיים בזווג שני שהלכה עם פאה נכרית היה נגד רצונו, שהתנה איתה לפני הנישואין שלא תלך עם פאה ואחר כן שינתה, כמו שהעיד נכדו הרה"ג ר' צבי זאקס ששמע כן מנכדתו החורגת עצמה, מובא בספר אוצרות ירושלים חלק קמז" (הגאון רבי אהרן צבי רומפלר בקונטרס "התנערי מעפר קומי" עמוד ח הערה ח)

מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

הגה"צ רבי סנדר ארלנגער זצוק"ל: "בענין כיסוי ע"י פאה נכרית או מטפחת נכנסנו אני והרה"ג ר' מ. מנדל לובין שליט"א למרן הגאון ר' מיכל יהודה ליפקוביץ (שליט"א) ביום כ"ז סיון ואמר לנו מעצמו קודם שהתחלנו לדבר: "באתם בגלל המכתב והאמת שהטעו אותי כאילו שיש יתרון

לכיסוי פאה נכרית על המטפחת ונתברר לי שאין הדבר כן מצד המציאות וצריך לראות איך לתקן הענין" (מכתב מתאריך א תמוז תשס"ד)

בעמח"ס שלום באהליך ושבחה של תורה: הגרמ"ל אמר **"מטפחת עדיף**, וגם אצלי הולכים במטפחת" (הובא בדברי שלום עמ' קיח)

בהספד: "נכון שהיום לא הולכות הנשים בגילוי הראש, אבל גם **כיסוי ראש אי אפשר לכנות את זה** [פאה נכרית], צריכים לעשות בדק בית רציני!" (בהספד על הרבנית צפורה רוזנברג ע"ה, בתו של מרן הגרנ"ק. מוצש"ק כי תשא אור לי"ז אדר תשנ"ח, פורסם ביתד נאמן י"ח באייר)

מרן הגאון רבי בנימין מנדלזון זצוק"ל

במכתב: הנה משפחת הבחור מכירים אותי, והם מושפעים ממני בהרבה דברים, ותוכל להגיד להם: כשעשיתי השידוך עם משפחת... **שמחתי ונתתי שבח והודיה להשם יתברך שכלתי תחי' תלך כמו שהלכו בפולין לפני מאה שנה** [לכסות במטפחת ולא בפאה נכרית] ואם הבחור יהיה פה אספר לו וישמח שהציעו לו שידוך של לכתחילה.

ידוע לי מגאונים אמיתיים זי"ע שנשיהם הלכו הליוך הדיעבד, ושמחו שעשו שידוכים עבור בתם עם חדר צאנז, והסכימה לילך בנוסח צאנז הידוע [שנזהרו מאוד מלילך עם פאות והדומה לזה]. ואקוה כשיראה להבחור ממשפחתו מכתבי, בטח יסכימו להרחבת קדושה בביתם, ואם מה' יצא הדבר יגמר בכי טוב. ידיך המברך בכטו"ס. בנימין מנדלזון רב דפה [קוממיות]. (צילום המכתב נמצא במערכת הכתר והכבוד, הנוסח מופיע במהדורה החדשה של הספר בעמ' כו)

מרן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצוק"ל - הרב מבריסק

מכתב מהגאון רבי שלמה פרבשטיין: "ומצוה לעורר את הציבור בנושא חשוב זה, וידוע שהגרי"ז מבריסק הורה בכמה פעמים לתלמידיו שמצוה רבה היא לחזק את הציבור בענין הפאה הנכרית שנכשלים בה רבים מישראל וארז"ל כל מי שעבר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר" (בהסכמה לספר זהב לבושה עמ' ד, ואין זה סותר למה שיש הטוענים שרעיית רבינו הלכה בפאה נכרית, מאחר שהמצב באירופה היה שלא היה ניתן להעמיד הדת על תילה כידוע)

מרן הגאון רבי משולם דוד הלוי סולובייצ'יק זצוק"ל

בקונ' התנערי מעפר קומי: "ישנם כאלה שטוענים... אם בכל זאת הלכו נשות גדולי ישראל בליטא עם פאה [נכרית] הרי זה ראייה ברורה שגדולי ליטא אחזו שללכת עם פאה זה דבר חלק, בלי שום חשש ופקפוק, ואין שום ענין לכסות את הראש עם מטפחת לא מצד שיטות בהלכה, ולא מצד צניעות, אפילו למהדרין שבמהדרין. בשמוע דיבורים אלה נחרד והצטער מאוד, ובכאב רב זעק **הם שקרנים שקרנים, זה רק תירוץ**, אם לא יהיה להם את התירוץ הזה ימצאו תירוצים אחרים" (בסוף הקונטרס)

מרן הגאון רבי משה אריה פריינד זצוק"ל

בספר משה רעיא מהימנא: "מכל שכן האומר שהמחליפות מפאה נכרית למטפחת מפסידות הרי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה ומעכב את הרבים מלעשות מצוה. **והנני בזה לחוק את**

ידיהן של הני גבורי כח המקדשות שם שמים ברבים ומחליפות מפאה נכרית לכיסוי ראש כהלכה ובודאי מקרבות בזה את הגאולה, כי בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו והנני לברכם שיזכו להפקד בדבר ישועה ורחמים בבני חיי ומזוני רויחי ויזכו להעמיד דורות ישרים מבורכים וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה כאות נפשם הטובה ונפש המצפה לישועת ה' ולהרמת קרן ישראל במהרה" (משה רעיא מהימנא ח"ב עמ' תשה)

מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל - הסטייפלר

מורינו המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א: "בצעירותי הייתי אצל מרן הסטייפלר זצ"ל ושאלתיו בענין כיסוי הראש והשיב לי שמטפחת זה עיקר מה שראוי לכתחילה" (מתוך קלטת, הובא בספר דברי שלום עמ' קט"ז ובקונ' ותרז הארץ עמ' 39)

הרבנית ברזם והרבנית ברמן תליט"א: "אבא זצ"ל התנגד בכל תוקף שיחבשו פאה [נכרית] ועמד על כך שיכסו ראשן במטפחת, וכך הן נוהגות עד היום" (כפי שמופיע בגליון "כנס החיזוק הגדול תשע"ב" עמוד 7)

מפי בעל המעשה: "סיפר לפנינו בעל העובדה, שנכנס בכ"ה ניסן תשל"ה אל מרן בעל "קהילות יעקב" זצ"ל ודיבר עמו בעניין הפאה. התחיל הסטייפלר להאריך בשבח הנשים שאינן הולכות עם פאה 'בודאי צריכים להיות יהודי חרד - ללכת עם מטפחת ולא עם פאה נכרית!' והאריך מאוד בשבח הזוכים ללכת במטפחת ומקיימים מצות כיסוי הראש כהלכתה.

וכששאל הלה האם יתכן שזה איסור דאורייתא בכל פעם שיוצאים לרחוב עם פאה? השיבו מרן הסטייפלר זצ"ל 'בודאי זה יתכן שזה איסור דאורייתא, אלא שאני כבר תש כוחי ואין ביכלתי להכנס לבירור הסוגיא כראוי, אבל מי שיכול, בודאי עליו לברר את הסוגיא מהמקור" (הובא בעקבתא דמשיחא 286)

מפי בעל המעשה: "כשבני הגיע לפרקו והיה צריך להתחתן, הציעו עבורו הצעות שונות. אמנם כולן היו עם פאות, אך הבן התעקש שרצונו דווקא באשה שמכסה את ראשה במטפחת, ולא ידעתי לשית עצות בנפשי. יעצו לי ללכת לבני ברק אל הסטייפלר זצוק"ל, לשמוע חוות דעתו בעניין. כשנכנסתי אל הקודש פנימה, הגה"ק הנ"ל החל לקרוא את בקשתי, ותגובתו הייתה בזעקה 'מה! יאמרו שהסטייפלר התיר פאות'. עברו כמה שבועות ובני התארס בשעה טובה בלי פאה [נכרית] מכוח ברכתו של הצדיק" (הובא בספר "דבר ה'" עמ' רנ"א, וכן הובא בקונטרס לכו ונלכה באור ה')

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל - שר התורה

בספר נזר החיים (עמ' ריד) כתב: "בשם החזו"א אומרים שיש מעלה בפאה [נכרית] משום שמכסה את כל השערות ואה"נ באשה שמקפידה שלא יצאו כל שערותיה אין שום עדיפות" ועל זה נכתב באליבא דהלכתא: "ושאלתי ממה שכתוב בשמו בספר 'נזר החיים' דמשמע דאם מכסה כראוי מטפחת עדיף, והשיב "נכון".

ומו"ר השיב לנו בכת"ק דמי שאמא שלה לבשה מטפחת ועברה לפאה, יש בו משום "לא תטוש תורת אמך", ולהיפך לא, ומיניה תבין נמי מה לכתחילה טפי. ובדבר שבערוה שלב האדם מחמד, לא יסמוך על בדלי שמועות, שבא מגמיעות, וכת"ח נדמה לו (ראה חולין צ"א). למצוא כל מיני 'חשבונות הרבים' לקרר דבר זה ח"ו. (אליבא דהלכתא נז תשע"ב עמ' קצט)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם יִשְׁעִיָּהוּ קַרְלִיץ זְצוּק"ל - הַחֲזוֹן אִישׁ

בספר נזר החיים (עמ' ריד) כתב: "בשם החזו"א אומרים שיש מעלה בפאה משום שמכסה את כל השערות ואה"נ באשה שמקפידה שלא יצאו כל שערותיה אין שום עדיפות" ועל זה נכתב באלבא דהלכתא: "ושאלתי ממה שכתוב בשמו בספר "נזר החיים" **דמשמע דאם מכסה כראוי מטפחת עדיף, והשיב "נכון"** (כתגובה לגליון אליבא דהלכתא כסלו תשע"ב)

אחינו הגר"ש קרליץ זצ"ל: החזו"א התבטא על הפאות בזה הלשון "ס' שמעקט מיט א' דאוריתא" - **"יש בה ריח של איסור תורה"** (בספר דברי שלום עמ' קכד')

תלמידו הגר"ב מנדלסון זצ"ל: "כן היה אומר, שגודל יראת שמים של אשה ניכר בכיסוי שיערה, כמדת דקדוקה בכיסוי הראש כך יראתה" (פאר הדור ח"ג עמ' יח)

הגאון רבי מאיר גריינמן שליט"א: "שאלה: בדינים והנהגות מובא שלפעמים החזו"א סבר שעדיף ללבוש פאה נכרית שמכסה את כל שכרות הראש ולא מטפחת שלא מכסה לגמרי, מסתמא החזו"א דיבר על הפאות שבזמנו.

תשובה: פעם הפאות היו כמו כיפה, היום זה נראה כמו ילדה קטנה. **הוא לא דיבר על הפאות שבזמנינו....**" (אמתחת בנימין' גליון 15 - שו"ת בדרכו ובמשנתו של החזו"א)

הגאון רבי אליקים שלזינגר שליט"א: "וגם היה מבקש ממקורביו ומבני משפחתו **שהנשים יכסו ראשן עם טיכעל** (=מטפחת) או עכ"פ כיסוי על השייטעל (=פאה) (הערה: חשוב להדגיש שמדובר על פאה של זמנא אבל בפאה של זמנינו כיסוי חלקי לא יועיל, ראו להלן)" (בספרו הדור והתקופה עמ' ג)

הגאון רבי צבי יעקב שלום הירשמן שליט"א: [לאחר שציטט מהספר "הדור והתקופה" את דברי הגר"י שלזינגר שהובאו לעיל, כתב כך:] נ.ב. תימה, שבדינים והנהגות למרן החזו"א במדור שונות [אבן העזר] פרק ח' סעיף י' כתוב בזה"ל: על פאה נכרית שמענו שאמר פעם, שלפעמים יש בזה גם יתרון על מטפחת, שמכסה יותר טוב את כל השער עכ"ל.

ולא קשה מידי, שהרי רק אמר **"שלפעמים"**, אבל בדרך כלל הוא כמו שכתוב הכא **שעדיף שיכסו ראשן עם מטפחת**.

[ופשוט ואין צריך לפנים, **שעל פאה נכרית של זמנינו, לא איירי** (שם בדינים והנהגות) כלל וכלל, דאדרבה, כל גדולי זמנינו אמרו ואומרים פה אחד, שבשום פנים ואופן, אין בזה יתרון על מטפחת]. (בספרו לאיש שלום עמ' מג)

מרן הסטייפלר זצוק"ל: "אף על פי שלא שמעתי מהחזון איש מפורש מה ההלכה בדין פאה נכרית, אבל זאת אני יכול להעיד, שאשתו לא הלכה עם פאה, רק עם מטפחת" (כפי שהובא בחוברת הדרכה לחתנים מהמשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל, הובא בספר 'הכתר והכבוד' עמ' עג)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי נִיסִים קַרְלִיץ זְצוּק"ל

במכתב: "באתי בזה לחזק ידי הנשים שהתחזקו לכסות ראשן בבגד ממש ולא בכיסוי העשוי משערות [פאה נכרית], אחרי שנתעוררו שאפשר להכשל בזה בכמה איסורים חמורים. וראויים לברכה, והלואי שירבו כמותן בישראל" (מכתב מתאריך ט"ז אדר ב תשס"ה)

בקונטרס: "וכן שמענו מבני ביתו של מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל שבאחת הפעמים סיפר על כך שבעת אשר עמד הוא בתקופת השידוכים, הוא הקפיד מאד לשמוע אך ורק הצעות שהמשודכת תכסה את ראשה במטפחת. וכאשר שאל אותו אחד מנכדיו, סבא אבל מה עם המנהג [ללכת בפאה

נכרית], יש לנו מסורת? ענה לו ר' ניסים בלשון של תוכחה ובתמיהה, פירצה אתה הופך למנהג?" (בקונטרס תורת הכיסוי)

בספר חוט שני: "אשרי מי שמדקדקת בצניעותה **לכסות את ראשה לפי כל הדעות** [מטפחת ולא פאה נכרית]" (חוט שני הלכות יחוד ולא תקרבו עמ' כג)

מרן הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל - האיילת השחר

בעמח"ס "השם לנגדי": "וכשהתייעצתי עם מרן הגרא"ל שטיינמן (שליט"א) בעניין זה, אמר לי בהאי לישנא: **'זה פשוט שאשה שהולכת במטפחת, צנועה יותר מאשה שחובשת פאה'** (הרב ש.ג. מח"ס "השם לנגדי" "שבחה של תורה" "שלום באהליך" ועוד. במכתב לגליון הכתר 41)

במכתב: "מעלה נכונה ואמיתית במידת הצניעות לכל אשה יראת ה' (ובפרט בדור הפרוץ של ימינו בעוונות הרבים), שלא תחבוש פאה נכרית ברשות הרבים. **ולצאת במטפחת ולא בפאה** לרשות הרבים היא מעלה נכונה אמיתית בצניעות האשה,

מלבד שרוב הפוסקים סוברים שזהו חיוב מעיקר הדין. והאשה שרוצה למצא חן בעיני השי"ת ולזכות לכל המעלות והברכות, אין ספק שצריכה להדר בעצמה גם את ההנהגה הצנועה הזאת, ובזה תגרום נחת רוח לאבינו שבשמים שאינה מכשילה ומחטיאה את הרבים, ויברך אותה השי"ת בכל מילי דמיטב" (מכתב המופיע בספר 'על אילת השחר' עמוד רד)

מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל - האבי עזרי

ר' אפרים שך: "אמא היתה הולכת דווקא במטפחת ולא בפאה נכרית". עוד אמר שהוא זוכר "פעם אמר מרן זצוק"ל לאשתו הרבנית, שמצד הסברא אין הוא רואה שום חילוק בין פאה נוכרית לבין גילוי שיער גמור"

הרב חיים ברגמן והרב אשר ברגמן (נכדי מרן): "כל הסיפורים שפורסמו על מרן זצוק"ל שכביכול העדיף פאה, **הכל דברי שקר וכזב**. והדברים ידועים שהרבנית הלכה דווקא במטפחת"

מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל: "הדבר פשוט שכל הפרסומים אלה ודומיהן מופצים על ידי מייצרי הפאות, ואין להתייחס אליהם כלל!" (מחאה נמרצת חשון תשס"ז, הובא בהנהגות אנשי קודש עמ' סז)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א

בהקלטה: **"אני שמח מאוד לשמוע שיש מגמה של חיזוק בעניין הזה של כיסוי הראש, לעבור לכיסוי ראש מהודר יותר, וודאי שכמה שיותר מהדרים בזה אז זה זכות יותר גדולה לזכות לבנים צדיקים, זה זכות יותר גדולה לשמירה על כל עם ישראל, שכידוע שהצניעות היא השומרת, שאם חס ושלום העניין הזה לא בסדר שהעניין הזה פרוץ, אז כתוב בתורה "ושב מאחרריך" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)**

הגאון רבי ישראל גנס שליט"א

במכתב: "והננו לחזק את אותן אשר עקב ההתדרדרות הנ"ל קבלו על עצמן בהסכמת בעליהן שלא לצאת בפאה [נכרית] כלל אלא רק בכיסוי מבד, וחלילה להרפות ידי המתחזקים בזה. ואדרבה לעת כזאת אשר הפאות הולכות ומתרחקות מן הצניעות יש לשמוח ולברך על חיזוק זה, והלואי שירבו כמותן בישראל" (קול קורא, אדר תשפ"א)

במכתב: "גם אני מצטרף לדברי ידידי הגאון שליט"א [הגרי"מ שטרן] לחזק את הנשים המתעוררות לחזק גדרי הצניעות ולכסות ראשן במטפחת כדין וחיזוק הצניעות מביא השראת השכינה בבית ובאה הברכה ברוחניות ובגשמיות ונחת מכל יו"ח, בברכת גמר חתימה טובה" (בהסכמה לספר הכתר והכבוד)

הגאון רבי שמאי קהת גרוס הכהן שליט"א

במכתב: "הנני מצטרף לכל הנ"ל כי הוא דבר גדול מאוד כמו שהלכו אמותינו הק' ומצוה רבה לחזק הצניעות בזה וחשוב מאוד בשמים וגדול שכרו בעוה"ז ובעוה"ב בעה"ח לכ' גודל המצווה בזה" (בהסכמה לספר הכתר והכבוד)

הגאון רבי מנחם מנדל לובין שליט"א

במכתב: "וכל שכן המכסות שער כל ראשן במטפחת או בכובע שמשיבים בזה קדושת העם לגבולו ואשרי חלקם, ובזכותן יסור כל נגע ומחלה ותקרב גאולתנו במהרה" (מכתב מתאריך שבט תשע"ז. הובא בקונטרס סגולה מכל העמים עמ' 51)

בכנס חיזוק: "וכל אחת שייכולה להתחזק, כמו שהזכירו כאן בכיסוי של כובע ומטפחת בתנאי שלא יראו השערות, בודאי שברכה על ראשה" (בכנס צניעות הלבוש וכיסוי הראש שע"י מפעל הלכתא ירושלים-כסלו תשפ"א)

הגאון רבי יהודה ליס שליט"א

במכתב: "ואם נדע שזהו רצון ה', לא יהיו יותר שאלות האם השיעור של הפאה הוא עד כאן או עד כאן... ואני מלא בשאלות מהסוג הזה... ואין הלב מבין שכל זה הוא בבחינת ברירת מחדל, להתיר עד גבול מסוים כי חוששים לגרוע מזה, והכל צירופי היתרים להגדיר עד כמה חייבים להתיר שלא נפסיד הקיים והמעט שעדיין נשאר, אך פשוט לפי הנ"ל דכל זה אינו לכתחילה" (מדבריו בהיכל כולל חזו"א מוצ"ש בשלח תשע"ג, הובא ב'סגולה מכל העמים' עמ' 24)

הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א

בכנס חיזוק: "מטרת הכינוס היום היא להדגיש את הנושא של פאות, כיון שיש הרבה פיאות שגורמות ליצר הרע, חלקן אסור על פי דין, ישנה עדיפות להליכה עם מטפחת" (בכנס חיזוק בנושא 'כיסוי הראש להלכה' כ"ה תשרי תשפ"א)

במכתב: "...ובאתי להביע דעתי שזכות גדולה להתחזק בכיסוי השער ואשרי הבית שיקבל על עצמו לעבור מפאה למטפחת, ובזכות זו יזכו לרוב נחת יהודית מבניהם..." (מתאריך ב' אדר תשפ"ד)

בדבריו לכינוס: "מאוד שמחתי כששמעתי על הכנס החשוב הזה לחזק את הצניעות בכלל ואת הענין של כיסוי הראש במטפחת בפרט, הענין הזה הוא דבר שיש בו תועלת גדולה לצניעות, והתחזקות בצניעות זה מביא הרבה ברכה הביתה" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את הרבנים ב'דברי רבתינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנת' 5)

הגאון רבי מנחם מנדל פוקס שליט"א

בהמשך להסכמת הגרמ"ש קליין שליט"א: "מצטרפנא בכל לב לדברי מרן הגרמ"ש שליט"א ובודאי נזכה ע"י כך להשראת השכינה הק' במחננו ולקרב גאולתנו בב"א" (ניתן לקבל במערכת את צילום המכתב)

הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א

במכתב: "באתי בשורות אלו לחזק את נשות ישראל הצדקניות והצנועות שקבלו על עצמן לקיים מצות כיסוי הראש כמאמרה כדרך נשות ישראל מקדם, בלא התחכמויות והערמות, ולקדש שם שמים בנשיאות הלב, להראות קבל עם ועדה גודל יקרת מצוה זו, אשר מלבד השכר על עצם קיום מצוה זו שלא יסולא מפז ערכה ושכרה בזה ובבא ולזכות לבנים צדיקים כמבואר בספרים הקדושים, גם יש בה מצות קידוש שם שמים בפרהסיא להכריז על ידה אין לנו אלא לעשות רצון אבינו שבשמים בלבד, ללא שום חשבונות ומשוא פנים, ולעתיד לבוא יתקיים בה "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" יחד עם כל הנשים הצדקניות שבזכותן עתידים להיגאל. וע"ז באעה"ח משה מרדכי קארפ" (מכתב מתאריך אדר תשע"ז. הובא בקונ' סגולה מכל העמים עמ' 51)

הגאון רבי דב קוק שליט"א

תלמידו הרב יקותיאל אוהב ציון שליט"א: "ועובדא הוה בנערה אחת שהיתה לה התלבטות מסויימת בעניני שידוך שהוצע לה, וההכרעה היתה קשה עליה מאד, ואביה שלחני על פי בקשתה לשאול מהגר"ד קוק שליט"א מה לעשות, ואיך תדע אם זה טוב בשבילה או לא, ואמר לי מוריניו הרב שליט"א, **אם מבקש ממנה פאה, תעזוב השידוך, ואם לא רוצה כלל, סימן טוב ומזל טוב הוא בעבורה.** וכל בנותיו של מרן הגר"ד קוק שליט"א מכסות את ראשן בכיסוי גמור בלא שום הקלות [הגם שהם מבני אשכנז], וגם הרבנית תליט"א מעודדת את כל הנשים להתרחק מהכיעור הזה" (מופיע בעץ חיים שו"ת והלכה)

תלמידו הרב יקותיאל אוהב ציון שליט"א: "לאחרונה הגיע בחור שעומד להנשא לחדרו של מרן הגר"ד קוק שליט"א, ובישר לרבינו שליט"א על השמחה הגדולה שאמורה להיות בקרוב, רק שהכלה מתכננת לכסות את ראשה לאחר הנישואין ב"פאה נכרית"... רבינו שליט"א נטל את קולמוסו וכתב לכלה ב' מכתבים על ב' ספרים שיש בהם סיפורי רגש אדירים על קדושי ישראל, וכה כתב:

זה הספר מלא רגש גבוה מכל גבוה... מתחנן אלייך לשנא פאה נכרית, זה מעשה גוי נכרי... מי שאשתו בפאה נכרית, אף הוא נכרי לתורה, אע"פ שלומד כל היום, בלבו הפנימי - נכרי הוא לתורה, **זו עדות חיה שלי...** הרבה הרבה יש להרחיב בדברי מרן שליט"א במכתבים אלו, והקורא השטחי לא יבין ויחשוב שיש כאן גוזמאות, ולא באנו כאן אלא עבור המבקש להתבונן, תן לחכם ויחכם עוד. יקותיאל דטבריה" (מופיע בעץ חיים שו"ת והלכה)

תלמידו הרב יקותיאל אוהב ציון שליט"א: ציטוט מדברי הגאון רבי דב קוק שליט"א "מי שאומר: מעניין אותי "פאה נכרית" ולא רוצה "כיסוי"... אז אם מחר יהיה לאשתו פצע ב"גבה", הוא יגיד הלואי שתמות... לא פחות מזה... תספר סיפורים למישהו אחר... הלואי שלא יגיד את זה... אדוני, הוא כן יגיד את זה... תספר סיפורים למישהו אחר...

אם אתה אומר אני רוצה פאה, מדמה, זה אומר שאתה שונא את אשתך עכשיו ברגע זה, לפי ה"נוף" זה אשתך... אם לא "נוף" - אין אשתי... תתבייש לך... אתה מעיד שהנוף זה אשתך, תתבייש לך, זה לא אשתך זה תמונת נוף... הפקעת את כל הקידושין, זה לא כדת משה ולא כדת ישראל... לכן לא איכפת לך שהיא תמות, [לא רק מצד שאין לך יחס לאנוש רק כדרגת נוף, אלא גם] כי יש עוד נופים יותר יפים...

אני לא נכנס להלכה אם פאה זה בסדר או לא... אם אמרת "אני רוצה פאה", בטוח שאתה כועס על אשתך כל יום, תתבייש לך, אם אתה אומר אני מעדיף פאה, התרגום של זה אצלי הוא "אני מעדיף גט"... אני יגיד לבת הזאת, אם הוא אומר שרוצה רק פאה, בודאי גט, וגם אם הוא רק אומר שמעדיף פאה, זה אומר שמחר יהיה גט...

אולי את תתביישי לקבל גט, אבל דמעות יהיה לך.. את לא תרצי לספר למשפחה ולחבירות... לא נעים גט... אבל דמעות והתקף לב יהיה כאן... זה עדות חיה שלי, או גט או קיצור חיים... זה אפילו רק אם הוא "מעדיף פאה"... אל תתחתן!!! קח תמונה, תגיד הרי את מקודשת לי - לתמונה, כי את זה אתה מקדש, תתבייש לך, לך "פוטו" תקדש אשה על הנייר..." ע"כ דבריו.

אחר כך אחד שאל את מרן [הרב דוב קוק] שליט"א הלא אנחנו רואים המון זוגות נשואים עם פאה ולא שמענו שום בעיה... והשיבו מרן שליט"א, כבר אין בכוחי לדבר על זה... אני יודע היטב מה קורה בעומק הלב שלהם, יש שם "גט בלב"... זה הרבה יותר נורא מנתינת גט לאשה בפועל... כפי שביקש מרן שליט"א הנני מפרסם את הדברים במלואם ללא שום השמטה או גוזמא..." (מופיע בעץ חיים שו"ת והלכה)

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א

במכתב: "הנני לחזק ולעודד את הגי נשים צדקניות שמקבלות על עצמן לחבוש כיסוי ראש צנוע וכשר לכל הדעות, שבודאי גורמות נחת רוח להקב"ה..." (מכתב מתאריך ז' בתשרי תשפ"ה, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי פינחס שוב שליט"א

במכתב: הנני העני אשר הננו רואים בהתדרדרות הגדולה בצניעות ע"י חוצות הכחש כהגדרת מרן החזו"א זללה"ה, וביחוד בענין כיסוי הראש בפאות, אשר אופן הכיסוי בהם הוא בודאי היפך רצון הבוית"ש.

יודוע היטב גודל הצער של רבותינו זי"ע ויבלח"א ממצב זה, ובאמת קשה למצוא מנוח מצער הגדול הזה. ובמר נפשי אבקש מכא"א שיתן ידו להתעוררות אשר כבר נתעוררו רבים ת"ל לשוב לדרך הסלולה והברורה בכיסוי הראש במטפחת. ובלי ספק שכל מי שימסור עצמו על ד"ז אשר לע"ע אצל רבים הוא בגדר מסי"נ, יזכה בזכות זה לשפע עצום של חיות ממקור החיים בכל העניינים בני חיי ומזוני.

הכ"ח נפש נענה הק' פינחס שוב. (במכתב מתאריך י"ז טבת פ"ד, הובא בגליון אני בינה. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

במכתב: "אשרי הנשים הצנועות שמשתדלות ביותר לשמור על דת יהודית בהידור וללא התחכמויות ובזכותן נגאל בקרוב" (בהוספה בכת"י לקול קורא אדר תשפ"א)

הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א

בכנס חיזוק: "אם ככה בודאי שצריכים לברך את ההתעוררות הזאת, ולשכנע נשים לעבור לכיסוי ראש של מטפחת, אבל צריכים לזכור לא להיות כמו אותם שחושבים שהעיקר שזה לא יהיה פאה, אלא צריך שהמטפחת תכסה גם כן את כל השערות כדין כמו שצריך, ואין להקל בזה, כשמקפידים צריכים להקפיד על ההלכה, וההלכה היא שצריכים לכסות את כל השיער של הראש, והחובה לשים לב גם לזה" (בכנס 'כיסוי הראש להלכה' בני ברק כ"ה תשרי תשפ"א)

הגאון רבי איתמר שוורץ שליט"א

בלבבי משכן אבנה: "פאה נכרית זה שער הנ' של הקליפה ורמז לדבר נ' שערי טומאה ראשי תיבות שטן, והוא בגימטריא שייטל, שזה פאה באידיש" (שו"ת דברים תשפ"א)

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

במכתב: "הריני בזה לחזק את ענין כיסוי הראש במטפחת והוא ענין גדול וחשוב... ואשרי מי שתקבל על עצמה דבר זה ויהי רצון שבזכות מצוה זו יתברכו לראות רוב נחת מכל יוצאי חלציהם לאורך ימים ושנות חיים אכ"ר" (בהסכמה לספר הכתר והכבוד, ניתן לקבל במערכת)

מרנן ורבנן גדולי האדמו"רים

גדולי האדמו"רים שליט"א במכתב ברכה - תמוז תשפ"ה

"לכן שמחנו לשמוע שנשים רבות מקבלות על עצמן לכסות את ראשן במטפחת, מה טוב ומה נאה דבר זה אשר גורם לשמירה עליונה עלינו ובוודאי שזכותן רבה על למאוד.... ובזכות זו יזכו לבני חיי מזוני רויחי ובראות גופא וכל מילי דמיטב ולרוב נחת בבתיהם"

האדמו"ר מויזניץ	האדמו"ר מטשערנאביל
האדמו"ר מנדבורנא	האדמו"ר מקרעטשניף
האדמו"ר ממכנובקא	האדמו"ר ממעליץ
האדמו"ר משומרי אמונים אשדוד	האדמו"ר מזוטשקא
האדמו"ר מסטריקוב	האדמו"ר מאלכסנדר

האדמו"ר מסטיטשין וכן הובאו דברי האדמו"ר מצאנז שליט"א

(ניתן לקבל במערכת את צילום המכתב)

אוטוויצק ווארקא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי בונים מאוטוויצק זי"ע

"שמעתי מפיו של המשב"ק של הרה"ק ר' שמחה בונים מאוטוויצק זי"ע - בנו של הרה"ק ר' מנדלי מווארקא זי"ע, אחיו של הרה"ק ר' יעקב דוד מאמשינוב זי"ע, ראש שושלת אמשינוב, - שלפני עלותו לארץ הקודש - בשנת תרמ"ז - נתאספו כל גדולי האדמורי"ם בביתו להיפרד ממנו, מצד אחד ישב הרה"ק בעל שפת אמת מגור זי"ע, ומצד שני ישב הרה"ק מאלכסנדר זי"ע, וכל החדר היה מלא בגדולי הצדיקים שבפולין, עד שלא הניחו לשום גבאי להיכנס לחדרו הקדוש מאפס מקום.

ובאותם רגעים נעלים טרם עלייתו לארה"ק, נעמד הרה"ק ר' בונים מאוטוויצק זי"ע, ואמר לכל הצדיקים המסובים שם: הנני רואה שהחלה להתפשט פריצות של לבישת "פעל" - הוא כעין חתיכת בד שחור, והניחו אותה בקצה המטפחת. - **דעו לכם, שאם לא יעצרו את הפריצה הזו, יבוא יום ויתחילו הנשים ללבוש פאות הדומות לשיער, ואז יקום גוי אחד ויחריב את כלל ישראל!**

ובלשונו הטהור: און דאס וועט צו ברענגען אז ס'וועט אויף שטיין א גוי און "תְּרֹב" מאכן כלל ישראל!!! - כה דיבר הרה"ק, יותר מחמישים שנה לפני השואה הנוראה!.

ידוע ששנים מועטות לאחר מכן בערך בשנת תרס"ה, ובפרט משנת תרע"ה בזמן המלחמה הראשונה, היתה התדרדרות עצומה בעניני יהדות בפולין ובשאר אזורי אירופא, וגם בנושא כיסוי הראש, חלה נסיגה נוראה, והסוף המר ידוע לכולם רח"ל. (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' רעח, ניתן לקבל במערכת)

אלכסנדר: כ"ק מרן האדמו"ר רבי אברהם מנחם מאלכסנדר זי"ע

"ובסיום דבריו פנה אל האברך באומרו: דע לך, שעל דבר גדול ונשגב כזה, צריך להודות לה', על שזיכה אותך בזכיה נפלאה כזו, שאשתך תפסיק ללכת עם פאה ותתחיל ללכת רק עם מטפחת בלבד. **לכן ראוי שתיתן "קידוש" בשבת הקרובה, לכבוד השמחה הגדולה הזו, שזכית בזכות עצומה כזו**" (הסיפור המלא הובא בהכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' רפה)

אמשינוב ארה"ב: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יצחק מאמשינוב ארה"ב זי"ע

"סיפר שכאשר שכב אביו הקדוש ר' יוסלה מאמשינוב זי"ע על ערש דווי, **ביקש והתחנן לבנותיו ולבני ביתו, שיתנו לו תקיעת כף ויבטיחו לו שלא ילבשו פאה נכרית, אך בתקופה ההיא היו נסיונות קשים.. ואף אחת לא יכלה להתחייב.. מלבד אחת ויחידה...ומשתמה המלחמה לאחר שנות החושך...נותרה בת זו היחידה מכל בנות אבי, ורק היא זכתה להינצל... מי יודע אם לא עמדה לה זכות הבטחתה...**" (הובא בקונטרס 'על אילת השחר' עמ' 197)

באבוב: כ"ק מרן האדמו"ר מבאבוב זי"ע

"מאוד הייתי שמח אילו הייתי יכול לפעול כעת אצל החסידים שלי והידידים והקרובים אלי **שלא ילכו כלל עם פיהא...**" (הובא בהכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' רצ)

בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זי"ע

"ידוע לכל חומר האיסור מנשים ההולכות בשערות שלהן, כי נפסק בשו"ע שהיא נקראת על ידי זה עוברת על דת משה ויהודית ויוצאת בלי כתובה! והנה כל מי שלומד שולחן ערוך ביראת

שמים, רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכרית שנקרא שייטעל... (קול התור עמ' רסח, הובא ב'הכתר והכבוד' עמ' שז)

בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע

"עדיף שידוך פשוט ובלבד שתלך כמו שבת ישראל צריכה ללכת, עם מטפחת בלבד" (הובא בקונטרס 'על אילת השחר' עמ' 198)

בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א

"כאשר רבני 'בנות מלכים' נגשו להוציא את המדריך לצניעות של נשות בעלזא העוסק בגדרי הצניעות, האדמו"ר לא נתן הסכמתו מבלי לכתוב שההידור הגדול ביותר הוא ללבוש מטפחת" (בקונטרס יש כיסוי 1 עמ' 3, ניתן לשמוע את ההקלטה בקו 'מעל הטבע' 073-3835300 שלוחה 6-1)

וכן הרבנית מבעלזא תליט"א: "ומעריכה ומכבדת מאוד את הנשים שחובשות מטפחות... ובזכות נשים צדקניות עתידין להיגאל בקרוב ממש" (בקונטרס יש כיסוי 1, עמ' 5)

ברסלב: הגה"צ רבי לוי יצחק בנדר צוק"ל

"בימים האחרונים לפני פטירתו לחיי העוה"ב, ישב והתחנן בפני אחד מהבחורים, ממקורביו אנשי ביתו, אשר היה עדיין לפני נישואיו, שיבטיח לו שיקפיד וישתדל בכל כחו שכאשר יעזרוהו השי"ת ויקים בית נאמן בישראל, יראה שאשתו תלך בצניעות וכיסוי הראש כנשות ישראל הכשרות, המקפידות לכסות ראשם עם מטפחת כרצון השי"ת וכפי הדין, וחס ושלום לא תזלזל בכיסוי הראש בצניעות כדת וכדין" (מרבני ברסלב הובא ב'הכתר והכבוד לחי עולמים' מהדורה חדשה עמ' שלג)

ברסלב: הגה"צ רבי שמואל שפירא צוק"ל

מפי נכדו: "היה עדיף יותר אילו במקום הקצה העשוי מפאה, היא היתה מגלה שם משערות ראשה הטבעיות!, מפני שהאמת היא שאין הבדל בין פאה לשערות" (מהבולטים שברבני ברסלב, מפי נכדו, הובא ב'הכתר והכבוד' עמ' שמב)

מפי אחד החסידים: "עדיף שהבעל יוותר על כל הקיבוץ של ראש השנה של רבינו מוהר"ן מברסלב זיע"א וילך לו להתפלל במנין חטוף בשטיבלאך במשך כל ראש השנה ובלבד שאשתו לא תלך עם פאה נכרית!" (עדות אברך חסיד ברסלב, הובא ב'הכתר והכבוד' עמ' שמג)

ברסלב: הגה"צ רבי אליעזר שלמה שיק צוק"ל 'המוהרא"ש מיבנאל'

בספריו: "באמת אשרי האשה שהולכת רק במטפחת, וכך הלכה אימי עליה השלום, ואין דבר חשוב יותר מזה" (אשר בנחל קכח עמ' כה)

"אשרי מי שהולכת עם מטפחת" (אשר בנחל קכח עמ' קמח)

"מטפחת - אין למעלה מזה" (אשר בנחל קלז עמ' טו)

"לפני מאתיים שנה הלכו רק עם מטפחת, ובוודאי גם הרבנית סאסא ע"ה אשת רביז"ל הלכה ככה" (תשובה מיום ג' לסדר וישלח י' כסליו ה'תשע"ה)

גור: כ"ק מרן האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור זי"ע

בספר באר שמחה: "אמו של הבחור שלחה לשאול להאדמור הגה"צ בעל בית ישראל זצ"ל, היות והיא אינה הולכת עם פאה נכרית אלא במטפחת 'טיכל' והמדוברת תרצה ללכת עם פאה נכרית האם לוותר על זה או לא, ענה לו האדמו"ר **וואס עפעס מוותר זיין?** (=מה פתאום לוותר) **אל תטוש תורת אמר!** אמר הבחור שאז הכלה לא תסכים והשידוך יתבטל. השיבו האדמו"ר זצ"ל: א"כ תמצא שידוך אחד! וכך היה..." (העובדה היתה כשבוע לפני פטירת הבית ישראל. הסיפור מובא במלואו בספר 'באר שמחה' עמ' תנ)

גור: כ"ק מרן האדמו"ר ה'פני מנחם' מגור זי"ע

"בחורף תשנ"ה נכנס אחד מחסידי גור אל אדמו"ר בעל הפני מנחם זצוק"ל, באומרו כי זוגתו מסתפקת האם כדאי להסיר את הפאה וללבוש מטפחת, שהרי כל חברותיה אינם הולכות עם מטפחת. אדמו"ר הפני מנחם זי"ע עודדו באומרו, דאס איז א גרויסע זאך!, דאס איז א גרויסע זאך! [=זהו דבר גדול, זהו דבר גדול!]" (הסיפור המלא בהכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' שעא)

דארג: כ"ק מרן האדמו"ר ה'אמרי שפר' מדארג זי"ע

בספר אמרי שפר: "רבינו לא היה מסדר קידושין למי שהיתה לה פאה נכרית" (אמרי שפר ב' עמוד תטו, וכעין זה הובא בספר 'רבינו הקדוש מדארג' עמ' קב)

דזיקוב: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יהודא'לע מדזיקוב זי"ע

"חייבת כל בת ישראל לכסות ראשה אך ורק עם מטפחת, בלי שום תוספת, אפילו חתיכה קטנה של פאה, של שפיצל, ושל פריזעט, ושום דבר שדומה לפאה... כאשר סיפרו להרה"ק ר' יהודה'לה זי"ע, שישנה התעוררות מסויימת ללכת עם פיאות מכוסות ככובע, ביטל זאת באומרו "עס איז גאר נישט", זה שום דבר! וכמה פעמים הראה בידו כאות ביטול שאם הולכים עם פאה הרי זה לא שווה, גם אם מלבישים עליה כובע וכדומה" (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' שצא)

ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'צמח צדק' מויזניץ זי"ע

"יותר שלא יקרה דבר כזה בעירנו, שאשה תעיז ללבוש פאה נכרית!"... וידוע שאותם נשים שהתחילו לפרוץ בויזניץ וללכת עם פאה נכרית נענשו באסונות קשים רח"ל" (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' שצח)

ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע

הרה"ק רבי יהודה'לה מדזיקוב זי"ע: "כאשר אחת מיוצאי חלציו של הרה"ק מויזניץ בעל אהבת ישראל זי"ע, התחילה ללכת עם פריזעט, אף על פי שהמשיכה ללכת עם המטפחת, רק הוסיפה עוד חתיכה קטנה של פאה מעל המצח, בכל זאת כאב הדבר מאד לכ"ק מרן אהבת ישראל מויזניץ זי"ע" (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' ת)

ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר ה'אמרי חיים' מויזניץ זי"ע

בספר מאיר החיים: "פעם התפאר אדם בפני רבנו כי בנותיו וכלותיו חובשות פאה נכרית הגיב על זה מרן "פלא פלא! כיום פאה היא יחוס שלם. בזמנים קודמים זה היה ממש "טריפה" וכיום עוד מתפארים בזה!" (ח"ב עמ' שעג)

בקונטרס: "פעם נכנסה לרה"ק אשה שלא היו לה ילדים וביקשה בתחנונים שיבטיח לה שתפקד בזרע של קיימא, אותה אשה היתה לבושה בפאה, אמר לה האדמו"ר זיע"א **"לילדה לא יכול להיות ילדים" תקבלי על עצמך ללבוש מטפחת ואז אני מבטיח לך שיהיה לך ילדים**" (הובא בקונטרס 'על אילת השחר' עמ' 199)

ויזניץ: כ"ק מרן האדמו"ר הישועות משה' מויזניץ זי"ע

"שבשנים האחרונות (תשנ"ה, תשנ"ו), בער בקרבו רצון עז לאסוף את כל נשי שיכון ויזניץ, ולדרוש בפניהם דרשה חוצבת להבות אש בגנות הפאות, וכאשר אחד העיר לכ"ק אדמו"ר (שליט"א), שהוא חושש שזה יהיה בזיון לכבודו של הרבי מפני שהנשים לא יוכלו לקבל עליהם דבר זה, להסיר את הפאה, ענה כ"ק אדמו"ר (שליט"א): **"שווה לי לעשות את כל הכינוס, אפילו אם לא אפעל אלא שאשה אחת תסיר את הפאה"** (הכתר והכבוד לחי עולמים עמ' תח, וראה ב'הליכות הישועות משה' ד עמ' ססה)

חב"ד: כ"ק מרן האדמו"ר הצמח צדק זי"ע

כתב בשדי חמד: "והשגתי עתה ספר צמח צדק על המשניות להגאון מליובביץ' וראיתי אשר דיבר בקדשו (בפ"ג דברכות) והוכיח בראיות ברורות שאין להתיר פאה נכרית לנשואות וכתב בברכת רצה דבפאה נכרית כיון שאינו ניכר אם הולכת פרועת ראש פריצותא מיהא הוי שהרי מטעם זה אתה אומר דיוצאת בלא כתובה אף דמצד איסור עצמו לא איבדה כתובתה וזה ברור לדינא" (אסיפת דינים מער' ד' אות ג')

חב"ד: כ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע

באגרות קודש: "זה שכותב דבר טיכל [מטפחת] שניסה לדבר, ובחזקה ורעש לא חפץ ללכת, ח"ו וח"ו, ולא זהו הדרך ברוגזה כי אם אדרבה על ידי רכות, ורק להסביר שזה ענין שמביא הצלחה לה, לבעלה ולילדיהם שיחיו, מיד הקב"ה, ואם כן מה ערך של הקושי (אם גם יכולים לקרות קושי) בלבישת טיכל [מטפחת] לגבי זה שהקב"ה נותן בעד זה,

ואם הדבר מונח (אפגעלייגט) אצל המדבר בפשטות, הרי זה נעשים דברים היוצאים מן הלב, והרי הדבור הוא עם ילידי ישראל שראו נסים בעיני בשר ממש, בהשגחה פרטית, ולכן אין ספק שסוף סוף פועלים, ועוד יותר שבמשך הזמן מודין לאלו שהם הועילו להעמידן על דרך הישר,

אקוה שבראשונה יפעול אצל עצמו, שיהיה זה אצלו בפשטות, ובמילא יהיה הדבור בחום יותר, והשי"ת יתן לו האותיות המתאימות בשלום ורכות ומתוך נחת ואהבה. (אגרות קודש כרך ו א' תרלח מתאריך ט"ז סיון, תשי"ב)

בספר משבחי לרבי: "רעייתו של הרה"ח ר' אוריאל צימר ז"ל סבלה מהקנטות של נשים שלעגו לה על שהיא חובשת מטפחת, הדברים הגיעו לירי כך שבבית כנסת מסויים בו התפללה ביום הכפורים חשה אי נעימות מצד כמה נשים למרות היום הקדוש, כיון שגרו בויליאמסבורג לא התפללה בליובביץ', במוצאי יום הכפורים בכתה לפני בעלה שרצונה לעבור לכסוי של פאה נכרית. והסיבה לכך היות שהן בביהכ"נ בו התפללו בויליאמסבורג והן בליובביץ' נוהגות כן הנשים ואינה יכולה לעמוד בהקנטותיהן של הנשים.

לא יכול היה ר' אוריאל לעמוד בכך וסוכם אצלם לשאול את חוות דעת קדשו של הרבי, וכאשר יורה כן יעשו.

מיד במוצאי יוה"כ נסעו ל-770 והכניסו פתק דרך המזכירות על שאלתם. למחרת קיבלו טלפון מהמזכיר הראשי הרב חדקוב כי הרבי רוצה למסור את מענה קדשו בעל פה ולא בכתב, בימי חודש תשרי העמוסים לא נהג הרבי לקבל ליחידות מחמת הטירדות העצומות, אך הפעם קבע להם באופן יוצא מן הכלל וחרג זמן ליחידות בעיצומו של אחד מימי חוה"מ סוכות. בהיכנסם אל הרבי אמר להם הרבי (נמסר בזה רק תוכן הדברים) שהעדיף להסביר באופן ישיר ולא בכתב כדי להסיר כל עגמת נפש היות והוא מתכוון **להציע לגב' צימר שלא לשנות כי אם להמשיך לחבוש מטפחת** כיון שהם זקוקים בביתם להשפעות בבני חיי ומזוני, וידוע מזה"ק עד כמה תלויות ההשפעות בתוספת הידור בענין שערות האשה, לכן רצוי להחזיק בחומרא של כיסוי המטפחת כדי שהקב"ה ישפיע שפע רב לבית. שמיעת הדברים מפי קדשו של הרבי באופן ישיר ומשכנע הקלה על הגב' צימר לעמוד בקשיים.

עוד על אותה יחידות סיפר הרה"ח ר' משה וובר ז"ל אחרי שקמו לצאת קרא הרבי לר' אוריאל ואמר לו: כיון שאני רואה שהדבר קשה לה על כן **אבקשן לחזקה ולעודדה תמיד שתוכל לעמוד בנסייון**" (משבחי לרבי, פרק ד' עמוד 61, הסיפור מאושר ע"י רבי טוביה בלוי שליט"א מחשובי חסידי חב"ד, ראו קונטרס 'הצנע לכת')

עוד שם: "רבי משה וובר זצ"ל היה כואב מאוד שמפרסמים כמה חסידים שצריך ללכת בפאה... וכשניסו כמה חסידים לברר אצל רבי משה האם באמת יתכן... והיה משיב... בסערה: שקרים!, שקרים!" אמו של אחד החסידים רבי חנניא יוסף אייזנבך אשר שאלה את הרבי האם לפי מה שמפרסמים עליה ללכת בפאה? והשיב הרבי **"חס ושלום! לא נתכוונתי לאלו ההולכות במטפחות, רק לאלו שיש חשש שבכלל לא ילכו בכיסוי ראש..."** (עמ' 62)

הגב' ש. נחשון מקרית ארבע: בשנת תשכ"ג היינו אני ובעלי שי' ביחידות אצל הרבי כשעלי כיסוי של מטפחת... יש לציין שהפאות של אותו זמן היו עדיין כמו מפולין.. שאלתי את הרבי אם זה בסדר איך שאני לבושה, הרבי ענה לנו: **"הלואי כל הנשים היו מכסות כך את ראשן"** (הובא ב'הצנע לכת')

הגאון רבי יששכר דוד קלויזנר שליט"א: "ולא רק שהרבי לא אסר מעולם את המטפחת, מפני ירידת הדורות הרבי העדיף בעבורם את הפאה ותו לא. **ופשוט שלא יתכן לומר שהרבי העדיף פאה חס ושלום**, שהרי מעולם לא היתה מחלוקת לגבי כיסוי ראש במטפחת" (קובץ הערות וביאורים - תתיא קובץ דתלמידי אהלי תורה, עמ' 84)

בהתוועדות: "ויש לקוות שסוף כל סוף יקויים מה שכתב "והשיב לב... על בנים... וגם אצל בנות ואמהות בנוגע לפאה נכרית [שייטל]... **שלדאבוננו נעשה בזה פירצה גדולה שאין כמותה** אפילו אצל נשים זקנות..." (בקונטרס התוודעות שמחת תורה תש"ל אות כ"ב)

בקונטרס ואל תטש תורת אמן: "באה לי מודעה שפרסמה אשה אחת (ושם פרסמה מספר טלפון שלה אבל לא קבלתי רשות לפרסמו כאן) ושם היא מספרת שהיא למדה בחב"ד וכדרכם של חסידי חב"ד היא הלכה אחרי חתונתה עם פאה אלא שבעלה בקש ממנה שתלך עם מטפחת ואז היא החליטה לברר את דעתו של הרבי בנושא והתברר לה שיש כמה מקרים של נשים שמכסות טוב במטפחת ושאלו את הרבי האם הם צריכות לעבור לפאה והרבי ענה להם שימשיכו עם המטפחת והנה אעתיק קטע קצר לדוגמא מתוך המודעה הנ"ל: רבנית חבדי"ת ידועה שכיסתה תמיד את כל

שיער ראשה במטפחת הגיעה לרבי ושאלה אותו האם עליה לעבור לפאה והרבי ענה לה לא אליך התכוונתי". (קונטרס ואל תטוש תורך אמך מהרב יב"א הלוי עמ' ר)

טאהש: כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש זי"ע

"מכאן אנו רואים עד היכן עלינו להיזהר ולהישמר בכיסוי הראש בצניעות. שאפילו כשזוכים ללבוש מטפחת, צריך להיזהר שתהיה הקשירה באופן הצנוע ביותר, שלא יהיה באופן בולט ח"ו, ושלא יהיה שונה מהדורות הקודמים, ועל אחת כמה וכמה, עד היכן יש לנו להיזהר ולהישמר מלבישת "פריזעט" וכיוצא בזה, שעל זה לא עלה על דעתה לשנות בשום פנים ואופן, אפילו מחמת כל החשבונות והתירוצים שבעולם" (הסיפור המלא בהכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' תכז)

מבקשי אמונה: כ"ק מרן האדמו"ר ה'מבקשי אמונה' שליט"א

בשיחה במודיעין עלית: "כמו שאמר הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן, היה קורא לזה באידיש טיכל, ראשי תיבות 'טוב יצר כבוד לשמו' זה הכבוד לשמו הולכים עם מטפחת, זה כבוד, השכינה שורה על אותה אשה... [פאה] זה לא יופי, זה פוי, אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, לשמור בחוזק על הצניעות! (בשיחה במודיעין עלית פרשת משפטים תשפ"ג)

לעלוב: כ"ק מרן האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע

"אני מבקש שיפרסמו בשמי, מוטב שהבעל יגזור את פאותיו ואת זקנו, מאשר שהאשה תלך עם פאה!!" (בספר החיל והחוסן לאדמו"ר מפוריסוב עמ' 318)

נדבורנה: כ"ק מרן האדמו"ר ה'דבר חיים' מנדבורנה זי"ע

"אצלנו היה דבר זה - של פאה נכרית מאוד חמור! דבר חמור ביותר (בלשון קודשו: זייער הארב! גאר הארב!), ממש בל יראה ובל ימצא" (הכתר והכבוד מהדורה חדשה עמ' תג)

סטראפקוב י-ם: כ"ק מרן האדמו"ר מסטראפקוב ירושלים זי"ע

במכתב: "אבל בטוחני שרבים מיראי ה' רודפי אמת ... ויסבירו לנשותיהם... וכמו שכתב אדוני אבי זקני.. בעל הדברי חיים זצוק"ל שאפילו ממשי הדומה לשיער אסור..." (בהסכמה לספר "דת משה וישראל")

סיגט: כ"ק מרן האדמו"ר ה'ייטב לב' מסיגט זי"ע

"ויותר מהנה הנשים עושים חדשות שהולכין בגילוי הראש... ובפאה נכרית... אני מבקש ומזהיר לבל יוסיפו ללכת במלבושים כאלו..." (ייטב פנים, מאמר דורש טוב אות ד')

סיגט: כ"ק מרן האדמו"ר 'עצי חיים' מסיגט זי"ע

"ועל דבר אשר שאל אודות השטיילען... אין חילוק כולן שוין לאיסורא..." (הובא בספר הכתר והכבוד עמ' תקט"ז)

סלונים: כ"ק מרן האדמו"ר היסוד העבודה' מסלונים זי"ע

"כבוד ידידי הרב המופלג וכו' שמוע נשמע צעקתו אשר הלכו בשערות דעמן מהיתר "פרוק" (פאה), סרחו בשערות נפשן, חס ושלום כשלומית בת דברי פיגלו למטה, דן ידונו בטרופ זרעם דור לא יבורך! ומי יודע גודל ופגם מזה בערוה ערו עד היסוד והולידו פרוצים! איש לביתו יחוש אשר יהיה ביתו בלי פרץ, נחל שיטים, ונחל גרר המגרר שבע תועבות עמהם, אוי לאזניים שכך שומעות, ואוי ואבוי לבעל המחריש בחריש ובקציר ישובות, אין זו אסקופת החסידות כי אם סף הערלים, וערלי לב הנמכרים גופם ונפשם!... גם אתם ממנו וביתו תחדלו כי זרים הם... וד"ל" (הובא בהיכל הבעש"ט' כב עמ' פה)

סלונים: כ"ק מרן האדמו"ר ה'נתיבות שלום' מסלונים זי"ע

"האמת היא שכל עצם ענין הפאות נכריות לחמו נגד זה אפילו כשהם בשיא הצניעות! בענינים אלו אין המודד האם זה אסור או מותר, אלא הם ענינים התלויים בתכונת הנפש העדינה, עדין הנפש מתרחק מכל ענין זה. ודברים כגון דא קובעים את קדושת הבית שאין בזה ממוצע או ששכינה שרויה ביניהם או ח"ו להיפך" (משמרה ראשונה עמ' מב)

ספינקא: כ"ק מרן האדמו"ר הי'חקל יצחק' מספינקא זי"ע

"על כן יש ביה איסור מדאורייתא משום פריצות כמו בראש פרוע לגמרי..." (שו"ת חקל יצחק סי' פא)

ספינקא וויליאמסבורג: כ"ק מרן האדמו"ר מספינקא וויליאמסבורג זי"ע

"ובטוח אני שאם היו הנשים יודעים למי הם דומים, בהלבושים, ובפרט מה שלובשים על הראש... אז לא די שבוודאי לא היו לובשים הפאה נכרית על ראשם, אלא שאפילו בביתם לא היו יכולין לסבול שיהיה דבר כזה, והיו זורקין אותו לחוץ..." ("טבא דשמואל" חלק א' פתחי שערים, עמ' ש"א טור א', ד"ה וכאשר)

ערלוי: כ"ק מרן האדמו"ר גאב"ד ערלוי זי"ע

"לפעמים נשאלתי מתלמידים שמציעים להם שידוך שאין המדוברת רוצה ללבוש כלל פאה נכרית אלא מטפחת. והשבתי שיהיו מאושרים ושמחים בשידוך כזה, וכמותן ירבו בישראל" (באר מרים סימן ג)

פאפא: כ"ק מרן האדמו"ר הי'יחי יוסף' מפאפא ני"ע

"עוד יש להזהיר בענין פאה נכרית אשר חדשים מקרוב באו שלובשים פאה נכרית... והוא נגד התורה ועוקרים בזה תקנת חכמינו ז"ל..." (ויחי יוסף על התורה, פרשת עקב עמ' קיט)

צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר הי'דברי חיים' מצאנז זי"ע

בספרו: "ובריטב"א שם מובא... שאפילו לתת חתיכת משי וכדומה על הפדחת...אסור, דזה הוי דת יהודית... ולכן בודאי אסור לצאת בפאה נכרית והוא דת יהודית..." (שו"ת דברי חיים ח"ב סי' נ"ט) המהרש"ם: "ועיין בתשובות דברי חיים שכתב... דאפילו לתת חתיכת משי וכו'... ולפי זה יש להיזהר בקריאת שמע וברכת המזון ושאר ברכות שלא לברך נגד אשה המלובשת בפאה נכרית..." (המהרש"ם מברעזאן בספרו דעת תורה או"ח סימן ע"ה)

צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

בהקלטה: אני חייב להודיע את התרגשותי הגדולה: **רחב לבבי שנשים רבות וכשרות יראות ד' שקבלו על עצמן להסיר את הפאה לגמרי ולכסות את הראש רק במטפחת.** זה ברור שזכותן עצומה עד לאין ערוך והן בכלל של מקדשות שם שמים" (הובא בקונטרס "יש כיסוי" 1, ניתן לשמוע את ההקלטה בקו מעל הטבע 073-3835300 בשלוחה 6-1)

קאליב: כ"ק מרן האדמו"ר מקאליב זי"ע

בספר קול מנחם: "ולב מי לא יתפלץ על כל הצרות והאסונות שעוברים על בני ישראל, מחלות שונות ומשונות אשר לא ידעום אבותינו, וכל זה מחמת שנפרצו גדרי הצניעות, וחפצים להיות ככל הגויים..."

וידוע פתגם העולם שכשאר הגוים רוצים לצייר אשה יהודיה - הם מציירים אשה עם מטפחת. בכל הדורות שמרו בני ישראל על הצניעות, וזה היה האות והסימן שיחד את בני ישראל. ועל ידי זה שנתחזק בצניעות, ונשמור על גדרי הצניעות - נזכה לראות במהרה בישועתן של ישראל" (קול מנחם על אבן העזר חלק א, סימן סב, עמודים קסו - קסז - שנת תשע"ג)

קאמרנא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יעקב משה מקאמרנא זי"ע

בצוואתו: "אסור לילך בגילוי ראש, אפילו שייטל משערות אסור לילך, ובאם שתלך, לא היא ולא בניה ובני בניה חשובה כבתי, ולא אצל אבותי, ולא בכלל ישראל, ואין עליהם זכות אבות. וה' ישלם בעד זה בלי ספק באם שיצייתו אותי בטח בשבועה דאורייתא, שתהיה רבת בנים, ויתנם ה' לאריכות ימים, ופרנסה בכבוד בלי שום צער אנכי אערבנו על הכל יתרומם השם מלך מלכי המלכים" (הכתר והכבוד מהדורה חדשה עמ' תרעא בשם 'שלשלת הקודש ועוד)

קאשנייב: כ"ק מרן האדמו"ר מקאשנייב זי"ע

המהרש"ם הכהן: "הרב הקדוש משינאווע ז"ל שהיה סועד פעם אחת עם אחיו רבי דוד הקדוש מקאשנייב ואמר הקדוש מקאשנייב "במה נלך לקראת משיח?" כי החסידים ירקדו לפניו והוא ישאל אותם על כל המאדאס (-המודה) הארורים שהולכות הנשים לדמות עצמן לגוים עכו"ם, וישאל [המשיח] אותם: "כאיזה ערלית (-גויה) הולכת אשתך?" ולזה: "כאיזה ערלית הולכת אשתך?" ולא יהיה ביכולתם לענות כלום למשיח...

ואמר שכוונתו על מה שהולכות נשים בטעם של עכו"ם בשייטל (-פאה) ... ובכה על זה הרב מקאשנייב מאוד" (מהרש"ם הכהן על התורה פרשת לך לך רף נב ע"א)

קאלשיץ: כ"ק מרן האדמו"ר רבי חנה מקאלשיץ זי"ע

האדמו"ר ר' יעקב מפשעווארסק זצוק"ל מספר על רבו הרה"ק רבי חנה מקאלשיץ זי"ע: "אחד ממכירי של רבינו השיא את בנו לבתו של הרב החסיד ר' משה אורי קעללער מצאנז, וסיפר לרבינו שהכלה לא לבשה פאה נכרית אלא כיסתה את ראשה בצעיף כדת וכדין. שמח רבינו מאוד על הדבר ופנה ואמר להרבנית: ברוך השם, דכשיבא משיח יהיה לו המנין שלו". (דברי חנה עמ' קצ)

חכמי ספרד ותימן זצ"ל

מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל

הגר"נ יגן זצ"ל: "נפגשתי פעם עם מרן הגאון האדיר הגרב"צ שאול זצ"ל ושאלתיו כל כך הרבה סובלים צרות כל כך הרבה עוברים וכמה מחלות קשות לא עלינו יש ובפרט שרבתה והתפרצה המחלה הנוראה והאיומה ובפרט בנשים צעירות מה אפשר לעשות? מה לתקן?

השיבני מרן זצ"ל כשדמעות זולגות מעיניו דע לך שכל מה שהתפשטה המחלה הנוראה ובפרט בציבור החרדי, שלא עלינו כמעט ואין יום שלא שומעים, ה' יצילנו, זה בגלל שיש כאלה שהולכים לא צנוע בלבוש עם חצאיות קצרות ותדע לך שלובשים שמלות קצרות מגיעות צרות. ויש כאלה אשר הולכות עם פאה נכרית ובפרט כאלה של דורנו שממש עשוי במומחיות גדולה. **למה שלא תשים מטפחת כשרה וצנועה כמו שבאמת ראוי לבת ישראל?** (בכנס לחיזוק הצניעות שנערך בבני ברק בכסלו תשנ"ט)

תלמידו הגרב"צ מוצפי שליט"א: "שאלה: האם הרב בן ציון אבא שאול ז"ל פסק לתלמידים שלו שנשותיהם תלכנה עם פאה?

תשובה: חס ושלום, **פעמים רבות אין ספור שמעתי מפיו שהדבר אסור לחלוטין**, והיה מעשה עם בחור שסבל מאוד בשידוכין והוא הורה לו לבטל שידוך של אחת שביקשה פאה, ואני הייתי נוכח בדבר" (דורש ציון שאלה מס' 60009)

תלמידו הגר"ב שרגא שליט"א: "ואני אומר שדעתו ברורה כפי ששאלתי אותו כמה וכמה פעמים הן בהלכה למעשה והן בדרך הלימוד שהייתי לומד אצלו בכל יום ביחידות בערך ארבע שעות **ולעולם לא התיר את הפאה...**" (בהסכמה לספר 'דבר ה')

עוד כתב: "העיד בפנינו תלמידו החשוב הרה"ג אליהו שרגא שליט"א אשר שימש כעשר שנים משגיח בפורת יוסף ישיבתו של רבינו. שלפני יותר מארבעים שנה נכנסו אצלו הוא והרה"ג ראובן שראבני שליט"א **ואמר להם בתוקף ללבוש פאה זה פריצות גמורה** כמו ללבוש מכנסיים ובגדים צמודים! ומעולם (משך עשרות שנים) לא שמעו ממנו שום היתר לזה" (מכתב שצוטט בספר ויאמר משה ח"ב סימן ל"ה אות ה')

תלמידו הגר"נ בן סניור שליט"א: "שאלתי את חכם בן ציון טרם הנישואין במה תכסה אשתי את שערה והשיב **שתכסה ראשה במטפחת** כמו שנהגו אמותינו!" (דברי שלום עמ' פו)

הגר"ד בן יצחק שליט"א: היה נוכח בשיעור של הגאון זצוק"ל בבית הכנסת "אוהל רחל" ובתוך השיעור אמר הרב: "יש כמה דרגות בצניעות א. מטפחת עם רדיד וכך ראוי ללכת, ב. מטפחת בלי רדיד. אבל **פאה זו פריצות! פאה זו פריצות!**" סיים הרב נחרצות. (מח"ס שו"ת מעט דבש)

הרב אבנר אליסון: "פעם אחת בשיעור ביום שב"ק בבית הכנסת אוהל רחל, נשאל הרב מדוע התיר את הפאה? ונזעק לעבר השואל בריתחא: אתה שמעת שהתירתי את הפאה? **מעולם לא התירתי פאה!!!**" (הובא בזהב לבושה עמ' תל"ח)

בספר זהב לבושה: "ואאמו"ר פעם שאל את הרב זצ"ל האם מותר ללבוש פאה נכרית והשיב לו בתוקף שהדבר אסור וכו' הוא הוסיף לשאול מדוע אשתו של הרב לובשת פאה הרב הגביה קולו ואמר "מה אכפת לך מאשתי?!" (זהב לבושה עמ' תמ)

בספר המאיר לארץ: "זכורני, איך באחת השבתות, בעת שיעורו בבהכנ"ס "אוהל רחל", זעק ואמר, פאה זה פריצות, ואסור לצאת בה ברה"ר" (המאיר לארץ או"ח סי' ב' עמ' ס"ו)

בספר דברי חכמים: "מפורסם בשם מוריניו הגרב"צ לאסור משום פריצותא ואפילו פאה עם כובע, כמו ששמעתי בשם מגידי אמת. וידוע שכן השיב לכמה בחורים שלדעתו יש בזה פריצות ואפילו פאה עם כובע, ועל כן מה שכתב בח"א (סימן י"א) הוא רק כדי ליישב דברי הרמ"א. עכ"ד" (דברי חכמים עמודים 83-73)

בספר תורת המנהגים: הביא למעלה משלושים עדויות מפיהם ומפי כתבם של תלמידיו של הגרב"צ שהוא אסור פאה נכרית לגמרי, ולא עלתה על דעתו להתיר מעולם, ופעם אחת אמר להגר"ד טהרני שכל מה שכתב בספרו הוא להציל מדין גהינום ולא למעשה ח"ו, כיון שממ"נ הדבר אסור משום פריצות. (תורת המנהגים צמח פרק כ')

מרן הגאון רבי מאיר אבוחצירא זי"ע

"הרה"צ המלוב"ן רבי מאיר אבוחצירא [בנו של הבבא סאלי] היה משתבח בפני תלמידיו: "ברוך השם אשתי לא לובשת פאה נכרית" וכמה פעמים הביע בפני תלמידיו את צערו על הפריצות הקיימת בלבישת פאה נכרית" (דבר ה' פרק ה')

מרן הגאון רבי ינון חורי זצוק"ל

בנו: "הדבר ידוע שאבא אסר את הפאה הנכרית הגם שלפי הרגלו בדרך כלל לא גילה דעתו בשום הלכה משום ענווונתו כידוע, וגם היה מרבה לדבר זכות על ישראל (וראה סיפורים כעין זה בספר "שמש ינון"), בכל זאת לגבי הפאה הנכרית הדבר פשוט שהוא אסר את הפאה" ("זהב לבושה" פרק ז' בשם בן הרב)

מרן הגאון רבי שמעון חירארי זצוק"ל

בספר המאיר לארץ: "כשפונים אליו הורים המבקשים עבור ילדיהם ברכה לזיווג, הרב מברר קודם, מה תלבש הבת או הכלה לראשה אחר נשואיה, פאה או מטפחת, ועפ"ז מכיוון דרכיו. אם ענו ואמרו מטפחת (כובע) ואמר כל העם אמן. ואם ענו ואמרו פאה, הרב מנתק השיחה מיד. ומטעים בטעם, נפשי קצה בפאה הקלוקלת ואין להתפשר בה כלל" (המאיר לארץ עמ' עא)

בספר שים שלום: "...היה מאוד בז לפאה הנכרית שעושים כל מיני עצות ותחבולות להתפטר מן הדין ובפרט שדבר זה אסרוהו הפוסקים ויש בו מכשול גדול שאין לו מתכחש" (שים שלום סימן נב)

הרב יונה חורי: "הוא היה מתנגד חריף לחבישת פאה נכרית עד כדי כך שהיה מסרב לברך חתן שכלתו המיועדת לא היתה מוכנה לחבוש מטפחת כשרה כדרך אמותינו הקדושות וכפי ההלכה הברורה מדורי דורות. "כרם היה לשלמה" כרם ר"ת כיסוי ראש מלא זו שלמות.

בסוף ספר חם לבי לע"נ אשת חבר כחבר הרבנית מזיאנה חירארי ע"ה מובא שם שפעם הרבנית הוזמנה לחתונה באולם בבני ברק, שם באולם הנשים התישבה ליד כמה אורחות והנה

פתאום היא שומעת ילדות פונות לאשה אחת "אמא אמא" ואז מיד היא שואלת אותה את אמא? כלומר נשואה? למה אינך מכסה את ראשך? ענתה לה אותה אשה שיש לה פאה נכרית. מיד גערה בה הרבנית אין לך שום כיסוי ראש, שערך גלוי, ואת חייבת על פי תורתנו הקדושה לכסות ראשך שלא יראה כלל!!! (ויען שמואל יח, עמ' תתרעט)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי עֹבְדִיָּה יוֹסֵף זְצוּק"ל

בהקלטה: "ויש בחורי ישיבות, תצלינה אוֹזֶן משמוע, מתנים תנאי עם האשה רוצה דוקא פאה נכרית, עינים להם ולא יראו, טחו עיניהם מראות, פוסקים לא רואים...לומדים בבא קמא לומדים בבא מציעא ובבא בתרא.. ואת הדברים האלה לא יודעים, לא רוצים לדעת... אפילו בחורה טובה רוצה ללבוש מטפחת או כובע, אומר לה לא, תלבשי פאה נכרית. אוי לו לבחור כזה, אין לו יראת שמים, הוא רשע, חוטא ומחטיא.. איך אפשר לעשות דבר כזה... אמרתי להם אסור לקחת אותו... זה רשע, לא ירא שמים, לא שווה כלום התורה שלו, זה כמו דואג האדומי שכל מעשיו היו מושחתים..." (מתוך השיעור השבועי, ניתן לקבל במערכת)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי מֵאִיר מִזֹּז זְצוּק"ל

בספר עבד לעבדי ה': "הדבר השני שהעולם טועים בו הוא ענין פאה נכרית. שחושבים כי לא יהיה חסיד כהלכה, אלא אם אשתו תלבש פאה נכרית. ויש לדעת, כי כל הפוסקים מודים שמטפחת עדיפא מפאה נכרית... ולכל הדעות כל המתירים לא התירו בפאות נכריות שבזמננו.. ויש בהן גירוי יצר הרע שבעתיים מהשיער הטבעי של ההולכות בגילוי ראש..." (עבד לעבדי ה' - הקדמה עמ' יא)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֹמֹם מִשָּׁאשׁ זְצוּק"ל

בספר זהב לבושה: "הבאנו לעיל דברי הגר"ש משאש בספריו שנדפסו בחייו ששם הוא מגלה דעתו להתיר את הפאה הנכרית והשבנו על כל דבריו כדרכה של תורה מפייה ומפי כתבם של רבותינו הפוסקים, והשארנו את כל דבריו בשאלה "כיצד יתכן שנעלמו ממנו דברי רבותינו הראשונים והאחרונים באותן הסוגיות שהוא שקיל וטרי בהן?" והסתובבתי עם שאלה זו למעלה משנתיים וחצי עד שפעם אחת התגלגלה לידי שמועה שהגר"ש משאש חזר בו בסוף ימיו (קרוב לשבעים לפני הסתלקותו לגנני מרומים) ולא יכולתי לסמוך על השמועות בשביל לכתוב זאת,

עד ששאלתי את מקור השמועה הרב ש.א. משכונת רמות א' ירושלים והוא אמר לי בפשיטות שהגר"ש משאש חזר בו בסוף ימיו, והוא היה מבאי ביתו נכנס ויוצא ושמע את הדברים מקרוב ממש, שהראו לפני הרב זצ"ל איזה רש"י בכתובות (לא ידוע איזה רש"י) והוא ישב על הדברים כמה ימים ובסופו של דבר אמר לאחר מתלמידיו ישבתי כמה ימים על רש"י בכתובות ובסופו של דבר מצאתי איזה "דוחק" גדול "ללמד זכות" וכו' אבל לא הוא היתרו כשהיה צעיר כיון ששב בו מדבריו עכ"ד" (זהב לבושה פרק יד עמ' תפז)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי עֶזְרָא עֲטִיָּה זְצוּק"ל

בספר ילקוט אברך: "תלמיד אחד שהתארס ועמדה לפניו אותה הבעיה הלך לשאול את רבנו עזרא עטיא אם יוכל להרשות לאשתו לעתיד לכסות את ראשה בפאה נכרית, ראש הישיבה דחה מיד את הענין..." (בספר ילקוט אברך תשנ"ב עמ' רמג)

מרן הגאון רבי יהודה צדקה צוק"ל

בתשובה: "וזה מחדש באו מערי אירופא באופנה חדשה לצאת בפאה נכרית. והעושה כן אין רוח חכמים נוחה הימנו" (ירחון אור תורה תשרי התשנ"ב עמ' כ"א)

מתלמידו: "עדיף שכל הנשים החובשות פאה נכרית ילכו בגילוי הראש ולא ילכו עם פאה נכרית" (תלמידו הרב א.ז. כפי שכתב לגליון עקבתא דמשיחא 150)

הגאון רבי ברוך שרגא: "וכן הוא דעת מוריננו ראש הישיבה הגר"י צדקה ע"ה שהיתה דעתו איתנה שאין להתיר את הפאה" (בהסכמתו לספר דבר ה')

מרן הגאון רבי שלום שמואלי צוק"ל

"הרב שמואלי אמר לת"ח אחד "דע לך שהסטרא אחרא לוחמת בכל הכח על דבר זה ומפריע לה מאוד שמעוררים נגד הפאות" וכאשר שמע שהציעו לאחד מנכדיו כלה שרוצה פאה התנגד כל תוקף ואמר "רק עם מטפחת!" (עקבתא דמשיחא תמוז תשפ"ד)

מרן הגאון רבי יחיא שניאור צוק"ל

"פעם באו לפני הגאון הקדוש המקובל רבי יחיא שניאור זוג מסוים, שהאשה הלכה תמיד עם מטפחת ובעלה רצה שתלך בפאה. הרב פנה לבעל ואמר בלשונו: "יש לך אשה צדקת, אתה רוצה לעשות אותה רשעית?!? מה אתה מבקש להחריב את ביתך?!?!" (בספר נשים מדברות על עצמן וכן הביא בספר הכתר והכבוד לחי עולמים בשם חכם כהן שזכה לשמשו)

ובגליון תור הזהב מופיע הסיפור המלא: "מספר תלמידו הנאמן הרה"ג רבי עקיבא כהן שליט"א: בשעות מאוחרות בלילה כאשר כבר תש כוחו היה מבקש שאגיד לפניו קושיה מאחד מספרי האחרונים ומתוך משא ומתן לתרץ את הקושיה היה נרדם. לילה אחד בשעה מאוחרת בעוד הרב מהרהר בקושיה של אותו ערב נשמעו דפיקות בדלת, בני זוג מאחת הקהילות החסידיות באזור מבקשים ברכה, הרב שואל מה לברך? והאיש שותק לבסוף פולט הרב יברך אותנו בשלום בית. מה קרה? האיש מבקש שהאישה תחבוש פאה נכרית והאישה מסרבת...

הרב כבר היה עייף מששמע את הבקשה ננער כאריה, אשתך צודקת היום הדור פרוץ הצניעות נמצאת בשפל המדרגה איזה ערך יש לכסות את שערות הראש עם שערות אחרות? אני מבטיח לך אם תקפידו לכסות את הראש במטפחת כשרה תזכו לבנים צדיקים. אל נא תתפתו! קיבל האיש את דברי הרב וזכה שכל בניו יראי חטא ויראי אלוקים" (תור הזהב 107 עמ' ח)

מרן הגאון רבי מרדכי שרעבי צוק"ל

"שתי חברות השתדכו לשני בחורים משיבת פורת יוסף בהקרב מועד הנישואין נתגלו חילוקי דעות בין החתנים לכולות, הבחורים רצו שכלותיהם יכסו את הראש במטפחת כהלכה ואילו הכלות עמדו על דעתן שרצונן לכסות את הראש בפאה נכרית, ומאחר שלא הצליחו להגיע לעמק השווה החליטו לספר זאת למקובל הקדוש הרב מרדכי שרעבי צ"ל וכאשר יפסוק כן יעשו, מששמע הרב שרעבי את טענות הכלות שמכיוון שכולן הולכות עם פאה לכן גם הן רוצות ללכת כך נענה

ואמר, מה?! פאה נוכרית?! הפאה שייכת לנוכרית! לנשים הגויות הזרות! וכל פעם שהזכיר את המילה "נוכרית" הרים קולו בקול שאגה מזעזע נ-ו-כ-ר-י-ת!

לאחר מכן הוסיף והביא מדבריו של הסבא קדישא הגאון הצדיק ר' שלמה אליעזר אלפנדר זצ"ל אשר אסר והתנגד בחריפות ללבישת הפאות כשמוע הכלות את דבריו הנוקבים של הרב קיבלו על עצמן לכסות ראשן רק במטפחת כדרך בנות ישראל הכשרות" (דרך צדיקים ח"ב עמ' 319, וכן בספר המאיר לארץ סי' ב' עמ' ס"ז)

"והיה אומר רבינו שאין גדול אחד שמתיר דבר חמור ונורא זה, וכך בכל הזדמנות, תמיד הזהיר בענין ה"פאה" ועד כמה גדול עוון לבישתה" (הארי במסתרים עמ' 269)

חכמי ספרד ותימן שליט"א

הגאון רבי מאיר אליהו שליט"א

בדרשה: "איפה צניעות? איפה צניעות יש בזה? זה ודאי אסור, וגם יש פוסקים שסוברים שאסור מדאורייתא... תצא בלי כתובה... זה חמור מאוד הדבר הזה. אומר הזוהר (נשא קכא)... מי שנותן לאשתו ללכת בגילוי ראש ברשות הרבים, כותב שם הזוהר בניו לא חשובים בדור, רוח רעה בבית שלו, פרנסה נאכלת... כל שכן פאה נכרית... מי התיר את הדבר הזה?" (בדרשה בבית הכנסת מוסאיוף, ירושלים)

הגאון רבי אליהו בר שלום שליט"א

בתשובה: "פצע כואב הוא בכרם בית ישראל הרצון המבעבע בחוגים תורניים מסויימים להכשיר ולהתיר ולהשאיר את הפאה בראש האשה למרות שהדבר נגד כל מוסכמה אחרת (בעיקר אצל אותם חוגים שמתוך יראת שמים שבהם אפילו על ספיקות של חומרות בדרבנן הולכים תמיד להחמיר) ואילו נושא זה שהוא כיסוי הראש ברה"ר דאורייתא ולא קבלה ולא זוהר ולא חומרא גרידא לו יהא מחלוקת בשל תורה איך אפשר להקל בשאט נפש כמנהג קלי הקלים בפרט בשעה שהפריצות סביב משתוללת והננו צריכים גדרים דווקא בעייני הצניעות הא בורכא היא.

ומי יודע כמה הדבר מקטרג ח"ו, על הכלל שכאשר הדבר נוגע ליפוי הנשים נעלמו כל ההקפדות והזהירות מאיסורים" (קובץ בית יוסף לה סימן שסא עמ' מא)

הגאון רבי אהרן בוטבול שליט"א

"יש בלבול עצום... אחד מהשקרים הגדולים והתרמיות הגדולות ביהדות הדתית זה הנושא של הפאה, כי באמת ובתמים אין שום פוסק שמתיר את זה ועם כל זאת היום יגידו לך שזה הדבר הטוב ביותר, בעצם לקחת דבר אסור ולעשות ממנו מצוה - זה רק בדור של עקבתא דמשיחא אין לזה שום הבנה, ויש נסיון עצום כפול ומכופל... צריך לזכור שהעולם לא מתחיל ונגמר בעולם הזה, יש לנו קריירה גדולה מאוד מאוד והיא העיקרית בעולם הבא.

אם אתה אמיתי עם עצמך - אם יאמר לך הראש ישיבה שמותר לבשל בשבת, אתה תסמוך על זה? ודאי שלא! כי בדברים של דאורייתא אתה בודק בספרים, יש היום מכון שנקרא דעת ותורה שמציע לבחור ישיבה במשך 6 שעות לבוא ולהתמודד עם הסוגיא הזאת מבחינה רעיונית ומחשבתית - אדרבה תבוא ותקשה קושיות, נותנים לך את כל החומר ותראה את האמת מולך, בסוף כולם יוצאים פעורי פה ואומרים נכון אין היתר, אין על מה לסמוך, זה איסור גמור" (הובא בגליון 'פני הדור' 48 חשון תשע"ט)

הגאון רבי נתן בן סניור שליט"א

בדרשה: "מה אתה מרמה את עצמך? את מי אתה מרמה? מה הסיבה שהקב"ה ציווה שצריכים לכסות את הראש, ליותר צניעות, פחות התבלטות, כלפי שמיא אדם יכול לרמות את עצמו? הנקודה שאנו צריכים להבין זה מה רצון הקב"ה, אדם לא יכול להתעלם מזה. יש בזה צד שזה לא איסור?? מו"ר ראש הישיבה רבי שלמה זלמן אויערבך אמר לי בפירוש שהוא לא רואה צד היתר לזה" (בכנס בנושא צניעות, ההקלטה הובאה ב'יפי יהודי')

הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א

בספרו: "והנה כהיום נתהפכו היוצרות שרוצים להכניס מושגים שהפאות הם "לכתחילה שבלכתחילה" ומי שבכל אופן לא מחשיבה את עצמה כאישה חשובה תלבש מטפחת... אוי לנו שכך הוא שהרי עינים צופיות בלשונות הפוסקים שאדרבא הפחותים שבעם הם אלו שהקילו בזה וכנ"ל" (שו"ת אש בליבי סי' קמו)

הגאון רבי דוד יוסף שליט"א

בספרו: "באשה נשואה שחייבת על פי ההלכה לכסות את שערותיה לדעת רבים מרביתנו האחרונים אין הדבר מועיל אם תכסה אותן בפאה נכרית וחייבת לכסות בכובע או במטפחת" (הלכה ברורה חלק כ עמ' לו)

הגאון רבי יוסף משרדי שליט"א

בספרו: "ומעין זה אמרתי לגבי לבישת פאה נכרית שידוע כו"כ רבים ועצומים מגדולי הפוסקים שאסרוה מדינא... שמאחר שהדבר אסור לכה"פ האוסרים א"א להתיר זאת מאיזו טעם שיהיה ואדרבה שמירת הקדושה והצניעות היא הערובה לשלום בית שתהיה שכינה שרויה בין איש ואשתו ושם ה' ביניהם ולא ח"ו א"ש אוכלתן רח"ל.

ודברים אלו לגבי כל הקולות שבהל' נדה ובהל' צניעות שיזהר האדם שלא להקל בטענות שוא ומדוחים כגון מטעם כדי שיהיה שלום בית בדור פרוץ וכדו' ואדרבה יזהר שלא לפרוץ בעצמו גדרן של ישראל ולא יפרוץ את הדור בזה ודי לנו במה שהוא כיום 'ותרד פלאים'... ומזה אמינא גם לענין הפאות וכל כהני מילי שאין לבא ולהזכיר טענות כאלו והדברים ארוכים ואכמ"ל" (יוסף טוהר סי' יז עמ' תקעה)

הגאון רבי אופיר מלכא שליט"א

בתוכניתו השבועית: "זה ודאי שמטפחת עדיפא על פאה נכרית, וכמו שאמר מרן הרב שלמה זלמן אויערבך זכר צדיק לברכה שיבוא משיח הדבר הראשון שיעשה הוא לשרוף את הפאות..." (נאמר בתוכניתו השבועית. וכן נמסר על ידי תלמידו)

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

במכתב: "עלינו לומר ברורות. יש כאן סילוף התורה. הפאות הנכריות הן בתכלית הניגוד לרצונו יתברך שציוונו והזהירנו על כיסוי הראש שנאמר בפרשת סוטה ופרע את ראש האשה. חלילה לדון ולפלפל בצדדי היתר של דבר מאוס זה. הלא נתברר לרבים מפי אנשים ונשים שהפיאות הללו שפריצותן והוללותן הלכה והידרדרה לתחתיות בשנים האחרונות באין מעצור, הן הנה אבות הטומאה, גירוי נורא של יצר הרע, והקב"ה שונא זמה.

הדברים פשוטים בתכלית הפשטות, אמת לאמיתה של תורה למי שלא נתעקם מוחו בבלבולי"ם של הבל, ונס ונסתמו עיניו מראות נכוחה, על כן נזעק זעקה גדולה ומרה, זאת חוקת התורה? (בתמיהה).

איכה נהיתה הרעה הזאת, שדוקא בקרב מחנה שלומי אמוני ישראל, יהפכו בשם התורה את העבירה, לחפצא של מצוה!?" (במכתב מתאריך י"ט סיון ה'תשס"ד. ניתן לקבל במערכת)

דברי הרבניות

הרבנית שרה שנירר ע"ה

בספר אם בישראל: "הנני מבקשת מכללן, שכל תשובת לבן תהיה על הדבר הזה. מילא שכל אחת מכן תכסה את ראשה בזאת אני בטוחה... וכל מי שתעשה לי נחת רוח ותחבש מטפחת על הפאה, תבוא עליה ברכה. והשם יתברך יברך את כללן וישפיע עליכן נחת של יהדות ותזכו לדורות של יהדות אמתית" (אם בישראל עמ' ריא. הובא במוסף 'שבת קדש' מבית 'יתד נאמן' פר' דברים תשס"ג)

הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה

במכתב: "וראוי לכסות את הראש בצניעות כמו שרבותינו הצדיקים דרשו מאיתנו ומבורך מי שלובשת מטפחת ויה"ר שבזכות ההתחזקות בצניעות נזכה במהרה בימינו לביאת משיח צדקנו, בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים שלא שינו את לבושם, ובזכות נשים צדקניות שיקפידו על כל ההלכות נגאל בעזה"י במהרה בימינו" (מכתב משנת תשס"ז משוער, צילום המכתב ניתן לקבל במערכת)

הרבנית מקרעטשיניף תליט"א

"רציתי לברך את הנשים הצדקניות שמתחזקות בנושא היקר של כיסוי הראש, ובפרט אותן נשים שעוברות למטפחת שיש לה חן יהודי אמיתי. ה' יעזור שתתברכנה בכל מילי דמיטב מידו הפתוחה והרחבה, ותזכינה לבנים תלמידי חכמים, עובדי ה' בבריאות ובשמחה. ונזכה כולנו לישועת הכלל והפרט" (קונטרס 'ש כיסוי' 1 ניתן לקבל במערכת)

שאלה ב: מהי דעת הפוסקים על הפאות בימינו?

רקע: כידוע בעבר הפאות היו נראות ככיסוי קש לשיער הראש, במשך השנים השתכללה תעשיית ייצור הפאות והיא החלה להיות אביזר נוי והתקשטות.

בשלב הבא, התעשייה השתכללה עוד יותר ונוצר מצב שישנה תחרות גדולה עד כמה הפאה תראה משער אמיתי עם יופי וברק מיוחד ואפילו פאות משיער סינטטי משקיעים בהן שיראו כמה שיותר במראה של שיער טבעי.

שימו לב שלא מדובר על פאות לייס שנראות חלק משערה ממש שעליהן התבטאו חמורות גדולי הדור אלא על כל הפאות הנמכרות בעשרות השנים האחרונות שיש להן מראה טבעי.

פרועת ראש: בכדי להבין את דינן של פאות ימינו, יש להקדים על איסור פרוע ראש. עלינו לברר מהו האיסור ומדוע נאסרה האשה הנשואה לצאת בפרוע ראש, מהי המטרה בכך?

מקור האיסור: כתוב בתורה "ופרע את ראש האשה" וכתוב בגמרא "מכאן אזהרה לבנות ישראל שלא תצאנה בפרוע ראש" וכך פסק השולחן ערוך להלכה בסימן כא סעיף ב. ביאור המילה פריעה היא "גילוי" ואין דין זה קשור לדין דרבנן של "שיער באשה ערוה".

טעם האיסור: נאמרו כמה וכמה טעמים לאיסור פרוע ראש האשה, מ"מ הטעם העיקרי שמופיע בחז"ל הוא ע"מ להוסיף צניעות ושמירה לאשה הנשואה. כלומר, להצניע ולהסתיר מעיני זרים את הגוי והיופי המתווסף לה ע"י השיער כמו שמוכח מדברי השולחן ערוך שכתב את איסור פרוע ראש בין שאר דיני הרחקות מעריות, וז"ל: "והמסתכל באצבע קטנה של אשה ונתכוון ליהנות ממנה כאילו נסתכל בבית התורף, ואסור לשמוע קול ערווה או לראות שיערה". וכן כתב מרן ה'חפץ חיים': "היצר מסיתה ללכת פרועת ראש, ליפות את עצמה לפני בני אדם". וראה להלן שאלה נוספת על נושא זה.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל

בנו הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א במכתב: "כבר התריעו על כך מרנן ורבנן ובכללם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל על הפאות הנ"ל (של שימינו שהשיער אינו כמקשה אחת), ועל הארוכות, וגם אאמו"ר מרן זלה"ה כאב את כאבו על סוגי הפאות הנ"ל, והיה מחניך קדוש. עזריאל אויערבאך" (בהצטרפותו למכתב הגאון רבי אליעזר הלוי דינר שליט"א, ראו את הנוסח להלן)

תלמידו הגאב"ד הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א: "כשדיברתי עם מורי ורבי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך (שליט"א), הייתן צריכות לראות באיזה התלהבות הוא דיבר ובאיזה בהירות ברור

לו שהפאות האלו אסורות. וכך מורי ורבי הגאון רבי שמואל וואזנר (שליט"א) כולו היה חרדה לדבר הזה" (בכנס לפאניות. ניתן לקבל דיסק לשמיעת הכנס בטלפון 054-8447161 הובא בעיתון 'המודיע' י"א ניסן תשמ"ז. מדור 'הבית שלנו')

בספר דברי שלום: מעשה בת"ח אחד ששוחח עם מרן הגרש"ז זי"ע ותינה האברך לפני מרן את צערו שכואב לו על שמזדמן לביתו הקטנה בת הארבע לראות מפעם לפעם אשה שהולכת בלי כיסוי ראש רח"ל, וזה מאד מפריע לו שהיא צריכה לראות מראה של אשה יהודיה שאינה מכסה את ראשה, אע"פ שבשאר מלבושיה היא צנועה ומכוסה כדת וכדין, אם היא היתה הולכת עם פאה צנועה כמו 'הנשים החרדיות הצנועות' אזי היה רגוע ושליו שביתו אינה נתקלת במראה בלתי צנוע, התבונן בו מרן זי"ע וחיך חיוך רחב באמרו: "אתה רוצה לומר לי שהבת הקטנה שלך תדע להבדיל בין שער טבעי לפאה? הרי הפאות המצויות היום, אפי' שנשות ת"ח חובשות אותם הם כ"כ דומות לשיער עד שקשה להבחין בין שיער טבעי לפאה (דברי שלום פ"ו עמ' פ"ג. הרי שאין לך עדות גדולה מזו שאין הנקודה היא כמו שהיו שרצו להסביר בדעת הגרש"ז שאסר רק פאות ארוכות במיוחד או פרועות ומתולתלות אלא ההגדרה היא שכל הפאה המתפשטת לצדדים בתנודות ראש ומשב רוח וכן כל הפאות הנראות כשיער טבעי שיש כיום אסורות מהטעם הפשוט שגורם הרהור (שזה כמעט כל הפאות המצויות))

מרן הגאון רבי שמואל אויערבך זצוק"ל

בספר תפארת שמואל: "מה שהתירו המתירין לא עלתה על דעתם כלל מה שנראה היום" (תפארת שמואל עמ' סז)

במכתב עוז: "נפרץ קעת ביותר קניית פאות הנראות כשערותיה, אשר נאסרו לדעת כל הפוסקים. ובמיוחד אלו המכונות 'קאסטם' ודומיהם, אשר נראות כשערה ממש... נוגדות לגמרי את כוונת התורה במצוות כיסוי הראש" (במכתב מתאריך סיון תשס"ד)

מרן הגאון רבי יצחק שלמה אונגר זצוק"ל

בדרשה: "וירא אנוכי שלא אצא ח"ו ידי שמים אם לא אעורר על אותם פאות נכריות שחצניות שבעוונותינו הרבים נתרבו כפטריות אחרי הגשם, אשר נקראו בשמותם אחרי איזה שרוצה ופרוצה..." (תורת איש ג עמ' פו)

בדרשה: "פעם דיברנו נגד השיטלין [-הפאות] הארוכות אשר נראות כשערות ממש, והנה המציא היצה"ר פאה קצרה שחצנית...." (תורת איש ג עמ' קצ"ח)

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בשיעורו הקבוע: "ולמעשה יש להוסיף עוד פרט, אף שיש חילוקי דעות אם מותר או אסור, אבל ודאי, אם הולכים כמו פרוע ראש, כמו שאחרות הולכות (חילונית), הרי הן עוברות על איסור גמור, זה ממש זה אמת כמו ערווה. הענין הוא אם הולכים עם פאה כמו הזמנים שלפני מאה שנה, בוודאי שמותר, אפילו קצת יותר יפה, אבל שלא יראה כמו שהולכים היום! כל אלה שהולכות היום שזה נראה כמו שיער שלה בוודאי שזה איסור! פאות כאלו אף אחד לא התייר....

השואל: האם היא עוברת על דת יהודית ותצא בלא כתובה?

הרב: כן

השואל: כן??

הרב: התירוץ הוא, שהבעל מתנהג כמו שצריך! אם הבעל הוא ג"כ (פרוץ) כמו שהיא... (אז לא יכול לגרשה).

השואל: האם "ערליכער איד" (=יהודי כשר) צריך לגרש את אשתו אם היא הולכת בפאה כזו? הרב: הוא לא צריך לגרשה, הוא צריך לומר לה שאסור! (מתורגם משיעורו הקבוע במסכת שבת, תשרי תשס"ט. ניתן להאזין להקלטה בקול הלשון שיעור 174)

בספר 'מפי האיש': "אמרתי לרבינו: כל העולם רועש מדברי הסבא כנגד הפאות הנכריות של ימינו התקשרו נשים מודרניות לשאול ואמר רבינו "לא מדברים רק ממודרניות מדברים גם על הבני תורה", ובתוך הדברים אמר רבינו: "הולכות עם פאות ארוכות עד פה" - והצביע רבינו על כתפיו. ושאלתי לרבינו: האם הבעיה היא רק הפאות הארוכות?

והשיב רבינו: **"כל המראה של זה, זה פריצות"** (מפי האיש הרב משה ישראלזון, י"א מרחשון תשס"ט)

בשיחה: כאשר בשנת תשס"ט ארעו הרבה אסונות, באו ב"ב כסליו רבנים, שליחי הציבור ונכנסו אל הקודש פנימה קמי מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לדעת מה יעשה ישראל, על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, ומה חרי האף הגדול הזה. וזהו תמליל השיחה שנערכה שם:

הרב ברוך שפירא: "שאלה אחת שמעסיקה את כולם, היום כלל ישראל בכלל ובפרט אפוף עם צרות בלי סוף, בעיקר המחלה הממארת, זה מפיל חללים, כעת עם פרנסה, פעם אמרו בשם החפץ חיים שעיקר הבעיה זה צניעות כתוב ושב מאחריך אם הקב"ה לא אתנו יש צרות, האם זה דבר נכון שאפשר להגיד את זה היום?

מרן הגרי"ש: החפץ חיים אומר זה לא יהיה נכון? אני לא מבין....

הרב ברוך שפירא: קבלתי טלפונים היום מרחובות, יש שם הרבה צרות, הרבה חולים, הם מבקשים לעשות כינוס. קיבלנו גם טלפון מקרית ספר, בכל מקום, אם הציבור יתחזק בזה יהיה חיזוק.

מרן הגרי"ש: "אבל הצרה של הפאות איך אפשר לתקן את זה, זה כבר מושרש עם גדולים וטובים, עם הפאות הזה, ממש פריצות שאין כמוה, ואינני יודע איך אתם יכולים לתקן את זה, זה התחיל מהגדולים, לא סתם ממאן דהו, ראשי ישיבות גדולים וצדיקים כולם נכשלים בזה. ומה אתם יכולים לעשות. --- אינני יודע איך מתחילים, יש לכם הבעיה הזאת, אז למה לא מטפלים בזה. --- זה פרוץ מאוד!! מה זה פרוץ, זה לא סתם מן השוק נכשלים בזה, ממש צדיקים גמורים, מנגד צדקניות גם כן גמורות, גם האשה היא צדקנית, אבל זה איך מתקנים את זה??? לכל הפחות להקטין את זה...." (בקונטרס מה זאת עשה אלוקים לנו עמ' ס)

הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א: "כמה נצטער אותו צדיק מרן הגרי"ש אלישיב בנושא שהשערות דומה כטבעי..." (בחתימתו על מכתב משנת תשע"ב - מצוה כמאמרה דברים נכוחים למביני דעת)

מרן הגאון רבי סענדר ארלנגער זצוק"ל

בהסכמה: "...ובאמת ראוי לתקן הפרצה הגדולה בעניין יפוי פאה נכרית של היום שמעוררת הרהורי עבירה והוא נגד רצון השי"ת בהחלט ונגד כל המכוון של כיסוי שיער של אשה ואוי לנו

על ירידת הדור. והאם נשים אלו חושבות שיהיו להם בנים צדיקים ותלמידי חכמים שיזכו לכתרה של תורה ע"י הליכה בשוק בפיאה כזו המעוררת גירוי יצה"ר באופן נורא ומבהיל ה"י...

והאם חושבים הבעלים שיהיה להם סייעתא דישמיא בתורה ולהינצל הם וצאצאיהם מיצה"ר בדור הפרוץ הזה ע"י לבושים כאלו שגורמים יצה"ר לרבים?... ואין לך דבר המגרה יצה"ר כמו **פיאות אלו**, וכל מי שלקוי בזה אין לו כלל סמכות לדון בהלכה זו ולומר דעת תורה.... כתבתי מרוב צערי ושיחי על ירידת הדור משנה לשנה..." (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי וַאֲזַנֵּר זְצוּק"ל

בספרו: "עצם ההליכה בשערות מסותרות הוא פריצותא שאין כמוהו ולקוח מן הירודים שבאנושות גם כשהולכת בפאה נכרית, דאין הנידון גילוי השערות אלא צורת השערות באופן שמהרס דרכי הצניעות, ומה נואלו אלו שמבקשים להם קולות על זה תחת מסוה של כיסוי ראש מדומה" (בסוף ההקדמה לשו"ת שבט הלוי ח"א)

בכנס רבבות: "בלתי אפשרי שאם מישראל תגדל דורות אם לא תעשה מה שמיוחס בטבע הקדושה של בת ישראל, והוא מטעמי הצניעות כי אמרו חז"ל שער באשה ערוה אבל איזה זיוף הוא זה שמכסים השערות בפיאה נכרית שעוד מגרה היצרים יותר מהשערות עצמן. איזה זיוף הוא זה!"

ומה נעשה במלבושים הנעשים כדי למשוך עין, והם ביודעים וגם בלא יודעים חוטאים ומחטיאים אחרים, מכניסים את הרחוב והסביבה ללאו החמור של לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, שמלבד שכתוב בפוסקים שמלבושים כאלו שנגבו מטומאת הגויים יש בהם לאו של לא תלכו בחוקות הגויים, ואם רוצים לדעת את המודל האחרון של האופנה של המודעס, לְכַנֶּה לרחוב רבי עקיבא... מה בצע אם הבעל לומד כולל והבן לומד בישיבה אם הבסיס לתורה של קדושה לתורה טהורה, לתורה לדורות, לא נתקן בבית?" (מתוך הקלטה בכנס הרבבות בב"ב תשנ"ג)

בספרו: "גם הגויות בזמן הזה הולכות כן לשם נוי שלהם, א"כ מה דת יהודית בזה, ונתקיים בדרך מליצה פאה - נכרית" (שבט הלוי ח"ב בהקדמה, אות כ"ה)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי גְּדַלְיָה נָדַל זְצוּק"ל

מדבריו: "לדעתי אפילו אילו בעבר לא היה אף פוסק אחד אוסר, כיום בפאות של זמנינו לא היה אף פוסק אחד מתיר. תשאלו כל ילדה ברחוב ותאמר לכם אם פאה מותרת או אסורה" (הובא ב"סיכום בענין לבישת פאה נכרית ברשות הרבים", הר' יחיאל ציטרינאוויטש שליט"א)

בהספד: "כשיצא מבית החולים לאחרונה אחר הניתוח, קיבל על עצמו, להשפיע למניעת ה"פאה הנכרית". ואכן פעל בזה במשפחתו, ועורר בשיעוריו, וביקר מה שלא מטים אוזן ולא שמים אל לב, על אף התוכחה הנפוצה, משום שקשה לפרוש מההרגל, ומחמת היצר.

ולמעוררים ששאלוהו בזה, אמר, שאף אם היו בעבר הכל מתירים, לא היה אף אחד מתיר כעת, ושאין מורה הוראה ראוי לשמו שיתיר פאה נכרית במצב של עכשיו. למחבר ספר בזה ששוחח אתו, אמר, מה כל הפלפול בזה, תשאלו כל בת צעירה ותיווכחו שכולם יודעים ומכירים בשלילת הדבר ונגדיותה לצניעות" (מילי דהספידא ודברי הערכה' על הגר"ג נדל זצ"ל עמ' קיד)

מרן הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצוק"ל - הרב מבריסק

מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א בדרשה: "וכששאלתי את פי הגאון דבריסק זצ"ל אם יש לו איזה דקדוקים בענין פאה נכרית אמר לי בקיצור **שלא לשנות כלום מהפאות שהלכו אמותינו**" (נאמר בדרשת שבת הגדול תשע"ח, וראו להלן "כיצד היו נראות הפאות בעבר")

מרן הגאון רבי משה אריה פריינד זצוק"ל

בספרו: "ובימיהם לא נעשה עדיין הפאה נכרית כמו אלו שבזמנינו שנעשה בחציפות גדולה כגורעים שבגורעים.... וידוע עד כמה החמיר והרעיש הזוהר הקדוש על עוון גילוי שער, וכמה קללות עצומות נאמרו על עבירה זו... אשר קללות נוראות כמותם לא נמצאו בזוה"ק על שום עבירה שבתורה, ולעומת זה מבואר שם בזוה"ק הברכות הגדולות החלים על הנזהרים..." (בספרו עטרת יהושע פרשת תולדות)

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

בספר 'אלא ד' אמות': "חמי אמר שפאות שגורמות הרהור כמו שיער טבעי אינן בכלל ההיתר של הפמ"ג" ('אלא ד' אמות' פרק פ"ו ס"ג עמ' שיד)

בתשובה מכתב יד: שאלה: "לגבי פאה נכרית שמראיתה כמראה שיער טבעי, שאלתנו אם יש בזה גדר הלכתי, אם מותר או אסור, אם עיקר הדין או חומרא. תשובה: **אם הוא ממש כשיער טבעי אסור**" (מתאריך כ"ב שבט התשס"ט. ניתן לקבל העתק. בזמננו יש פאה שאינה נראית כמו שיער טבעי?)

מדבריו: שאלה: בענין היתר פאה נכרית, הפמ"ג בסי' עה כתב הטעם כי אין הרהור, והבנתי מזה שפאות יותר משוכללות שגורמות הרהור לא פחות משיער טבעי אינן בכלל ההיתר, ובאתי לשאול האם זה נכון.

תשובה: כך שמעתי בשם חמי. (הובא בהכתר 47. ניתן לשמוע מבעל המעשה, הרב אברהם וינשטיין שליט"א 08-9766653)

"שאלה: ידוע דמרן הגר"ש אלישיב זצ"ל בסוף ימיו עורר בפירוש על ענין הפאה הנכרית המצויה בזמנינו, ואמר (כפי שיש הקלטה לזה) דגם אלו שהתירו פאה ברה"ר דיברו רק על פאות שהיו לפני מאה שנה, שלא היה להם מראה טוב, אבל על הפאות של היום "אין שום היתר", והוסיף, שזו פירצה כיון שכולם נכשלים בזה, אפילו ראשי ישיבות, ורבים שואלים א"כ מדוע שאר גדולי ישראל (זולת הגר"ע יוסף זצ"ל והגר"ש ואזנר (שליט"א)) לא מעוררים על כך, ובפרט דהמתירים נתלים בהם, ולכאורה לדברי הגר"ש יהא עון זה תלוי בצווארם.

תשובה: הרוצה יודע. ("יתד המאיר" 147 ניסן תשע"ד עמ' 11. נשאל ע"י מח"ס מקנת אליהו. ושם נכתב שצילום הכת"י בידי המערכת)

בתיעוד: נראה אברך לפני מרן ובידו פאה מיושנת מדגם "גראנד קאסטם" שנרכשה לפני כ-20 שנה ושואל: "האם היא מותרת בלבישה או אסורה? תשובה: **"כזה שנראית כמו שערות ממש, אסור"** (ניתן לקבל את הסרטון במערכת)

הגר"צ מוצפי שליט"א: "היינו אצל רבי חיים קניבסקי (שיחיה) והביאו לו שמה ז'רנל (=תערוכה) של פאות, אמרו לו, הרב אומרים בשם הרב שהרב מתיר, פאה הזאת הרב התיר? אומר חס ושלום,

אני עד, הראו איזה ארבעים חמישים מיני פאות, אמר כל אלה אסורות, כולם. אין ביניהם אחת שהיא מותרת, אז מה שאני אומר, על סמך מה? איך מחטיאים את הרבים?" (ניתן לקבל את ההקלטה במערכת)

תלמיד מרן בגליון אליבא דהלכתא: "דהנה זה ששואלים למו"ר (הגרח"ק) הוא בעיקר הסוגיא בפאה נכרית דמלפני עשרות בשנים מזמן רבינו המשנה ברורה זיע"א אך כאשר שאילנא קמיה דכיום רוב הפאות הולכים ומשתכללים ע"י הגויים לצורכיהם רח"ל ומה שפעם לבשו היותר פרוצות לובשות כיום גם הצנועות ה", ובזה א"ל מרן (שליט"א) **דכשנראה טבעי כולי עלמא מודו דאסור מדינא וגם מה שהתיר המשנה ברורה בפאה נכרית משערה זה כשלא היה במראה טבעי אך אם יש חומרים ומכשירים המייפים ודאי שאסור לא רק משום מראית העין אלא הוי ערוה ופריצות.**

עוד כתב לן מו"ר (שליט"א) דבמהרי"ל דיסקין זיע"א (קו"א סי' רי"ג) מוכח דבעינן שיהיה ניכר לכל, וכל שדומה ודאי יש בו משום הרהורא דגברי ואסירא. ות"ח מופלג מירושלים הוציא לאור קונטרס שלם שבירר דגם למתירים מ"מ כיום יש בזה משום הרהור ואסור ומו"ד כתב לו על הקונט' "דבריו דברי טעם".

ובפירוש אמר לן מו"ר (שליט"א) שאינו יודע המציאות כיום ויודעני דגם על נכדותיו אינו מסתכל וכאשר הראו לו קטלוג של פאות נכריות קצרות מלפני כ-15 שנה אמר מרן (שליט"א) **דזה פריצותא ואסור מדינא ועל זה לא דיברו הפוסקים, ולא האמין שכך הולכות כיום**" (אליבא דהלכתא נז תשע"ב עמ' קצט)

מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל

בקריאת קודש: "אשריכן שקידשם שם שמים ברבים... ובהיות שהפאות החדשות ברובן הגדול אינן לפי גדרי הצניעות..." (קריאת קודש" ער"ח סיון תשס"ד)

הרב א.ו. מקרית ספר: "בחודש אלול שנת תשס"ה נכנסתי למרן הגר"נ קרליץ (שליט"א), ושאלתי דהנה הרוב הגדול של הפאות היום מושכות את העין וגורמות נסיונות לא פחות משיער טבעי המסודר יפה, וא"כ לכאורה אם נבוא לדון מצד קיום המטרה של מצות הכיסוי לא יועיל כלום מה שטוענות הנשים שאפשר להבחין, והשיב לי בזה"ל: **"כבר כתבתי מכתב בזה וזה לא מועיל"** (הובא בקונטרס 'סגולה מכל העמים' עמ' 33)

מרן הגאון רבי אהרן צבי רומפלר זצוק"ל

בקונטרס 'התנערי מעפר קומי': "...והנה אפילו להפוסקים שדנו להתיר הפיאות, בכל זאת יש להעיר בזה שכהיום שיצא מהענין קלקול נורא אשר מעולם לא עלה ע"ד המתירים שיגיע לדבר כזה, והוא אשר נעשה כהיום הפיאות באופן וצורה כזאת שהיא פינה ויסוד ופתח להכניס דרכו פריצות והיזק ראייה וגירוי היצה"ר בדברים החמורים ביותר שהם ביהרג ואל יעבור... ועל כן יש לדון בזה מטעם אחר שיש בזה בודאי משום **"לפני עור"** וגו' שהרי זה גורם למשוך העין ולהסתכל בנויה, ובמיוחד לעמי הארץ שלא בקיאים בדינים ולא יודעים שיש לאו מהתורה להסתכל באשת איש." (קונטרס 'התנערי מעפר קומי' עמ' ז)

עוד בקונטרס הנ"ל: "וכל זה היה בפיאות הישנות שהיו דומות לקש מלשער אבל כהיום אחרי שנכנס בזה קליפת היצר הרע שהם מעוררות יצר הרע יותר משערות הטבעי, האם יש הוא אמינא

לחשוב שאין זה שנוא לה' יתברך שהוא שונא זימה... וכבר קנה היצר הרע שביתתו בהפיאות עד שכבר נכנס הענין לשליטתו..." (שם בהערה ז')

מרן הגאון רבי שלום שבדרון זצוק"ל

בשיחה: ר' שלום אמר ר' שלום אומר... מה ר' שלום אומר... הרי זה מחלוקת גדולה בכלל אם מותר לה לאשה ללכת ברחוב עם פאה נכרית או לא... נאמר שפוסקת הלכה כמו שהתירו המתירים... אבל כך התירו המתירים... ללכת עם פאה כאילו זה לא פאה...?! איך התירו ללכת במקום שהתירו...

הסבא שלי "הברזאנרוב" פוסק שאסור לומר דברי תורה אסור לברך כנגד פאה נכרית... ואם עוצמים את העניים אולי יש להקל... פאה נכרית שנראית שלא כמו פאה... כמו בחורה, זה חציפות יוצאת מן הכלל... מי יכול להראות לי שזה פסוק זה פסק הלכה משהו מדורי דורות עד הדור הזה שיביא איזה משהו למדן שיביא פסק כזה שמותר ללכת בפאה להראות כמו... א חוצפה...

האשה הזו עומדת בערב שבת מדליקה נרות וקודם ההדלקת הנרות היא אומרת תפילה לקב"ה אוי ויי גיוואלד הרי התפילה שלה תועבה, מסיר אוזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה.. אם אדם מסיר אוזנו משמוע אל גדולי ישראל מלשמוע אל המוסר מלשמוע אל ההלכה מלשמוע אל ההגיון... מסיר אוזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה... הקב"ה יקבל תפילה כזו?! ודאי שלא! אבל עכשיו במגפה השחורה הזו מי יודע איזה פורענות מחכה בדלת רח"ל... ואח"כ יצאו יאמרו תהילים... הרי פשוט...מגפה הזאת מוכרחה להפסק..." (ניתן להאזין לשיחה המלאה בטלפון 073-2338800)

במכתב: "אחדשה"ט. קיבלתי הקונטרס וישר כחכם, כי המגפה הזאת ר"ל של פאות נכריות בזמן הזה, זה נורא למאד. יישר כחכם והלוואי שנוכל להועיל בזה. בברכה מרובה וברכת חג שמח, שלו' מרדכי הכהן שבדרון" (במכתב המופיע בספר 'דת משה וישראל')

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א

במכתב: לכבוד האברכים העוסקים בחיזוק הצניעות. באשר לבקשתכם שאכתוב את אשר על ליבי בענין הפאות המצויות כיום, הנה המבוגרים שבינינו בודאי זוכרים כיצד היתה נראית צורת הפאות שהלכו בעבר לפני שלושים וארבעים שנה, שהיו השערות יציבות ועומדות במקומם כמקשה אחת ולא כצורת הפאות שהולכים בהם היום שהשערות מתפשטות להלן מן הראש ונעות ונדות, אשר פאות כאלו מנוגדות לצניעות גם כשאינן ארוכות ואינן מבטאות כלל רצון לכסות את הראש, וברור שפאות אלו לא שערות אבותינו ורבנותינו ולא בכזאת נהגו אצל גדולי ישראל שהלכו נשותיהם בפאה ומאד יש להצטער על מצב זה שנתהווה אצלנו והלואי שנזכה שיתוקן הדבר. אליעזר הלוי דינר"

וע"ז הוסיף הגר"ע אויערבך בכתב ידו: כבר התריעו על כך מרנן ורבנן ובכללם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל על הפאות הנ"ל, ועל הארוכות, וגם אאמו"ר מרן זלה"ה כאב את כאבו על סוגי הפאות הנ"ל, והיה מחניך קדוש. עזריאל אויערבאך" (מכתב מתשרי תשע"ד. מופיע ב"סגולה מכל העמים" בעמ' 11)

הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א

בספרו: "והא דהעיר דשרי ללבוש פאה נכרית הדומה לשערותיה ולא ניכר ההבדל... לא הבנתי, דהא ודאי בפאות של אותו זמן היה ניכר שאינה שערותיה, ורק כיום מחמת שכלול המכוונות וכו' אפשר לעשותו כשערות ממש, ובמראית העין כגון דא לכו"ע לא הותר, מלבד שהוא נוגד דרכי הצניעות וכו', וטעם התורה הקדושה באיסור גילוי שער לדעת רבים הוא משום הרהור דאחריני, ותחליף פאה הנזכר לא מהני לזה" ועוד הוסיף שם: "כל סוגי הפאות שאין לילך בהם, גם אין לקבלם לתיקון או סירוק וכיוצ"ב, וכן אין למכרם או לסייע בפרסומם ובהפצתם!" (אום אני חומה ח"ב, חידותם משתעשעות קל"ט אות ו', ציון המצוינת ח"א עמ' צ"ו אות תתקי"ד)

עוד בספרו: "אין ללבוש סוגי פאות הנראים כשערותיה" ושם בהערה "ונכלל בזה פאות קצרות ביותר או דעשויות בצורת צמה או מסוג שהשערות שלמטה נראות כיוצאות מהראש וכיוצא בזה" (אום אני חומה ח"א סימן כא ס"ב ברה כחמה ס"ק מט, ושם בהוגי שעשועות ס"ק תסב)

בספר רצונך חפצתי: "כאן המקום לומר היות שהגר"מ גרוס שליט"א כתב בספריו להדיא שאסור פאה במראה טבעי, וגם כתב שצריך לעורר על פאות שאסרו פוסקי הדור... ויש כיום שאומרים שחזר בו ממה שכתב בספריו, לכן נכנסתי אליו ושאלתי אותו אם חזר בו, ואמר לי שלא חזר בו, ושודאי פאה במראה טבעי אסור, וגם פאות המתפשטות לצדדים" (רצונך חפצתי תשפ"ב עמ' נ)

הגאון רבי אליעזר הלוי דינר שליט"א

במכתב: לכבוד האברכים העוסקים בחיזוק הצניעות. באשר לבקשתכם שאכתוב את אשר על ליבי בענין הפאות המצויות כיום, הנה המבוגרים שבינינו בודאי זוכרים כיצד היתה נראית צורת הפאות שהלכו בעבר לפני שלושים וארבעים שנה, שהיו השערות יציבות ועומדות במקומם כמקשה אחת ולא כצורת הפאות שהולכים בהם היום שהשערות מתפשטות להלן מן הראש ונעות ונדות, אשר פאות כאלו מנוגדות לצניעות גם כשאינן ארוכות ואינן מבטאות כלל רצון לכסות את הראש, וברור שפאות אלו לא שערות אבותינו ורבותינו ולא בכזאת נהגו אצל גדולי ישראל שהלכו נשותיהם בפאה ומאד יש להצטער על מצב זה שנתהווה אצלנו והלואי שנזכה שיתוקן הדבר. אליעזר הלוי דינר" (מכתב מתשרי תשע"ד. מופיע ב"סגולה מכל העמים" בעמ' 11)

במכתב: עוד עלינו למחות שיותר מתשעים אחוז מהפאות נכריות של היום אינן צנועות מאחר והשערות נושבות ברוח ונראות כמו שער טבעי... ואין ספק שאם מחר יתחילו הפרוצות בפריז לקבוע שכך הולכים כל העזרת נשים תתחיל ללכת ככה ולמה אנחנו הרבנים פחות מהפרוצות בפריז?

אנחנו לא רוצים להגיע לעולם האמת בטענה "למה לא הזהרתם ולמה לא מחיתם" לכן אנחנו מודיעים בזה לכל מי שרוצה לשמוע אותנו, ואנחנו את נפשנו הצלנו" (מכתב טבת תשע"ח. הובא בסגולה מכל העמים עמ' 10)

הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א

בגליון מים חיים: עוד עלינו למחות שיותר מתשעים אחוז מהפאות נכריות של היום אינן צנועות מאחר והשערות נושבות ברוח ונראות כמו שער טבעי ולא נקרא צנוע אלא הפאות הקצרות שסוף

השיער דבוק לצוואר ואין ספק שאם מחר יתחילו הפרוצות בפריז לקבוע שכך הולכים כל העזרת נשים תתחיל ללכת ככה ולמה אנחנו הרבנים פחות מהפרוצות בפריז?

אנחנו לא רוצים להגיע לעולם האמת בטענה "למה לא הזהרתם ולמה לא מחיתם" לכן אנחנו מודיעים בזה לכל מי שרוצה לשמוע אותנו, ואנחנו את נפשנו הצלנו" (גליון מים חיים מס' 44)

הגאון רבי צבי ובר שליט"א

בכנס חיזוק: "הרבנית אמרה לי, כשאני נוסעת באוטובוס ורואה מישהי שהשער קלוע ומסודר - לא פרוע, אני יודעת שזו בחורה, אבל אם זה פרוע זוהי אשת איש... היתכן כדבר הזה?! איך שותקים על כזה דבר, שבנות ישראל מתהלכות במצב שהוא גנאי להן?! הלא כל גדולי ישראל חתמו שאסור ללכת עם פאה שנראית כמו שער של אשה רגילה, כל גדולי ישראל כתבו את זה, היתכן כדבר הזה שלמרות זאת אנשים מקילים?!" (בכנס 'צניעות הלבוש' ו'כיסוי הראש' לאברכי ישיבת מיר בבית הכנסת פינסק קרלין ירושלים כסלו תשפ"א)

הגאון רבי צבי וידר שליט"א

במכתב: "מצטרף אני לדברי מרן הרב עזריאל אויערבאך שליט"א, שהדבר צריך תיקון גדול, וגם שמעתי ממרן לבן של ישראל ראש הישיבה [הגר"ש אויערבאך] זצוקללה"ה שמחפשים להחמיר בדברים שאינם מעיקרי היהדות ובדבר שבעיקרי היהדות של צניעות בת ישראל מזלזלים ח"ו" (במכתב שהתפרסם בגליון אני בינה, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

בספר עלינו לשבח: "אבסורד נורא מתרחש להוותנו בנושא הצניעות כמעט כל יום מתקיימת עצרת התעוררות בנושא זה רבנים ותלמידי חכמים מפורסמים מטריחים את עצמם לבוא ולדבר בפני הציבור והשינוי בשטח בושש מלבוא בגדים ופאות שלא שערום אבותינו ניראים בחוצותינו ואין מי שיעצור בעד הפרץ הנורא החודר גם למשפחות טובות וכשרות שעד לפני כמה שנים איש לא היה מאמין שבנותיהן תלכנה בצורה שכזו,

אפשר לדבר ולדבר לדרוש ולדרוש לקיים עצרות חיזוק בכל רחבי הארץ אבל כל עוד שלא נדע שהצניעות היא כתר כתר אמיתי משובץ ביהלומים נוצצים המצב לא ישתנה כמה מצער להיווכח ששכחנו את הדבר הפשוט ביותר הצניעות היא כתר לראשה של האשה נחזור שוב כתר כתר של ממש פשוט כך בלי כל הצטעצעות לשון ואם לא ראינו מעולם מלכה בארץ כלשהי שתבטיח בכתר הענוה לראשה ותסירו מעליה ובנות ציון כן פושטות את עדיין מעליהן אות הוא שאין אנחנו יודעים כלל את ערכה של הצניעות כי אם היינו יודעים שמדובר בכתר נוצץ לא היינו מסירים אותו בבוז שכזה הכל קורה בגלל דבר אחד ערות דבר" (עלינו לשבח במדבר עמ' תקנא)

הגאון רבי דוד כהן שליט"א

בדרשה: יכול להיות מצב שיושבים ולומדים... אבל 'גוי קדוש' אין כאן... נבל ברשות התורה... הקב"ה אומר ככה הכניסה למתן תורה... היסוד של ה'נעשה ונשמע' להעמיד את עצמינו כממלכת כהנים וגוי קדוש... שהתורה משפיעה על כל אורחות החיים, על כל הצורה של החיים...

קשה לדבר ואסור לקטרג בזמנים כאלו, אבל יש פה הרגשה שמי שבאמת אלו שהעולם עומד עליהם, בני התורה, עמלי התורה, בני הכוללים, לומדי התורה... שמעמידים את התורה בכלל ישראל... אבל לא לשכוח שיכול מציאות כזאת שאדם ישב וילמד כל היום ויעסוק בתורה ויעשה שטייעגן בלימוד, אבל זה לא יתבטא בחיי המעשה, זה לא יתבטא בצורת חיים של ממלכת כהנים וגוי קדוש... חסר מאוד בצורה של האדם, חסר בכל התכלית שהתורה רוצה מאיתנו...

הראש ישיבה דיבר עכשיו על הנושא של הפאות והלבוש... (הכוונה לדברי ראש ישיבת תפרח הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א שאמר: "צורת לבוש של כיסוי ראש שגרוע מפריעות ראש... זה דומה לכיסוי ראש אבל זה לא הכיסוי ראש. זה פריצות שהקב"ה בוכה עליהם... וכל אישה כזו וכל בעל כזה צריך לשמוע את הקול קורא של הקב"ה...)

אני לא נכנס לחלק ההלכתי... אבל זה לית מאן דפליג שצורת חיים כזו בכל הסגנון... ממלכת כהנים וגוי קדוש זה ודאי לא!... זה לא מותרות, זה לא תוספת מעלה, זה המהות! (בכנס חיזוק בבית מדרש 'משכנות יעקב' לנשים במוצ"ש פרשת משפטים תשפ"ד, באדיבות 'יופי יהודי')

הגאון רבי מנחם מנדל לובין שליט"א

בכנס חיזוק: הפאות של הדורות הקודמים היו עשויים בצורה שפחות מושכת... אבל בהתקדמות של העולם היום, שהדברים השתנו ולא לטובה, שפני הדברים הם לעשות את הפאה כמה שיותר בצורה טבעית. מי שזוכר לפני שלושים ארבעים שנה שהתחיל הצרה והצורה של הפאות הארוכות כל גדולי הדור זעקו מרה, שודאי זה פריצות, ועל זה לא דברו בנושא של היתר פאה נכרית...

כולם מבינים שלא יתכן בעולם שהתורה כותבת ופרע ראש אישה, וחז"ל אמרו שצורה של אשה להיות עטופה, אז הצורה הזאת הכי נוגדת את ההלכה, גם לילדות קטנות פחות מבת מצוה - אף אחד לא נותן ללכת עם שער פרוע, עם שער פתוח לגמרי - עד שילדה תמימה, שאלה בתמימותה: אמא, מתי לי גם כן יהיה מותר ללכת עם שער פתוח, רק כאשר אני אתחתן?... זה שאלה של ילדה תמימה, אבל היא נוקבת מאוד. איך יתכן בעולם שנגיע לכה מצב?! (בכנס חיזוק לאברכי ישיבת מיר בביה"כ פינסק קרלין ירושלים. ז' כסלו תשפ"א. ניתן להאזין לשיחה בטלפון 02-5447013 להקיש 11, ואח"כ 4 כמה פעמים)

הגאון רבי יהודה ליס שליט"א

במכתב נוקב: "הנה באמת כ"א יודע בעצמו שלא נתכוונו המתירים לאלו של היום שאין ביניהם לגילוי הראש ולא כלום, אך מכניסים הראש ומטמינים אותו בקרקע וצועקים "הא מותר פאה נכרית", והלב יודע אם לעקל... והנה אם טורחים להוציא בענין הזה מפוסקים הקדמונים אם מותר פאה נכרית או לא, הרי יאמרו רבו הפוסקים המתירים ושלום עלי נפשי, וע"כ העיקר לצעוק כמו שכתבתם בקונטרס **דגם המתירים לא נתכוונו כלל לאלו שמושכים העיניים וכל אחת ואחת יודעת המטרה, ומתעלמים מזה,** ויענשו ע"ז כמש"כ רבינו יונה, על כל מה שנכשלו אנשים על ידה.

והיה מקום לעמוד ולצעוק ללא חת אין שום פאה כשרה מפאות שהולכות כיום נשים צעירות וכל המדידות הנעשות אם מגיע עד כאן או כאן זה רק תירוצים להרגיע המצפון ודורנו בונה את יהדותו לפי יחסית לזה או לזה אם אני יותר טוב מזה הפחות ממני כבר די והותר **וצריך לצעוק קבל עם ועדה אין יחסית! יש רק תורה כנתינתה ותו לא.**

ושמא נבוא ללמד זכות לומר שמא באמת אין יודעים הגדר של נראה כשיער או לא ובאמת כולם מעשיהם בתמימות ובשווג נכשלים בזה הן אמת דצריך ללמד זכות על ישראל אך לענין למעשה בעל כרחנו נאמר שכל אשה ואשה יודעת בתוך ליבה שלא תלך עם פאה כמו אשה בת 70 או 80 הרי באמת יודעים מה זה צנוע ומה לא וטומנים הראש בקרקע כאילו אין יודעים בהרבה תירוצים. (במכתב. הובא בקונטרס 'סגולה מכל העמים' עמ' 51)

בדרשה: "דכל שהתירו רבותינו בפאה נכרית, זהו בפאה כמו שהלכו בדור העבר... שהשיער צמוד לראש ואינו נמשך למטה, ואפילו אם מעט יורד מ"מ אינו נע ונד לצדדים מפני רכותו. ויש לדעת בבירור שכל פאה שהשיער נע ונד ומתנופף ברוח וכו' כל זה בגדר שבור החבית ושמור יינה, והוא בכלל פסיק רישיה ולא ימות, לענין מכשול. (מדבריו בהיכל כולל חזון איש - מוצ"ש בשלח תשע"ג, הובא ב'סגולה מכל העמים' עמ' 24)

הגאון רבי דן סגל שליט"א

בהספד: 'אנחנו צריכים לחזק מאד את הנקודה של הצניעות. זה לא פשוט. לא הייתי מדבר אבל כיון דאתינן להכי אגיד לכם מה ששמעתי ממורי ורבי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, כשיצא לו לדבר על הפאות כבר לפני עשרות שנים. הוא אמר אז כך: "לפני חמישים שנה כשאשה היתה באה לירושלים עם פאה היו סוקלים אותה, והפאה של אז אפילו עוור היה רואה שזו פאה, היום נכנסים אלי ואיני יודע אם זה כן או לא"

הוסיף הגרש"ז אויערבאך ואמר "אצלי זה מאוס מאד! - משל למה הדבר דומה, לאחד שאוכל בשר כשר ועושה כל ההשתדלות שייראה טריפה, מכסים ועושים כל ההשתדלות שייראה לא מכוסה" אני אומר לכם דברים כלשונם" (בהספד על הגר"מ קופשיץ זצ"ל, כ"ה באייר תשס"ד, ביהמ"ד חניכי הישיבות רוממה י-ם)

בשיחה: "אין עצה, נדבר ברחל בתך הקטנה. כל הפאות שהולכים היום, זה ממש היפך הגמור של תכלית הפאה ושל כל הצניעות! אני כבר הזכרתי מה ששמעתי אבדל"ח ממורי ורבי, רבי שלמה שלמן אויערבאך זצ"ל..."

זה הוא אמר בזמנו, שמה כבר היה אז... אבל היום, נורא נוראות, כתוב מפורש הרי, כל מקום שיש גזל וזימה, אנדרלמוסיה באה לעולם והורגת טובים ורעים, וזה לא "מְתִהֵלָה בְּקֶרֶב מְחַנְּף לְהַצִּילָהּ", זה ולא יראה בך ערות דבר. למה מחכים? למה? לתת פרנסה לעושי הפאות? אליבא דאמת מה היה צריך לעשות להם? להשחית, בשביל מה, בעד בצע כסף! אף אחד לא חושב את הטובה של הנשים הצדקניות, רק בצע כסף, רחמנא ליצלן. אנחנו רואים שזה נורא, תראו איזה אסונות, צריך בעזרת ה' לעשות תיקון גדול בזה, כמו שכתוב בזה על הענין של צניעות שזה נקרא תיקון גדול, כתוב בחז"ל, כך כתוב ברמב"ם. אז אני מבקש מכם, את מי שישנו פה היום ואת מי שאיננו פה היום, חוסו! האט רחמנות!" (כ' שבט תשפ"ג. ניתן לשמוע את השיחה בקול הלשון, מס' שיעור בטלפון: 34465721. החל מדקה 31 בערך)

הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א

בדרשה: "הקב"ה בוכה על מי שא"א לו לעסוק בתורה ועוסק, הוא בוכה דמעות של שמחה, על כל אותן נשים שמוסרות נפש שבעליהם יוכלו ללמוד תורה בלי שום הפרעה, הקב"ה מוריד

דמעות של שמחה! חזו בני ובנותי חביבי שלוקחות על עצמן... וכאן הקול קורא! וכאן הקול קורא!!! בת ישראל, בן ישראל, זכור! מה יעץ עליך... והדמעות, לא של שמחה, גורמות לצרות ח"ו... המלחמה צריכה להיות בשורש שהקב"ה יפסיק לבכות, ואז ממילא כל הצרות גם בלי תפילה יחלפו.

לכן אני שומע קול קורא, קול שקורא לבת... ששוקלת איזה מלבוש ללבוש, עם כל מיני היתרים שאין להם ביסוס... עם צורת לבוש של כיסוי ראש שגרוע מפריעות ראש... יש איזה סעיף קטן שאפשר להגיד זה דומה, זה דומה לכיסוי ראש אבל זה לא הכיסוי ראש. זה פריצות שהקב"ה בוכה עליהם... וכל אישה כזו וכל בעל כזה צריך לשמוע את הקול קורא של הקב"ה...

תחשבי רגע! לכל אחד יש ילדים... לכל אחד יש קרובים... מה זה דמעות של הקב"ה? איך זה לא לשמוע ולא להרגיש את הכאב של מעלה... ובהמשך דבריו: מי יכול לעמוד בפני היד המאשימה של אותו תינוק שמת בעריסה...?? והאמא שואלת למה רבש"ע??? למה התינוק שלי מת? איזה עבירה הוא עבר? ואיזה עבירה אני עברתי? למה אותו נער שבילל הבר מצוה עולה למרומים ואמא שואלת למה ריבוננו של עולם???

יש איזה יד מאשימה... פלונית... הכיסוי ראש לא כראוי... הבגד לא כראוי... או המכשירים האלקטרוניים מגיעים שם הביתה. אז למה אני אשימה?? כלל ישראל הוא גוף אחד! כי תצא אש ונאכל גדיש... דווקא הקול אומר קרא עובר דרך הטהורים.. (בכנס חיזוק בבית מדרש 'משכנות יעקב' לנשים במוצ"ש פרשת משפטים תשפ"ד, ההקלטה ב'ופי יהודי')

בדרשה: אבל יש עוד דבר שאולי בולט לעין - הקב"ה שונא זמה. כל העברות הקב"ה לא אוהב, אבל ישנם דברים שהקב"ה שונא. הענין הזה של המלבוש של הנשים והפאות הפרועות, שאי אפשר להבחין בין אשה נשואה ללא נשואה. זה בכלל נראה כמו דבר טבעי... בשנים האחרונות, הכתר הזה לבש שחורים. מחפשים כל מיני היתרים. יש היתר או אין היתר. למה מחפשים היתר?

יצא לי להבין שהתמכין דאורייתא הכי גדולים שישנם בעולם זה הנשים שלנו, שמוכנות לעבוד שעות נוספות, ומוכנות להניח את הבעל שישב וילמד והיא מטפלת לבד בתינוקות. ומוותרת על שיחה נאה מבעל עם אשתו. שילמד בכולל עוד שעה. נשים קדושות. זה הלב של עם ישראל - הנשים האלו. וכאן השטן שלח ידו בקדשי הקדשים. אני מבין. הנשים האלה שמגדלות את בניהן ובעליהן לתורה, ושליבן מתמלא אושר כשהילד מצליח בחיידר. כשהאבא לקח אותו על כתפיו עם טלית סגורה לחיידר היא עמדה בחלון, ודמעות נפלו לה מהעיניים, שיצליח מוישל'ה שלי, שיגדל. וכשהוא מצליח בחיידר היא שמחה, ובישיבה, ישיבה קטנה, וח"ו לא - אז הבית מלא עוגמת נפש. נשים קדושות. זה הלב, הטהור של עם ישראל. ופה - מעשה שטן. כאן הוא הכניס אליל לתוך קדשי הקדשים. והקב"ה שונא זמה. אז הוא מדבר אל עמו. (בעצרת התעוררות בהיכל כולל אברכים בר שאל ברחובות ז' אדר א' תשפ"ד, ההקלטה ב'ופי יהודי')

בדרשה: "...הפאות שהופכות להיות משנה לשנה יותר פרוצות, נשים שמוסרות נפש בשביל לימוד תורה... לכאורה אני מרגיש איך בת ישראל מסורה [יכולה] ללכת עם פאה כזו...?!" (בכניס רוממתנו, בית השם, בבני ברק, מוצ"ש ויקהל תשפ"ה, ההקלטה הובאה בקו ליבי ער)

הגאון רבי גבריאל ציננער שליט"א

"וא"כ כל שהולכות בפאה נכרית הנעשית באופן מיוחד... יש למחות בידן... צריך להשים לב שגם בפאה סינטטית יוכל להתהוות שידמה לשערות ממש ויביא לידי הרהור ותאווה, וזה ודאי אסור לכו"ע..." (מח"ס נטעי גבריאל, קובץ אור ישראל ל"ו)

הגאון רבי דב קוק שליט"א

תלמידו הרב יקותיאל אוהב ציון שליט"א: "אם האשה קונה פאה מיוחדת ביופיה שהשער נראה טבעי ומכל שכן כשהיא מסולסלת ועושים בה כל מיני עניינים להבליט הטבעיות והיופי, הרי שעושה משיכת יצר הרע בדבר שנועד להסתיר יצר, ומכיון שכל הענין של פאה נועד להצגת האשה לומר מכוסה אני, ובמקום הזה היא עושה פעולה הפוכה של התבלטות, אין לך שיבוש גדול מזה, וכבר אמרו חז"ל דבכל בגד אפי' שמכסה את כל הגוף, אם יש בו צבע רועש, הוא בכלל פריצותא, ומכל שכן בענין זה של השער, ואשה כזאת היא בכלל 'עוברת על דת יהודית'. כל זה שמעתי מפי מורינו הגר"ד קוק שליט"א" (מופיע בעץ חיים שו"ת והלכה)

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א

בקונטרס: "הראתי לו מ"ש המשבצות זהב לבושה שרוב רובן של הפאות היום הם בכלל זה (היינו בכלל מראה טבעי ואסורות), ושאלתי אותו אם זה נכון ואמר לי דמסתמא זה נכון" (קונטרס 'הערות בעניין פאה נכרית' עמ' לד)

במכתב: "מוטל עלינו שבעתיים לעשות כל שביכלתינו למנוע משחית ומגיפה מעלינו ע"י המאדעס (אופנה) המשוונים המשחיתים כל חלקה טובה... הן בעניין פאה נכרית שבזמננו הפכו פני חלק גדול מהם למראה שיער ממש רח"ל..." (במכתב לארגון נפשנו כ"ג תמוז תשס"ט, הובא בפתיחה לקונטרס 'תורת הכיסוי')

במכתב: "הנני לחזק ולעודד את הני נשים צדקניות שמקבלות על עצמן לחבוש כיסוי ראש צנוע וכשר לכל הדעות, שבודאי גורמות נחת רוח להקב"ה. וידוע שעיקר סיבת אריכות הגלות היא בעון חוסר צניעות במלבושי הנשים, שגורמת לשכינה הק' להסתלק ממחנה ישראל ככתוב ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, ובסיבת הסתר פנים זה באים כל הצרות ר"ל, וכמה זעק מו"ר מרן רבינו בעל 'שבט הלוי' זצ"ל נגד הלובושות פאות פרוצות בימינו ששערותיהן דומות לשל נערה..." (מכתב מתאריך ז' בתשרי תשפ"ה, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א

בכנס חיזוק: "הפאות שעליהן היה הנידון האם מותר או אסור ללכת, האם יש בזה מראית העין או אין, זה לא בפאות הפרועות של זמנינו, אלא הנידון היה בפאות צנועות, קצרות ופשוטות, כפי שרואים בתמונות של הסבתות, איך שהם הלכו בפולין ובמקומות אחרים... אני חושב שהרבה נשים יעדיפו כבר ללכת עם מטפחת מאשר עם פאה מהסוג הישן" (בכנס חיזוק בנושא 'כיסוי הראש להלכה' כ"ה תשרי תשפ"א)

הגאון רבי יהודה אריה הכהן רפפורט שליט"א

בספרו: "פאות שאינם ניכרות כלל כפיאה נכרית ונראה כשערה הטבעי נקטו פוסקי הדור **שבועדאי אסור** [הגריש"א והגרשז"א והרב וואזנר ולא ראיתי מי שמתיר, ונפ"מ לסוג פאות שנכנסו לאחרונה שהם נראות ממש כשיער היוצא מראשה וא"א להבחין שזו פאה]

ויש לדון בזה א' משום מראית העין וב' משום סיבת האיסור שגורם להרהור וכדו' ונפ"מ בטעמים לגבי לקרא קרי"ש כנגדה ג' **ואולי בזה לא דבר הרמ"א והוי ממש פרועת ראש שאסורה התורה** וצ"ע" (שיח יהודה הל' הרחקה מעריות עמ' שיב, קול מהיכל ב עמ' נג)

הגאון רבי פינחס שוב שליט"א

במכתב: "הנה הדבר פשוט כי הפאות המצויות כיום **הולכות ומתרחקות מן הצניעות ואינן כפאות שנהגו בהן בעבר**, שמצות כיסוי הראש מטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, בודאי שלא יתכן לקיימה באופן הגורם את ההיפך מכך, ובמראה שאף פנויות נמנעות ממנו מפני הצניעות. וכבר נודעו בזה דבריהם של רבותינו מרן הגרי"ש אלישיב ומרן ה'דרכי שמואל' זיע"א, אשר הביעו צערם וכאבם על פירצה זו, ועודדו מאד לקיים מצות הכיסוי באופן היותר צנוע, כפי שנהגו בנות ישראל מקדמת דנא. על כן באנו בזאת לחזק הדברים, ולקרוא לתופשי התורה המבינים בעם לפעול לתקן הדבר, ולהחזיר עטרת הצניעות לתפארתה, כיאה וכיאות לעם ה'.

נ.ב. בכלל הדברים הנ"ל - להימנע מפרסומים שונים הגורמים במישרין או בעקיפין לנתינת אישור ותוקף לפירצה זו". ע"כ נוסח המכתב.

והוסיף הגר"פ שוב שליט"א בכתב ידו: "הגני העני **שבור ורצוץ מרוע המצב**, ושמח מהתעוררות אצל רבים מתלמידי רבותינו זצ"ל ויבלח"א. ואין ספק שכל מי שתמסור רצונותיה על מזבח הקדושה תיוושע ישועה גדולה במה שהיא צריכה. פינחס שוב" (מכתב המובא בגליון 'אני בינה', ניתן לקבלו במערכת)

הגאון רבי איתמר שוורץ שליט"א

בלבבי משכן אבנה: "יש לידע שרוב ככל הפאות, אסורים מן הדין" (שו"ת דברים תשפ"א)

הגאון רבי ישעיה שולצינגר שליט"א

בדרשה: הרי זה לא סוד, זה אנחנו כולנו יודעים, **כמעט אף אחת מהפאות היום לא נראית כמו הפאות שלפני עשרים שנה, ולא לפני עשר שנים, ומסתמא גם לא חמש ולא שלוש. הרי כל הזמן, כל הזמן - המצב מתדרדר, ומתדרדר, ומתדרדר, ומתדרדר**, מה זה? מאיפה זה מגיע? כי זה תרבות הגויים! זה 'ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם'!

באמת, הרי כשחושבים על זה, אנחנו מוגדרים אצלנו כמבינים, המבינים, ציבור המבינים, כן? זה אומרת ההבנה שלנו? שכשהתורה צוותה שצריך לכסות את הראש אז זה הכוונה??? לשים דבר הרבה הרבה יותר יפה והרבה יותר מושך את העין מהשיער האמיתי? ואם הוא לא הרבה יותר, **הרי זה מגרה יצר הרע, כולם יודעים את זה, על מי אנחנו עובדים?** זה הרי בושה לאינטליגנציה! באמת, זה פשוט כואב, כי זה מקומם, כי מה הולך פה? (בדרשה בבית המדרש 'אלפי מנשה' בני ברק חוה"מ פסח תשפ"ג. הובא בגליון 'אני בינה')

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

בדרשה: "...וזקיני הגרש"ז פינס זצ"ל סיפר לי שבזמן שהתחיל להתפשט המנהג לילך בפאה נכרית היו אלו פאות נכריות שלא היה בהם שום יופי כלל ושמשו רק ככיסוי לבד, היום בעוונותינו הרבים כשכבר היא כלה מוציאה אלפי דולרים להשיג סוג פאה שבוטל ביופיו ומושך להסתכל על זה. ותחת שהפאה נכרית מיוחדת לכסות יופי השיער, נעשה סניגור קטיגור. שהפאה גופא עשויה ליופי ומושך להסתכל בה, וזהו פתח להרהורי עבירה ואבי אבות הטומאה. והאר"י הקדוש גילה שבאחרית הימים קודם הגאולה יהיו עיקר הניסיונות בעינייני קדושה, גם כל הברכות שמברכים בני ביתה כשעומדים נגדה בבית והיא לובשת הפאה הפרוצה, הרי"ז ברכה לבטלה כיון דהוי ברכה נגד ערוה וגם לא יצאו ידי חובת ברכה. (דרשת שבת הגדול תשע"ח)

בספרו: "ובעיקר ההיתר לכסות הראש בפאה נכרית, ידוע שבשעתו התנגדו לזה גדולים ממדינות שונות, ובישוב הישן בעיה"ק אצל הרבה אנשי מעשה, וגם מהספרדים מקובל להחמיר כן, אבל כשיש בזה פריצות לכו"ע איכא בזה איסור חמור, והמכסה ראשה בפאה נכרית שיש בה פריצות הוי כאילו לא מכוסה כלל, ובעונותינו הרבים הפירצה מתרחבת וגורמים ר"ל להריסת חומת הצניעות וסילוק השכינה, ונשארים ח"ו כטרף ביד אויבנו כשמסלק ח"ו שכינתו מאיתנו" (שו"ת 'תשובות והנהגות' ח"ד סי' רצ"ד. וזה משנת תשס"ב (או קודם לכן), ובזמננו המצב החמיר שבעתיים)

גדולי האדמו"רים

אונגוואר: כ"ק מרן בעל ה'משנה הלכות' מאונגוואר זי"ע

במכתב: "ובפאות זמנינו הנראות כשיער לא מקיימים מצוות התורה... פאה הנראית כשיער טבעי אסורה לדעת כל הפוסקים, והם כמעט כל הפאות זמנינו" ובהערה שם: "והוא הדין כשעשויה משיער סינטטי הנראה כטבעי" (הובא בספר 'משבצות זהב לבושה מהד' תשפ"ד עמ' קעד)

באיאן: כ"ק מרן האדמו"ר שלמה מרדכי מבאיאן זי"ע

"כ"ק נאנח פעם באומרו בצער נורא, "אוי! די היינטיגע שייטלען!!! אוי! די היינטיגע שייטלען!!" [אוי, הפיאות של היום! הפיאות של היום!]. והיה הדבר ניכר בעליל, לעיני כל הנוכחים, גודל צערם מהמצב של הפיאות בזמננו! (בשם כ"ק האדמו"ר מבאיאן הובא ב'הכתר והכבוד' עמ' רצז)

ברסלב: הגה"צ רבי אליעזר שלמה שיק זצוק"ל 'המוהרא"ש מיבנאל'

בספרו: "אבל צריכות להישמר, שגם הפאה לא תהיה פרוצה ולא ארכה יתר על המדה, ושלא תראה כשיער" (אשר נחל כג עמ' רסו)

גור: כ"ק מרן האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור זי"ע

לאחר שראה פעם א' בחייו פאה נכרית: "מהשמים הראו לי זאת שאתעורר לתקן זה הדבר שנשים הולכות עם פאה ששערותיהן כמו של נערות זה אסור" (הובא בעולמות של טוהר א' עמ' 227)

בעלזא: כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

"ויש להתלבש כמו שמתאים לבת ישראל ולא כמו נשות הרחוב... ודאי וודאי שהפאה לא תהיה כמו שיער טבעי ושלא יהיה ארוך כי זה לא בכלל צניעות" (בקונטרס יש כיסוי עמ' 3, ניתן לשמוע את ההקלטה בקו 'מעל הטבע' 073-3835300 שלוחה 6-1)

זוטשקא: כ"ק מרן האדמו"ר ה'הצניעות והישועה' זי"ע

בספרו: "ולפי כל המבואר הנ"ל בעל כרחך יסוד תיקון כיסוי הראש שתיקנה חוה לשם תשובה ותיקון המעוות, ולחזקת הצניעות וההכנעה והבושה והיראת שמים, אינו מתקיים כלל בלבישת הפאה נכרית.

ובפרט הנעשים עכשיו, שהפאה נכרית היא לשם יופי ופריצות, לגרות היצר הרע שיסתכלו בהם ויחטאו בהרהורים רעים ר"ל, ועיין לקמן (פי"ב כא-כב) דלהראות היופי הוא איסור חמור ונענשו ע"ז הרבה ר"ל" (הצניעות והישועה פרק ה' אות טז'-יז)

חב"ד: הגאון רבי מרדכי שמואל אשכנזי זצ"ל

במכתב: "מובן שכך הוא כאשר על ידי הפאה ניכר שהיא כיסוי זר ולא השער הטבעי. לכן הפאות הארוכות והפזורות ועל אחת כמה וכמה **שהן עשויות משער טבעי שמטרתן להידמות לשיער האשה - אין בהן את ההיתר של כיסוי ראש על ידי הפאה.** היות והדבר קשור לאיסורים חמורים של גילוי ראש של אשה נשואה ואיסורים הקשורים בהכשלת הרהורי עבירה דאורייתא ודרבנן גם בבנות לא נשואות" (מכתב ששלח הרב אשכנזי זצ"ל להנהלת 'בית רבקה')

סאטמר: כ"ק מרן האדמו"ר ה'דברי יואל' מסאטמר זי"ע

בספרו: "והנה עכשיו שכבר נפרץ בעוונותינו הרבים לילך בפאה נכרית אולם **מי התיר לשום על ראשם פאה נכרית באופן כזה...** ובמאדע חדשה גג על גג כמעשה הגוים עכ"ל" (דרשת דברי יואל עמוד רי"ז)

בספרו: "וכל הדומה לשער אסור משום דת יהודית... ואסור מדינא..." (דברי יואל בראשית עמ' ל"ב)

סאטמר: כ"ק מרן האדמו"ר ה'ברך משה' מסאטמר זי"ע

בספרו: "אכן דבר זה ברור כי אף אלו הפוסקים אשר צידדו להקל בעניין פאה נכרית, לא עלתה על דעתם להתיר הפאה נכרית **שבימינו...**" (ברך משה, שמות, עמ' כ)

סקולען: כ"ק מרן האדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זי"ע

בשיחה: "כל הענין של פאה נכרית הוא בדיעבד גדול, **ובפרט הפאות בימינו,** בזמנינו רואים היאך התפשטה המגפה של המחלה הנוראה בצורה איומה ביותר, באופן שלא נשמע מעולם רחמנא ליצן, מידי יום ביומו שומעים על עוד ועוד שניגפים במחלה... הדבר הראשון שנגרם בחיצוניות לעין כל על ידי המחלה הנוראה הזו, הרי זה בעניין השערות, שהשערות נושרים, רחמנא לצלן, כל השערות נושרות, מי יודע אם לא מעוררים אותנו על תיקון עניין זה, שהרי מכסים את הראש עם דבר שנראה ממש כמו שערות הראש...." (באחת משיחות קודשו, הובא ב"הכתר והכבוד עמ' תקסט"ט)

סטראפקוב י-ם: כ"ק מרן האדמו"ר מסטראפקוב ירושלים זי"ע

בספרו: "והדברים סולדים ממש היתכן לומר על פאה נכרית הנעשה בכל מיני יופי וגנדרנות ובאומנות רב כדי שיהיו שווים לשערות יפיות שביפיות שיקראו ח"ו שינוי מדרכי הגויים אדרבא זה הוא ממש השתוות לדרכי הגויים" (דברי יחזקאל שרגא על הש"ס מכתבי תורה סימן ז')

קאליב: כ"ק מרן האדמו"ר מקאליב זי"ע

בספרו: "ומידי דברי בו, אכתוב כאן את אשר על לבבי וירווח לי, ואם אזכה שיהודי אחד יתעורר מדברי, והיה זה שכרי. הנה זה חדשים מקרוב באו, שנתערבו ערב רב בישראל, ופרצו פרצות גדולות בקדושה וצניעות, אשר לא ידעום אבותינו מעולם, ואחד מהם הוא הפאה הנכרית, אשר כבר קולמוסים רבים נשברו כדי להתירה.

אבל זה דבר ברור לכל מבין, שכל מה שהתירו אותם גדולי וצדיקי עולם (בגלל הגזירות שהיו) - לא התכוונו לפאות שהולכות בזמננו, הנעשים משיער אשה (ועל פי רוב נכריות רח"ל), ונראה ממש כמו שיער טבעי של אשה, ולזה קוראים כיסוי ראש?

ואיני מדבר כאן על כל המכשולות אשר פאות אלה מביאות לבני ישראל, ולבחורי ונערי ישראל רח"ל, ועל ידי זה הם ממשיכים ח"ו אסונות ומחלות על בני ביתם, ועל הכלל כולו. ולב מי לא יתפלץ על כל הצרות והאסונות שעוברים על בני ישראל, מחלות שונות ומשונות אשר לא ידעום אבותינו, וכל זה מחמת שנפרצו גדרי הצניעות, וחפצים להיות ככל הגויים...

ידוע פתגם העולם שכשאר הגוים רוצים לצייר אשה יהודיה - הם מציירים אשה עם מטפחת. בכל הדורות שמרו בני ישראל על הצניעות, וזה היה האות והסימן שייחד את בני ישראל.

ועל ידי זה שנתחזק בצניעות, ונשמור על גדרי הצניעות - נזכה לראות במהרה בישועתן של ישראל, וכימי צאתנו מארץ מצרים, שישראל שנגאלו בזכות נשים צדקניות, יראנו נפלאות, ונזכה לבנין בית המקדש ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן" (קול מנחם על אבן העזר חלק א, סימן סב, עמודים קסו - קסז - שנת תשע"ג)

קרעטשניף קרית גת: כ"ק מרן אדמו"ר מקרעטשניף קרית גת זי"ע

בשיחה: "מוכרחים לדבר מהאיסור של הפאות ולהזהיר הגדולים על הקטנים, שכולם ידעו שזו רעה גדולה, המספחת הממארת הזאת ללכת עם הפאות, נשים תמימות לא מבינות את חומר הענין, נשים של אברכים חשובים... אפילו לפני חמישים שנה לא היו הפאות באופן כזה, כי מראה שער הפאות באופן כזה כמו בימינו לא היה מעולם...

לא רואים הבדל בין אשה חרדית בת ישראל כשרה להבדיל בין ה"שיקצה" הנכרית רח"ל, ממש אין שום הבדל בין השער לפאה! פריצות כזאת עוד לא היתה מעולם... ויש רבניות שהם גורמות ממש להחטיא את הרבים..." (שיחה בליל שבת קודש בשלח תשנ"ד)

צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

בהקלטה: "בעוונותינו הרבים, באה הטומאה ומבלבלת, כשכבר בת ישראל כשרה אינה מגלה את שערותיה עושים פאה נכרית שיראה כמו שיער. אין שום פוסק לא בעבר ולא בהווה שיפסוק שמותר ללכת עם פאה נכרית שדומה לשיער.

הטומאה מבלבלת, סינטטי לא מספיק לאשה, צריך טבעי, צריך את השיער עצמו של גויה, של טמאה. כמה קללות יש על השיער הזה, כמה שדים נאחזו בשיער הטמא הזה. זה שיער של בת ישראל??? כואב לי בעומק ליבי שאנשים לא מודעים לכך, וזה ברור שנכשלים רק מחוסר ידיעה. עד היכן הדברים מגיעים, מתמודדים עם פרנסה ושופכים כספים להכניס הביתה שדים" (הובא בקונטרס 'יש כיסוי' 1, ניתן לשמוע את ההקלטה בקו מעל הטבע 073-3835300 בשלוחה 1-6)

תולדות יהודה: כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות יהודה סטוטשיין שליט"א

בדרשה: "כל בר דעת מבין שפאות הם שלא כפי תקנת התורה, הרי אסרו ללכת עם השיער הטבעי, ולובשים שער שנראה כמו טבעי, הרי הגויים גם לובשים כן מפני שזה יפה יותר, וכי זוהי כוונת התורה? בוודאי שלא! ללא שום ספק..." (הקלטה ניתן לשמוע בקו ליבי ער)

חכמי ספרד ותימן זצ"ל

מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל

הגר"נ יגן זצ"ל: נפגשתי פעם עם מרן הגאון האדיר הגרב"צ שאול זצ"ל ושאלתיו כל כך הרבה סובלים צרות כל כך הרבה עוברים וכמה מחלות קשות לא עלינו יש ובפרט שרבתה והתפרצה הנוראה והאיומה ובפרט בנשים צעירות מה אפשר לעשות? מה לתקן?

השיבני מרן זצ"ל כשדמעות זולגות מעיניו דע לך שכל מה שהתפשטה המחלה הנוראה ובפרט בציבור החרדי, שלא עלינו כמעט ואין יום שלא שומעים, ה' יצילנו, זה בגלל שיש כאלה שהולכים לא צנוע בלבוש עם חצאיות קצרות ותדע לך שלובשים שמלות קצרות מגיעות צרות. **ויש כאלה אשר הולכות עם פאה נכרית ובפרט כאלה של דורנו שממש עשוי במומחיות גדולה.** למה שלא תשים מטפחת כשרה וצנועה כמו שבאמת ראוי לבת ישראל? (כנס לחיזוק הצניעות שנערך בבני ברק בכסלו תשנ"ט)

תלמידו הגר"פ מוסבי שליט"א: "מורי ורבי הגאון הגדול הרב בן ציון אבא שאול זצוק"ל אמר לנו שאף המתירים האומרים שפאה נוכרית היא כיסוי - מודים שהפאות בימינו אינן צנועות ואסור לילך אתם ברחוב" (מכתב ברכה של הרב מוסבי לספר 'שמחני בישועתך', הובא בקונ' סגולה מכל העמים עמ' 37)

מרן הגאון רבי שלמה בן שמעון זצוק"ל

במכתב: "באו ונחזיק טובה ל... שנטל על עצמו לחזק ולאמץ את ידיהם של צעירי הצאן העומדים לפני נישואיהם לעמוד על דעתם שלא להרשות לבישת פאה נכרית, שלדעת רוב ככל הפוסקים אין מקום להתיר פאות אלו הנמכרות היום, וגם אותם רבנים שהתירו בעבר בודאי שאם היו רואים את הפאות שנמצאות היום בודאי שגם הם היו אוסרים..." (בהסכמה לספר 'דבר ה')

מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצוק"ל

בדרשה: "אותה אשה שלא נזהרה בזה, כשתבוא לכסא המשפט בבי"ד של מעלה... היא תראה שמי הם המקטרגים?.. הם דוקא הרבנים שהתירו את הפאה!! אותם רבנים יאמרו לה את סמכת עלינו בשביל להכשיל את כל העובר ברחוב באיסורים חמורים הגורמים לסילוק השכינה

מישראל... ואוי לה לאותה בושה ואוי לה לאותה כלימה... ואפילו שהיא שנויה במחלוקת הפוסקים ורובם אוסרים, **אולם פשוט וברור שאין רב בעולם שהתיר את הפאות הפרוצות של היום**". (הובא ב'קונטרס מה זאת עשה אלוקים לנו' עמוד לא)

מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

במכתב: "יש לאסור בכל תוקף לצאת בפאה לרשות הרבים ובפרט בדורות הללו שעושים את הפאות במומחיות רבה עד שלא ניכר כלל אם האשה הולכת בשערותיה הטבעיות בגילוי ראש או בפאה נכרית, וגם השחקניות הפרוצות מתקשטות בפאות נכריות בודאי שיש בזה פריצות להתדמות לחצופות אלו שפרצו כל גדרי המוסר ובדברים הללו יש להחמיר בכל תוקף.

והדבר פלא שיש אנשים המחפשים חומרות על גבי חומרות בשאר העניינים ובנושא חשוב כזה נהגו להקל נגד כל הפוסקים ומצוה לפרסם חומר האיסור ושומע לנו ישכון בטח וישא ברכה מאת ה'" (קול קורא בחודש אדר א תשמ"ט)

במכתב: "ראוי מאוד לחזק ענין זה ולהודיע בשער בת רבים חומר העניין, שגם הפוסקים שהקילו בפאה נכרית, היו אלה בדורות הקודמים, אבל בפאות של זמנינו העשויות משיער בטוב טעם, לא היו מתירים... ולא לזה נתכוונה התורה שהצריכה לכסות את ראש האשה, ועל זה לא הייתה צריכה התורה לומר ופרע את ראש האשה" (בהסכמה לספר 'דבר ה')

בספרו: "שבדורות הראשונים הפאות נכריות היו ניכרות מאד לעין, ולא היה בהן חשש למראית העין שיידמו לשערות טבעיות, ואילו הפאות הנכריות שנתחדשו בזמן הזה, לא רק שהן דומות לשערות הטבעיות, אלא גם עולות עליהן ביפין ובטיבן ובמראיתן, עד שאף הפרוצות משתמשות בהן לנוי וליופי..." (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר סי' ה בסופו)

בהקלטה: "כמו העניין הזה של הפאה הנכרית, שכל אחת קונה לה פאה יותר יפה מחברתה, כדי שתתגאה ותתרומם בפאה שלה וזה לא נקרא תורה..." (ניתן לבקש את ההקלטה במערכת)

מרן הגאון רבי יצחק כדורי זצוק"ל

במכתב: "חובה קדושה לרבנן די בכל אתר ואתר להיות גיבורים בפרץ, לקום ולגדור את הפרצה הנוראה הזאת מישראל, לאסור את הפאה העשויה להתנאות וכו' לומר די לצרה הזאת ולהסיר מכשול זה מרשות הרבים" (פורסם בספר דבר ה' עמ' ל"ה)

מרן הגאון רבי יעקב מוצפי זצוק"ל

במכתב: "וזה מחדש אודות הפירצה הנוראה שנפרצה בעונותינו הרבים בכרם בית ישראל, שבנות ישראל מבלי ידיעת חומר האיסור, נכשלות והולכות ויוצאות ברבים בפאה נכרית... ובפרט הפאה נכרית דזמנינו, העשויות במומחיות ובשכלול רב, אשר לא שערם אבותינו, ועל זה בודאי לא עלתה על הדעת לאף מקיל להתיר זאת!!!... ודינה כשער עצמה!" (גילוי דעת ט"ו מר חשון תשל"ז הובא ב'הכתר והכבוד' מהדו"ק עמ' תשנז)

מעשה: "הרב דוד י' הי"ו שאל את מרן הגה"ק רבי יעקב מוצפי זי"ע מהי דעתו לגבי הפאה?, השיב לו הגאון הקדוש "לדעתי מי שעושה קידוש ליד אשה החובשת פאה, כל ברכותיו לוקחת הסטרא אחרא!!! זוהי דעתי!" (הובא ב'הכתר והכבוד' עמ' תשנז)

מִרְנַן הַגָּאוֹן רַבִּי מַצְלִיחַ מִזּוּז הִי"ד

בנו הגר"מ מזוז זצוק"ל: "להתיר ליראי שמים ללכת בפאה נכרית לא עלה על ליבו מעולם, ואדרבה קרא להן עבריינות סוררות. ועכ"פ בזמנינו מידי הרהור עבירה ופריצות לא פלטו" (אור תורה שנה טז סימן יב)

מִרְנַן הַגָּאוֹן רַבִּי מַאִיר מִזּוּז זְצוֹק"ל

במכתב: שאלה: "האם יש צד היתר לאשה נשואה ללכת עם פאה נכרית ומדוע?

תשובה: רבו האוסרים על המתירים ובזמננו שהפאה עשויה משיער ממש כל המתיר בזה גורם מכשולות רבים ועתיד ליתן את הדין"

שאלה: האם יש הבדל בזה למעשה בין פאה משער טבעי לפאה סינטטית?

תשובה: כולם מראה אחד להם. (אור תורה תשע"א (תקיט) עמ' קל"ג)

במכתב: "אבל ללבוש רק פאה (שהיא עצמה שיער טבעי של "נכרית") ולהראות כגלוית ראש וכשחקנית ח"ו, הייטב בעיני ה'?" (עבד לעבדי ה' - הקדמה עמ' יא)

מִרְנַן הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה מַלְכָּה זְצוֹק"ל

"כי הנשים בוחרות להן פאה חשובה ומהודרת, וזה גרוע לפעמים משיער טבעי" (אור תורה תשמ"ח עמ' שי"ג)

מִרְנַן הַגָּאוֹן רַבִּי חֲנִינָא בּוּגִיד סַעְדוֹן זְצוֹק"ל

בספרו: והם נתלו באילן גדול דברי הזוהר הקדוש שמחמיר ומזהיר מאד על שערות מגולות, ובשביל שחשבו שגם על איזה שערות היוצאים מחוץ לצמתן שקשה להכניסן ולכסותן במטפחת הוא מזהיר, לכן השתדלו לתקן זה ללבוש הפאה נכרית שמכסה גם אותן שערות, אבל במה שבאו לתקן המקצת דמקצת נמצאו מקלקלין הכל, שנתגברו אותן מעט השערות והסירו כל המטפחת, שנתגלו כל השערות ונהפכה הקערה על פיה על ידי לבישת הפאה נכרית שנראית כאילו כל הראש גלוי, ונמשכו מזה גם פאות מסולסלות וארוכות שכמעט זה גרוע גם מגילוי טבעי שמגרות לב הרואה להרהורים רעים ח"ו" (רבות בנות עמ' פג)

מִרְנַן הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ שְׂרִיקִי זְצוֹק"ל

"היה מאוד בז לפאה הנכרית שעושים כל מיני עצות ותחבולות להתפטר מן הדין ובפרט שדבר זה אסרוהו הפוסקים ויש בו מכשול גדול שאין לו מתכחש" (בספר מעלות אליהו פרק ד' עמ' ט"ו)

מִרְנַן הַגָּאוֹן רַבִּי מִרְדְּכִי שְׂרַעְבִּי זְצוֹק"ל

"הרב היה מקפיד ביותר שאשה לא תלבש פאה נכרית ומלבד הטעמים הידועים שכתבו הפוסקים לאיסור היה מוסיף טעם מיוחד משלו והוא שאדם הרואה אשה עם פאה מירי הרהור לא יצא" (בספר עטרת מרדכי עמוד 293)

חכמי ספרד ותימן שליט"א

הגאון רבי יצחק ברכה שליט"א

"ממורינו הגר"ב אבא שאול זצ"ל שמענו ברור שאמר דזה פריצות, וכן דעת שאר הגדולים, שה' יאריך ימיהם". וכפל דבריו שם בעמ' ע"ח: "...דעל (פאות) זמננו שמענו מפיו בהדיא דסובר דהוי פריצות" (בקונטרס הכתר היהודי בשם הספר ברכת יצחק אבן העזר עמ' יט במקור הברכה)

הגאון רבי נסים בן שמעון שליט"א

מפי נכדו הגר"נ בן שמעון שליט"א: "מו"ז מקפיד מאד על לבישת פאה נוכרית בזמננו, שגורם להרהורי עבירה, בפרט הפאות של ימינו שמושכות ביופיים בכוונה תחילה שאין לזה כל היתר וכו'" (התקבל במערכת דעת גדולים סיון תשפ"ה)

הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א

בספרו: "ומה עוד שהפוסקים שהתירו פאה דיברו באופן שניכר שזוהי פיאה ולא שיער, וכידוע שכיום כמעט ואין בנמצא כזו פאה. וכבר היה מעשה שהביאו להגר"ק פאות שמלפני שנים ואמר על כולם שנראות כשיער ואסורות ודאי ומה נאמר על הפאות המתחדשות בימינו... וכמה כואב לשמוע שעל כל מיני חומרות שכמעט ולא כתובות בפוסקים וכן בהרבה דינים שעפ"י הרבה ראשונים כלל לא נוהגים מדינא מחמירים ומרעישים עולמות ואילו כאן בדבר שלב היהדות תלוי בו מורים היתר." (שו"ת אש בליבי סי' קמו)

הגאון רבי אברהם זכותא שליט"א

בהקלטה: "שאלה: האם יש פוסק בר סמכא שאפשר לסמוך עליו שמותר (הפאות) שמוכרים היום? תשובה: לא... לא רואה שום פוסק בר סמכא שאמר שזה בסדר. הפאות של היום כולם אסורים... היום כל הפאות אסורות. אני זוכר את הפאות של לפני חמישים שנה הם היו כמו קש. שאלה: מה עם האור לציון?

תשובה: הוא דיבר על פאות של פעם... (בשיחה עם 'דעת גדולים' בתאריך כג שבט תשפ"ג)

הראש"ל'צ הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

במכתב: "ראוי מאוד לחזק ענין זה ולהודיע בשער בת רבים חומר העניין, שגם הפוסקים שהקילו בפאה נכרית, היו אלה בדורות הקודמים, אבל בפאות של זמנינו העשויות משיער בטוב טעם, לא היו מתירים... ולא לזה נתכוונה התורה שהצריכה לכסות את ראש האשה, ועל זה לא היתה צריכה התורה לומר ופרע את ראש האשה" (בהסכמה לספר 'דבר ה')

בספרו: "ויש לאסור בזה בכל תוקף. ובפרט בדורות שלנו שעושים את הפאות במומחיות רבה" (ילקו"י יו"ד סי' כ"א)

הגאון רבי שבתי לוי שליט"א

בשיעור: "הרי פשוט וברור שאין להתיר בשום אופן לאשה נשואה לצאת לרה"ר עם פאה מגולה, שהרי הפאה פועלת בדיוק את אותה פעולה שפועל שיערה שלה ממש, ומומחי דבר אומרים שאף פועלת יותר משער טבעי שלה, שהרי פאה זו מייפה אותה, ואדרבה בערי אירופה הגויות הולכות עם פאות כדי ליפות עצמן יותר משערותיהן,

וא"כ אף שבאמת ע"י הפאה היא מכסה את שער ראשה, אבל כיסוי זה גילוי רבתי קרינן ליה, שהרי לא הועילה במעשה זה ולא כלום, ואפשר שאף הריעה בזה שלבשה פאה, משום שכעת היא מתייפת יותר, ותואר האדם שבה משתפר, וא"כ מושכת בזה את הגברים יותר. והתורה אמרה לה דאם היא נשואה אין מקום לפיו זה, והעושה כן הרי זו פריצותא דגברי, ועוברת על דת משה ותצא שלא בכתובה...

ובאמת שהדברים פשוטים לכל יודע ספר שא"א להתיר איסורים ע"פ סברות בעלמא אא"כ יש ראייה מגמרא, וע"ז אמרו בש"ס כמה פעמים (בתמיהה) וכי מפני שאנו מדמים נעשה מעשה?!!... (עלון הלכה שבועית מס' 60. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

בתשובה: "הפיאה אינה שנויה במחלוקת, כי רוב מכריע של הפוסקים אשכנזים וספרדים אסרוה, וגדולה מזו בדורנו שנשים חובשות פיאות העולות אלפי (!!!) דולרים ושייכות לגרועות שבאומות והם פרוצות לחלוטין, כל מיעוט הפוסקים שהתירו עקרונית פיאה אסרום לחלוטין.

כל בר דעת יודע ומבין ואפילו עם הארץ שאין לו שיח ושיג בתורה יודע שהפיאה היא אביזר מובהק של יצר הרע, וגדולי הרבנים ששוחחתי אתם אמרו לי שבודאי שעל פיאות כאלה לא עלה על דעת איש להתיר" (דורש ציון שאלה מס' 76888)

הגאון רבי איתמר מחפוד שליט"א

"וכל שכן כמעט כל הפאות כיום שהן [לפי הפרסומים] מהממות, מדהימות, משגעות, מתנפנפות, במראה טיבעי קלאסי, תהיי מליון דולר, שוויגער עם הפאות שלנו יחשבו שאת הכלה, וכו' וכפי שבא בפירסומי הפאניות הגובלים בניבול פה, אינם נוגעים כלל ואינם שנויים במחלוקת הישנה... כיון שהם מרוקנים מכל תוכן את ציווי התורה וזו רפורמה ויציקת תוכן ומשמעות חדשה למצוות התורה להסתיר את האשה שלא יסתכלו בה בני אדם. וכבר כתב רבינו יונה יורדין לגיהנם, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה" (קונטרס הררים התלויים בשיעור בהקדמה)

הגאון רבי חיים רבי שליט"א

בספרו: "...ולכל הדעות כל המתירים לא התירו בפאות נכריות שבזמננו העשויות משיער טבעי וארוכות ומסולסלות, ויש בהן גירוי יצה"ר שבעתיים מהשיער הטבעי של ההולכות בגלוי ראש. עד שיש בחורות המתחנכות בבית יעקב המחכות בקוצר רוח להתחתן כדי "לזכות" ללבוש פאה נכרית" (הנהגות - עבד לעבדי ה' עמ' לו, מהדורת תשע"ט)

בקונטרס: "וענין הפאה שגורם גירוי של יצר הרע ובודאי שיש ענין גדול להיזהר בו.. ויש שכתבו שהרב מבריסק והחזון איש והסטייפלר זיע"א והגרש"ז אויערבאך צדוק"ל לא מצא חן בעיניהם ענין פאה נכרית כלל ועיקר..." (בקונטרס עבד לעבדי ה' עמוד פב)

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

בספרו: "ברור שפאה נכרית, זו לא צניעות. וכל שכן שיער מלאכותי העשוי ומעובד בתכלית היופי וההידור כאשר נתפשט ונשתכלל כיום לחרדתינו ולהוותינו, שזוהי עזות-פנים וחוצפא גדולה לאשה ההולכת כן, ושמה מעיד עליה "שנתנכרו מעשיה לאביה שבשמים, וכמו ששמענו כי כן הולכות המקולקלות שבבנות האומות, שאינן רק בגדר נשים יצאניות אלא אף שחצניות וריקניות כו' כו'"

"והראיה הגמורה ממה שנשים משתוקקות לזה מאוד מאוד כי יודעות שהן מתייפות ע"י הפאה עשר ידות על מה שהן" (צניעות בת ישראל עמ' נ"ו)

הגאון רבי יוסף שני שליט"א

במכתב: "וכבר עוררו כל גדולי דורינו שזו הסיבה העיקרית שהתורה בימינו לא מגינה ולא מצילה על לומדיה ומשפחתם מכל מיני אסונות רח"ל בגלל "ראש הפעור" של נשותיהם, החבוש בפאה הנכרית לדרך התורה.

כי הפאה שבימינו מושכת את עין הרואים ואפ' הגויות חובשות אותה להתייפות לעין כל. ואין ספק שגם אותם גדולים שהתירו את הפאה בזמנם או שהתעלמו ממנה היו צווחים ברמה לאסור תועבה זו." (בהסכמה לספר תבורך מנשים מתאריך ד' שבט תשע"ד)

מכתבי הרבנים והאדמו"רים

קריאה אל בנות ישראל - אלול תשל"ה

"...נפרץ באחרונה שנשים נשואות לובשות פאה נכרית הדומה ממש לשיער, מינים ממינים שונים לא שערם אבותינו, עד שנראין כפרועות ראש ח"ו. הרינו רואים חובה לעצמינו להודיע דעת תורתנו הקדושה כי הדבר אסור מדינא. שאף במקומות שנהגו בפאה נכרית לא עלתה על הדעת פאות נכריות כאלו העשויות כדרך הפרוצות ח"ו עד שאין היכר בין נשואה לפנויה ועבירה גוררת עבירה. ובכגון דא אין שום היתר"

בנימין יהושע זילבר יואל אדלר - אב"ד טארדא
הק' יוחנן בהגמרה"ם סופר - אב"ד ערלוי יחיאל יהושע - בן לאדמו"ר צוקללה"ה מביאלא
יצחק צבי ברש"י בערנפעלד - אב"ד חוג חתם סופר
יצחק שלמה אונגער - אב"ד חוג חתם סופר בני ברק
הק' משה יהושע - בהה"צ מוהרח"ם צללה"ה האדמו"ר מויזניץ
הק' משה מרדכי בידערמאן - האדמו"ר מלעלוב
נתן געשטעטנער - אב"ד ור"מ פנים מאירות בני ברק
שמאל הלוי וואזנער - אב"ד זכרון מאיר בני ברק

גילוי דעת - תש"ג

"אילו נראית כמו שיער טבעי הרי היא מכשילה את חובשתה ואת כל רואיה באיסורים חמורים... ובכגון דא אין שום היתר ואסורות מדינא... אי לנו שכך עלתה בימינו!

אנו פונים בלב מזועזע ומרותח אל כל ראשי האבות והאברכים באשר באו מים עד נפש! אתם, אשר חייכם קדש לה', כל אחד ואחד בביתו, אל תנוחו ואל תשקטו עד כי יתוקן המעוות. כי עליכם מוטלת החובה הקדושה לעמוד בפרץ ולעצור פירצת גדרי הצניעות"

שלמה זלמן אויערבך
שמואל הלוי ואזנר
יוסף שלום אלישיב
ניסים קרליץ (הובא בדברי שלום עמ' פא)

פסק הלכה מרבני העדה החרדית - כב אייר תשס"ד

"ומבלי להכנס על מה שנפרץ מאוד בעוונותינו הרבים בדורינו שנשים נשואות לובשות פאה נכרית... שעל לבישת פאה נכרית כזו אין לזה שום היתר בדברי הפוסקים"

משה שטרנבוך
משה הלברשטאם
יצחק טוביה ווייס
מאיר ברנאדסדארפער
אברהם יצחק אולמאן

קול קורא מגדולי הרבנים - חשוון תשע"ח-אדר תש"פ

"הנה בשנים האחרונות חלה התדרדרות חמורה בנושא הפאות, וסניגור נעשה קטיגור באשר המצוה היקרה של כיסוי הראש שמטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, הפכה במקרים רבים לאבן נגף של חוסר צניעות, וכבר בשנת תשנ"ו כתבו גדולי ישראל כי הפאות החדשות ברובן הגדול אינן לפי דרכי הצניעות ומאז ועד היום המצב הולך ומחמיר יותר ויותר"

ישראל גנס
צבי ובר
מנחם מנדל לובין - והוסיף בכת"י: כל מודה על האמת יאמר את הנ"ל
שמאי קהת גרוס הכהן
חיים שמרלר - והוסיף בכת"י: הנני מצטרף להנ"ל
עזריאל אויערבך - והוסיף בכת"י: פשוט הוא שהמצב של הפאות צריך תיקון גדול וע"כ תחזקנה הנשים הצנועות שקבלו עליהן ללבוש מטפחת
מאיר קסלר - והוסיף בכת"י: אשרי הנשים הצנועות שמשתדלות ביותר לשמור על דת יהודית בהידור וללא התחכמויות ובזכותן נגאל בקרוב

קריאה קדושה - סיון תשפ"ד

"מצות התורה שאשה נשואה תכסה את שער ראשה, והחובשת פאה חייבת להקפיד שלא תראה הפאה כשערה הטבעי"

ובאו על החתום בחודש סיון תשפ"ד הרבנים הגאונים:

דעת גדולים

שבח צבי רוזנבלט
שריאל רוזנברג
שלמה ידידיה זעפרני
יהודה אריה הלוי דינר
ישראל יצחק זילברמן
צבי שירלין

משה שאול קליין
צבי ובר
יהודה סילמן
ישראל גואלמן
אברהם נפתלי ויג
מאיר טרגר
אפרים רוטשילד

שאלה ג: כיצד היו נראות הפאות בעבר?

האם ידוע כיצד היתה נראית הפאה נכרית שהותרה בעבר על ידי חלק מהפוסקים? האם יש קשר בין הפאה נכרית של אז לפאה נכרית שמצויה בזמננו?

לפניכם כמה ציטוטים מדברי גדולי ישראל מרנן ורבנן זכרונם לברכה ולהבדיל בין החיים לחיים ציטוטים מגדולי ישראל שליט"א אשר נותנים לנו עדות אותנטית כיצד היתה נראית פאה נכרית בשנים עברו. ומזה נבין האם יש לדמות פאות אלו לפאות של זמננו.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל

תלמידו מרן המשגיח הגר"ד סגל שליט"א: "שמעתי מהראש ישיבה ר' שלמה זלמן אויערבך (שיהיה בריא) לפני חמישים שנה אם הייתה אחת באה לירושלים עם פאה היו סוקלים אותה באבנים, ואז הוא אמר אפילו עיוור היה רואה שזה פאה, כמו קש זה היה, והיום נכנסים אצלי ואני לא יודע אם זה כך או כך, אצלי זה מאוס מאוד, למה? כי זה כמו שאדם אוכל בשר כשר ומשתדל בכל האופנים שיראה טריפה, רוצים לקיים מצות כיסוי ראש ועושים כל ההשתדלות והטצדקי שיראה לא מכוסה לכן זה אצלי מאוס מאוד" (שיחה מתשנ"ה. בקונטרס מי ירפא לך עמ' קעד. ניתן לשמוע בקו 079.5600.153 שלוחה 4)

ושוב שנה המשגיח את הדברים בשנת תשפ"ג: "הפאות של פעם היו - אפילו אני זוכר איך שהוא אמר - אפילו עיוור היה רואה שזה פאה. למה? הוא אמר שזה היה ממש קש היו רואים שזה קש. היום הוא אומר, לא יודעים אם זה כן או לא" (בשיחתו בישיבת מיר ביום ד' לסדר משפטים תשפ"ג)

תלמידו הגאון רבי יעקב מאיר זוננפלד שליט"א: "הרב [מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל] אמר בזה"ל: 'הפאות של פעם היו כמו פשתן של אתרוגים' (הובא בקונטרס 'סגולה מכל העמים' עמ' 35)

מרן הראשל"צ הגאון רבי מרדכי אליהו זצוק"ל

בתשובה: "פאות נוכריות היו בדורות הקודמים, איזה פיאות נוכריות? איזה יופי להם? איזה הדר להם?... היו חושבים כאילו האשה שמה קש על ראשה. לא היו להם לא יופי ולא הדר" (שו"ת הרב)

מרן הגאון רבי יצחק שמחה הורווביץ זצוק"ל בספרו יד הלוי

"אכן הנשים לא הסתפקו בזה ומעט מעט התחילו לפרוק מעליהן גם עול הפאה נכרית המזוהם והמסוכן.... כל בנות ישראל זקנות וצעירות יהיו מוכרחות לכסות ראשן בפאה נכרית בשוק, נהיה

לשמצה ולקלס בעיניהם, וכפראי אדם שאינן מן הישוב ושאין כדאי להכניסן... (יד הלוי על הרמב"ם מ"ע קעה. הובא ב'סגולה מכל העמים' עמ' 35)

מרן הגאון רבי יוסף ליס זצוק"ל

דעת רבותינו: "במקומינו (ליטא) לא רצו הנשים לכסות שער ראשן, ואפילו פאה נכרית לא הסכימו לחבוש, כי הפאות היו נראות כגוש שער נוקשה ומגושם, ומי שהסכימה לחבוש פאה נכרית - היה זה מצד יצר הטוב, כי פאה של זמניהם היתה מכוערת וגרועה הרבה משער" (בקונטרס דעת רבותינו תשנ"ח. הובא בקונטרס 'הערות בענין פאה נכרית' עמ' כח)

בנו הגר"י ליס שליט"א: "הפאות של פעם היו - כמו ליפה על הראש" (הובא בקונטרס 'סגולה מכל העמים' עמ' 35)

מרן הגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק זצוק"ל

"הפאות של פעם היו נראות כמו צמר פלדה" (הובא בקונטרס 'סגולה מכל העמים' עמ' 35)

כ"ק מרן בעל ה'נתיבות שלום' זצוק"ל

בדרשה: "הפאות של פעם היו נראות כמו שטריימל על הראש" (מדבריו בכנס לאברכים כ"ו חשוון תשמ"ב)

מרן הגאון רבי אהרן צבי רומפלער זצוק"ל

בדרשה: "וכל זה היה בפאות הישנות שהיו דומות לקש מלשער אבל כהיום אחרי שנכנס בזה קליפת היצר הרע..." (בקונטרס התנערי מעפר קומי פרק ב' הע' ז)

מרן הגאון רבי יצחק שחיבר זצוק"ל - ארגנטינה

בספרו: "וזכורני כי בחלב בשנים כתיקונן היו כל הנשים מכסות את ראשן במטפחות וכיוצא. למרות שהיה בנמצא פאה נכרית. אבל צורה אחרת לגמרי ממה שנמצאת כעת, כי זה היה כמו כובע ממש בלי יופי והדר כלל" (בספרו יצחק ירגן מכתבי ההלכה סימן קלב)

אונגוואר: כ"ק מרן בעל ה'משנה הלכות' מאונגוואר זי"ע

בנו האדמו"ר שליט"א: "אין ספק שהפאה נכרית של פעם שהיתה כגוש שיער קשה ומגושם, אין זה צנוע" (נמסר בשב"ק פרשת וישלח התשע"ג)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א

במכתב משותף עם הגר"א דינר: "המבוגרים שבינינו בודאי זוכרים כיצד היתה נראית צורת הפאות שהלכו בעבר, לפני שלושים וארבעים שנה, שהיו השערות יציבות ועומדות במקומם

כמקשה אחת, ולא כצורת הפאות שהולכים בהם היום..." (מכתב הרבנים מתשרי תשע"ד, מופיע בקונטרס סגולה מכל העמים עמ' 11)

הגאון רבי מאיר גריינמן שליט"א

שאלה: בדינים והנהגות מובא שלפעמים החזו"א סבר שעדיף ללבוש פאה נכרית שמכסה את כל שכרות הראש ולא מטפחת שלא מכסה לגמרי, מסתמא החזו"א דיבר על הפאות שבזמנו. תשובה: **פעם הפאות היו כמו כיפה**, היום זה נראה כמו ילדה קטנה. הוא לא דיבר על הפאות שבזמנינו.... ('אמתחת בנימין' גליון 15 - שו"ת בדרכו ובמשנתו של החזו"א)

הגאון רבי אליעזר הלוי דינר שליט"א

במכתב משותף עם הגר"ע אויערבך: "המבוגרים שבינינו בודאי זוכרים כיצד היתה נראית צורת הפאות שהלכו בעבר, לפני שלושים וארבעים שנה, שהיו השערות יציבות ועומדות במקומם **כמקשה אחת**, ולא כצורת הפאות שהולכים בהם היום..." (מכתב הרבנים מתשרי תשע"ד, מופיע בקונטרס סגולה מכל העמים עמ' 11)

הגאון רבי צבי ובר שליט"א

בכנס חיזוק: "אולם אני ראיתי את הפאה של אמא שלי ז"ל, של סבתא שלי, **פאות שראו ברור שאינם שיער**, כל אחד יודע..." (בכנס חיזוק לאברכי ישיבת מיר בבית הכנסת פינסק קרלין ירושלים. יום שני פרשת ויצא ז' כסלו תשפ"א)

הגאון רבי אברהם זכותא שליט"א

בהקלטה: "אני זוכר את הפאות של לפני חמישים שנה **הם היו כמו קש**" (בשיחה עם 'דעת גדולים' בתאריך כג שבט תשפ"ג)

הגאון רבי יהודה ליס שליט"א

בדרשה: "דכל שהתירו רבותינו בפאה נכרית זהו בפאה כמו שהלכו בדור העבר... **שהשיער צמוד לראש ואינו נמשך למטה**, ואפילו אם מעט יורד מ"מ אינו נע ונד לצדדים מפני רכותו" (מדבריו בהיכל כולל חזון איש - מוצ"ש בשלח תשע"ג, הובא ב'סגולה מכל העמים' עמ' 24)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

בדרשה: "וכי פאות של אז זה פאות של היום? מה זה היה, **ליפה של המקוה** שהיינו לוקחים..., זהו, מזה היו עושים..." (בהקלטה. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

בספרו: "וסיפר לי זקני הגרש"ז פינס זצ"ל (שהיה מראשי הקהילה במינסק שהיתה עיר ואם בישראל) שבזמן שהתחיל להתפשט המנהג לילך בפאה נכרית, **היו אלו פאות נכריות שלא היה בהם שום יופי כלל ושמשו רק ככיסוי לבד**" (תשובות והנהגות ח"ו סי' כב)

ספרים

בספר הידור הלכה

"וכן היה סבי מספר כי דודתו שהיתה בפולין הלכה בגילוי ראש, וכשביקש ממנה בעלה שתחבוש פאה לראשנה, אמרה לו וכי אני אשים על ראשי כזה סמרטוט?" (הידור הלכה עמ' מו כ')

בספר הכל לאדון הכל

"באותם ימים לא חבשו נשים צעירות פאה. לא זו בלבד, אלא שמעטות כיסו בכלל את ראשן לאחר הנישואין. פאות חבשו רק נשים מבוגרות יותר, והן נראו זהות כולן" (הכל לאדון הכל עמ' 174)

שאלה ד: האם פאה עדיפה כי במטפחת יוצאות שערות?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

תלמידו הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א: "כששאלנו שוב במועד אחר הלוא מצוי שיוצאות קצת שערות במטפחת השיב דמנלן דבפאה אינו כן?! (בפרט בפאות של היום (אדר תשנ"ו) מצוי מאוד שמתגלה השיער מהצדדין, מלפנים, מאחור)

עוד אמר, דאף אם לו יצויר שהוא כן, מטפחת עדיף! דעיקר המנהג איסור (שכתב החתם סופר) שקבלו בשערות יוצאות חוץ לצמתן, הוא מלפנים או מאחור, (לעניין זה, אדרבה, מטפחת מכסה טפי, דמתהדקת שם היטב, וקל מאוד להתכסות. משא"כ פאה נכרית שזז ויוצאין שערותיה ואינה מרגישה). ומהצדדין שקשה יותר להתכסות לא דברו מזה החתם סופר ושאר הפוסקים, ומחמירין בזה רק לכתחילה ולא בתורת מנהג איסור.... והאומרים שפאה נכרית (המכסה הכל) עדיפא על מטפחת, הם דברים בטלים" ע"כ. (מכתב מתאריך אדר תשנ"ו, הובא בדברי שלום עמ' שמו)

מרן הגאון רבי שמואל אויערבך זצוק"ל

בספר דברי שלום: "כאשר השמיעו לפני מרן הגר"ש אויערבאך (שליט"א) את טענת המעדיפים פאה משום חשש גילוי מקצת שיער היוצא השיב "פאה נכרית כולה שיער".

ביאור דבריו: עיקר הקפידא של הזהרה הקדוש לגילוי מקצת שיער הוא מטעם הנהגת חוסר צניעות שהאשה מתנאית בשערה כלשון הזוה"ק "דאפקת משערה דרישא לבר לאתתקנא ביה (להתנאות בהן) ומה בביתא האי כל שכן בשוקא וכל שכן חציפותא אחרא" א"כ איזה תוספת צניעות יש בכיסוי שיער על שיער? שהרי ע"י חבישת הפאה נראית האשה כאילו כל שערה מגולה" (דברי שלום עמ' קכה)

מרן הגאון רבי מאיר מזוז זצוק"ל

"והנה בדור זה קמו מקצת חכמים המעדיפים את הפאה על פני המטפחת באומרם כי ע"י הפאה לא יתגלה מן השיער הטבעי כלום, ובאמת יודעי דבר אומרים שגם בפאה יכולות לגלות מן השיער הטבעי ממש כמו במטפחת" (קובץ מאמרים עמ' תיג-תיד)

מרן הגאון רבי בוגיד חנינא סעדון זצוק"ל

"ועוד קראתי דברי המלצתו ומוסרו החרדי על ענין הפאה נכרית מעט הכמות ורב האיכות, ועל השתלשלות הפירצה הזאת בעוה"ר שנתפרצה עד שכמעט אין כח לגדור ולסגור אותה, כי גם איזה מהגדולים מחילים ומחללים דבר זה ומהם יראו וכן יעשו... וכן אמרו אם בארזים נפלה שלהבת מה יענו איזובי קיר..."

והם נתלו באילן גדול דברי הזוה"ק שמחמיר ומזהיר מאד על שערות מגולות ובשביל שחשבו שגם על איזה שערות היוצאים מחוץ לצמתן שקשה להכניסן ולכסותן במטפחת הוא מזהיר לכן השתדלו לתקן זה ללבוש הפאה נכרית שמכסה גם אותן שערות, אבל במה שבאו לתקן המקצת דמקצת נמצאו מקלקלין הכל, שנתגברו אותן מעט השערות והסירו כל המטפחת, שנתגלו כל השערות ונהפכה הקערה על פיה על ידי לבישת הפאה נכרית שנראית כאילו כל הראש גלוי, ונמשכו מזה גם פאות מסולסלות וארוכות שכמעט זה גרוע גם מגילוי טבעי שמגרות לב הרואה להרהורים רעים ח"ו

ובעיקר הדבר של חשש אותם שערות היוצאים חוץ לצמתן כבר נמנו וגמרו על זה רבותינו בעל השו"ע מרן הבית יוסף ומור"ם בהגה שכל בית ישראל נשען עליהם... והם פסקו להדיא שאין חשש על אותם שערות..." (בספרו רבות בנות עמ' פג)

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

בספר 'הידור כהלכה' הביא את דעת הגר"ק: "הפאה הנכרית גרועה יותר משערותיה שהרי לדעת הזוהר הקדוש כל טעם האיסור הוא מפני הפריצות וחוסר צניעות ואם כן מה לי שערותיה מה לי פאה נכרית. ובפרט שלדעת הזוהר הקדוש אינו אסור כשמוציאה שערותיה אלא אם עושה כן להתקשט אבל כשמתגלות פה ושם שערות אין בכך איסור, ואין צורך לומר שגם בפאה נכרית תופעה זו עלולה לקרות שאף בפאה נכרית השערות לא מכוסות כל כך" (הידור כהלכה עמ' עב)

מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל

בספרו: "שערות השכיחות שיוצאים מן הצדדים מן הכיסוי ראש, הוי בכלל שערות היוצאות חוץ לצמתה, דמעיקר הדין אין איסור בזה, אלא דאיתא בהשו"ע שם דמשום הנהגה יש לכסותם" (חוט שני נדה קצה סע' ז)

סטראפקוב י-ם: כ"ק מרן האדמו"ר מסטראפקוב ירושלים זי"ע

בספרו: "אתמהה, איך יאמר שהפיאה נכרית מכסה את שערותיה הלא הפיאה נכרית בעצמה אסורה מדנראה כמו שערות עצמה והם מוכרחים לכיסוי..." (דברי יחזקאל שרגא על הש"ס מכתבי תורה סימן ז')

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי אליהו בר שלום שליט"א

"שהרי גם החובשות פאה לובשות לעיתים מטפחת גם ברה"ר, כגון בהליכה למכולת או להביא הילד מהגן וכו', ואז על הרוב נראה שיער היוצא חוץ לצמתן, וגם אפילו בעת חבישת הפאה גופה פעמים רבות נראה שיער הצדעיים, ובפרט בחלק מצורות תסרוקות הפאה עצמה, העשויות מראש באופן שבכל משב רוח ברה"ר יתגלה שיער הצדעיים (ודברים הנ"ל כבר נבדקו בביור מאוד)..."

ומעתה המעדיפים פאה בגלל חשש שערות אלו לא חשו לקמחייהו: להתיר פאה שהיא במחלוקת הפוסקים של גילוי ראש דאורייתא עבור שמירה על חומרא (דעת החת"ס שיש לנהוג כהזהר כי הכל מחמירות בכך) כאשר בפועל אין מחמירות בכך.

ובאמת שיש בזה תימה אפילו לא היו מתגלות שערות אצל חובשות הפאה הנכרית, להעדיף חומרת הזהר על פני מחלוקת הפוסקים בעצם כיסוי הראש; אבל תימה גדולה ועצומה יותר היא כיון שבפועל רוב היראות לדבר ה' אינן מקפידות בחומרת הזהר, ועכ"פ א"א לקרוא זה בשם דת יהודית;

ועל הכל עוד תגדל התימה מאוד, הפלא הפלא ופלא, שאם רוצים להדר ולדקדק גם בחומרת הזהר שלא תיראה שיערה אז תחת להשתיק את הקול הפנימי נגד זיוף כיסוי הראש בפאה יש להפנות את כל הכוחות לקריאה ולחינוך בנות ישראל ללבוש מטפחת ולהקפיד שלא להראות שום שיערה, וכמו שעושות המעטות הצדיקות וירבו כמותן (וכשכל הדתיות תלכנה כך אז לא יהיה נסיון קשה גם לחובשות הפאה עד כה), ולא להשלים עם פאה וגם עם שיער היוצא חוץ לצמתן"

הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א

בספרו: "יש רבנים המורים שעדיף ללבוש פאה נכרית שבזה לא יוצאים כלל שערותיה, דלא הורו דנצרך לזה פאות מסוג טבעי, ובאופן שאינו נראה כלל דהוא פאה" (אום אני חומה, חידותם משתעשעות קל"ט אות ו')

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

בדבריו לכינוס: "שאלה: יש טוענים שבמטפחת עלול לצאת קצת שער בצדדים?

תשובת הרב שליט"א: המשנ"ב מביא את החתם סופר שכתב עפ"י דברי הזהר"ק שיש לדקדק ולכסות את כל השער, וצריך באמת לדקדק כמה שאפשר, אבל זה לא מספיק סיבה כדי להוריד את הענין של מטפחת, הדבר הזה הוא באמת חשוב, אבל ברור שזה לא משקל נגד החשיבות של כיסוי הראש במטפחת ולא בפאה" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

שאלה ה: האם במטפחת יש חשש שינוי מ"מנהג" או "מוציא לעז על ראשונים"?

האם יש בחבישת מטפחת בעיה של שינוי מהמסורת או המנהג שהרי אנו מצווים על "ואל תיטוש תורת אמך" כגון במשפחה שהאמא לבשה פאה נכרית ובתה רוצה ללבוש מטפחת או בקהילה שהלכו עם פאה נכרית וכמה משפחות רוצות לכסות במטפחת.

כמו כן יש לחקור האם באמירה שפאה נכרית של ימינו אינה מקיימת את מטרת התורה בכיסוי הראש, יש בעיה של "מוציא לעז על ראשונים"? שהרי היו קהילות שהלכו בפאה נכרית וכביכול אנו אומרים עליהם שלא נהגו כשורה.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

במכתב לאדמו"ר מזוטשקא זי"ע: "קובץ תשובות: ומי יתן וחפץ ה' בידו יצליח לעורר את לבב שלומי אמוני בית ישראל אשר התורה חביבה עליהם, ובוחרים בתורה ובמנהגי', שיקבלו עליהם ועל זרעם שנשותיהם ובנותיהם ילכו במלבושי הצניעות כשם שהלכו בנות ישראל בדור שלפני פנינו" (הרי לנו שאין זה נחשב כמוציא לעז על הדור שלפנינו, הובא בקובץ תשובות למרן הגרי"ש אלישיב סי' יג)

מרן הגאון רבי סנדר ארלנגר זצוק"ל

"...לפעמים יתכן שהזקנה מוחה בצעירה שלא להיות אחרת ממשפחתה, ולא תהיה יותר צדקת מהאמא והסבתא וכו'. דע לך שהכל שקר ורוע יצר הרע, ואין שום מצוה לשמוע לגסות הרוח והדעת התוקף את הזקנה.

וידענו מעובדא של רבנית בת אדם חשוב וצדיק וגם אשת ת"ח שנלחמה עם כלתה שהיתה מבית שמכסים הראש במטפחת שתוריד המטפחת, ואע"פ שהבן שלה שהוא הבעל לא הקפיד על זה, ועשתה מהומה ומדון עד שנאלצה הכלה ללבוש פאה נכרית נגד המסורת שלה, ואיני מקנא [ב]חלק האשה הזאת בגיהנם" (הובא בדברי שלום עמ' קלא)

מרן הגאון רבי שלמה הכהן גראס זצוק"ל

בדרשה: "וידוע לי שישנם אברכים יראי ה' בימיני שרוצים להנהיג את זה, אלא שהם לא יכולים לפעול את זה בביתם, לא חס ושלוש בגלל שבני ביתם אינם יראים כראוי, ח"ו, אלא שהם לא מבינות מה רוצים מהן, הן טוענות מה דורשים מאיתנו? הרי דורשים מאתנו אל תיטוש תורת אמך, שנתנהג כפי שהאמהות נהגו וכפי שהסבתות נהגו, א"כ מה אתם רוצים שאנחנו נאמר

שהאמהות לא נהגו כראוי? שהסתבות לא נהגו כראוי? ואינם יודעות שזה הכל היה מחמת מצב הדור השפל שהיה בזמנם בגשמיות וברוחניות" (שיחה שהובאה בספר הכתר והכבוד)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי עֹבְדִיָּה יוֹסֵף זְצוּק"ל

בספרו: "ואין להתפעל כל כך ממה שענינו הראות כמה נשי רבנים ואדמורי"ם שמקילות בזה, כי שלא ברצון חכמים עושים, וידעתי מכמה רבנים שאין ידם תקיפה למחות בנשותיהם על פתגם דנא, אע"פ שאין דעתם נוחה ממנהג זה, וקיימו שרים עצרו במלים וכף ישימו לפיהם, וההכרח לא יגונה ולא ישובח, ומה יעשו גדולי הדור שאין דורם עולה יפה, ואין לנו ללמוד ממנהג נשים שאין להן חכמה אלא בפלך, שאנו אין לנו אלא דברי רבותינו הפוסקים רוא"ח שמהם תצא תורה, ודבריהם לנו לעינים" (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר סי' ה' בסופו)

ושם בגליונות ומילואים: "אולם חכם אחד חובר חבר פרסם מאמר בקורת על דברינו אלה בעתון מסויים, והעלים עינו מדברי כל הפוסקים האוסרים והמיוסדים על אדני פז, ובא בטענה בלה ומטולאה... שנמצא אתה מוציא על הראשונים...

והנה כבר הרגשתי בפנים בזה וכתבנו שאין מזה ראייה, אולם בעיקר טענתו, הבל יפצה פיהו, כי מאחר שרוב הפוסקים אוסרים הדבר בהחלט, אנו צריכים לחוש לעצמנו יותר ויותר מעניין הוצאת לעז על ראשונים, ובפרט שהוא קול ושוברו בצדו, שבדורות הראשונים הפאות נכריות היו ניכרות מאוד לעין, ולא היה בהן חשש למראית העין שיידמו לשערות הטבעיות, ואילו הפאות הנכריות שנתחדשו בזמן הזה, לא רק שהן דומות לשערות הטבעיות, אלא גם עולות עליהן ביפין ובטיבן ובמראיתן, עד שאף הפרוצות משתמשות בהן לגוי וליופי... ועכ"פ כשיש טעם להחמיר בזמן הזה יותר מן הדורות הקודמים בטל לעז הראשונים.

ובלאו הכי הרי נודע מה שכתב התרומת הדשן (סימן רלב) דלא אמרינן נמצא אתה מוציא לעז על הראשונים אלא בכגון ההיא דגיטין (ו:) דפשיטא מילתא להתיר מצד הדין... משא"כ היכא דאיכא ספיקא דדינא ויש צדדים להחמיר מוטב שנעשה כדת... (מופיע ביבי"א ח"ה במהדורה החדשה)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קִנְיִבְסְקִי זְצוּק"ל

"וכן שמענו ממרן הגר"ח קניבסקי (שליט"א) כי הספרדים שנהגו במטפחת אסור להם להחליף לפאה נכרית משום 'אל תטוש'. (וכשנשאל מה הדין להיפך, מי שנהגו בבית הוריו לכסות בפאה ורוצה שאשתו תכסה במטפחת האם יש בזה 'אל תטוש'? השיב כי בודאי אין בזה משום אל תטוש והפטיר בחיוך...) (הובא בדברי שלום עמ' פו)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי נִיסִים קַרְלִיץ זְצוּק"ל

"וכן שמענו מבני ביתו של מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל שבאחת הפעמים סיפר על כך שבעת אשר עמד הוא בתקופת השידוכים, הוא הקפיד מאד לשמוע אך ורק הצעות שהמשודכת תכסה את ראשה במטפחת. וכאשר שאל אותו אחד מנכדיו, סבא אבל מה עם המנהג, יש לנו מסורת? ענה לו ר' ניסים בלשון של תוכחה ובתמיהה, פירצה אתה הופך למנהג?" (בקונטרס תורת הכיסוי)

טֹאֵהֶשׁ: כ"ק מִרְן הָאֲדַמּוֹר מֵטֹאֵהֶשׁ זִי"ע

מעשה: "לא זו בלבד שאתה רשאי, ומותר לך לשנות, אלא יש לך לשנות, ועליך לשנות. מלבד מה שכל אלה שאינם הולכות היום עם מטפחת, רק עם "פריזעט" או "שפיצל" וכיוצא בזה, הרי זה

עצמו שינוי מהדורות הקודמים, שהרי בדורות הקודמים כולם הלכו רק עם מטפחת. ואם כן עצם ההליכה שלהם, היא היא השינוי האמיתי מדרכי אבות.

אבל אפילו בלי כל זאת, הרי לא שייך כאן ענין זה של שינוי מדרכי אבות כלל, ואדרבה, לא זו בלבד שמותר לשנות, אלא יש לך לשנות, ועליך לשנות. וסיים: "נישט נאר דו מעגסט משנה זיין, נאר דו זאלסט משנה זיין!" (הסיפור המלא בהכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' תל)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א

בספרו: "דלאחר שפורסם בשם מרן זיע"א את חומרת ואיסור הדבר נתפרסם מאמר כנגד הטוען שזה כמוציא לעז על הראשונים שהרבה צדיקים וחסידים מדורות עברו נהגו היתר בדבר. והשיב מרן זיע"א בגוף התשובה שאין למידים ממנהג שהוא לא ברצון חכמים (כלומר הפוסקים שאסרו זאת), ועוד כתב שידע מכמה רבנים שאין ידם תקיפה למחות בנשותיהם על כך וכו'.

ושם בהערה דאדרבא עלינו לחשוש לדעת רוב הפוסקים שאוסרים ועוד שכל ההיתרים הנ"ל הם רק בזמנם שהיתה ניכרת הפיאה מאוד לעין ואין מי שיטעה לחשוב שהוא שיער ופאות ימינו לא רק שנראות כשיער אלא יפות יותר עד שאפי' הפרוצות משתמשות בהן ועכ"פ שיש טעם להחמיר בדורות הללו יותר מהקודמים בטל לעז הראשונים.

ועוד כבר נודע מ"ש התרוה"ד (סימן רל"ב) דבמקום שיש היתר פשוט הוא דיש לחוש ללעז משא"כ היכא דיש ספק בדין ויש צדדים להחמיר עדיף להחמיר מאשר לחוש ללעז עכת"ד ועי"ש עוד בדבריו באורך מה שב' שאף בליל החופה אין רצוי לחבוש פאה שמא יתקוף היצר להמשיך לילך עם זה חלילה ועוד יש הרבה להאריך בזה אך לא עת האסף" (שו"ת אש בליבי סי' קמו)

הגאון רבי שבתי לוי שליט"א

בשיעור: "ולפי"ז אין כלל מקום להתיר פאה ברה"ר כשהיא מגולה. וכל הנוהגות להתיר אין להם תשובה אמיתית באמתחתן אלא מסתמכות על אמותיהם שודאי לא טעמו טעם חטא, ובודאי שמשמים לא יכשילו אותן, ועוד כהנה וכהנה מילי דבדיחותא שאינם כדאים להתיר איסור דאורייתא, ולא תהא שיחה בטלה שלהם כתורה שלנו. ולכן שומע לנו ישכון בטח ללבוש כיסוי ראש כדת וכדין להחזיר העטרה ליושנה, ואת השכינה למקומה" (עלון הלכה שבועית מס' 60. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי אבנר עפג'ין שליט"א

בספרו: "וידוע שכל מנהג שלא נתייחד על פי ותיקין אין בו שום ממש (וכמו שכתבו בשו"ת הרא"ם ובשו"ת אהלי יעקב למהריק"ש ובשו"ת נודע ביהודה ובשו"ת חקקי לב ובשו"ת שער אשר ועוד) ולכן גם המנהג הזה [של פאה נכרית] שידוע לנו שנוסד על פי איזה נשים ההולכות על פי האופנה החדשה ונסחפים אחר הזרם של המודרניות אשר כל חלקה טובה הכאיבו נראה שמצוה וחובה לשרש אחר המנהג הרע הזה ולהחזיר עטרה ליושנה בדרכי הצניעות על פי תורתנו הקדושה" (דברי שלום אבן העזר ב

עמ' קנז)

הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

בגליון ושכנתי: "שאלה: בשנים האחרונות פוסקי הדור זצ"ל וכן להבחל"ח גדולי הרבנים שליט"א מעודדים את אלו העוברות לכסות את הראש במטפחת, מדוע אין בזה חשש של מוציא לעז על דורות הראשונים שנהגו לכסות הראש בפאה?

תשובת הרב: ראשית גם בעבר היו הרבה שהלכו במטפחת ולא בפאה, אמנם גם אלו שהלכו בעבר עם פאות, הם לא היו דומות לפאות של היום, הפאות של היום עשויות משער יותר יפה ונראות במראה הרבה יותר טבעי, ולכן אי אפשר להשוות למציאות של היום את מה שנהגו פעם" (דברי הרב המלאים בגליון ושכנתי 5 עמ' 4)

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

בדבריו לכינוס: "שאלה: יש כאלו שאומרים שללכת עם פאה זה מסורת?

תשובת הרב: הרי המסורת שלנו זה אלפי שנים עד שנכנסה הפאה לעם ישראל, המסורת האמיתית של כלל ישראל, זה היה בלי פאה, הפאה היתה בעצם דבר חדש, שאז באמת הרבה גדולי ישראל יצאו נגד זה, אז אם מדברים על מסורת בענין הזה, אז ההפך הוא הנכון, דבר נוסף צריך לדעת שבכל דבר של חיזוק אנו מסתכלים על המסורת, אבל לא כשזה להיפך. (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, או לקרוא בגליון 'ושכנתי' 5)

בגליון יש כיסוי: "שאלה לרב: הרב שליט"א חתם לאחרונה על מכתב המחזק ומעודד את ההליכה במטפחת, ויש טענה שכביכול יש בהליכה עם פאה ענין של מסורת.

תשובת הרב שליט"א: קודם כל נתחיל בדבר פשוט ואמיתי, הרי המסורת של עם ישראל זה אלפי שנים עוד לפני עידן הפאה, ועד אז הרי היה ברור ההליכה עם מטפחת, והפאה בעצם הוא הדבר החדש ששינה את מסורת ישראל, והרי הרבה גדולים וצדיקים יצאו בשעתו נגדו, שהיה דבר מחדש, וא"כ אשה שמתחילה ללכת עם מטפחת היא בעצם אדרבה חוזרת לשורשים האמיתיים והיא מחזירה עטרה ליושנה.

עוד יש להוסיף על טענה הנ"ל שכאילו מטפחת זה שינוי מהמסורת, ידוע שבחיי היום יום ישנם הרבה דברים שאנו משנים לטובה ממה שנהגו אבותינו, דהאם נאמר שאם האבא או הסבא הלכו בלי זקן והם היו יראי שמים, א"כ הבן או הנכד לא יגדל זקן מפני שזה שינוי מהמסורת, וכן אם למשל האבא או הסבא אכלו בפסח שרויה, אז האם הבן חייב לנהוג כן כדי שלא לשנות מסורת, ודאי שלא,

וכן אם למשל ההורים משתמשים בשבת עם חשמל, שסומכים על המתירים האם הבן לא רשאי להחמיר על עצמו להשתמש עם גנרטור, וישנם בזה המון דוגמאות שפשוט שאין אנו עושים כן, אלא אדרבה אם הדבר הוא בגדר מעלה אז מהדרים בזה, וכן הוא פשוט לעניין כיסוי הראש עם מטפחת שיש בו הידור עצום, שראוי לאמץ את זה גם אם ההורים לא נהגו בו" (גליון יש כיסוי 2, עמ'

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

"וזקיני הגרש"ז פנס זצ"ל סיפר לי שבזמן שהתחיל להתפשט המנהג לילך בפאה נכרית היו אלו פאות נכריות שלא היה בהם שום יופי כלל ושמשו רק ככיסוי לבד, היום בעוונותינו הרבים כשכבר היא כלה מוציאה אלפי דולרים להשיג סוג פאה שבולט ביופיו ומושך להסתכל על זה. ותחת שהפאה נכרית מיוחד לכסות יופי השיער, נעשה סניגור קטיגור. שהפאה גופא עשויה ליופי ומושך להסתכל בה, וזהו פתח להרהורי עבירה ואבי אבות הטומאה.

והאר"י הקדוש גילה שבאחרית הימים קודם הגאולה יהיו עיקר הניסיונות בעינייני קדושה, גם כל הברכות שמברכים בני ביתה כשעומדים נגדה בבית והיא לובשת הפאה הפרוצה, הרי"ז ברכה לבטלה כיון דהוי ברכה נגד ערוה וגם לא יצאו ידי חובת ברכה" (בדרשת שבת הגדול תשע"ח)

דברי הרבניות

הרבנית ג. בידרמן תליט"א

שאלה: כשמדברים איתי על כיסוי ראש ומנסים לעניין אותי על מעבר למטפחת, משום מה אני קצת מתקשחת. אימא שלי, סבתא שלי, ואולי גם סבתא רבה שלי חבשו פאה והלכו כך ברוגע ובחן. למה לשנות "מסורת אימהות"?

תשובה: פעם הגיע רבי חיים מוולוז'ין לעיר פטרבורג שברוסיה יחד עם אחד הרבנים שבדורו לצורך שתדלנות (כך היה מקובל בכל הדורות ובכל הגלויות, שהיו שולחים שתדלנים אל המושלים כדי לבטל גזרות). רבי חיים והרב הגיעו אל חצר מלכותו של המלך פאבלו הראשון ממשולת בית רומנוב. היו שם כמה ילדים קטנים ששיחקו בחצר, בחול. אחד הילדים שראה את רבי חיים זרק לעברו אבנים קטנות. רבי חיים הסתכל עליו ואמר למלווהו בקול בוכים: "כל הסימנים שהרבי, הגאון מוילנא, מסר לי על זרעו של עמלק, ישנם בשיגעצ'ל קטן זה. הוא עוד יגדל ויהיה מלך, וה' ייתן כוח ליהודים לעמוד בגזרות הקשות שיגזור".

שנים רבות טרם עלותו על כס הקיסרות ניבא רבי חיים מוולוז'ין את מה שיעולל אותו ילד, ניקולאי הראשון, מזרע עמלק. הוא כונה צאר הברזל ונודע כשליט עריץ ואכזר. דעתו הייתה כי משטר אבסולוטי הוא המשטר הטוב ביותר.

במיוחד ידועה אכזריותו כלפי היהודים. בשלושים שנות שלטונו פורסמו כשש מאות גזרות (שנקראו בשם "תיקון היהודים"...), שמטרתן הייתה למנוע את השגשוג הכלכלי של היהודים, לבולל אותם באוכלוסייה המקומית, לערער את הקהילה שלהם ולהקטין את מספרם על ידי המרת דת. אחת הגזרות הקשות שגזר על היהודים הייתה "גזרת הקנטוניסטים". כידוע, החוק בוצע באלימות ובחטיפת ילדים לצבא הנוצרי והמרת דתם לנצרות. רבים התנגדו לו אך הוא דיכא את ההתנגדות באכזריות והכריז: "צאר אחד, עם אחד, דת אחת".

המשכילים, שפעלו בתקופה זו, הסיתו בכל אירופה נגד אחיהם שמסרו נפשם זה דורות על קיום המצוות בדיוק וללא שינוי אף כקוצו של יו"ד. את דברי ההסתה שלהם הם הצליחו להביא בפני הצאר ניקולאי הראשון, שהיה אלוף בשיאי גזרותיו הנוראות שגזר על היהודים. אחת מהן

הייתה גזרת הלבוש שעסקה קודם כול בלבוש האיש היהודי: בכובע, במעיל ובמכנסיים וכן בזקן, דיוקנא קדישא של היהודי, ובפאות.

המשכילים הביאו בפניו מידע שלא היה ידוע כלל בין הגויים, והוא שמנהג הנשים בארצות רבות הינו לגלח שערותיהן לאחר הנישואין. כמובן, הן חבשו לראשן מטפחת, ומה אכפת לניקולאי מה מצב השיער, אם קצוץ הוא או ארוך? אבל במקום שיש שנאת ישראל אין שאלות, וגם בעניין זה הוא הטיל גזרה בכל מדינות רוסיה (כולל פולין, ליטא ועוד).

בשנת תרי"א (1851) חלה הגזרה תחילה על הכלות ואחר כך על שאר הנשים. בשנת תרי"ג (1853) גזרו השלטונות שהכלה תיקרא לבדיקה במשטרה. הכלות היו מערימות על השוטרים ושולחות נערות במקומן. לאחר שגילו שיש נשים המערימות עליהן, החמירו בבדיקה, וכאשר השוטרים המופקדים על מלבושי היהודים היו רואים אישה ברחוב, במטפחתה, היו בודקים האם שערות לראשה או לא. מפחד השוטרים החלו נשים לגדל שערן ולגלות את שיער הראש כדי לא לעבור את ההשפלה הנוראה וההתגרות על ידי השוטרים הממונים.

בתקופה זו התמעטו הנשים החובשות מטפחת, ואלו שרצו בכל זאת לכסות את ראשן לאחר הסרת השיער כמקובל, התחילו לחבוש פאה כדי להטעות את השוטרים ולא לגלות חס ושלוש את שערן. ומכאן הכול היסטוריה... התפשטות המנהג של נשים לחבוש פאה החלה מאז ועד היום, כשרובן היו נוהגות עד אז לחבוש מטפחת בלבד.

גזרתו של אותו "שייגעצל עמלקי", כפי שכינה אותו רבי חיים מוולוז'ין, בהסתת המשכילים, היא זו שלמעשה הביאה את הפצת חבישת פאה אצל נשות ישראל.

לאור כל זאת ניתן לומר ש"מסורת אימהות" היא דווקא חבישת מטפחת, כפי שהיה נהוג בכל הדורות, עד לגזרת ניקולאי שהביאה את הנשים לחבוש פאה בלית ברירה. (בקונטרס יש כיסוי 2, עמ'

שאלה ו: האם מותר ללבוש פאה מחוץ לבית בשביל "שלום בית"?

יש הטוענים שראוי ללבוש פאה נכרית בחוצות קריה בדווקא בטענות של שלום בית כגון כדי "שלא תתגנה האשה על בעלה" עם המטפחת, או "כדי שלא יתן עיניו באחרות" ויש אשר הגדילו לומר שאין כלל חשש של חוסר צניעות בפאה נכרית כיון ש"מוטל על הגברים לשמור על עיניהם". ראשית נצטט מדברי חז"ל היכן המקום שאשה אמורה להתקשט בו ועבור מי היא אמורה לעשות זאת.

מדרש תנחומא (וישלח ה) "ילמדנו רבינו מהו שתצא אשה בעיר של זהב בשבת וכו' רבנן אמרי אף בחול אסור לצאת בהן לרשות הרבים מפני שהעם מסתכלין בה ופגם הוא לאשה שלא נתנו תכשיטין לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן לתוך ביתה שאין נותנין פירצה לפני הכשר, ביותר לפני הגנב"

ילקוט שמעוני (איוב לא) "לפיכך אמרו ז"ל שאסור לאשה לצאת בתכשיטיה אף בחול לרה"ר לפי שהעם מסתכלין בה, לפי שלא נתן הקב"ה תכשיטין לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן בתוך ביתה, שאין נותנין פירצה לפני הכשר וכ"ש לפני הגנב"

מדרש רבה (שה"ש א ג) "כלום האשה מתקשטת, אלא לבעלה"

לפניכם ציטוטים מגדולי הפוסקים היכן המקום שהאשה תתקשט בו ועל מי חובת האחריות - האם על האשה להקפיד על צניעותה או שיש רק חיוב על הגברים לשמור את עיניהם.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי דוד צבי אורדנטליך זצוק"ל

בשיחה עם אשת אברך: "אין שום חילוק לשום ענין וזה נחשב כאילו האשה גלויית ראש לחלוטין" שאלה האשה "אבל יש הרבה רבנים גדולים שהנשים שלהם הולכות ככה" ענה הרב "אז הם לא רבנים גדולים" ועוד שאלה "אבל כולן הולכות ככה" ענה הרב "אז הן עושות עבירה" ושוב התעקשה האשה וטענה שרוצה להתקשט בפני בעלה ואמר לה הרב "אז תלכי עם השיער שלך בשביל מה את צריכה לשים פאה?!" (ספר 'הנסיון האחרון' עמוד 144)

מרן הגאון רבי שלמה גראס זצוק"ל

בתשובה: "ובאמת הדבר מפליא מאוד שהרי התורה אסרה לאשה ללכת בגילוי ראש ברשות הרכים ואילו בבית לא אסרה תורה... עכ"פ מבחינת ההלכה האיסור הוא רק שלא ללכת ברחוב כי זה מכשיל אבל בביתה מותרת כדי שלא תתגנה על בעלה.

והנה בזמנינו נהפך כל הענין ברחוב הולכים עם פאות מסורקות ונאות וכשמיגיעים הביתה מסירים את זה ולובשים מטפחת א"כ זה ממש ההיפוך מהתורה, אתמהה" (אור ישראל תשס"א)

מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל

במכתב מהגרמ"ש קליין שליט"א: לכבוד הרבנים החשובים העוסקים בתיקונים עצומים להעמיד הדת על תילה בענין מלבושי נשים. הנני בזה לבאר ולהבהיר את דעת מרן הגר"ש הלוי ואזנר (שליט"א) בעניינים אלו. דעתו הברורה שאין לסמוך כלל על מה שאנשים ישמרו את עיניהם מהסתכלות, וחובה על האשה לעשות כל טצדקי להמנע מכל דבר המושך את העין, משה שאול קליין.

וע"ז חתם מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל: "דברים הנ"ל הם נכונים ואמיתיים. ע"ז בעה"ח מצפה לישועת ה', שמואל הלוי ואזנר" (מכתב מתאריך עשרה בטבת תשנ"ו. מופיע בהצנע לכת עמוד ג)

במכתב: "הרצון להראות יופי והתבלטות דוקא ברחובות קריה - מקורו בטומאה והוא ההיפך מכבודה בת מלך פנימה..." (צילום המכתב בדברי שלום עמ' שלז)

מרן החפץ חיים - רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זי"ע

"ואל יטעה אותה היצר שתינצל מן הדין מפני שהיתה צריכה להתקשט עצמה לעיני בעלה שלא תתגנה עליו, כי באמת זוהי טעות, דזה שייך רק בביתה לבד ולא בשוק" (בספרו גדר עולם פרק ד')

מרן הגאון רבי משה לוי זצוק"ל

בתשובה: "ואדרבא עינינו הרואות שבביתן לובשות מטפחות ורק כשיוצאות לשוק לובשות פאות נכריות, וזה מוכיח כמאה עדים שכל כוונתן להתקשט לעולם ולא לבעליהן. וכן לא יעשה. ויש למחות על זה בתוקף. ובפרט שאדרבא על ידי זה שהשוק מלא בבגדי פרוצות מהאופנה האחרונה ובפאות מפאות שונות, פירצה קוראת לגנב, ונכשלים המוני בני תורה בעת הסתכלות על נשים. ובאמת שכל בר שכל יודע שההגיון הפשוט אומר שפאה נכרית יש בה משום פריצות" (הובא באור תורה תשרי תשמ"ט סימן מב)

מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

בספרו: "ויש לעורר בחינוך הבנות על עניין שעלינו לחזור ולשננו כי נשכח לגמרי בימינו, הנה אמרו שם בתנחומא (פ' וישלח) עה"פ "ותצא דינה בת לאה" שלא ניתנו תכשיטים לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן לתוך ביתה, שאין נותנין פירצה לפני הכשר, ביותר לפני הגנב וכו' זהו שאמר הכתוב כל כבודה בת מלך פנימה וכו',

לימדונו חז"ל שכל מעלתה של האשה שנקראת בת מלך הוא דוקא בהיותה פנימה אך כשאינה נוהגת בהנהגה זו וממילא נכשלים על ידה בראייה הרי הדבר פגם הוא לה וכו' (ועיין שבת ס"ד א' וברש"י שם שעל ראייה בלבד אף ללא הרהור דיה שיצטרכו כפרה)

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

בספרו: וכל שכן כשיוצאין בחוץ בין אנשים שצריכים מאוד לזהר בזה, ואמרו לא ניתנו תכשיטים לאשה אלא כדי שתהא מתקשטת בהן בתוך ביתה. ובירושלמי גבי חסידא דכפר אימי [-אישי חסיד מכפר אימי] איתא: כד הוה בטורא, איתתא לבשה מאנין צאין [-כשהבעל היה בהר, אשתו לבשה בגדים

מלולכלכים] שלא יתן בה איש עיניו. וכד עליל מן טורא, היא לבשה מאנין נקיים [כשהוא חזר מההר, לבשה בגדים נקיים] שלא יתן דעתו באשה אחרת. (ארחות יושר, צניעות)

מִרְן הַרְה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע בעל ה'שומר אמונים'

"קדשה - לשמר גדרי הצניעות ולזהר מפגם הברית ומכל טמאות העריות. והאחריות הכבדה בזה היא על הנשים לשמר על הלבוש הצנוע וההנהגה הצנועה. ואדרבה, כמה שרואה אשה שהדבר כבד וקשה עליה - צריכה לדעת - שמלבד שזהו תקונה הפרטי שעל זה נתגלגלה, זהו גם תקון הכללי של הדור כלו, ובשמירתה הרי שגורמת תקון לעצמה ולדור כלו, ובאי שמירתה גורמת קלקול לעצמה ופגם לכל הדור כלו" (בספרו שומר אמונים)

מִרְן הַגָּאוֹן רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל

בשיעורו על אגרת הגר"א: על כן תפקידה של האשה הצנועה להתקשט בפני בעלה, ולא בפני הרחוב, ולכן כשהיא נכנסת הביתה תתקשט וכאשר יוצאת החוצה תסיר את הקישוט... אבל במציאות של זמננו מצוי מאוד שכאשר מקבלים את פני הבעל בבואו לביתם הם לבושות באופן פשוט חול, ואילו לפני שיוצאים החוצה מתקשטים ומתבשמים..." (פורסם בידת נאמן מוסף 'אברך' פסח תשע"א)

כ"ק מִרְן בעל ה'משנה הלכות' מאונגוואר זי"ע

בספרו: "ובהיותנו בענין שלא יתקשטו ויצאו לשוק לא אוכל להתאפק מלדבר אודות מנהג הרע שרוב הנשים כשהן בבית הולכות מנוולות כאחת הפחותות, וכשיוצאות לשוק או הולכות לבית המשתה לובשות ומקשטות את עצמם בכל מיני קישוטים האמנם זה היפך דעת תורה,

ובגמ' שבת (ס"ד ע"ב ויו"ד סי' קצ"ה) בקושי התירו לה להתקשט ימי נדתה אלא כדי שלא תתגנה על בעלה ויפה העיר מעכ"ג ממדרש תנחומא (פ' וישלח) ילמדנו רבינו מהו שתצא אשה בעיר של זהב בשבת וכו' רבנן אמרי אף בחול אסור לצאת בהן לרשות הרבים מפני שהעם מסתכלין בה וכו' שלא נתנו תכשיטי לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן לתוך ביתה ע"כ

ובגמ' שבת (דף ק"ג ע"ב) ורחצת וסכת ושמת שמלותיך א"ר אלעזר אלו בגדים של שבת תן לחכם ויחכם עוד אמר ר"א זו רות המואביה דאילו נעמי אמרה ורחצת וסכת וגו' ואילו בדידה כתיב ותדר הגורן והדר ותעש ככל אשר צותה חמותה ופרש"י שם סכה ולבשה שמלות נאות שלא יפגשו בה כשהיא מקושטת ויאמרו זונה היא..." (שו"ת משנה הלכות חלק יז סי' כח)

כ"ק מִרְן האדמו"ר 'הצניעות והישועה' מזוטשקא זי"ע

"והרי כללל הוא שאין לאשה להתקשט כלל רק לפני בעלה כמבואר... דתכלית הקישוט הוא למצוא חן ולהיות אהובה בעיני הרואה אותה וזה שייך רק לבעלה לבדו. ומפורש ברש"י (דברים כ"א י"ג) שהנכרים בנותיהם מתקשטות במלחמה בשביל להזנות אחרים עמהם עכ"ל הרי כמבואר להתקשטות בפני אחרים גורם לזנות ר"ל" (הצניעות והישועה פרק יב, כא)

כמה חינוך צריך לזה עוד מקטנותה של הבת עד כמה החובה עלינו להשריש בה את הצניעות הפנימית שלה ואת חובת הצניעות המחייבת זהירות שלא יוגרם על ידה מכשול לאחרים" (אמרי דעת ח"ב עמ' רג)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי עזריאל אויערבך שליט"א

בכנס חיזוק: "רבי יוחנן אומר (סוטה כב.) למדתי יראת חטא מבתולה, הבתולה הזאת לפני שהיא יוצאת מהבית החוצה התפללה לפני הקב"ה ואמרה, רבוננו של עולם, בראת גן עדן בראת גהינם, יהי רצון מלפניך שלא ייכשלו בי בני אדם, ושלא יירשו גיהנום על ידי. היא אמרה את זה ודאי בתפילה אבל זה בא ללמד על כל אשה, לפני שהיא יוצאת מהבית, דרכה של אשה להסתכל בראי ולראות האם היא מוכנה לצאת לרחוב, לאן שהיא צריכה לצאת, הבתולה הזו מלמדת כל אשה ואשה שלפני שיוצאים צריך להתבונן ולראות האם היא לבושה "שלא ייכשלו בי בני אדם"? כלומר הגם שהקב"ה ברא תכונתה של האשה קישוט ויופי, וזה עד זיבולא בתרייתא, אבל הכל זה בבית לבעלה.

והיום עולם הפוך ראינו, בבית האשה הולכת סחוב ומלוכלך, וזה לא דבר נכון, כך היא לא מפעילה את התכונה שלה לצורך והמטרה שהקב"ה ברא אותה, המטרה של האשה שבבית היא באמת תהיה מקושטת, ולפני שהיא יוצאת החוצה בליבה היא צריכה להתפלל את התפילה הזו, והיא צריכה לראות עצמה בראי האם באמת יקויים בה יהי רצון הזה "שלא ייכשלו בי בני אדם" (דבריו שנאמרו בפני מאות אברכי מיר ד' שבט תשע"ג. הובא ב'סגולה מכל העמים' עמ' 27)

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

מעשה: בחור שאמו הלכה בכיסוי ראש מטפחת אך הוא רצה מישהי עם פאה. והנה הציעו לו הצעה מצוינת ובמהלך הפגישות התברר שהבחורה מעוניינת רק במטפחת, והוא לא ידע האם להמשיך את השידוך או לא. הבחור הלך לשאול את פי מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א האם להמשיך את השידוך, מרן ענה לו שימשיך.

הבחור הקשה: ואולי יש מעלה בפאה כנגד היצר הרע? מרן ענה לו בבהירות: "40 שנה שאני פוסק בשאלות של חיים ומוות אבל כאלו שטויות עוד לא שמעתי!!" ולאחר מכן שאל עוד גדול בישראל וקיבל תשובה דומה להמשיך בשידוך. ואכן, ב"ה הבחור הקים בית נאמן על אדני הקדושה עם כיסוי ראש אמיתי.

ומוסיף הבחור שמאז שקיבל החלטה ללכת על השידוך עם מטפחת הוא מרגיש סייעתא דישימא מעבר לדרך הטבע בכל העניינים וב"ה אף רכש לאחרונה דירת 5 חדרים מפוארת בבני ברק, דבר לא מצוי במיוחד בשנים האחרונות. (הובא לאחרונה בקו ליבי ער מאת בעל המעשה -796-074 2285)

הראשל"צ הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

בספרו: "האם כדי שלא תתגנה על בעלה נתיר שתלך ברחובה של עיר בפאה ותכשיל בחורים רבים למשוך עיניהם ולהכשל באיסורים ח"ו ובאמת מי שבלאו הכי עיניו בחוץ ואין יראת ה' יוקדת בלבו ואין בלבו פחד ומורא מאיסור הסתכלות בנשים אף אם אשתו תתקשט בפאה נכרית תמיד יש פתח ליצר הרע להסתכל באחרות ומה יעזור אם אשתו לא תתגנה עליו הרי מים גנובים ימתקו..."

וע' בגמ' נזיר מה דהנזירה אינה מתגלחת בעזרה שמא יתגרו בה פרחי כהונה והיינו אף בעזרה שהשכינה שורה אין לתת מקום ליצר הרע... ולאותם המתירים לעצמם גם בפאה נכרית של זמנינו אין כוונתם שלא תתגנה על בעלה שהרי בביתה לובשת מטפחת ורק כשיוצאת לרשות הרבים הולכת בפאה

ויש שסבורים שאשה הלובשת מטפחת אינה נמנית על המחנה החרדי וחושבים זאת למעליותא לחבוש פאה נכרית ועליהם יאות להליץ מ"ש במסילת ישרים (פ"ג) 'וטעות השניה והיא קשה מן הראשונה היא שמטעה ראייתם עד שרואים הרע כאילו הוא טוב ממש והטוב כאילו הוא רע ומתוך כך מעשיהם ומחזיקים מתחזקים הרעים כי אין די שחסרה מהם ראיית האמת לראות הרעה אשר נגד פניהם אלא שנראה להם למצוא ראיות גדולות ונסיונות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדעותיהם הכוזבות וזאת היא הרעה הגדולה המלפפתם ומביאתם אל באר שחת'...

ובעניותינו בכל דור ודור מחדשים השקפות נגד דעת ההלכה ועד שבדורינו יש שאוחזים שיש ענין שבן תורה יתהדר בפאה גויית ובלי זה אינו נקרא בשם בן תורה ובית של בן תורה צריך שהאשה תהיה מקושטת ברחוב ברשות הרבים להיות מכשול לכל עובר, ואוי לדור שכך עלתה בימיו שמחדשים השקפות נגד כל דברי רבותינו בש"ס ובמדרשים על חובת צניעות האשה..." (ילקוט יוסף - פאה נכרית סי' א)

הגאון רבי יעקב ישראל לוגסי שליט"א

בספרו: שאלה: האם אין לחשש שבצניעותך ימעט יפך, ובעלך יאלץ לרעות בשדות זרים ח"ו?

תשובה: זו מחשבה שבטעות יסודה. הן והיפי של האשה זו התנהגותה, והיא היא המגבירה את האהבה אליה. אהבה התלויה בדבר זו לא אהבה. התשובה לכך, כי זה לא נקרא אהבה, זה תאוה, כמו שחושק אדם מאכל טעים מסוים, ומהן תוצאות המאכל האהוב? להיותו נלעס, נרמס ונטחן, ולבסוף יוצא לבית השרפה. ואלו הן תוצאותיה גם של אהבה מדמה, שכלה תאוה גרידא ואהבה עצמית ובכלל לא אהבת הזולת!

הנהגה צנועה זו הוכחה לבעל: אתה היקר לי מכל, אין לי ענין להתנאות - רק כלפך, אין לי ענין להעלות את חני על אף אחד, אלא רק אליך! אין כח משיכה יותר מזה למשך את הבעל לאהבה ולשלום בית אמיתי.

ואם הבעל חסר דעה ומענין ביציאתך לרחוב מקשטת, ומבין שזהו כבודו - להראות העמים והשרים את יופיך, הוא דומה עתה לילד קטן, שמבין שסוכריות זה טוב וטעים ובוכה עליהם, ורואה אכזריות נוראה מצד הוריו במנעם לספק לו אותן כרצונו. כן הוא עתה בעלך - הוא לא מבין את הרע שהוא גורם לעצמו. (מתוך הספר 'מראות הצובאות')

הגאון רבי שבתי לוי שליט"א

בשיעור: "הרי פשוט וברור שאין להתיר בשום אופן לאשה נשואה לצאת לרה"ר עם פאה מגולה, שהרי הפאה פועלת בדיוק את אותה פעולה שפועל שער השלה ממש, ומומחי דבר אומרים שאף פועלת יותר משער טבעי שלה, שהרי פאה זו מייפה אותה, ואדרבה בערי אירופה הגויות הולכות עם פאות כדי ליפות עצמן יותר משערותיהן,

ובאמת שהדברים פשוטים לכל יודע ספר שא"א להתיר איסורים ע"פ סברות בעלמא אא"כ יש ראייה מגמרא, וע"ז אמרו בש"ס כמה פעמים (בתמיהה) וכי מפני שאנו מדמים נעשה מעשה?!... שהרי עיקר הקישוט לאשה הוא בפני בעלה ולא למשוך עיני אחרים ברה"ר ח"ו, ומה שכינס קשה להבין זאת, היינו משום שאנו נמצאים בדור תהפוכות שהפכו את כל היוצרות, בבית בפני בעלה האשה אינה מתקשטת ואדרבה היא לבושה סחבות, אך כשיוצאת לחוץ רוצה להראות כצעירה ומתקשטת בעדי עדיים....

ולפי"ז אין כלל מקום להתיר פאה ברה"ר כשהיא מגולה. וכל הנוהגות להתיר אין להם תשובה אמיתית באמתחתן אלא מסתמכות על אמותיהם שודאי לא טעמו טעם חטא, ובודאי שמשמים לא יכשילו אותן, ועוד כהנה וכהנה מילי דבדיחותא שאינם כדאים להתיר איסור דאורייתא, ולא תהא שיחה בטלה שלהם כתורה שלנו. ולכן שומע לנו ישכון בטח ללבוש כיסוי ראש כדת וכדין להחזיר העטרה ליושנה, ואת השכינה למקומה" (עלון הלכה שבועית מס' 60. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי יהודה ליס שליט"א

בדרשה: "היה מי שטען שעל ידי שהיא מתלבשת בחוץ בקישוט, על ידי זה אינה מתגנה על בעלה. כלומר, שעל ידי שמתלבשת בחוץ בפני האחרים על ידי זה בעלה שמח בזה. **רחמנא ליצלן מהאי דעתא**, שבזה היא מתחבבת בעיניו ע"י שהיא נוהגת כנפקת ברא רח"ל?! (לשון התרגום בפר' וישלח על מעשה דינה בת יעקב, ודו"ק).

וזהו ממש כדברי אחשוורוש "להראות העמים והשרים את יופיה", ואילו באברהם אבינו מצינו להיפך שהמלאכים שאלו איה שרה אשתך ואמר הנה באהל להודיע שצנועה היא כדי לחבבה על בעלה (ועיין ברש"י בב"מ פז. "להודיעו שהיא צנועה משאר חברותיה, שאינה נראית וצריך לישאל אחריה") הרי שנתחבבה בעיניו דוקא על ידי זה שהיתה נסתרת מאחרים. ואוי לנו שכך עלתה בימינו, לשמוע דברים כאלו מבני תורה" (מדבריו בהיכל כולל חזון איש - מוצ"ש בשלח תשע"ג, הובא ב'סגולה מכל העמים' שע"י ארגון הכתר עמ' 24)

הגאון רבי יוסף משידי שליט"א

בספרו: "ומעין זה אמרתי לגבי לבישת פאה נכרית שידוע כו"כ רבים ועצומים מגדולי הפוסקים שאסרוה מדינא... שמאחר שהדבר אסור לכה"פ האוסרים א"א להתיר זאת מאיזו טעם שיהיה ואדרבה שמירת הקדושה והצניעות היא הערובה לשלום בית שתהיה שכינה שרויה בין איש ואשתו ושם ה' ביניהם ולא ח"ו א"ש אוכלתן רח"ל.

ודברים אלו לגבי כל הקולות שבהל' נדה ובהל' צניעות **שיזהר האדם שלא להקל בטענות שוא ומדוחים כגון מטעם כדי שיהיה שלום בית בדור פרוץ וכדו'** ואדרבה יזהר שלא לפרוץ בעצמו גדרן של ישראל ולא יפרוץ את הדור בזה ודי לנו במה שהוא כיום 'ותרד פלאים'... ומזה אמינא גם לענין הפאות וכל כהני מילי שאין לבא ולהזכיר טענות כאלו והדברים ארוכים ואכמ"ל" (מספרו יוסף טוהר סי' יז עמ' תקעה)

הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

בגליון ושכנתי: ויש לדעת עוד שהמקום העיקרי שבו צריכה האשה להתקשט הוא בתוך הבית פנימה וכמבואר בגמ' (יבמות דף סג ע"א) שבזה היא מצילה את בעלה מהחטא, אבל ברה"ר היא צריכה כמה שיותר למעט בהתקשטות (עי' בתנחומא וישלח סי' ה). (דברי הרב המלאים בגליון ושכנתי 5 עמ' 4)

שאלה ז: מהי מטרת הכיסוי? האם לא מספיק שיהיה היכר בין אשה נשואה לרווקה?

יש לדון מהו הטעם של התורה הקדושה במצות כיסוי הראש, בהסתכלות ראשונה ניתן לומר כמה אפשרויות על מנת להבין את רצון התורה.

א. גזירת הכתוב, בלי טעם והסבר.

ב. בשביל שיהיה היכר שהיא נשואה, שהיינו שכיסוי הראש אמור להוכיח עליה שהיא אשת איש.

ג. להצניע את השיער כיון שהוא מעורר את היצר הרע.

הנפק"מ בין הטעמים האם כיסוי הראש על ידי פאה נכרית יועיל, לפי הטעם הראשון של גזירת הכתוב יתכן שיהיה מותר פאה נכרית כי סוף סוף השיער מכוסה, לפי הטעם השני גם כן ניתן לומר שיהיה מותר שהרי פאה נכרית בזמננו מצויה בדרך כלל אצל נשואות ממילא ניכר עליה שהיא אשת איש והתקיימה המטרה של התורה.

אבל לפי הטעם השלישי שמטרת התורה היא להצניע דבר שמעורר את היצרים, בפאה נכרית של זמנינו הבעיה חמורה שבעתיים שהרי השיער של הפאה נכרית עובר תהליכים שמשביחים את המראה שלו לאורך זמן, וכל המראה הכללי שלו מעורר את היצר הרע הרבה יותר מהשיער הרגיל.

לפני שנצטט מפוסקי דורינו בעניין זה, נביא מעט מדברי הראשונים והאחרונים בטעם מצות כיסוי הראש:

ריטב"א (כתובות עב) "מכלל דפריעת הראש פריצות הוא לאשה"

תוספות רי"ד (שבת נז) "שאינ דרכה של אשה לגלות שיערה משום פריצות"

נימוקי יוסף (ברכות כד) "קול ושיער דמשתבח בהוא קרא ש"מ דבר תאווה הם"

תרומת הדשן (סימן י) דודאי איסור גילוי הראש דהתם איננו אלא משום פריצות דגברי

הלבוש (אבן העזר סימן כא ב) "לא תלכנה בנות ישראל פרועות ראש בשוק שזה הוא פריצות לאשה"

מעלות המדות (פרק ט) "ופרע את ראש האשה ואמרו חז"ל מכאן לבנות ישראל שלא תצאנה בפריעת הראש שכן שערות האשה דבר פריצות וערוה ומרגילים את האדם לידי הרהור ותאוה"

שנות חיים (סימן שטז) "דהרי עיקר האיסור שלא תצא אשה בשערה מכח שיבוא לידי הרהור דברים בה ולידי פריצות"

החיד"א (כסא רחמים על אבות דרבי נתן א) "דחוה גרמה שיהיה יצר הרע, צריכה להיות עטופה שלא יתגרה יצר הרע באדם הרואה אותה"

נמצאנו למדים מדברי הראשונים והאחרונים שטעם התורה בכיסוי הראש הוא כאפשרות השלישית לעיל, ולא מצאנו במפרשי הגמרא ובראשונים ובאחרונים מי שיבאר שטעם הדבר משום גזירת הכתוב או משום שיהא היצר שהיא נשואה.

כעת נביא את דברי פוסקי הדור ואיך שנראה ברור שדעתם כדברי הראשונים והאחרונים הנ"ל.

מרן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בספרו: "כיסוי הראש של הנשים הוא ענין שזה ערוה שמביאה לידי הרהור" (הערות למסכת כתובות, עב)

מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל

במכתב עם מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל: "הדבר ברור שמצות כיסוי הראש ניתנה לאשה הנשואה כדי להוסיף בצניעותה יותר מן הפנויה" (הובא בדעת רבותינו - אייר תשנ"ו)

בדרשה: "איזה זיוף הוא זה שמכסים השערות בפאה נכרית כזאת שעוד מגרה היצרים יותר משערות עצמן איזה זיוף הוא זה" (בכנס לצניעות בתשנ"ג, בני ברק)

מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל

במכתב עם מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל: "הדבר ברור שמצות כיסוי הראש ניתנה לאשה הנשואה כדי להוסיף בצניעותה יותר מן הפנויה" (הובא בדעת רבותינו - אייר תשנ"ו)

כ"ק מרן בעל ה'משנה הלכות' מאונגוואר זי"ע

במכתב: "האשה הנשואה המקודשת לבעלה צריכה שמירה יתירה שלא למשוך עיני האנשים, ולפי שהשיער מייפה תואר בני אדם ציוותה התורה לאשה הנשואה להסתיר את שיער ראשה בפני אחרים, ותזכה ע"י זה לאושר ושפע רב לעצמה ולמשפחתה" (הובא בספר 'משבצות זהב לבושה מהד' תשפ"ד עמ' קעד)

כ"ק מרן האדמו"ר הדברי יואל מסאטמר זי"ע

בספרו: "דמאן יימא לנו שע"י רגילות הפירצה בטל הטעם של הרהורי עבירה ראשית הלא אדרבה מחמת גודל הפירצה מתרבה כה התאוה בעולם ומתגבר יצה"ר עוד יותר להרהורי עבירה רח"ל וחכמים ז"ל ברכות כד למדו מקרא דגילוי שער מרבה כה התאוה עי"ש" (שו"ת דברי יואל ח"א סימן י אות יא)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי פינחס שוב שליט"א

במכתב: "הנה הדבר פשוט כי הפאות המצויות כיום הולכות ומתרחקות מן הצניעות ואינן כפאות שנהגו בהן בעבר, שמצות כיסוי הראש מטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, בודאי שלא יתכן לקיימה באופן הגורם את ההיפך מכך, ובמראה שאף פנויות נמנעות ממנו מפני הצניעות. וכבר נודעו בזה דבריהם של רבותינו מרן הגרי"ש אלישיב ומרן ה'דרכי שמואל' זיע"א, אשר הביעו צערם וכאבם על פירצה זו, ועודדו מאד לקיים מצות הכיסוי באופן היותר צנוע, כפי שנהגו בנות ישראל מקדמת דנא. על כן באנו בזאת לחזק הדברים, ולקרוא לתופשי התורה המבינים בעם לפעול לתקן הדבר, ולהחזיר עטרת הצניעות לתפארתה, כיאה וכיאות לעם ה'.

(מכתב המובא בגליון 'אני בינה', ניתן לקבלו במערכת)

שאלה ח: האם זה צנוע ללכת במטפחת במקום שלא נהוג כך?

יש לדון האם רשאית אשה ללכת עם מטפחת בקהילה שכולם חובשים פיאות. שהרי כשאשה הולכת שונה מכולם היא מיד מעוררת תשומת לב וכל התעוררות כזו נחשבת כחוסר צניעות.

כמובן שיש כאלו שלא מבינים כלל מה הנידון בזה, פשוט שללכת בצניעות זה מה שצריך ואין להתחשב בסביבה כלל, האם בגלל שיש מקומות שהולכים בגילוי הזרועות אסור ללכת עם שרוולים ארוכים, השמענו דבר כזה? בכל זאת לא נמנענו מלהביא את דברי הפוסקים בעניין זה כיון שטענה זו נשמעת מידי פעם.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי אהרן צבי רומפלער זצוק"ל

"והנה כהיום נשתרבבה בעוונותינו הרבים שמסתובב ברחוב אצל הרבה גם מבני תורה שטוענים ואומרים סברא הפוכה מהדעת תורה, סברא של רוח שטות, של היצר הרע, שכהיום אין להתלבש בצורה צנועה שמקובל מדור לדור ממסורת אמותינו הקדושות ושעליה מסרו נפשם בכל הדורות, מכיון שהרי זה שונה מהרוב לכן הרי זה גורם להיותה בולטת ומושכת העין ושימת לב להסתכל עליה, ועל כן הם טוענים שיותר טוב להתלבש כמו רוב נשי זמננו,

ובאמת כל זה דברי היצר הרע והרי לנו כאן דבריו הקדושים של החזון איש שכתב שצריכים דוקא לקבוע הלבוש כפי המסורה הישנה, ובוודאי שכל מי שלומד התורה הקדושה ביראת שמים ומבקש רק האמת ולעשות רצון ד' יתברך, יבין שאין סברא זו נובעת אלא מכח טינא נגד דרך התורה והמסורה הטהורה שישנה בלבו של הטוען, ומתוך דבקות לבו בעידון והנאת העולם הזה לתאוה וכבוד, ומי שלבו עדיין קרוב לד' בוודאי יבין שאלה החדשים אשר מקרוב באו בכחא דהתירא, הרי זה רק בכח היתרא של עבר ושנה שנעשית לו כהיתר (וכמו כן אמרו חכמינו ז"ל (יומא פו) שהחוטאים כל דרכי הרשעתם נעשה בעיניהם כמישור) ואוי לדור שכך עלתה בימיו, שימצאו בני תורה שישמיעו תיפלות כזאת ד"י והרי זה חדש שאסור מן התורה,

וראיה לזה שהרי אלו שטוענים סברא זו הם מקילים לעצמם בכל מיני בגדים מופרזים ופאות מופרזות ביופיין וארוכות ובזה אינן חוששות שמושכות עין ושימת לב ודי בזה למבקשי אמת וצדק ובוודאי שומר מצוה לא ידע דבר רע ולא יצא על ידי זה מכשול לשום בן אדם. (בקרוב מחניך

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

בגליון ושכנתי: "שאלה: יש הטוענים שללכת עם מטפחת במקום שלא נהוג כך זה חוסר צניעות כיון שזה מעורר תשומת לב?

תשובת הרב שליט"א: "אין בזה שום טענה, אם האשה לבושה בצניעות והיא הולכת במטפחת צנועה שמכסה טוב את כל הראש, אז אין בזה שום טענה, וגם אם יסתכלו ח"ו, המכשול של ההרהור בזה הוא הרבה פחות מאשר אם היא תלך בפאה". (דברי הרב המלאים בגליון ושכנתי 5, עמ' 4)

הגאון רבי איתמר שוורץ שליט"א

בלבבי משכן אבנה: "שאלה: אני אשה ששייכת לקהילה חסידית שבה כל הנשים, כולל הרבנית לובשות פאה נכרית. אני מאד מאד רוצה ללבוש מטפחת ולהוריד את הפאה. אני מרגישה מאד קשורה למטפחת, ויש לי הרגשה מאד חזקה שהרעיון של פאה לא הגיוני, לא מסתבר.

שאני מדמיינת את עצמי לובשת מטפחת, אני מרגישה כמו מלכה, בת מלך אמיתי. אני לא מרגישה שאני מקריבה קרבן לה', וזה לא ענין של מסירות נפש בשבילי. אני פשוט רוצה להיות ה"אני" האמיתי באופן טהור ואותנטי. בכל זאת אני מרגישה לא נעים לעשות משהו כ"כ לא מקובל בקהילה שלי לשתי סיבות, ראשון, אני מרגישה שאני מראה חוסר כבוד לקהילה ולרבנית לנהוג בצורה "יותר קדוש" אפילו שזה לא כוונתי בכלל. שני, שהוא השקפת התורה על החשיבות להיות חלק מהציבור. הרי בפעולה הזאת אני פורשת מהציבור.

האם הרב מציע לי להמשיך ללבוש פאה נכרית, איך אני יכולה להרגיש שלמה עם זה? אני מרגישה שאני לא מסוגלת להמשיך ללבוש פאה נכרית, אבל אם זה מה שהתורה דורשת ממני, אני רוצה לדעת איך לעשות את זה מתוך שלוה.

תודה רבה שהרב נותן ממנו להשיב לי.

תשובה: יש דרך של מסירות נפש, ומצד כך עושים הדבר בלי חשבון כלל. דרך זו מסוכנת לרבים ועליה אמרו, "הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם".

יש דרך נוספת לעשות בהדרגה מעט מעט, וכך הדבר לאט לאט מתקבל, כי נעשה קמעא קמעא. כלומר ללבוש מטפחת בתחלה רק לפעמים ממש, ולאט לאט להוסיף.

יש דרך שלישית בבחינת מה שאמר יעקב, אנכי אחיו ברמאות. והיינו לא לומר הטעם האמתי מדוע לובשת מטפחת, אלא להלביש בסיבות, כגון שכחתי, לא נח לי שהפאה תתקלקל הרבה, זה לא עומד עלי טוב וכו'. דרך זו אינה שלמה. אולם זו מדרגת רוב בנ"א.

אין בדבר זה פורש מן הציבור אם [הציבור] לובשים דבר שאינו גדרי צניעות באמת, ואף מעבר

לכך, שאלות של איסור צניעות וע"ז וכו'..." (שאלה 4927 ט"ו כסלו התש"פ, עיי"ש בתשובה המלאה)

שאלה ט: האם אומרים בזה "מוטב יהיו שוגגים ולא יהיו מזידים"?

יש הטוענים שאין לנו להעיר בנושא הפאות של זמנינו, מכיוון שמוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים, שהרי יש קהילות שרובם הולכים עם פאות זמנינו וקשה לשנות הנהגה המצויה אצל הציבור. מצד שני ראינו בקרב מנהיגי הדורות שזעקו על פרצות הדור שוב ושוב ולא התחשבו בטענה זו. ונותר לנו להבין מתי אומרים מוטב יהיו שוגגין ואל יהיו מזידים ומתי לא. ראו להלן את דברי הפוסקים שכתבו בעניין זה ובפרט את דברי הגאון בעל המשנה הלכות אשר סיכם את הכללים והביא את דברי מרן בעל ה'משנה ברורה' שכתב על כך בכמה מקומות.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרנן הגאון רבי שלמה הכהן גראס זצוק"ל

בשיחה: "ישנם כאלו שטוענים מוטב יהיו שוגגין, וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע, אבל זה לא כך, ישנה תועלת גדולה לדבר מהעניין הזה, קודם כל, אפילו אם זה יפעל רק אצל אדם אחד, כבר היה כדאי כל השיחה.

ושנית, ישנם אברכים רבים יראים ושלמים, שהם לא אומרים דעות בבית איך ללכת, אברכים כאלה שהם לא שייכים לחוג מסויים שמקפידים על משהו מסויים, והם מניחים לנשים ללכת איך שהן רוצות, מפני שהם לא יודעים, הם חושבים שפאה זה דבר שהוא לכתחילה, והם אברכים עדינים וטובים, לכן הם לא אומרים דעות בבית, כל זה מגיע רק מחסרון ידיעה, חושבים שזה דבר חלק, ממילא מניחים ללכת בבית איך שהן רוצות, לכן כדאי שהעניין הזה יתברר קצת ועל ידי זה ידעו שזה לא דבר חלק ושצריך לעבוד על זה, כל אחד לפי מדרגתו. (שיחה שהובאה בספר הכתר והכבוד)

מרנן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

בספרו: "ואשר הוסיף לטעון כי מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין, הנה מבואר בתוס' שבת ובסתו' ע"ז ובתוס' ב"ב דלא אמרינן הכי אלא כשהדבר ידוע לנו בודאי שלא יקבלו אבל בספק שמא יקבלו צריכים למחות בידם... וז"ל הרשב"ץ ״...״

ועוד נראה לומר דהיינו דוקא כשכולם שוגגים הא לאו הכי מצוה למחות בידן כדי להזהיר אחרים שלא יבואו לידי מכשול" ומכ"ש כאן שהוראה זו יוצאה בהינזם מכמה אשלי רברבי מגדולי האחרונים... וכן שאר האחרונים האריכו בדברים כדברונות נגד המקילים בזה.

ומהר"ם מרוטנבורג כתב שלא אמרו מוטב שיהיו שוגגין אלא בדורותם, אבל בדורותינו שמקלים בכמה דברים ראוי לעשות סיג לתורה, ואפילו בדברנן מחינן וקנסינן להו דלא ליעברו כלל ושכן איתא בירושלמי ונכון" (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר סי' ה בסופו)

מרן הגאון רבי אהרן צבי רומפלער זצוק"ל

בקונטרס: "ומה שאמרו ז"ל לגבי איסור דרבנן מוטב שיהיו שוגגין וכו', עיין בפוסקים שזה רק כשברור שלא יקבלו אז מותר לשתוק מלמחות בהם, אבל בוודאי שאסור למנוע את התוכחה לאלו שיקבלו או אפילו על ספק שיקבלו מפני אחרים שאולי לא יקבלו, ואין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חבירו" (התנערי מעפר קומי עמ' לד הע' מא)

כ"ק מרן בעל ה'משנה הלכות' מאונגוואר זי"ע

במכתב: "הנה מצינו בחז"ל (ביצה ל): "מוטב יהיו שוגגין ולא מזידין" אולם זה נאמר במקרים מסויימים בלבד כמבואר בראשונים ובפוסקים.

א. נאמר רק באופן שבוודאי לא ישמעו את תוכחתו אבל במקום ספק חייבים להוכיח גם את השוגגים - רש"י (ביצה ל ד"ה הנח) תוספות (ב"ב ס: ד"ה מוטב) וכן כתבו הרא"ש (שם) והריטב"א (הו"ד בשטמ"ק שם) והחינוך (במצווה רל"ט) וחייבים למחות אף על איסור דרבנן (משנה ברורה סימן תרח ס"ק ג)

ב. בהדפסת (ואמירת) תוכחה לרבים, גם אם כל הציבור שוגגים חייבים להדפיס את התוכחה - שמתוך רבים, ודאי יהיו כאלה שישמעו ויקבלו - מג"א (סי' רס"ג ס"ק ל) בשם ספר חסידים (סי' רס"ב) דבבית הכנסת לא אמרינן מוטב יהיו שוגגים ובמחצית השקל (שם) כתב טעמו דברוב עם אי אפשר שלא ימצאו אנשים הגונים שישמעו ויקבלו דבריו ואף יכריחו אחרים לקבל דבריו עכ"ל

ג. בדבר המפורש איסורו בתורה חייבים להוכיח גם את השוגגים - רמ"א (סי' תרח סעי' ב) ע"פ הר"ן והרא"ש בשם בעל העיטור. וצניעות נחשב מפורש בתורה לדעת הסמ"ק דהוה מצוות עשה (הו"ד בב"ה"ל בסיון ג)

ד. אם יודע החוטא שמעשה זה הינו חטא ועובר עליו במזיד חייבים להוכיחו - ריטב"א (הו"ד שיטמ"ק ביצה ל) וז"ל: "ודוקא במידי דקים לן (ברור לנו) דעבדי בשוגג אבל במילתא דקים לן דידעי דאיסורא הוא ועבדינן במזיד אי לא מחינן מתפשינן עליהו (אנו נענשים עליהם) דהא ישראל ערבין זה בזה" עכ"ל" וכ"כ המג"א בשם הסמ"ק, וכן הכריע המשנ"ב סי' תרח ס"ק ה. ומדגיש (שם) שמדברי הסמ"ק מוכח שחייב להוכיח המזידיים גם כשברור לו שלא יקבלו תוכחתו משום מ"ע של "הוכח תוכיח" (רק שבאופן זה אינו נענש אם לא הוכיחם)

ה. בעברות שבפרהסיה חייבים למחות בשוגגים גם באיסור דרבנן כדי שלא ילמדו אחרים מהם - חכמת שלמה (או"ח סי' תרח) ומותר להוכיחם ברבים גר"ז (או"ח סי' קנו ח) ומשנ"ב (סי' תרח ס"ק יא) בשם הסמ"ק.

[ו.] ראשונים רבים כתבו שכל דין מוטב יהיו שוגגין נאמר רק בזמן הגמרא אולם בזמנינו שרוצים להקל בהרבה דברים ראוי לעשות גדר וסייג, ואפילו באיסורים דרבנן שנעשים בשוגג - בצנעה ולא בפרהסיה - חייבים למחות כדי לסתום הפירצה, ואפילו אם ע"י זה השוגגין יהיו עוברים במזיד וזאת כדי להציל ולהזהיר אחרים שלא ילמדו מהם - ריטב"א (הו"ד בשיטמ"ק ביצה שם) בשם גדולי צרפת ובכללם ר"י ומהר"ם מרוטנבורג, ושכן הוא במדרש ירושלמי, וכע"ז כתב התשב"ץ (ח"ב סי' מז) והביאו לדינא החת"ס (ביצה ל). (הובא בספר 'משבצות זהב לבושה' מהד' תשפ"ד עמ' קעג)

שאלה י: האם דת יהודית משתנית?

יש לדון האם דת יהודית זה דבר התלוי במנהג המקום ומשתנה לפי הזמן או שחכמים תקנו את הדבר לכל הזמנים ואין זה תלוי במנהג.

יש להבהיר שאין נידון זה קשור לנושא של פאות זמנינו, שאף אם נמצא פוסק שכתב שדת יהודית משתנית לפי המקום והמנהג, אין זה מתיר הליכה בפיאות המצויות שרוב ככל גדולי הדור אסרום (ראו לעיל שאלה ב'), שהרי יש בהם איסור דאורייתא של לפני עוור לא תתן מכשול. בכל אופן לא נמנענו מלהביא מפוסקי הדור שכתבו בעניין זה מכיוון שזה נפק"מ לנושאים נוספים בדיני צניעות.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרנן הגאון רבי נתן געשטעטנר זצוק"ל

בספרו: ובודאי שאין לומר דחייב צניעות שנהגו בנות ישראל המבואר במשנה ובש"ס יהא תלוי במנהג וראיה לזה דהרי בש"ס שם אמר ר' יוחנן קלתה אין בה משום פרוע ראש ופריך רבי זירא היכא אילימא בשוק דת יהודית היא ומשני מחצר לחצר ודרך מבוי ע"ש והשתא אי נימא דתליא במנהג אם כן הו"ל לתרץ בפשיטות דמה שאמר ר' יוחנן דקלתה אין בה משום פרוע ראש מידי כשהמנהג לצאת בקלתה בלבד והו"ל לאשמעין חידוש דין גדול דאף שמבואר מהמשנה שקלתה אסורה משום דת יהודית מ"מ כשהמנהג לצאת בקלתה שפיר דמי אלא ודאי **פשוט דאין זה תלוי במנהג, דחייב צניעות המבואר במשנה לא שייך להתירו ע"י מנהג** ובכל גוונא אסור" (בספרו להורות נתן ח"ה עמ' קפה)

מרנן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל

"והנה ענין דרך בת עמי הנזכר במשנתנו דכתובות (פ"ז) דת משה ויהודית, איננו קורא אותם דת תורה שבכתב ותורה שבעל פה, דאינם סתם גזירת התורה דאורייתא או דרבנן, אלא **כך הנהיגו חכמי ישראל בימי משה וצדיקי הדורות, בהרגישם ברוח קדשם** שעליהם שאי אפשר בשום אופן לקיים סגולת קדושת ישראל אם לא בגדרי צניעות ידועים בכל דבר שנקרא ערוה, שוק באשה ערוה, שיער באשה ערוה, קול באשה ערוה..." (דרשות שבט הלוי ח"ב שערי תשובה שיער מאה ושלושה עשר עמ' יח)

מרנן הגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זי"ע - החפץ חיים

בספרו גדר עולם: "דת יהודית היינו מה שהנהיגו מעולם האומה הישראלית וקבלו על עצמן להזהר בזה משום צניעות. **ודבר זה וכיוצא בזה הוא בכלל מה שאמר הכתוב אל תיטוש תורת אמך**" (גדר עולם פרק א)

בספרו משנה ברורה: "אפילו רגילים לילך כדרך הפרוצות אסור" וכתב בשעה"צ (שם סק"ה) "דהוא דת יהודית" (משנ"ב סימן עה סק"ב)

מרן הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

"זו דברי הרפורמים שהתורה ודת יהודית משתנים לפי המקום והזמן" (הובא בלבוש כהלכתו עמ' 238)

זוטשקא: כ"ק מרן האדמו"ר 'הצניעות והישועה' מזוטשקא זי"ע

בספרו: "וכל דאסור בהסתכלות בע"כ האשה חייבת לכסותו, משום איסור פריצות, וחויב הצניעות, ומה שאמרו דהוי ערוה היינו בהחלט ולא ישונה לעולם שאפילו התרגלו מאה שנים בגילוי, עדיין האיסור במקומו עומד, ולא יתהפך האיסור להיתר בשום אופן שבעולם" (הערות בצניעות עמ' יג)

סאטמר: כ"ק מרן האדמו"ר הדברי יואל מסאטמר זי"ע

בספרו: "הוצרכתי לבאר כל זה לפי דבריו שכתב שע"י רגילות הפירצה פסק יצא דהרהורי עבירה ובטל הטעם ר"ל ולכן האריך לעיל שאע"פ שבטל הטעם לא בטל התקנה וכו' עי"ש בדבריו שם באורך ועכשיו מוסיף אבל עיקר הדבר ליתא דמאן יימא לנו שע"י רגילות הפירצה בטל הטעם של הרהורי עבירה ראשית הלא אדרבה מחמת גודל הפירצה מתרבה כה התאוה בעולם ומתגבר יצה"ר עוד יותר להרהורי עבירה רח"ל וחכמים ז"ל ברכות כד למדו מקרא דגילויי שער מרבה כה התאוה עי"ש" (שו"ת דברי יואל ח"א סימן י אות יא)

צאנז: כ"ק מרן האדמו"ר הדברי יציב מצאנז זי"ע

בספרו: "דבאיסור שאסרו חכמים מדת יהודית אין חילוק אם נתפשט או לא, דכל רוחות שבעולם לא יבטלו ח"ו תקנת חכמים" (דברי יציב חיו"ד סימן נו)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

בספרו: "אך במחילת כבוד תורתו הוא תמוה שהרי המשנה בכתובות [הנ"ל] טרחה לבאר ואיזו היא דת יהודית וכו', וכן הרמב"ם הטור והשו"ע (אבן העזר סימן קט"ו ס"ד) כתבו "או שהיתה טוה בשוק וכיוצא בו כנגד פניה על פדחתה או לחיה כדרך שעושות העכו"ם הפרוצות או שטוה בשוק ומראת זרועותיה לבני אדם או שהיתה משחקת עם הבחורים" עכ"ל, ואי גימא [-נאמר] דדת יהודית משתנה כפי מנהג המקום והזמן אטו [-האם] במקום שינהגו הרוב ללכת בגילויי זרועות ולשחוק עם הבחורים עלינו להניח להם לנהוג כמנהגם, ואם כן בטלה דת יהודית, [שהרי הרמב"ם כלל את הכל בדיבור אחד], וחלף מנהג הצניעות שנהגו תמיד בנות ישראל, יהפוך מנהג הפריצות שנהגו בנות העכו"ם לדת יהודית, אלא בעל כרחנו לומר דאף דת יהודית אין לה שום שינוי..." (ילקוט יוסף קונטרס 'דיני פאה נכרית' סימן א' עמ' מ)

שאלה יא: האם יועיל לכסות חלק מהפאה בכובע או מטפחת?

לאחר שהתבהרו הדברים שלבישת פאה נכרית של זמנינו מביאה מכשולות רבים ולכך נאסרה על ידי גדולי ההוראה, יש כאילו שאינם מעוניינים להראות שונה מהסביבה ורוצים ללכת עם כיסוי חלקי של כובע צנוע על הפאה, ויש לדון הדבר מועיל ובכך יצאו ידי כל השיטות.

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בתקנון: "גם החובשות כובע (צנוע בצבעו ובצורתו) וכיוצא בזה על הפאה, אסורות בחבישת סוגי הפאות הנ"ל (פאות במראה טבעי)" (תקנון תשמ"ז ע"פ הוראת מרן הגר"ש אלישיב וכן הגרש"ז אוירבאך הגר"ש ואזנר הגר"נ קרליץ)

מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל

בספר דברי חכמים: "מפורסם בשם מורינו הגרב"צ לאסור משום פריצותא ואפילו פאה עם כובע, כמו ששמעתי בשם מגידי אמת. וידוע שכן השיב לכמה בחורים שלדעתו יש בזה פריצות ואפילו פאה עם כובע, ועל כן מה שכתב בח"א (סימן י"א) הוא רק כדי ליישב דברי הרמ"א. עכ"ד" (דברי חכמים עמודים 73-83)

מרן הגאון רבי יעקב מוצפי זצ"ל

בספר כרם אליהו: ואספר בזה מעשה מבית ההוראה דמורי ורבי הגה"ק כמהר"ר יעקב מוצפי, כלתו של בחור בן תורה מירושלים דיברה עימו לפני האירוסין על כך שהיא מעוניינת לחבוש לאחר הנישואין פאה וכובע, אמר לה החתן שהוא ישאל את מורו ורבו הגאון רבי יעקב מוצפי זצ"ל, ואשר יפסוק כן יקום. קיבל החתן את תשובת רבינו שהדבר אסור ואמר זאת לכלתו. חזרה ואמרה לו שהיא רוצה לפחות לחבוש רק פוני, שוב אמר לה החתן נשאל את הרב ומה שיפסוק נעשה. הרב אמר לו גם על זה לאסור. חזר החתן ואמר זאת לכלתו. אם כך אמרה הכלה, אני אכסה במטפחת אבל אוציא מהשיער שלי פוני.

החתן לא ידע את נפשו מצער, הוא הלך שוב לרבינו וסיפר לו דברי כלתו, ניחמו הרב ואמר לו בחכמה, כשתוציא אל תתרגש, אל תפחד, העיקר שלא תתן פתח לפאה שתכנס לבית אפילו מעט, ואתה לאחר הנישואין בחכמה תשית לדבר על לבה שבכל זמן שהוא תכניס עוד קצת ועד שתכסה את כל שערותיה במטפחת כרצון ה'. וכך היה שב"ה זכתה האשה אחר נישואיה לקבל על עצמה לכסות ראשה כהלכה מבלי שום שיערה שאינה מכוסה במטפחת. (כרם אליהו עמוד רס)

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

רבי אהרן הלוי גמליאל שליט"א: "לפני שנים רבות נגשתי למרן הגר"ח (שליט"א) עקב שלאחר מספר שנים אשר זוגתי הלכה עם מטפחת הושפעה היא מחברותיה הייתי כאוב מאד ונסעתי

לשפוך את לבי בפני מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א סחתי לו את הבעיה ושאלתיו מה לעשות במצב כזה?

הרב שאלני איך נהגו בעדתכם, מנהג אבותיכם, זו תימן? השבתי לו כי בעדתנו נהגו ללכת עם מטפחות. השיבני הרב **בשום אופן שלא תלך עם פאה נכרית**.

ניסיתי לשאלו שוב **האם אפשר פאה עם כובע? ושוב ענה הרב 'בשום אופן לא'** ולאחר שהפצרתי שוב האם אפשר לשים קצת פוני פאה והשאר מטפחת? השיב שזה איסור מוחלט. ניסיתי לומר עוד כי מה לעשות ולפעמים במטפחת יוצא קצת מהשיער? השיבני הרב יש מספריים ושתגזור'..." (בעל 'מטה אהרן'. הובא בקונטרס לכו ונלכה באור ה' עמ' טו. וראה לעיל שהפיאות בימינו אסורות לכל העדות)

כ"ק מרן האדמו"ר רבי יהודא'לע מדזיקוב זי"ע

"חייבת כל בת ישראל לכסות ראשה אך ורק עם מטפחת, בלי שום תוספת, אפילו חתיכה קטנה של פאה, של שפיצל, ושל פריזעט, ושום דבר שדומה לפאה... **כאשר סיפרו להרה"ק ר' יהודה'לה זי"ע, שישנה התעוררות מסויימת ללכת עם פיאות מכוסות בכובע, ביטל זאת באומרו 'עס איז גאר נישט', זה שום דבר! וכמה פעמים הראה בידו כאות ביטול שאם הולכים עם פאה הרי זה לא שווה, גם אם מלבישים עליה כובע וכדומה**" (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' שצא)

שאלה יב: הרב שלי מתיר, האם אפשר לסמוך עליו למעשה?

יש מקום לדון באדם שהלך לשאול את רבו בעניין זה ורבו התיר לו את הדבר, האם יכול הוא להיות רגוע כלפי שמיא כדברי הגמרא בסנהדרין (ק) "א"ר אבהו כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה..." או שחל עליו לבדוק את הנושא לעומקו מול רבו וכן בספרי הפוסקים?

כמובן שיש שלא יבינו מה הנידון כלל, הרי מציאות מול עינינו שפאות בזמננו מגרות את היצר הרע, שהרי כל מטרתם היא להגביר את יופיה של האשה כמו שפאניות אלו מצהירות בריש גלי הפך ממטרת התורה לכסות ע"מ להצניע כביאור הפוסקים, וכי יש אדם בישראל שיכול להכחיש את המציאות? (ואין כאן המקום להביא את המילים המזעזעות הנכתבות בפרסומותיהן של הפאניות, וכל בעל לב יהודי דוקר לו על החירוף כלפי שמיא ועל כך שאין פוצה פה ומצפצף), בכל זאת הבאנו את דברי הפוסקים בעניין זה.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי סנדר ארלנגר זצוק"ל

בהסכמה: "ואין תימה שיש כ"כ הרבה בנים ובנות נושרים רח"ל, וכל זה בא מחמת איסור מגרה יצה"ר שהוא חמור מאוד וחייב בנידוי ה"י, (כדאיאט בנידה יג:) ואין לך דבר המגרה יצר הרע כמו פיאות אלו, וכל מי שלקוי בזה אין לו כלל סמכות לדון בהלכה זו ולומר דעת תורה" (בהסכתו לספר "דברי שלום")

מרן הגאון רבי דוד בעאנר זצוק"ל

בדרשה: "רבותי, איך אפשר להתעלם מן המציאות, מן הרגיל אצלנו מידי יום, שעניי הגברים נמשכים אחר הפאות הנכרית אשר לובשות הנשים ברחובה של העיר... ואפילו אם יבוא איזה למדן ויאמר שאכן בפאות הנכריות אין "פריצות", אם נסכים לו, הנה רק "לו" אין בהן פריצות, אבל לכל שאר העדה למגדולם ועד קטנם 'מי יכול לומר זאת שאין בפאה הנכרית פריצות' הרי זהו שקר מוחלט..."

אין זה ויכוח אם יש בפאה הנכרית "פריצות" או שאין בה "פריצות", שמי שמתיר אומר "אין בפאה הנכרית פריצות" ואילו האוסרין מכחישים זאת, אין זה כך כי לכולי עלמא יש בפאה הנכרית פריצות..." (משגיח דק"ק בריברקט, בחוברת דברים קדושים עמ' כ. הובא בספר זהב לבושה עמ' ש)

מרן הגאון רבי משה לוי זצוק"ל

בתשובה: "ואף שיש מתירים, מ"מ רוב הפוסקים אוסרים... וא"כ מה יוכיח הוכח מחכמי הזמן?! ולא זו בלבד, אלא שחושב את המחמירים בזה מהשרידים אשר ה' קורא ל"עניים ותמימים"

ובמחכ"ת אני אומר שההפך הגמור הוא הנכון, שכל הרבנים והדיינים שכבודו מתפעל מהם [שהתירו פאה נכרית] הם המה התמימים הגדולים אשר הלכו שולל בעוונותינו הרבים אחר מחשבת חבריהם... והתפעלו מכל דבר הנהוג אצלם כאילו נמסר למשה מסיני..." (הובא באור תורה תשרי תשמ"ט סימן מב)

מין הגאון רבי שלום משאש זצוק"ל

מאמר שפורסם בעלון 'דעת גדולים': "שאלה: שלום וברכה, אני אברך בן לעדת מרוקו שלא מבין על מה כל הרעש, ב"ה קראתי את דברי הפוסקים בנושא של הפאה נכרית ואתם צודקים שרובם אוסרים אבל אני סומך על הרב משאש שהיה גדול בתורה והתיר פאה"

תשובה: אכן ידועים דברי הסבא דמשפטים הגאון העצום רבי שלום משאש זצוק"ל, ואחר אלף המחילות נדון כדרכה של תורה בדבריו מכמה היבטים בכדי לדעת האם ניתן לסמוך על זה להלכה ולמעשה לגבי הפאות המצויות בזמננו, ובדאי נחת רוח הוא לצדיק שנדון בדבריו ונחפש אחר האמת, וכמובן גם נקבל את האמת ממי שאמרה:

א. השיבו על דבריו - כידוע הרב נימק את טענתו להתיר את הפאה נכרית, ואין אנו יכולים להכנס ביריעה קצרה זו לגופן של דברים אך כידוע ראיותיו הופרכו אחת לאחת בכמה ספרים. [ראו ב: תפילה למשה (ח"ה סי' מד) ילקו"י שבת א-ג (עמ' קטו) אך טוב לישראל (ח"א סי' יח) זהב לבושה (פרק יד) דברי שלום ועוד] וא"כ עד שלא יביאו ראיות אחרות להתיר ויתיישבו כל הקושיות על דבריו אין על מה לסמוך למעשה.

ב. כללי הפסיקה - לא שמענו בציבור היראים לדבר ה' שיש "טקס עליה להר הבית" מטעם מובן שרוב הפוסקים אוסרים זאת מכל וכל, וישאל השואל "והרי יש מיעוט פוסקים המתירים" והיאך ניתן לבטל את דעתם? אלא כיון שיש כללי פסיקה שמבהירים לנו את פסק ההלכה אנו יודעים שאין בכוחם של מיעוט קטן של פוסקים - מבלי לזלזל בתורתם חלילה - להתיר למעשה דבר שרוב גדולי ישראל אסרו, והרי זה כפסק היוצא מלשכת הגזית שבירושלים.

והוא הדין בכיסוי הראש, מאחר שגדולי ישראל התבטאו פעם אחר פעם במכתבים ובספרים ובשיעורים (כמבואר באורך בקונטרס 'דעת גדולים' המלא, ניתן לקבל במערכת) שאין להתיר את הפאות המצויות בזמננו ללא יוצא מן הכלל כיון שיש להן מראה של שיער טבעי ואף יותר מכך ולא כבעבר שהיה להם מראה של כיסוי קשיח משיער כעין "קש", א"כ פסק ההלכה עבור כולנו הוא ללכת אחר רוב הפוסקים גדולי ישראל ולהימנע מחבישתה לגמרי.

ג. הרהורי עבירה - המוחש לא יוכחש שמראה הפאה בזמננו מלבה את היצר הרבה יותר מהשיער עצמו, ואם על מלחמת מצוה עם ישראל היו צריכים כפרה על הרהורי העבירה כמבואר בגמ' במסכת שבת (סד.) "אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אמר להן משה לישראל, שמא חזרתם לקלקלכם הראשון? אמרו לו לא נפקד ממנו איש. אמר להן אם כן כפרה למה? אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו... תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני שזנו עיניהם מן הערווה" אם כן קל וחומר בכיסוי הראש בפאה נכרית של זמננו שכל מטרתו להבליט ולהראות כמה שיותר שיער טבעי שאף אחד לא יכול לומר שאין בזה הרהורי עבירה. והוכחה לדבר זה התחרות בפרסומי הפאניות - למרבה הבושה - כמה שהן יודעות ליתן מראה טבעי ללקוחותיהן ואכמ"ל.

ד. **תקרובת עבודה זרה** - הוכח בשנים האחרונות שרוב ככל השיער המצוי בעולם מקורו ממקדשי העבודה זרה שבהודו - גם אם לשיער קוראים "ברזילאי" או "אירופי" - ויש חשש גדול שדין השיער המגיע משם כתקרובת עבודה זרה שאסורה בהנאה, (ראו בספר 'הישכם אוהבים' וכן בקו 074-796-23-28) וזה לבד מהמיאוס הנורא ללבוש שיער של נכרית טמאה ומשוקצת.

ה. **ספק לחומרא** - כידוע אכשר דרא וב"ה יש רצון אמיתי להחמיר היכן שרק אפשר, בגרטור לשבת, שמיטה, הפרשת תרו"מ בבית, מעמיד דמעמיד בסוכה, חומרי ניקוי עם חותמת כשרות לפסח ועוד. אם כן מדוע כשזה מגיע לפאה שלכולי עלמא יש בזה צד גדול של החטאת הרבים אין רצון להחמיר? ואם נאמר שאכן רוצים להחמיר רק יש קושי מול ה'חברה', עדיין אין זה מיישב מדוע לא לנסות לצאת כמה שיותר עם מטפחת, כשאפשר, ואם נשאל את האברך שרוצה להחמיר אך יש קושי מול החברה "מתי הפעם האחרונה שהתפללתם על כך מכל הלב?" הוא יצטרך להתאמץ להיזכר...

ו. **הרב חזר בו** - השמועה אומרת שהרב משאש זי"ע חזר בו מפסק זה, וכתב בספר זהב לבושה (עמ' תפז): "התגלגלה לידי שמועה שהגר"ש משאש חזר בו בסוף ימיו קרוב לשבועיים לפני הסתלקותו לגנ"מ ולא יכולתי לסמוך על השמועות בשביל לכתוב זאת, עד ששאלתי את מקור השמועה הרב ש.א. משכונת רמות א' בירושלים, והוא אמר לי בפשיטות שהגר"ש משאש חזר בו בסוף ימיו, והוא היה מבאי ביתו נכנס ויוצא ושמע את הדברים מקרוב ממש, שהראו לפני הרב זצ"ל רש"י בכתובות והוא ישב על הדברים כמה ימים. בסופו של דבר אמר לאחד מתלמידיו "ישבתי כמה ימים על רש"י בכתובות, ובסופו של דבר מצאתי איזה "דוחק" גדול "ללמד זכות" וכו'" אבל לא הוא כהיתרו כשהיה שצער כיון ששב בו מדבריו. [ואחד מבאי ביתו ביקש מן המדפיסים של שו"ת שמש ומגן ח"ד שיסירו משם את התשובה שבאה"ע סימן ו' כי הרב חזר בו, והם לא שמעו לו. הנ"ל].

ונראה שהגאון הגר"ש משאש זצ"ל לא ירד ביני עמינו מפאת קדושתו ופרישותו וצדקותו, ובוודאי שאם היה רואה את המכשול הגדול של פאות ימינו לא היה עולה בדעתו להתיר בהתחלה בספריו. ע"כ. ושמענו סיפור שפעם הרב משאש נכנס לסעודת שבע ברכות והוא הרגיש שהרב היושב לידו היה ממש לא רגוע ולאחר זמן מה פנה אליו ושאל אותו "למה כבודו לא רגוע?" ענה לו שאין מחיצה בין הגברים לנשים. אמר לו הרב "אני כבר חצי שעה פה ובכלל לא שמתי לב שיש כאן נשים..."

סוף דבר, עיינינו הרואות שאין על מי לסמוך לצאת עם הפאות של זמננו לרשות הרבים, ולשומעים תבוא ברכת טוב"

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי מאיר אליהו שליט"א

"שאלה: ראיתי תשובה מכת"ר על פאה נכרית, שם הוא כותב שמי שיש לו קושיות לאחר קריאת תשובתו של הגר"ע יוסף ביב"א ח"ה סימן ה', צריך לחזור לכיתה א'. ראשית, לא ברור כיצד כת"ר כותב... שהתירו פאה, למרות שראו את תשובת הגר"ע יוסף"

תשובה: "כל הרבנים בישראל עטרה על ראש כל אדם והננו עפר לרגליהם אבל דרכה של תורה כמו שלמדנו רבותינו היא הבאת ראיות חותכות מנומקות ומשכנעות ללא שום התר בע"פ שפורח באוויר, אשר על כן כיוון שעד היום לא ראתה עיני תשובה של אף רב כגדול ככל שיהיה **שכתב באורך ובנימוק ובבקיאות ועיון** כמו שהתשובה שהזכרתי ביביע האומר לקמן, נמצא שהדין נוטה שלפסוק כמו חכם עובדיה לאסור את הפאות" (שאלה מס' 303)

הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

"וברור שיש לנו לילך אחר רוב ככל הפוסקים שבכל הדורות וכמבואר בדברי מרן הבית יוסף בהקדמתו, וקדם לו רבינו הרשב"א בתשובה ח"ב סימן שכב שכתב **"אלא בכל מקום ובכל זמן הולכין אחר רוב חכמה ורוב מנין"** וביאר שצריך לבטל דעתו מפני דעת הפוסקים ושאין לחלוק עליהם מכח סברא, ואל החכמים שומעין בכל זמן, שהרי כתוב ואל השופט אשר יהיה בימים ההם. ואפילו אומרים על הימין שהוא שמאל כלומר אפי' על מה שיראה בעיניך שהוא ימין והם אומרים שאינה אלא שמאל שמע להם" (ילקוט יוסף שבת א-ג מהד' תשע"א עמ' קיח)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

שאלה: לכבוד הרב שלום רב האם ישנו איזה שהוא התר לספרדיה נשואה ללכת ברה"ר עם פאה? ואם רב או פוסק התיר לה ללכת עם פאה, האם היא תישפט על שהלכה ללא כיסוי ראש? **תשובה:** לכל יהודיה השייכת לעם ישראל אסור, כי היא מחטיאה את הגברים" (דורש ציון 60689)

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א

במכתב: "תשובות בענייני הצניעות יש לשאול דוקא רבנים העוסקים בנושא זה באופן קבוע" (תמוז תשע"א, הוראות שנכתבו לכנס של כ-700 מורות במודיעין עילית, בקונ' איזוהי פאה כשרה עמ' 61)

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

"אין הכשר על שום פאה. כי אין זה הכשר ברי"ש, אלא הכשל בלמ"ד, מכשול גדול ועצום. וכל פירצה שאיננה מן הגדולים, אינה פירצה. לא ניתן לטהר את השרץ הזה, לא למחצה ולא לשליש ולא לרביע. **אם הן רבנים מתירים שרץ קטן, ציבור שדעתן קלות עליהן מתיר שרצים גדולים ואיומים,** ואין מי שיוכל אז לומר הֶרֶף. ואחרי הראש, נגרר כל הגוף. כי כיון שקישטו שקישטה את ראשה, צריכה להתאים את הכל לכך, כאשר הורה הנסיון. והקולר תלוי בצוואר המקילים, ואנחנו את נפשנו היצלנו. כל זה מלבד שההתחכמות הנואלת לעוות את כוונת התורה, היא בעצמה עוון חמור מאד, כידוע. (במכתב מתאריך י"ט סיון ה'תשס"ד. ניתן לקבל במערכת)

שאלה יג: רב שרעייתו חובשת פאה רשאי להורות בזה או להעיד שרבו התיר?

ידועים דברי הגמרא שתלמיד חכם פוסק לעצמו בדיני יורדה דעה אבל אינו פוסק לעצמו בדיני חושן משפט.

יש לחקור לגבי פאה נכרית, האם רב רשאי לדון בדבר כשאשתו או בנותיו הולכות עם פאה נכרית, שהרי בפשטות אין זה נידון ממוני של חושן משפט אלא נושא הלכתי של אורח חיים-יורה דעה שבזה בדרך כלל אין נגיעה ורשאי לפסוק לעצמו.

אמנם מדברי החזו"א להלן נראה שגם בדיני יורה דעה יש נגיעה באופנים שכולם רואים שאשתו הולכת עם פאה נכרית וגם יש פסידא בדבר, שהרי לעבור למטפחת לנשים רבות נחשב הפסד גדול גם על ההשקעה בפאה וגם להיות שונה מהסביבה, שהרי חלק מהנשים מסכימות לשלם סכומי עתק על פאה נכרית עדכנית.

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי סַנְדֵּר אַרְלֵנְגֶּר זְצוּק"ל

בהסכמה: "ואין תימה שיש כ"כ הרבה בנים ובנות נושרים רח"ל, וכל זה בא מחמת איסור מגרה יצה"ר שהוא חמור מאוד וחייב בנידוי ה", (כדאיתא בניה יג:) ואין לך דבר המגרה יצר הרע כמו פיאות אלו, וכל מי שלקוי בזה אין לו כלל סמכות לדון בהלכה זו ולומר דעת תורה" (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי עֹבֵדִיָּה יוֹסֵף זְצוּק"ל

"בדבר פאה נכרית לאשה נשואה כבר כתבתי בספרי יביע אומר חלק ה אה"ע סי' ה בשם גאוני עולם שהמתירים עתידים ליתן את הדין והחמירו מאד בזה, ואם חכם אחד בדורינו פסק בספרו להתיר, נודע לי שאחות אשתו יש לה בית מסחר לפאות נכריות ולגרמיה הוא דעבד..." (תשובה שהובאה בקובץ בית יוסף יח עמ' עז)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי אֲבֵרָהם יִשְׁעִיָּהוּ קַרְלִיץ זְצוּק"ל - הַחֲזוֹן אִישׁ

בספרו חזון איש: "ואפשר דהיכי דהאיסור בדבר מפורסם לרבים כמו בכור ובהמת שלמים ומעשר שהכל מכירים בהם החמירו, ונשאל על טהרותיו נמי כה"ג איירי שטיהר כל גרנו ונפל בו ספק בדבר ידוע לרבים ולהכי אמרו טעמי דלא החמירו בקדשיו מעשרותיו וטהרותיו, ולפי זה כל דבר מפורסם לרבים ויש פסידא בדבר אינו מורה לעצמו מפני החשד" (חזו"א נגעים סימן ד אות יא)

שאלה יד: כיבוד הורים או חיזוק במצות כיסוי הראש?

שמענו על כמה מקרים שבהם ההורים דרשו מהבת או מהכלה ללבוש פאה נכרית ולא מטפחת וטענתם "שלא תהיה הבת צדיקה יותר מהאמא או מהחמות" או שאשה מקבלת על עצמה ללבוש מטפחת מסיבות כלשהן והדבר נודע להורים והם דורשים ללבוש פאה נכרית בדוקא, ואם אינכם שומעים לנו "זה נגד מצות כיבוד הורים מהתורה"

האם נכון לשמוע להורים במקרים כאלו או לא? לפניכם ציטוטים מגדולי הפוסקים בעניין זה.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בספר משנת איש: זכורני, באחד ששאל את רבנו, שחמותו רוצה שאשתו תלבש פאה, ואשתו רוצה ללבוש מטפחת. רבנו תמה, כיצד יתכן שהאמא רוצה שבתה תלבש פאה ולא מטפחת, אדרבה איפכא מסתברא. והוסיף, **שאין שום כיבוד אב בזה**" (משנת איש פסקי מרן הגריש"א עמ' קסג)

תלמידו הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א: "דעת מרן הגרי"ש אלישיב (שליט"א) היא ש"אין ההורים של אחד מהצדדים יכולים להתערב ולומר להם כיצד ילכו, הואיל וזה ענין של הלכה".

(נדפס בקונטרס "דעת רבותינו" חלק ראשון עמוד 8)

מעשה: אברך שלמד את הספר "דת משה וישראל", - המברר את חומר האיסור של פאה נכרית, ואשר גם המתירים לא התירו ברשות הרבים. - ואכן הגיע להכרה שצריך ללכת רק עם מטפחת, והתחיל לדבר עם אשתו שתסיר את הפאה ותלבש מטפחת, אך הוריו לא הסכימו בשום אופן שכלתם תלך עם מטפחת. הלך הלה אל מרן הגרי"ש אלישיב (שליט"א), וסיפר לו שלמד את הסוגיא בספר דת משה וישראל, וראה שאכן באמת הדברים נכונים ומשכנעים, ושאל האם עליו לעודד את אשתו שתסיר את הפאה ותלבש מטפחת? ענה לו הגרי"ש בשמחה: "א ודאי! א ודאי!, בודאי! בודאי!".

שאל הלה, אבל אבי ואמי אינם מסכימים בשום אופן שאשתי - כלתם - תלך עם מטפחת, ענה לו הגרי"ש אלישיב: בדבר זה אין זה שום סיבה להימנע בגללם! (בלשונו: דאס איז קיין סיבה ניט!) - כמובן שאכן קיימו את דבריו, והיא התחילה ללכת עם מטפחת. (בספר הכתר והכבוד)

מעשה: "אמא צעירה התבשרה בבשורה האיומה - שיש ל"ע גידול בראשה. באחד הימים זעקה מליבה: רבונו של עולם! אם אני יוצאת מפה בריאה ושלמה, אני מבטיחה לך מהפכה בכל מה שקשור לצניעות! היא החליטה להתייעץ עם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל - האם ההחלפה מפאה למטפחת בכוחה להביא רפואה למחלתה? הרב ענה בודאי! אך היא הביעה את חששה מתגובת ההורים והמשפחה.

הרב ענה: תחליפי למטפחת ואל תחששי. אין שום זכות לא להורים ולא למשפחה להתערב בזה! האשה קיבלה על עצמה לחבוש מטפחת וב"ה החלימה מהמחלה. (02-5810763 מתוך 'התרופה למחלה ולכל פגע')

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי אֶהְרֵן צַבִּי רוֹמְפֶלְעֶר זְצוּק"ל

בקונטרס: "ויש נשים שפשטו מעצמן את הפיאות נכריות והלבישו מטפחות מהודרות, ובאות אמהותיהן וטוענות עליהן שאתן מצערות ומביישות אותנו בזה, והיה אצלי כמה פעמים מעשיות מאנשים שבאו לשאול מה לעשות בכזה מצב, ואמרתי להם שישאלו הבנות את האמהות איך הלכה אמם או זקנתם, שודאי שהלכו כולן עם מטפחת, ואיך היה להם מותר לצער את האמהות מדורות הקודמים ולהוריד מהמטפחת לפאה נכרית, ואיך שכחו כמה הם גרמו צער לאמותיהן בזה ובודאי שעברו על מצות כיבוד אב ואם, אבל בזה שהבנות משתפרות אין בזה חיוב לציית לאמותיהן כלל מכיון שמבקשים שישנו מדרך מסורת אמותינו ואבותינו.

וזה מבואר בפסוק ע"פ פשוטו של מקרא שהפסוק אומר "שאל אביך ויגדך" אך כל זה אימתי בזמן "שזקניך ויאמרו לך" שהאבא אומר לך אותו הדבר שהיו אומרים הזקנים מדורות הקודמים אזי תשאל אותו ותציית בקולו.

שאלה: יש להתבונן בענין הזה למה יוצא כך [ע"י] ההשגחה העליונה שאלו הרוצות להתחזק ולהדר יותר הורידן הקב"ה לעולם אצל משפחות והורים אלו שילחמו נגדם ועי"ז שניהם סובלים צער ההורים וצאצאיהם יחדיו, ולמה לא עשה הבורא ב"ה שאלו שידוע לפניו שירצו להדר יותר ירדו אצל משפחות שמתאימים להן ושעכ"פ יעריכו ויכבדו את זה, וכך יהיה שלום על ישראל.

תשובה א: אך ביאור הענין הוא כנזכר, שכהיום בתקופתנו ודורינו זה ירדנו לעולם בעיקר רק בכדי לתקן קלקולים שעשו הדורות שלפנינו ואנו מחזירים את העטרה ליושנה,

והתיקון נעשה באופן של מידה כנגד מידה, שההולכות עם פאה נכרית גרמו בזה צער לזקנותיהן מדורות הקודמים שהלכו עם מטפחת, ועכשיו מקבלות תיקון במה שיש להן צער מבנותיהן שחוזרות לדרך הצניעות, ולכן אשריהן וטוב להן וברכה היא להן מה שילדיהן אין שומעין להן אלא חוזרין לכיוון הראוי בזה שרוצות להיות יותר טוב מההורים.

תשובה ב: ויש עוד לומר שהנה כבר הזכרנו שכולנו מגלגולים, ויתכן מאד שכל אלו שיש להם רצון להתחזק בצניעות ועובר עליהן נסיונות וקושי, אולי הן אותן הנשים שבדור הקודם התקלקלו ונפלו ולכן נתנו להן הזדמנות לרדת שוב לעולם לתקן ע"י שיעברו את כל הנסיונות והבזיונות וכשיעמדו בנסיון עושים תיקון גמור למה שפגמו בגלגול הקודם שחפשו ל"ע למצוא חן ברחוב ועכשיו יהיה להן בזיונות ברחוב לכפר זאת...

ואלו הנשים שיש להן הנסיונות האלו לא יודעות איזו זכות יש בידיהן, כי אינן יודעות מדוע צריכות לסבול כל כך על שהן רוצות להיות טו[בות] אלא שזהו האושר והתיקון שלהן, ויש להן לרקוד משמחה. (בקונטרס קול קורא)

כ"ק מִרְן הָאֲדָמוֹ"ר מֵטָאָהֶשׁ זִי"ע

מעשה: "מעשה בבחור שלמד את הסוגיא של פאה נכרית עם אחד האברכים, וכאשר ראה עד היכן הדברים מגיעים, שמעולם לא התירו ברשות הרבים, החליט שרצונו בשידוך שתכסה ראשה

רק עם מטפחת בלבד. אבל אמו התנגדה לזה, ואמרה שאין היא מסכימה שכלתה תהיה יותר צדיקה ומהדרת ממנה. וכמובן שעיטפה את הכל באיצטלא דמצוה, שהרי אסור לבן לשנות מדרכי אבות, ואם כן אסור לכלתה לכסות ראשה באופן אחר ממנה! אפילו שזה ענין של הלכה, בכל זאת האיסור לא לשנות מדרכי האמא, הוא נעשה היום חמור יותר מהכל. כך היא טענה, והתנגדה עם כל הכחות. עד שהוחלט שילך הבחור לשאול את פי כ"ק מרן אדמו"ר מטאהש (שליט"א),

השיב לו כ"ק מרן אדמו"ר מטאהש (שליט"א): "לא זו בלבד שאתה רשאי, ומותר לך לשנות, אלא יש לך לשנות, ועליך לשנות" (הסיפור המלא בהכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' תל)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א

מבעל המעשה: משפחה חשובה שאחת מבנותיה לאחר נישואיה רצתה לעבור מפאה למטפחת אך אם המשפחה התנגדה, הם שאלו את הגרמ"ש קליין שליט"א האם יש בזה מצות כיבוד אם להישאר עם הפאה, תשובתו המפתיעה של הרב היתה "**הכיבוד אב ואם האמיתי זה להחליף מפאה למטפחת**"... וכך הם עשו ב"ה. (פסק זה הובא בקו ליבי ער שלוחה 2)

הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א

בקונטרס: "שאלה: אשה שרוצה להחליף למטפחת, בעלה לא מתנגד לכך אבל אמא שלה לא מסכימה לשינוי, מה מחויבותה מבחינת כיבוד הורים?

תשובת הרב: האישה חייבת לעשות כרצון בעלה ואין לאימא להביע דעה בנושא זה רק אם חלילה הבת רוצה להקל ראש בענייני צניעות, אז שמע בני מוסר אביך ואמך" (קונטרס יש כיסוי 1, ניתן לקבל במערכת)

שאלה טו: האם מותר לעסוק בפאנות או לפרסם בעיתונות פאות של זמנו?

לאחר שהדברים לעיל התבררו היטב בס"ד כעת יש לדון האם מותר לסייע ולמכור פאות של שמנינו או לסייע לפאניות שמוכרות פאות אלו.

הדבר נוגע גם לעיתונים ומקומונים שמפרסמים אותם ומקבלים תשלום על כך, האם הם רשאים לפרסמן משום הפסד ממון או שאין היתר לכך.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

בספרו: "ומה מאוד יש להזהיר את עורכי העיתונות הדתיים שנעשה להם כהיתר לפרסם המקומות שמוכרים "פאה נכרית", ומכשילים בזה את הרבים" (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר סי' ה בסופו)

ביאור הדבר ע"פ המבואר בילקוט אברך: "בגליון בתשובה כתבנו שלדעת מרן הראש"ל מותר לפרסם לוטו בעתון מפני שלא שכנזים מותר לשלוח לוטו ואילו פאה נכרית אסור לפרסם מפני שדעת רוב גאוני אשכנז לאסור פאה ובערב שבת טז סיון התשנ"ג דברתי בזה עם מרן הראש"ל פנים אל פנים ואמרתי את החילוק הנ"ל ואמר לי מרן שליט"א שזה החילוק..." (ילקוט אברך תשנ"ג עמ' קצד)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א

בספרו: "דהא ודאי בפאות של אותו זמן היה ניכר שאינה שערותיה, ורק כיום מחמת שכלול המכונות וכו' אפשר לעשותו כשערות ממש, ובמראית העין כגון דא לכו"ע לא הותר, מלבד שהוא נוגד דרכי הצניעות וכו', וטעם התורה הקדושה באיסור גילוי שער לדעת רבים הוא משום הרהור דאחריני, ותחליף פאה הנזכר לא מהני לזה" ועוד הוסיף שם: "כל סוגי הפאות שאין לילך בהם, גם אין לקבלם לתיקון או סירוק וכיוצ"ב, וכן אין למכרם או לסייע בפרסומם ובהפצתם!" (אום אני חומה, חידותם משתעשעות קל"ט אות ו', ציון המצויינת ח"א עמ' צ"ו אות תתקי"ד)

הגאון רבי איתמר מחפוד שליט"א

"וכל שכן כמעט כל הפאות כיום שהן [לפי הפרסומים] מהממות, מדהימות, משגעות, מתנפנפות, במראה טיבעי קלאסי, תהיי מליון דולר, שוויגער עם הפאות שלנו יחשבו שאת הכלה, וכו' וכפי

שבא בפירסומי הפאניות הגובלים בניבול פה, אינם נוגעים כלל ואינם שנויים במחלוקת הישנה... כיון שהם מרוקנים מכל תוכן את ציווי התורה וזו רפורמה ויציקת תוכן ומשמעות חדשה למצוות התורה להסתיר את האשה שלא יסתכלו בה בני אדם. וכבר כתב רבינו יונה יורדין לגיהנם, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה" (קונטרס הררים התלויים בשערה בהקדמה)

המשיגה הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א

בשיחה: "אבל כל זה מדברים בימים כתיקונם. אבל היום שרואים שבאים צרות כאלה משונות... כי תבינו אחים יקרים: איפה תפס אותנו היצה"ר? איפה? (פורץ בבכי סוער) בבנות ישראל היקרות! שהם המעמידים של הדור האחרון! הם המעמידים של התורה הק'! אבל איך יכולים ללמוד? איך יכולים ללמד?"

באים לכבוש את המלכה עימי בבית? וביותר שזה נוגע לחמדת הממון לאלה שעושים את כל הזה (הפאניות)... היצר הרע! (בשיחה לאחר הפיגוע ברמות בשיבת מיר ביום ד' לסדר משפטים תשפ"ג, ניתן לקבל במערכת)

בשיחה: "היום, נורא נוראות, כתוב מפורש הרי, כל מקום שיש גזל וזימה, אנדרלמוסיה באה לעולם והורגת טובים ורעים, וזה לא "מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנֶה לְהַצִּילָה", זה ולא יראה בך ערות דבר. למה מחכים? למה? לתת פרנסה לעושי הפאות? אליבא דאמת מה היה צריך לעשות להם? להשחית, בשביל מה, בעד בצע כסף! אף אחד לא חושב את הטובה של הנשים הצדקניות, רק בצע כסף, רחמנא ליצולן" (שיחה כ' שבט תשפ"ג. ניתן לשמוע בקול הלשון, מס' שיעור בטלפון: 34465721. החל מדקה 31 בערך)

הגאון רבי פינחס שוב שליט"א

במכתב: "הנה הדבר פשוט כי הפאות המצויות כיום הולכות ומתרחקות מן הצניעות ואינן כפאות שנהגו בהן בעבר, שמצות כיסוי הראש מטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, בודאי שלא יתכן לקיימה באופן הגורם את ההיפך מכך, ובמראה שאף פנויות נמנעות ממנו מפני הצניעות. וכבר נודעו בזה דבריהם של רבותינו מרן הגרי"ש אלישיב ומרן ה'דרכי שמואל' זיע"א, אשר הביעו צערם וכאבם על פירצה זו, ועודדו מאד לקיים מצות הכיסוי באופן היותר צנוע, כפי שנהגו בנות ישראל מקדמת דנא. על כן באנו בזאת לחזק הדברים, ולקרוא לתופשי התורה המבינים בעם לפעול לתקן הדבר, ולהחזיר עטרת הצניעות לתפארתה, כיאה וכיאות לעם ה'.

נ.ב. בכלל הדברים הנ"ל - להימנע מפרסומים שונים הגורמים במישרין או בעקיפין לנתינת אישור ותוקף לפירצה זו." ע"כ נוסח המכתב.

הוסיף הגר"פ שוב שליט"א בכתב ידו: "הנני העני שבוור ורצוץ מרוע המצב, ושמח מהתעוררות אצל רבים מתלמידי רבותינו זצ"ל ויבלח"א. ואין ספק שכל מי שתמסור רצונותיה על מזבח הקדושה תיוושע ישועה גדולה במה שהיא צריכה. פינחס שוב" (מכתב המובא בגליון 'אני בינה', ניתן לקבלו במערכת)

דעת גדולים

שער המעשה

שאלה טז: האם צריך לדבר על זה בבית וכיצד?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווי זי"ע

"בהזדמנות אחרת הוכיח בפרהסיא את אחד מגדולי הדור על שבתו לובשת פאה נכרית אותו גדול טען לעומתו שהיה לו להוכיחו בצנעה ולא בפני אנשים שהרי כתוב בתורה ולא תשא עליו חטא לומדים מכאן שאף שמצוה להוכיח אך לא יעשה כן ברבים לבזותו אך הרבי משינאווי הביא ראיה לצידוק מעשהו מבני יעקב אבינו שהרגו את אנשי שכם בעצם היום לעיני כל ולא בסתר כיון שחמור בן שכם עשה את מעשהו בגלוי כך מכיון שבת הרב הולכת בגלוי עם פאה נכרית והדבר הוא חילול ה' צריך להוכיח על מעשה זה בפרהסיא לתקן את עוון חילול ה'.

באותו מעמד תירץ הרבי לאותו גדול תירוץ הגון על רש"י מוקשה בש"ס שהלה התחבט בפירושו זמן רב. לאחר מכן אמר הרבי למקורביו כי מן השמים האירו את עיניו בפרוש רש"י כדי שהרב יתרשם מדבריו והתוכחה תכנס באזניו. מילים כדורבנות.

קנאותו לדבר הלכה היתה לשם דבר כאשר הגיע ללמברג לכינוס של גדולי ישראל הוזמן לסעודה בבית חתן אחיו בעיר. כאשר פתחה אשת בעל הבית את הדלת הבחין שהיא לבושה פאה נכרית תמה הרבי משינאווי ושאל הלא אבי הקדוש אוסר זאת. האשה הנבוכה השיבה לא ידעתי שהדוד יסתכל על נשים.

נענה הרבי ואמר בפרשת בחוקותי במקדיש בהמה טמאה מצוה התורה והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך אותה הכהן לכאורה הרי ידוע שראיית דברים טמאים פוגמת את הנפש ומדוע היה צורך דוקא להביא את הבהמה לפני הכהן אפשר היה לקחתה לסוחר בהמות פשוט הבקיא בשווין של בהמות והוא יעריך את שוויה?

מכאן ראיה שאם צריך להסתכל על בהמה טמאה מפני ציווי התורה אין זה פוגם בנפש ומותר אף לכהן לעשות כן מיד המשיך ואמר אם תקבלי עליך להסיר את הפאה הנכרית תיכף ומיד אני נכנס הביתה ואם לאו הריני חוזר על עקבותיי תיכף ומיד. ואכן האשה השיבה שהיא מקבלת את דבריו ורק אז נכנס אל ביתה. (מוסף שבת קודש תשמ"ט ויגש עמ' 4. אמנם מדברי הרבנים להלן נראה שבדורינו יש להוכיח בדרכי נועם)

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בפניה למנהלות ומחנכות בית יעקב: "...השפעה על חינוך הבנות תלויה בראש ובראשונה בדוגמא האישית של המורה תח"ל, וכשהמורה מצטיינת באישיותה הרוחנית ובלבושה הצנוע היא

מקרינה השפעה נפלאה על תלמידותיה... וכיון שיש פירצה בעניין הפאות נכריות שאינן תואמות את כללי הצניעות שנקבעו על ידי גדולי התורה ופוסקי ההלכה שליט"א, **מוטל חוב גמור על מנהלות בתי הספר של בית יעקב לדאוג שהמורות תופענה בבתי הספר בצניעות גמורה...** "

החותמים לכבוד התורה הרב אביעזר שפירא והרב ישראל גנס (פורסם ביתד נאמן בשנת תשמ"ט, הובא בספר הלב"כ עמ' 410)

מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

בדרשה: "ועל כל אדם שאשתו הולכת עם פאה נכרית **להוכיח אותה בדרכי נועם** לבל תמשיך לעשות כן, אלא תכסה ראשה בכסוי ראש מטפחת או כובד כדת וכדין, עד שיפתח לבה ותשמע לדבריו. **ואם לא יעשה כן, נמצא שהוא נתפס בעוונה,** וכמו שאמרו חז"ל לא חרבה ירושלים אלא על שלא הוכיחו זה את זה" (משנת יוסף - פניני יוסף א, מוצאי ראש השנה)

בתשובה: "בדבר פאה נכרית לאשה נשואה, כבר כתבתי בספרי יביע אומר חלק ה (אה"ע סי' ה) בשם גאוני עולם שהמתירים עתידים ליתן את הדין, והחמירו מאוד בזה... אף על פי כן **לא יכנס במחלוקת עם רעייתו תחיה, אלא מענה רך ישיב חמה. כי דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. ולהמשיך בדרכי השפעה,** כי אין ספק שבסופו של דבר היא תציית לשנות את דרכה, ולחבוש כובע" (תשובה מתאריך ג טבת תשל"א. הובא בקובץ בית יוסף יח עמ' עה)

מרן הגאון רבי מאיר מזוז זצוק"ל

במכתב: שאלה: יש בעלים שטוענים שענייני צניעות שייכים רק לאשה ואין הם מתערבים בהם, האם יש ממש בדבריהם או שהם מחוייבים לעמוד על משמר הצניעות אצל נשותיהם ובנותיהם? תשובה: **חייבים להוכיח בדרכי נועם כמה שאפשר.** (אור תורה תשע"א (תק"ט) עמ' קלג)

כ"ק מרן האדמו"ר ממשכנות הרועים - רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל

"אם לא הפאות והפריזעט'ן של הנשים של שומרי התורה והמצוות, **אזי היה משיח צדקינו ממזמן מתגלה לגאלינו**" (הכתר והכבוד ח"א מהדו"ק עמ' ריא)

"היה נוהג לומר: מחאה עוצרת גזירות רעות, מחאה מסירה חרון אף, מחאה מסירה את הקיטרוג מעלינו כאילו מסכימים לחילול שמו יתברך המחאות אינם מיועדים כדי לפעול ולנצח, עלינו לעשות את המוטל עלינו והמצוה המוטלת עלינו היא חובת המחאה" (העדה פרשת וארא תשס"ט)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי ישראל גנס שליט"א

בכנס חיזוק: בעבר היתה פירצה גדולה בנושא הצניעות, וקמו ועמדו כמה יחידים לחזק את הצניעות בכלל ישראל בקרב הנשים, ובעזר ה' בפעולה של יחידים שעבדו במסירות נפש, נעשה שינוי עצום בכלל ישראל. אמנם אחר כל זאת התברר, שאף שהרבה נשים התחזקו, עדיין יש מה לתקן.

כל אשה משועבדת לבעלה, ועושה רצון בעלה. והרבה בעלים מעצמם הבינו את הדברים ושיתפו פעולה ועשו, אך היו כאלה שלא הבינו, לא ידעו מה צריך. בכדי להסביר את הדברים האלו, ראינו צורך להסביר את הדברים גם לגברים. אם הבעלים יקבלו, יבינו היטב את חומר הענין וישתפו פעולה - נוכל בסייעתא דשמיא לשנות לטובה את מצב הצניעות של כלל ישראל. הצניעות היא ענין חשוב מאוד ובלי שמירה, זה פיקוח נפש. אם לא שומרים כראוי על מה שצריך לשמור, יש התדרדרות שאין המקום לפרט ולא ראוי לפרט, אבל זהו מצב נורא. (בכנס 'צניעות הלבוש' ו'כיסוי הראש' לאברכי ישיבת מיר בבית הכנסת פינסק קרלין ירושלים כסלו תשפ"א)

הגאון רבי צבי ובר שליט"א

בכנס חיזוק: "אנחנו פונים לציבור של האברכים, **צריך לדבר גם עם הנשים**, בפסוק כתוב: "כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל", כולם יודעים את פירוש חז"ל שתחילה נאמר 'כה תאמר לבית יעקב' - אלו הנשים, ואח"כ נאמר 'ותגד לבני ישראל' לאנשים, מדוע הקדים את הנשים? כתוב במדרש דבר נפלא. הרי כל החטא של עץ הדעת היה כי ה' ציוה קודם את אדם הראשון ורק אח"כ את חוה, וא"כ היא חשבה - שהמצוות בשביל הגברים, אני לא שייכת למחמירים. בעלי לא מטלטל, לא משתמש בכל מיני דברים, משתמש רק בגנרטור, בעלי צדיק מאוד, הולך לכולל, לומד כל היום מהבוקר עד הערב, אני שייכת לקבוצה אחרת - לנשים, אני יכולה לעשות קצת קולות..." (בכנס 'צניעות הלבוש' ו'כיסוי הראש' לאברכי ישיבת מיר בבית הכנסת פינסק קרלין ירושלים כסלו תשפ"א)

הגאון רבי יהודה יוספי שליט"א

בשיחה: "ב'אבות' נאמר "אחד שוגג ואחד מזיד בחילול ה' ואין מקיפין בחילול ה' אלא העונש ר"ל - מיידי!! (קידושין מ). **לכן חייבות נשים להתארגן ולהוכיח נשים אלו וכמובן בצורה יפה**, ולהסביר להן שהן שורפות את העיר והן מביאות אסון לדורי דורות ר"ל, על עצמן ועל עם ישראל כולו" (מה זאת עשה אלוקים לנו' עמ' מג)

הגאון רבי מנחם מנדל לובין שליט"א

בכנס חיזוק: וכל אחת שיכולה להתחזק, כמו שהזכירו כאן בכיסוי של כובע ומטפחת בתנאי שלא יראו השערות, בודאי שברכה על ראשה, וגם בזה יש אופנים שהיצר הרע מוצא לו בכל מקום את התחום שלו... אבל גם אלה שקשה להן, **לדעת לטפסף להם את צורת הדברים בצורה נעימה שיבינו את הדברים בשרשם**, כמה זכויות טמונות בכל חיזוק, וכמה הצלה לכלל ישראל. (בכנס חיזוק לאברכי ישיבת מיר בבית הכנסת פינסק קרלין ירושלים. ויצא ז' כסלו תשפ"א. ניתן להאזין לשיחה במלואה בטלפון 02-5447013 להקיש 11, ואח"כ 4 כמה פעמים)

במכתב: "באו לפנינו אברכים מיקירי בני הישיבות, וכאב ליבם בפיהם על אשר נפרץ מאוד גדר כיסוי הראש וכמבואר בדברים המצורפים, **ובודאי מוטל על כל אחד ואחד לתקן הדבר** וכבר אמרו 'מי שיש בידו למחות'. והשם יתברך יערה עלינו רוח ממרום להבין ולקיים מצוה זו כהלכתה" (מופיע בקונטרס 'סגולה מכל העמים' עמ' 60)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

בדרשה: "רק מה, צריך להסביר להם את זה בנועם, נשים דעתן קלה. לפעמים הנשים מסכימות ויש בעלים רעים וחטאים והם מסיתים את הנשים שילבשו פאות" (בהקלטה. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי יעקב מאיר שיטרין שליט"א

בגליון יש כיסוי: "שאלה לרב: איך הדרך להשפיע בבית שהאשה תרצה ללכת בכיסוי ראש כראוי ובבגדי צניעות?"

תשובת הרב: הדרך הנכונה בזה הוא **רק בדרכי נועם ובשכנוע, שהיא תבין גודל חשיבות העניין**, וכן שלבעל חשוב מאוד הדבר והוא יעריך אותה מאוד עבור צעד זה ומסירות נפשה למטרה גדולה זו, כמו כן הספר שאתם מפיצים "הכתר והכבוד" שמובאים עם המון עובדות ומעשים וביטויים של גדולי ישראל וצדיקי הדורות, ויש להם השפעה כבירה על ענין הנ"ל, וחשוב מאוד להמשיך ולהפיץ ספר הנ"ל בכמה שיותר מקומות"

שאלה יז: בבית לא מעוניינים להתחזק בנושא, מה אוכל לעשות?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרנן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

בכנס חיזוק: "צריך לדעת שהרבה מאד תלוי אם האשה תדע שצניעות חשוב לבעלה. אם היא תראה עד כמה שבעלה האברך מקפיד על הצניעות של בני הבית, אז ודאי שהיא תקבל את זה. מה שהאשה נכשלת ומזלזלת הוא משום שהיא לא רואה את מסירות הנפש של הבעל" (בכנס לאברכים טבת תשנ"ז, הובא בדברי שלום עמ' פב)

מרנן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל

בכנס חיזוק: "מסופר על מרן הגרא"מ שך זצ"ל שפנו אליו אברכים ושאלו כי הם דברו עם נשותיהם להתלבש בצניעות וללא הועיל, ואולי עדיף לא לדבר אתם שוב על נושא זה, מרנן זצ"ל השיב להם: "אין זה נכון כי אם האשה רואה שזה מאד חשוב לבעל וממש בנפשו הדבר, אין שום ספק שבסוף היא תקבל את דבריו" (בכנס לאברכים, טבת תשנ"ז, הובא בדברי שלום עמ' פב)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי שלום ארוש שליט"א

בשיעור: "בתחילת הנישואין שלי באתי לבית ראיתי את אשתי עם פאה... מה זה? שמעתי מה שהיא אומרת "מה אני צעירה, מה אני אראה כמו זקנה?" שמעתי מה שהיא אומרת... הלכתי התבודדתי יותר משעתיים רצוף רק על זה... אמרתי לקב"ה ריבונו של עולם, אתה יודע לי אסור להעיר לה אבל הנפש שלה בידך... אתה תעיר לה... רבונו של עולם לא שייך פאה אבל אין לי מה לעשות חוץ מלהתפלל...

באתי הביתה היא אומרת לי אני רוצה לעשות קרחת. למה קרחת? אני רוצה לכסות את הראש שלי טוב טוב... מפאה לקרחת... זה כוח התפילה של שעתיים... עד היום לא שאלתי אותה מה קרה, רוצה בנים צדיקים רוצה לכסות את הראש טוב..." (ניתן לקבל את השיעור המלא במערכת)

הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

בשיעור: "אני יודע על כמה זוגות מאורסים שהכלה רצתה ללבוש פאה נכרית או שהחתן רצה ה' ירחם עליו... והצעתי להם לקרוא את הדברים בילקוט יוסף שילמדו חברותא היא תשב רחוק ממנו כמובן, ולאחר שראו את להקת הפוסקים האוסרים השתכנעו והכלה קיבלה על עצמה ללבוש מטפחת" (השיעור השבועי ח"ד עמ' תפב אות כב, הובא בהליכות יוסף עמ' רס)

הגאון רבי יהודה ליס שליט"א

"עוד יש לבאר איך אפשר להחדיר הדבר בבית, כי יש לפעמים שכבר האיש השלים עצמו בזה אך בביתו אין כל כך הסכמה, ובכח ובהכרח לא יועיל רק יזיק, והדרך היא להראות את הדמיון והשקר שבזה איך היצר מפתה בדמיונות שוא וכל דברים אלו הם שקר החן והבל היופי, ועדיין לא הרויחה אשה כלום מהתפאורה, והכל דמיון הבל ורעות רוח,

ויש להלהיב ולהאהיב הדבר עליה עד שתמאס בזה ותראה שאך שקר ודמיון הם פיתויי היצר הרע [ואם יש קושי יש לעשות בהדרגה, ומה שאפשר למעט האיסור גם בצורה וגם בזמנים למעט כמה שאפשר]. (מדבריו בהיכל כולל חזון איש - מוצ"ש בשלח תשע"ג, הובא ב'סגולה מכל העמים' שע"י ארגון הכתר עמ' 24)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

"שאלה: אישתי בזמן האחרון רוצה ללכת עם פאה נכרית לאירועים של המשפחה וכדו' למרות התנגדותי לפאות החליטה שלא מעניין אותה והיא הולכת עם הפאה בזמן האירועים כמובן שניסיתי להניא אותה מכך וגם שזה התחיל רק בשנה האחרונה שלפני כן היא לא שמה פאות בכלל רק כיסויי ראש כיצד עלי לנהוג?

תשובה: ומה בידך לעשות. תתפלל להשם יתברך שיטע בלבה אהבתו ויראתו" (דורש ציון שאלה מס' 25488)

הגאון רבי יהודה אריה הכהן רפפורט שליט"א

בספרו: "פאות שאינם ניכרות כלל כפיאה נכרית, ונראית כשערה הטבעי, נקטו פוסקי הדור שבוודאי אסור... [יש להעיר בכל הני הלכות, דגם מי שאינו יכול לגרום לאשתו לנהוג באופן הראוי והרצוי, אבל כדאי שלו עצמו יהא ברור, כי מצוי מאד שפעמים שהאשה מתעוררת להתחזק בזה, מכל מיני מצבים או חיזוקים, ואם הוא לא יהא ברור לו, יקרר אותה ולעולם לא תתחזק, והוא יהיה הגורם לכך, והבן]" (שיח יהודה הל' הרחקה מעריות עמ' שייב קול מהיכל ב, עמ' נג)

שאלה יח: כיצד ניתן להתמודד עם תגובת המשפחה והסביבה?

מרנן ורבנן זצוק"ל

מרן הגאון רבי שמואל אויערבך זצוק"ל

במכתב: "בנות ישראל חזקו ואמצו ולא ליבוש מפני המלעיגים והמקררים החזירו עטרת יופי הצניעות על ראשיכם ותתברכו בשובע נחת דקדושה מבניכם ובנותיכם תוך בריות גופא ונועם ד', ותתברכו בזה ובבא בכל מכל כל" (מכתב מערב חג השבועות תשס"ב, הובא בקונטרס הגיד לך אדם מה טוב עמ' 28)

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

במכתב: "אור לכ"א שבט תשס"ה נכנסנו אל הקודש למרן הגרי"ש אלישיב (שליט"א) לשאול האם עשינו צעד נכון בכך שהחלפתי מפאה למטפחת, וענה מרן (שליט"א) 'טוב מאד'. ולשאלתנו שמא אחבוש פאה רק בשמחות? כי קשה הדבר להופיע במטפחת בין נשים בשמחות... ענה: אדרבה שתלך [עם מטפחת], אולי יראו אחרות וילמדו ממנה'..." (הובא בהכתר 41 עם פרטי בעל המעשה)

מרן הגאון רבי סנדר ארלנגר זצוק"ל

בהסכמה: "ואשרי בן תורה ואשה טובה וישרה שיעזבו דרך הפגום וילבשו עוז והדר ולא יבושו מן המלעיגים שהם בסך הכל אנשים בעלי תאוות, ומה יש לנו להתבייש מאנשים חלשים בעלי הבל, גם אם הם לומדי תורתנו הקדושה והעיקר הוא שיהא יראתו קודמת לחכמתו, ובדורינו עיקר היראת שמים נבחן בצניעות, וזה כל החומה המפרדת היום בינינו לבין החילוניים" (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

מרן הגאון רבי יעקב יוסף זצוק"ל

הרב יקותיאל אוהב ציון שליט"א: "הוראה נחרצת של הרב זצ"ל, אשה שמלמדת בבית ספר והנהלה תובעת ממנה לחבוש פאה נכרית ואם לאו יוציאנה ממשרתה, תצא וישועתה תבא מאת ה' ממקום אחר. וציטט מדברי הגמ' בביצה (כא.) 'תמה אני אם לא יצא שכרכם'". (הובא בקובץ בית הלל מח עמ' ריט)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א

בראיון: "שאלה: יש שרוצים להתחזק ולהחליף, אבל חוששים מתגובות המשפחה והחברה?

תשובת הרב שליט"א: "יש בזה באמת קושי מסוים, אבל אני רוצה לומר לכם שאתם חיים היום בדור מפונק, כשאני הייתי בחור הציבור הדתי והחרדי היה קטן, וגרנו בשכנות לציבור חילוני, בתל אביב גרו יותר חרדים מבני ברק, הרבה אדמורי"ם גרו בתל אביב, וגם בבני ברק לא היה רוב חרדי, [עיריית בני ברק למשל היתה מורכבת משליש חילוני שלישי דתי ושליש חרדי], גדלנו בין חילונים, והיה מצוי מאוד שמשפחה חרדית גרה בבנין שרוב הדיירים בו היו חילונים, ומטבע הדברים החילונים הסתכלו עלינו בתור משונים, ואותנו חינו שלא להתייחס לאיך שהסביבה מסתכלת עלינו.

הדור של היום גדל ברוך ה' בסביבה חרדית ולא מורגלים בנסיון הזה, אמנם בנושא הזה של חבישת מטפחת יש קצת את הקושי הזה של להיות שונה מהסביבה אבל נראה לי שזה לא עד כדי כך משונה כמו שהיה בדור שלי המציאות של ילד חרדי בסביבה חילונית, מה גם שיש היום כבר הרבה שחובשות מטפחת וזה כבר לא כל כך נדיר, נדמה לי שהיום כבר קרוב לחמישים אחוז מהציבור הולכים עם מטפחת, שהרי הציבור הספרדי רובו ככולו נוהג כך וגם בציבור האשכנזי בשנים האחרונות זה הולך ונעשה יותר ויותר מצוי, אמנם עדיין ודאי שיש בזה קושי וצריך לזה התגברות, אבל הרי על זה הקב"ה נותן שכר וכפי שאמרו חז"ל לפום צערא אגרא". (קטע מתוך גליון ושכנתי 1, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א - רבה של מודיעין עלית

בראיון: שאלה: מה אפשר לומר בבית כדי לחזק את בני הבית לעמוד בנסיון? תשובת הרב שליט"א: הרי אנו מצפים לקבל את פני משיח צדקנו, וכתוב 'פתאום יבא אל היכלו', הגאולה תבא פתאום ואנו צריכים להיות מוכנים אליה, וכל אחת צריכה לחשוב האם עם הלבוש שיש לי כעת אוכל לצאת לקבל את משיח צדקנו, הרי אז כבר לא יעניין אותי מה יגידו החברות מה יגידו השכנות, אז יהיה מצב של ומלאה הארץ דעה את ה', אז האמת תצא לאור, וזה יכול לקרות כל רגע.

כשאשה בודקת לפני שהיא יוצאת מהבית את ההופעה שלה, דבר ראשון היא צריכה לבדוק האם כשאני יוצאת מהבית בצורה זו אני מוצאת חן בעיני השם יתברך, הרי אנו מבקשים בבהמ"ז 'ונמצא חן ושכל טוב בעיני א-לוקים ואדם' קודם כל צריך למצוא חן בעיני ה' אח"כ בעיני אדם - חוץ מזה שלא על זה נאמר שצריך למצוא חן בעיני אדם ח"ו להתלבש ברחוב בצורה שתמצא חן בעיני ב"א. (הראיון המלא בגליון ושכנתי 2, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

יש כיסוי: דהנה אישה שהיא הולכת כראוי בצורה צנועה היא מקיימת בכל רגע ורגע מצוה ועושה נחת רוח לקב"ה, דהרי אנו יודעים שישנם מצוות שמקיימים אותם פעם בשנה כמו שופר, לולב, מצה וכיוצא, אבל במצוות הצניעות מקיימים מצוה כל הזמן ללא הפסקה, וזה נותן חיזוק גדול לכל אשה כשהיא חושבת על ענין הנ"ל, וזה נותן דירבון חזק לא להסתכל על הרחוב ועל השכנה איך שהיא הולכת, אבל לחשוב לעצמה אני רוצה ללכת ע"פ התורה הקדושה והתורה היא אומרת ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך,

התורה אומרת אם חלילה יש ערווה דהיינו חוסר צניעות, אז מתקיים ושב מאחריך, הבורא יתברך מסתלק ח"ו מאתנו אבל אם יש צניעות ומחניך קדוש, אז יש השארת השכינה וסיעתא דשמיא, ושערי הברכות נפתחים לפנינו. (יש כיסוי 2, עמ' 18)

הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א

בדבריו לכינוס: "בשלחן ערוך אורח חיים סימן א' סעיף א' שזה היסוד של כל יהודי כותב הרמ"א וזה לשונו: "ואל יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך" כלומר, יש לקחת בחשבון שיהיו כאלו שילעגו ויצחקו, והתפקיד שלנו לא להתייחס אליהם, לא להתחשב בהם כלל, אנחנו נלך בדרך התורה המסורה והצניעות ולא נסטה כי הוא זה, יתן השם ונזכה בזכות נשים צדקניות שמקפידות על הצניעות בצורה כל כך קדושה וטהורה נזכה להיגאל גאולת עולם ונצא מאפילה לאורה משעבוד לגאולה בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

הגאון רבי איתמר שוורץ שליט"א

בלבבי משכן אבנה: "שאלה: אני אשה ששייכת לקהילה חסידית שבה כל הנשים, כולל הרבנית לובשות פאה נכרית. אני מאד מאד רוצה ללבוש מטפחת ולהוריד את הפאה. אני מרגישה מאד קשורה למטפחת, ויש לי הרגשה מאד חזקה שהרעיון של פאה לא הגיוני, לא מסתבר. שאני מדמיינת את עצמי לובשת מטפחת, אני מרגישה כמו מלכה, בת מלך אמיתי. אני לא מרגישה שאני מקריבה קרבן לה', וזה לא ענין של מסירות נפש בשבילי. אני פשוט רוצה להיות ה"אני" האמיתי באופן טהור ואותנטי. בכל זאת אני מרגישה לא נעים לעשות משהו כ"כ לא מקובל בקהילה שלי לשתי סיבות, ראשון, אני מרגישה שאני מראה חוסר כבוד לקהילה ולרבנית לנהוג בצורה "יותר קדוש" אפילו שזה לא כוונתי בכלל. שני, שהוא השקפת התורה על החשיבות להיות חלק מהציבור. הרי בפעולה הזאת אני פורשת מהציבור.

האם הרב מציע לי להמשיך ללבוש פאה נכרית, איך אני יכולה להרגיש שלמה עם זה? אני מרגישה שאני לא מסוגלת להמשיך ללבוש פאה נכרית, אבל אם זה מה שהתורה דורשת ממני, אני רוצה לדעת איך לעשות את זה מתוך שלווה.

תודה רבה שהרב נותן מזמנו להשיב לי.

תשובה: יש דרך של מסירות נפש, ומצד כך עושים הדבר בלי חשבון כלל. דרך זו מסוכנת לרבים ועליה אמרו, "הרבה עשו כרש"י ולא עלתה בידם".

יש דרך נוספת לעשות בהדרגה מעט מעט, וכך הדבר לאט לאט מתקבל, כי נעשה קמעא קמעא. כלומר ללבוש מטפחת בתחלה רק לפעמים ממש, ולאט לאט להוסיף.

יש דרך שלישית בבחינת מה שאמר יעקב, אנכי אחיו ברמאות. והיינו לא לומר הטעם האמתי מדוע לובשת מטפחת, אלא להלביש בסיבות, כגון שכחתי, לא נח לי שהפאה תתקלקל הרבה, זה לא עומד עלי טוב וכו'. דרך זו אינה שלמה. אולם זו מדרגת רוב בנ"א.

אין בדבר זה פורש מן הציבור אם [הציבור] לובשים דבר שאינו גדרי צניעות באמת, ואף מעבר לכך, שאלות של איסור צניעות וע"ז וכו'..." (שאלה #4927 ט"ו כסלו התש"פ, עיי"ש בתשובה המלאה)

שאלה יט: מדוע להתחזק דוקא בנושא כיסוי הראש?

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א

בראיון: "שאלה: יש ששואלים מדוע הרב סבור שראוי להתחזק בנושא הזה דוקא?

תשובת הרב שליט"א: "לא רק בזה צריך להתחזק, צריך להתחזק גם בלשון הרע, גם בתפילה, ובכל המצוות כולם, אבל המיוחד בנושא הזה, שברוב הדברים כשאדם נכשל הוא נכשל לעצמו, אבל בענין של צניעות, מי שנכשלת בזה היא נכשלת לא רק לעצמה אלא גם עלולה להכשיל את הרבים, ולכן החיזוק בזה הוא חשוב מאד". (קטע מתוך גליון ושכנתי 1, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

בדבריו לכינוס: שאלה: יש ששואלים למה הרבנים מחזקים במיוחד את נושא המטפחת, ולא את שאר עניני צניעות הלבוש?

תשובת הרב שליט"א: אמת ונכון הדבר שגם בצניעות הביגוד והלבוש יש להיזהר, אבל בנושא של הפאות יש ענין מיוחד, דבר ראשון: שגם אלו שהתירו את הפאות בעבר, לא היה מדובר בפאות האלו שיש היום, היום זה משהו אחר לגמרי, דבר נוסף בשיעור ישנה משיכת העין באופן מיוחד. (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

דעת גדולים

שער הפנימיות

שאלה כ: האם רצון הקב"ה לכסות בפאה או במטפחת?

מרנן ורבנן זצ"ל

מכתב גדולי הפוסקים - תשרי תש"ע

"כיסוי הראש מטרתו להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, שצריכה שמירה יתירה ולהרחיק מעליה עיני זרים, על ידי כיסוי הראש בצניעות היא מצניעה מאחרים את היופי שנותן השיער. על כן יש להתרחק מכל כיסוי ראש הדומה לשיער שאינו לרצון ה' - שלא תכשיל את הרבים..."

ניסים קרליץ	פינחס שרייבר
שמואל ד. הכהן גרוס	שמואל אליעזר שטרן
משה שאול קליין	יעקב מאיר שטרן
בן ציון מוצפי	יוסף מאיר אלטמן
יוסף בנימין ואזנר [והוסיף הרב: כל הכתוב לעיל זו היא דעת מו"ז מרן בעל שבט הלוי (שליט"א)]	
שלמה זלמן אולמן	נפתלי נוסבוים
עמרם אופמן	שמעון בעדני
שלמה בן שמעון	שלמה יוסף מחפוד
יחזקאל ראצבי	אליעזר הלוי דינר
משה מרדכי קארפ	

אליהו א. יעקובזון ("פסקי הלכה צניעות הלבוש למעשה", צילום המכתב בספר רצון חפצתי עמ' רלו)

מרן הגאון רבי סנדר ארלנגר זצוק"ל

בהסכמה: "ראיתי הקונטרס אודות פאה נכרית אשר יקרא בשם "דברי שלום", והנה דבריו נראים לי מאד נכונים וישרים, ואינך צריך לדידי, ובאמת שראוי מאד לתקן הפירצה הגדולה בענין יפוי פאה נכרית של היום שמעוררת הרהורי עבירה, והוא נגד רצון השי"ת בהחלט, ונגד כל המכוון של כיסוי שיער של אשה, ואוי לנו על ירידת הדור..." (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

מרן הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצוק"ל

בשיחה: "זה צחוק? זה צחוק? זה לא צחוק! רוצים להראות כבחורה, הרצון הזה טרייף! טריפה! התורה אמרה ופרע ראש האשה, בזיון עושים לה בזיונות לסוטה איזה... מהבזיונות שעושים לה פורעים את ראשה, והיא רוצה להראות... האשת ת"ח הזו רוצה להראות כמו סוטה... אוי יותר טוב לומר... כמו אשה שהולכת פרועת ראש..."

האשה הזו עומדת בערב שבת מדליקה נרות וקודם ההדלקת הנרות היא אומרת תפילה לקב"ה
אוי ויי גיוואלד הרי התפילה שלה תועבה, מסיר אוזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה... אם
אדם מסיר אוזנו משמוע אל גדולי ישראל מלשמוע אל המוסר מלשמוע אל ההלכה מלשמוע
אל ההגיון... מסיר אוזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה... **הקב"ה יקבל תפילה כזו? ודאי שלא!**
אבל עכשיו במגפה השחורה הזו מי יודע איזה פורענות מחכה בדלת רח"ל... ואח"כ יצאו יאמרו
תהילים... הרי פשוט...מגפה הזאת מוכרחה להפסק..." (הובא ב'דעת רבותינו ח"א עמ' 76 והלאה, ניתן
להאזין לשיחה המלאה בטלפון 073-2338800)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי יצחק לוי שליט"א

בהקלטה: "זה נקרא שהיא מכסה את שיערה? צניעות יש פה? דברים שהמורות לא מרשות
לתמידות שלהן - ללכת עם שיער פזור למשל - הן מרשות לעצמן. אם תעיז איזו תלמידה לבוא
עם שיער לא אסוף לבית הספר מיד יסלקו אותה. אבל **יום אחרי שהיא התחתנה, היא באה כולה**
מגונדרת יותר ממה שהיו מתירים לה בתור רווקה, איך יעלה על הדעת דבר כזה? אשה נשואה
מתירים לה מה שלא מתירים לאשה רווקה?! לכן כותב הרב אלישיב וכמה ספרים הביאו בשמו
שאמר שאין ספק שהפאות של זמנינו הן אסורות לכל הדעות וגם השבט הלוי כותב אותו דבר...."
(הלכה יומית כד אב, ניתן לקבל תיעוד במערכת)

הגאון רבי יהודה ליס שליט"א

"והנה מי שרוצה באמת לדעת רצון ה' ללא כחל ושרק אומרים לו ככל הנ"ל **שכל קישוט העשוי**
לאחרים אין לו שום היתר" (מדבריו בהיכל כולל חזון איש - מוצ"ש בשלח תשע"ג, הובא ב'סגולה מכל העמים' עמ' 24)

הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א

במכתב: "כל הרואה יראה להיכן הגענו, עד שבמעשה שטן נתערטלה מהנשים מצווה יקרה זו ותחת
אשר מצוה שיסודה צניעות ושמירה נהפכה לרועץ למלבוש וקישוט המושך ומגרה יצה"ר בנפשו, **על**
כל א' לחשוב האם זהו באמת רצון השי"ת, והאם זו "מצוה כמאמרה". (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

במכתב: "עלינו לומר ברורות, יש כאן סילוף התורה. **הפאות הנכריות הן בתכלית הניגוד לרצונו**
יתברך שציוונו והזהירנו על כיסוי הראש כמו שנאמר בפרשת סוטה ופרע את ראש האשה..."
(מכתב מתאריך ט' סיון ה'תשס"ד. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי פינחס שוב שליט"א

במכתב: הנני העני אשר הננו רואים בהתדרדרות הגדולה בצניעות ע"י חוצות הכחש כהגדרת
מרן החזו"א זללה"ה, **וביחוד בענין כיסוי הראש בפאות, אשר אופן הכיסוי בהם הוא בודאי היפך**
רצון הבוית"ש.

וידוע היטב גודל הצער של רבותינו זי"ע ויבלח"א ממצב זה, ובאמת קשה למצוא מנוח מצער הגדול הזה. ובמר נפשי אבקש מכא"א שיתן ידו להתעוררות אשר כבר נתעוררו רבים ת"ל לשוב לדרך הסלולה והברורה בכיסוי הראש במטפחת.

ובלי ספק שכל מי שימסור עצמו על ד"ז אשר לע"ע אצל רבים הוא בגדר מסי"נ, יזכה בזכות זה לשפע עצום של חיות ממקור החיים בכל העניינים בני חיי ומזוני.

הכ"ח נפש נענה הק' פינחס שוב (במכתב מתאריך י"ז טבת פ"ד, הובא בגליון אני בינה. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי ישעיה שולזינגר שליט"א

בדרשה: בואו לא נרמה את עצמנו, למישהו יש הוה אמינא שזה מה שהתורה התכוונה בציווי שאשה נשואה צריכה לכסות את השיער? שכל בת ישראל כשרה אומרת לעצמה, אה, מתי יבוא לידי, מתי אני כבר אתחתן וסוף סוף אני אוכל לפתוח את השיער וללכת כמו גויה...

שמעתי ילדה קטנה לפני פורים, היא רוצה להתחפש לאמא, איך מתחפשים לאמא? פעם היו שמים מטפחת וסינר ומתחפשים לאמא, שאלתי אותה איך מתחפשים לאמא - תסלחו לי שאני מדבר כאלה דברים ליד ארון קודש אבל אין ברירה - איך מתחפשים לאמא? פותחים את השיער... עד החתונה צריך ללכת עם שיער אסוף, אבל אמא... אמא הולכת כמו גויה ה' ירחם! בואו נפסיק לשקר את עצמנו!...

ככה עובדים את הקב"ה?! שעושים צחוק מהמצוות שלו, צחוק, לעג וקלס! אשה עד החתונה סוחבת את השיער שלה, סוף סוף היא מתחתנת היא יכולה להתחיל להיראות גויה, בואו נחשוב, נחשוב. (בדרשה בבית המדרש 'אלפי מנשה' בני ברק חוה"מ פסח - תשפ"ב. הובא בגליון 'אני בינה')

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

במשא קודש: יש ב"ה נשים צדקניות! בנות יראות! בנות ישראל יראות שמים! אני מתפלל (מאיפה כוחותיהם) אבל יש, שלא רוצות ללכת בפאה כלל, ממש מדריגה בדור הזה!...

ולדאבוננו נעשה כזה רוח עיוועים! יש כאלה שאומרים, לא!!! זה לא מוצא חן בעיניהם, אני רוצה שתלך בפאה דווקא. אני לא מבין את זה! הבחורים יראים, בתים יראים, והורים יראים?! תשמח!...

הגיע אלי לאחרונה כמה כאלה מקרים, לא הבנתי! אז השני רוצה, הם היו צריכים לשמוח ולרקוד! יש לנו הזכיה לכך! שיהיה לי כזו בת! שאינה מחפשת את המודה, שאינה מחפשת למצוא חן בעיני העולם הרדוד, היא רוצה למצוא חן בעיני הקב"ה! היא רוצה חן המתאים לדורו של משיח! שהנה כבר מגיע לעולם ושכבר עומד אחד כותלינו. והם מסתכלים על זה כפחיתות?! ומבזים את זה?! ומזלזלים בזה?! צריך להעריך ולהוקיר את זה!! (תאריך כ"ה ניסן התשע"ח, הובא במהדורה החדשה של הספר 'הכתר והכבוד')

שאלה כא: מה מכובד יותר, פאה או מטפחת?

רקע: יש לדון רעיונית האם יש מקום לטענות שכיסוי הראש במטפחת אינו מכובד ואינו אצילי אלא רק פאה נכרית? האם ראוי ללבוש פאה נכרית ולא מטפחת כדי "שלא תראה בעלת תשובה"? ולו יצויר שזה נכון, האם ראוי להפסיד את מצות כיסוי הראש בשביל ה"חשש" הזה?

נבואת רש"י הקדוש: רש"י פירש את הפסוק בישעיה (ג יח) "ביום ההוא יסיר ה' את תפארת העכסים" ופירש רש"י "לעתיד לבוא, כשיבוא הקב"ה להשיב את ישראל אליו יסיר ה' מהם את תפארת העכסים, שלא יהיו תולין תפארתם בנוי תכשיטי נשים"

ומבואר בדבריו שיבוא זמן שבני ישראל ינהגו שלא כשורה ויתלו את תפארתם בנוי הנשים. וזה ממש מתאים לזמננו שאם אשה מגיעה לאירוע עם מטפחת או מורה בבית ספר או סמינר מגיעה עם מטפחת היא מקבלת מבטים והערות אשר רוח דבריהם הוא "זה לא מכובד" או "זה לא בן תורה" או ח"ו "מישהו חולה במשפחה?"

וכן ידוע שבחורות רבות לצערינו משתוקקות מאוד להתחתן במיוחד עבור החלק של הביקור בסלון הפיאות ובחירה בפאה שתשדרג את יופייה...

דברים אלו ממש כדברי הנביא שהסמל והתפארת של בני התורה זה הנוי של האשה, ועל זה נאמר שביום ההוא הקב"ה יסיר את תפארת העכסים, ובעז"ה נראה בהתממשות דברי רש"י בקרוב במהרה בימינו אמן. (כן ביאר בקונטרס והייתם לי סגולה)

בפרק זה נביא בס"ד מעט מדברי הפוסקים מה מכובד יותר וראו לעיל בפרק הראשון את דברי הפוסקים האם פאה נכרית עדיפה או מטפחת ומזה נדע מה מכובד יותר בעיני הקב"ה ומה פחות.

מרנן ורבנן שליט"א

הראש"ל"צ הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

בספרו: "ויש שסבורים שאשה הלובשת מטפחת אינה נמנית על המחנה החרדי וחושבים זאת למעליותא לחבוש פאה נכרית ועליהם יאות להליץ מ"ש במסילת ישרים (פ"ג) וטעות השניה והיא קשה מן הראשונה היא שמטעה ראייתם עד שרואים הרע כאילו הוא טוב ממש והטוב כאילו הוא רע ומתוך כך מעשיהם ומחזיקים מתחזקים הרעים כי אין די שחסרה מהם ראיית האמת לראות הרעה אשר נגד פניהם אלא שנראה להם למצוא ראיות גדולות ונסיונות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדעותיהם הכוזבות וזאת היא הרעה הגדולה המלפפתם ומביאתם אל באר שחת...

ובעניותינו בכל דור ודור מחדשים השקפות נגד דעת ההלכה ועד שבדורינו יש שאוחזים שיש ענין שבן תורה יתהדר בפאה גויית ובלי זה אינו נקרא בשם בן תורה, ובית של בן תורה צריך

שהאשה תהיה מקושטת ברחוב ברשות הרבים להיות מכשול לכל עובר, ואוי לדור שכך עלתה בימיו שמחדשים השקפות נגד כל דברי רבותינו בש"ס ובמדרשים על חובת צניעות האשה..." (ילקוט יוסף - פאה נכרית סי' א)

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

קונטרס יש כיסוי: "גם אצל הנשים צריך להיות הרגשה זו, ולחזק אצלן העניין הנ"ל דאם היא תלך במטפחת זה היופי שלי וזה הכבוד והנוי האמיתי, והיא צריכה להרגיש מכובדת וחשובה בזה, ורעיון זה הוא חיזוק גדול בין לגברים ובין לנשים להתהלך עם מחשבה הנ"ל בבחינת ויגבה לבו בדרכי ד', וכמו שכתב הרמ"א (בריש אורח חיים סימן א') שלא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת ד' ע"כ ו

זה יסוד גדול בכל ענייני היהדות שאדם צריך להתחזק ולהרגיש בנוח (היפך מנחית) ובשמחה בזה שהוא מתהלך בדרכי ד' והוא לבוש והיא לבושה בצניעות עם מטפחת כראויה לבת מלך וזהו הכבוד האמיתי שלה. (יש כיסוי 2, עמ' 18)

שאלה כב: כיצד התחילה לבישת הפאות?

יש הרבה ששואלים את עצמם אם פאה נכרית זה דבר אסור, מדוע בחלק מהקהילות זה מקובל בהחלט? יש לבדוק בשורש הדבר ולראות כיצד התחיל הדבר ומזה נבין בס"ד האם הדבר ראוי או לא.

מקריאה בספרי גדולי ישראל נוצר הרושם לבישת הפאה התחילה בצורה המונית בתקופת הגזירות שברוסיה ובמקביל ההשכלה תרמה רבות להפצת התופעה למקומות נוספים באירופה, וחמור מכך בקהילות גדולות הלכו בגילוי הראש לחלוטין ולא מרצון אלא מחוסר ברירה. (אמנם יש משערים שהדבר התחיל שנים רבות לפני באיטליה בתקופת הרנסנס אבל רק אצל מיעוט דמיעוט של נשות ישראל). מנגד, קהילות רבות לא נכנס אליהן לבישת הפאה כלל וכלל כפי שניתן לראות בשאלה הבאה.

לפני שנביא מפוסקי דורינו נביא מעט ציטוטים (מתוך רבים) מגדולי הפוסקים בדורות שעברו:

שנות חיים (הגאון רבי שלמה קלוגר בסימן שט"ז): "במדינות רוסיה דהגזירה הוי שם שילכו הנשים בשערות שלהם, בעוונותינו הרבים בזמן הזה, הרבה פרוצות שהולכין בכוונה בשער שלהם - ובפרט במדינות רוסיה דהגזירה שם כן, והרבה הולכין כן מכח הגזירה"

מהר"ץ חיות (סימן ג) ובימי ילדותי לא שמעתי שינהגו קולא בזה בכל תפוצות ישראל במדינת פולין, רק חדשים מקרוב באו אשר הרבה פרצו הגדרות.

דברי חיים (יור"ד סימן ל): "ידעתי בבירור כי בהיותי אצל מו"ח ז"ל שגם שם לא הלכו במלבושי פריצות כזה ח"ו, וכפי ששמעתי אז, לא נמצאת בכל מדינת אשכנז שום אשה חשובה לילך בשערות ופאה נכרית, רק איזה מנקלי העם פחותי הערך, והיו לקלס, ורק בעוונותינו הרבים מקרוב נשתררב המנהג הזה מן האפיקורסים"

לחמי תודה (בנו של "בעל ההפלאה): "וכן נוכחתי כמה פעמים על המנהג הרע שנשתררב בעוונותינו הרבים, אצל מקצת הנשים שנושאים פאה נכרית... הלא המה מכשילין אנשים, ומחטיאים רבים בהרהורי עבירה שקשין מעבירה..." וגם עוד ראוי להוכיח ולהודיע גודל המכשלה, אשר זה כמה שנים שיצא הכרוז בבית הכנסת מפי כבוד אדוני אבי מורי ורבי הגאון זצלה"ה בצירוף שני בתי דינים יצ"ו בחרם על לבישת נשים בפאה נכרית, וכל שכן גילוי שערות עצמן אשר אמרו חז"ל שער באשה ערוה, והנה ענין חרם הוא שנכנס כח עונש החרם ח"ו ברמ"ח איברים, והאיך שייך להפסיד רמ"ח איברים בשביל גילוי שערות"

ערוך השולחן (אור"ח סימן ע"ה סעיף ז'): "ועתה בואו ונצווה על פרצות דורינו בעוונותינו הרבים שזה שנים רבות שנפרצו בנות ישראל בעוון זה והולכות בגילוי הראש כל מה שצעקו על זה הוא לא לעזר ולא להועיל, ועתה פשטה המספחת שהנשואות הולכות בשערותן כמו הבתולות או לנו שכך עלתה בימינו"

מרנן ורבנן זצ"ל

מרנן הגאון רבי יוסף ליברמן זצוק"ל

במכתב: "ולא לעשות לכתחילה ממה שהוכרחו בנות ישראל לעשות בדיעבד מחמת גזירות רשעי הגויים שאסרו בשעתן על בנות ישראל לכסות ראשן" (בהסכמתו לספר דברי שלום)

מרנן הגאון רבי משה יהושע לנדא זצוק"ל (תלמיד מרנן החזו"א)

במכתב: "וכי לא יאה להם כיסוי המטפחת שנהגו בה אמותינו הקדושות בכל הדורות, בטרם נתפשטה ההשכלה הארורה, אשר לבישת פאה נכרית היא אחת התוצאות המרות ממנה...." (המכתב המלא מופיע לעיל)

מרנן הגאון רבי מאיר מזוז זצוק"ל

במכתב: "ואעיקרא מנהג זה נפרץ באיטליא בתקופת החופש והדרור (תקופת הריניסנס) ושם חי הרב יהושע בעז זצ"ל מח"ס שלטי הגבורים ועין משפט וחשב ללמד עליהם זכות [ועיין בשו"ת ר' משה פרוינצאלו הנד"מ סי' צ' שכתב על הפאות הנכריות שנהגו אותן הנשים השאננות מקרוב באו, לא שערום אמותיהם, וקשה לשנות המנהג. וחתים ב' ניסן הש"ל פה מנטובה ע"ש. והוא עד מסייע להשערתו שבאיטליא נפרץ זה ראשונה. וע"ע בשו"ת דבר שמואל אבובב סימן מ"ט שכתב על כן יאמרו המושלים שאם עשרה קבין של אפקירותא והמרה (המרת הדת רח"ל) ירדו לעולם תשעה נטלו בני איטליא ואחד שאר הגולה ע"ש] והבאים אחריו רובם ככלם השיגו עליו ודחו דבריו וראיותיו, וביניהם מגדולי חכמי אשכנז כגון הרב באר שבע בשם מהר"י קצנלבויגן והגאון יעב"ץ והגר"א. וזה מוכיח שבזמנם עדיין לא פשתה המספחת באשכנז רק בתקופת ההשכלה (לפני כמאה וחמישים שנה) כתב הגאון מהר"ץ חיות שמנהג זה בא ע"י המתחדשים וכו'" (מכתב המופיע בספר רבות בנות להגאון רבי בוגיד סעדון זצוק"ל, תשנ"א, עמ' עט והלאה)

מרנן הגאון רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל

במכתב: "הנה מנהג חבישת פאה נכרית ברשות הרבים חדרה ונתפשטה בתוך ישראל קדושים לפני כמאה וחמישים שנה באשמת הצאר הרוסי שגזר על ישראל לשנות לבושם ולצאת בנות ישראל פרועות ראש בשיתוף פעולה עם המשכילים מחריבי כרם בית ישראל ועל כן במצב של לית ברירה בחרו את הרע במיעוטו, גם לאחר שבטלה הגזירה נשאר המנהג מאחר שהתרגלו לזה וכך נמשך הדבר בדורות שאחריהם עד שנשתכח המקור המשחת למנהג זה.

אשר על כן הגיעה השעה שבנות ישראל עם קדוש ישתחררו מגזירות צוררי ועוכרי ישראל ומצוה וחוב לעודדם ולהסביר להם כל הענין, בפרט לאור מה שנתגלה שיש אחרונים שכותבים שגם גדולי המתירים לא התירו פאה נכרית ברשות הרבים וכמבואר בפנים הספר ביסודות מוצקים. (בהסכמה לספר 'דת משה וישראל')

כ"ק מרן ה'דברי יחזקאל שרגא' זי"ע

בספרו: "ועצם פרצה זו היא נובעת ממלכות הרשעה רוסיא שגזרו גזירות כך שמעתי מאבי אדמו"ר זצוקללה"ה והשוטרים ברחובות קצצו את הפיאות והזקן וקנסו קנסות לכל המגדל פיאות ולכל אשה המסירה שערותיה... ככה נשתרשו מתוך אונס ואח"כ עבר עבירה ושנה בה נעשה לו כהתר ובזה יובנו טעויות העולם... עד שאפילו בתי רבנים וגאונים לא נמלטו מזה" (דברי יחזקאל שרגא על הש"ס מכתבי תורה סימן ז')

שאלה כג: כיצד כיסו את ראשן בקהילות שלא הייתה בהן ההשכלה וגזירות המלכות?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרנן הגאון רבי יצחק אבולעפאי זצוק"ל

דמשק-סוריה: "ומכל מקום נראה שדבכהאי גוונא דנידון דידן שהמנהג הוא שלא ללבוש הפאה נכרית אלא בבית או בחצר, וכשהולכות מחצר לחצר דרך רשות הרבים הן מתכסות מכף רגלן ועד קדקדן ועד בכלל ברדיד גדול ולא נראה מהן כי אם פניהם בלבד..." (שו"ת פני יצחק ח"ו אבן העזר סימן 1)

מרנן הגאון רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל

קושטא-דמשק: "וגם אבותינו ואבות אבותינו עם שידעו סברת הרב המתיר לא היה מי שמלאו ליבו לנהוג היתר..." (שו"ת סבא קדישה חלק ב סימן א)

מרנן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל

ירושלים: "הרה"ג רבי שמואל דייטש היה גם מספר ששמע מפי רבנו שכאשר עלה לירושלים אחד מגדולי ליטא שאשתו לבשה פאה נכרית היה הוא רבנו השליח מהגרש"ס (רבי שמואל סלנט) להעיר לו שבירושלים נהגו איסור בדבר" (בספר מרא דארעא דישראל עמ' מב)

מרנן הגאון רבי חיים כסא'ר זצוק"ל

תימן: "יש מחמירין בזה מפני מראית העין אף שעושין שער מנילון, הואיל ודמי לשערה ממש, ובפרט אם הוא משוכלל. ולפיכך לגבי התימנים ההולכים אחריהם שלא נהגו בכך, ראוי להחמיר בכל גונא" (החיים והשלום סי' ד)

מרנן הגאון רבי יהושע מאמן זצוק"ל

מרוקו: "בעניין פאה נכרית פירוקא אצלנו במרוקו לא היה קיים דבר כזה והנשים רובם היו מכסים ראשם כהלכה..." (שו"ת עמק יהושע ח"ו אור"ח סי' כט ו)

מרנן הגאון רבי חזקיהו מדיני זצוק"ל - השדי חמד

קרים: "ופשיטא דבמקומותינו שלא נתפשט המנהג זה כבר קבלנו דעות האוסרים ואסור לפרוץ גדר" (שדי חמד מערכת ד אות ג)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֹמֹה מִשָּׁאשׁ זְצוּק"ל

מרוקו: "לפי ידיעתי במרוקו ארץ מולדתי לא עלה על דעת שום אחד מרבני הדור קטן או גדול לדבר בזה כלל שהרי לא היתה נמצאת פאה נכרית אצלם, ולא ידעו מה היא רק דרך לימוד במשנה היו קורים פאה אבל לא ראו ולא שמעו מזה כלל כדי לקבוע מנהג בזה"

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי חַנִּינָא בּוּגִיד סַעְדוֹן זְצוּק"ל

תוניס וג'רבא: מכתב: "אבל גם לעת עתה אין שום אשה יוצאה בגילוי ראש או בפאה נכרית בכל ערי ג'רבה וכפריה, וגם בערי תוניס לא נשמע שהולכים בפאה נכרית אנשי המקום העקרוניים, וכל שכן בזמן הקדום לא היו לובשין הפאה נכרית, ומעולם לא שמענו מי שלובש אותה בזמן קדוש בכל המחוז וכו'" (בספר רבות בנות - מכתבים)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי עֲזָרָא עֲטִיָּה זְצוּק"ל

עדות המזרח: הגאון רבי יעקב מוצפי זצוק"ל: "בענין פאה נכרית רבינו נקט כדעת האוסרים לבישת פאה נכרית ובקפידא חמורה דזהו כידוע כן "המסורת למנהג הספרדים ללבוש מטפחת בלבד"... וכך נוהגים הרבה מקהילות האשכנזים חוץ מהליטאים..." (בספר כנסת עזרא עמוד קו)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי אַבְרָהָם פִּלְאגִ'י זְצוּק"ל

טורקיה: "והנה כל ראש לחולי לבוא לידי הרהורים רעים, היינו ענין הפאה נכרית, ותהילות לה' יתברך בגבולינו לא נמצא ולא ימצא כזאת בישראל, ויתמרמר האדם ויבכה האיש אשר נגע יראת אלקים בקרבו, מראות ברע אשר על הארץ, דפסתה המספחת בערי אדום, להיות יוצאות הנשים בפאה נכרית, כי הוא עוון פלילי, ודבר זה גורם רעה להרבות זימה בעולם" (בספרו ברך את אברהם בחוקותי סוף דרוש ב)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי רַפָּאֵל כַּדִּיר צַבָּאן זצ"ל

מרוקו ותוניס: "חדשים מקרוב באו שלמדו מאי אלה נשי הרבנים החובשות פאה נכרית וילפי ממקלקלתא ולא ממתקנתא, וה' הטוב יכפר. האמת אגיד שבעלותינו ארצה והתייבשנו בנתיבות, שתושביה כולם יוצאי מרוקו ותונס לא היתה אף אשה זקנה וצעירה כמעט בלי כיסוי ראש. וגם אחרי כן שבאו כמה משפחות אשכנזיות רבנים ומורים, המשכיו נשותיהם ללכת בכיסוי ראש כמונו, רק אחרי זמן מה, לאט לאט יצאו כמה אחדים בפאה נכרית ומאז נשתרבב הדבר גם אצל הצעירות הספרדיות" (רבה של נתיבות ומח"ס נפש כתב, הובא בדבר ה' עמ' צח)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי יְהוּדָה צַדִּיקָה זְצוּק"ל

עדות המזרח: "לענין כיסוי הראש בפאה ידוע הוא שבני עדות המזרח לא היו רגילים בזה כלל ועיקר אלא היו מכסות ראשן במטפחת או בכובע וזה מחדש באו מערי אירופא באופנה חדשה והעושה כן אין רוח חכמים נוחה הימנו" (ירחון אור תורה תשרי התשנ"ב סימן ג' תשובה א')

מרן הגאון רבי אליהו שריקי זצוק"ל

מרוקו: נכדו: "ואנ"י המחבר שמשפחתי היא מיוצאי מרוקו, בכל זאת סיפר לי סבי הגאון המופלג מוהר"א שריקי שליט"א (שלפנים היה רבה של מוגדור ועוד כמה מושבות ולעת עתה מכהן ברבנות המושב כסלון) כי **במרוקו לא נהגו מעולם ללבוש פאה נכרית** אבל כשעלו לארץ ישראל התקלקלו על ידי האשכנזים" (נכתב ע"י נכדו הרב נהוראי אוחנה שליט"א בספרו זהב לבושה עמ' שכ)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

קהילות בירושלים, הונגריה וגליציה: "דבמקום שנהגו להחמיר כמו בכמה קהילות בירושלים עיה"ק, ובאונגריין וגליצ' **במקומות שרבניה וחכמיה נהגו מאז לאסור פאה נכרית** וכדעת גדולי הפוסקים שאסרו, יש לומר שנאסר באסור חמור שעשו כן משום סייג לצניעות ולא מועיל התרה גם לבניהם אחריהם" (הלכות הגר"א ומנהגיו מהד' חדשה עמ' צח)

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

תימן: קריאתנו מלב דואב וזועק, לכלל בנות ישראל הכשרות והצנועות, בנות אמותינו הצדקניות שרה רבקה רחל ולאה ע"ה, לבלתי היגרר ולהתפתות אחרי תרבות אומות העולם המקולקלות שהרסו והחריבו את כל הקדושה. לזכור ולהזכיר כי הצניעות היא יסוד היסודות של האשה. על כל אבר ואבר שהיה הקב"ה בורא בה, היה אומר, תהי אשה צנועה, תהי צנועה.

אחיותינו היקרות. **זכרנה מנהג אמותנו הקדושות הכבודות והצנועות מדורי דורות, אשר לבושן וכל הליכותיהן היו בשיא הצניעות.** על הראש שניים או שלושה כסויים ומטפחות, אפילו בבית, שמא חלילה תתגלה שערה אחת. וכך זכו וגידלו משפחות לתפארת. (במכתב מתאריך "ט סיון ה'תשס"ד. ניתן לקבל במערכת)

שאלה כד: הרי נשים רבות הולכות עם פאה כולל רבניות מפורסמות?

מרנן ורבנן זצוק"ל

מרנן הגאון רבי דוד צבי אורדנטליך זצוק"ל

בשיחה עם אשת אברך: "אין שום חילוק לשום ענין וזה נחשב כאילו האשה גלויית ראש לחלוטין" שאלה האשה "אבל יש הרבה רבנים גדולים שהנשים שלהם הולכות ככה" ענה הרב "אז הם לא רבנים גדולים" ועוד שאלה "אבל כולן הולכות ככה" ענה הרב "אז הן עושות עבירה" ושוב התעקשה האשה וטענה שרוצה להתקשט בפני בעלה ואמר לה הרב "אז תלכי עם השיער שלך בשביל מה את צריכה לשים פאה?!" (ספר 'הנסיון האחרון' עמוד 144)

מרנן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בתיעוד: "הצרה של הפאות, איך אפשר לתקן את זה, זה כבר מושרש עם גדולים וטובים, ממש פריצות שאין כמוהו, איך יכולים לעקור את זה, זה התחיל מהגדולים, לא סתם ממאן דהו, ראשי ישיבות גדולים וצדיקים, כולם נכשלים בזה, זה לא סתם מן השוק נכשלים בזה, ממש צדיקים גמורים, גם צדקניות גמורות, גם האשה היא צדקנית... איך מתקנים את זה" (הובא בספר מפי האיש עמ' קנו)

מרנן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

בספרו: "ואין להתפעל כל כך ממה שעניינו הרואות כמה נשי רבנים ואדמורי"ם שמקילות בזה, כי שלא ברצון חכמים עושים, וידעתי מכמה רבנים שאין ידם תקיפה למחות בנשותיהם על פתגם דנא, אע"פ שאין דעתם נוחה ממנהג זה, וקיימו שרין עצרו במלים וכף ישימו לפיהם, וההכרח לא יגונה ולא ישובת, ומה יעשו גדולי הדור שאין דורם עולה יפה, ואין לנו ללמוד ממנהג נשים שאין להן חכמה אלא בפלך, שאנו אין לנו אלא דברי רבותינו הפוסקים רוא"ח שמהם תצא תורה, ודבריהם לנו לעינים" (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר סי' ה בסופו)

בדרשה: "ויש מתרצים ואומרים אשתו של פלוני הולכת כך, ואין זה תירוץ האם אין מקום בגיהנם לכל העוברים על ההלכה? ב"ה יש כובעים יפים יש מטפחות יפות כל דאסר רחמנא שרא לן כותיה (חולין קט) התורה לא רוצה שהנשים יתגנו ח"ו" (בשיעור השבועי מוצאי ראש השנה תשנ"ט)

בתשובה: "ואין להביא ראיה מהני נשי חדשות מקרוב באו, שהולכות בפאה נכרית ברה"ר אף אם בעליהן ת"ח, נראה שיד הנשים הללו תקיפה, ואין לבעליהן היכולת למחות בהן, הואיל ואינן יותר טובות מהמורות שלהן (ובכלל זה מורות של בית יעקב) שנהגו היתר בזה שלא כרצון ה' וכרצון

יראיו, ואנו בתומנו נלך ע"פ דעת רבותינו הפוסקים אשר מפיהם אנו חיים ובאורם נראה אור, ודבריהם נר לרגלינו ואור לנתיבותינו" (תשובה שהובאה בגליון תור הזהב 52 עמ' ב)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי עֲזַרָּא עֲטִיָּה זְצוּק"ל

הגאון רבי יעקב מוצפי: "ואין להביא את הראיה מנשות הגדולים שלא לובשות מטפחת לומר שכך הוא שיטת בעליהן, כי מצוי שהרבה נשים לא שומעות לבעליהן" (בספר הזכרון כנסת עזרא עמ' קו)

מִרְן הַסְטִיפֶלֶר הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל קִנִּיבֶסְקִי זְצוּק"ל

מעשה: "מעשה במי שבא לפני מרן בעל "הקהילות יעקב" הגרי"י קנייבסקי זצוק"ל וביקש להוציא מפיו היתר לפאה נכרית, והגרי"י ק סירב בתוקף להורות היתר בדבר, שאל הלה: ומה עם נכדותיו של הרב היוצאות בפאה נכרית? ענה הרב: "אל תיקח מהן ראייה כל עיקר, כי הן לא שאלו אותי כלל בזה" (דת משה וישראל עמוד נז)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קִנִּיבֶסְקִי זְצוּק"ל

רבי אהרן הלוי גמליאל שליט"א: "לפני שנים רבות נגשתי למרן הגר"ח (שליט"א) עקב שלאחר מספר שנים אשר זוגתי הלכה עם מטפחת הושפעה היא מחברותיה הייתי כאוב מאד ונסעתי לשפוך את לבי בפני מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א סחתי לו את הבעיה ושאלתיו מה לעשות במצב כזה?

הרב שאלני איך נהגו בעדתכם, מנהג אבותיכם, זו תימן? השבתי לו כי בעדתנו נהגו ללכת עם מטפחות. השיבני הרב בשום אופן שלא תלך עם פאה נכרית'.

ניסיתי לשאלו שוב האם אפשר פאה עם כובע? ושוב ענה הרב 'בשום אופן לא' ולאחר שהפצרתי שוב האם אפשר לשים קצת פוני פאה והשאר מטפחת? השיב שזה איסור מוחלט. ניסיתי לומר עוד כי מה לעשות ולפעמים במטפחת יוצא קצת מהשיער? השיבני הרב יש מספריים ושתגזור'...

ניסיתי שוב לשאול 'אך יש נשות רבנים גדולים מעדות המזרח ותימן שהולכות עם פאה נכרית וכן עם פוני וכן עם כובע וכדו'?' השיב הרב בתוקף: אין שום היתר להן, חייבים לנהוג לפי מנהג אבותיהם' (בעל 'מטה אהרן'. הובא בקונטרס לכו ונלכה באור ה' עמ' טו. וראה לעיל שהפיאות בימינו אסורות לכל העדות)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֹמֹה שְׁבֶדְרוֹן זְצוּק"ל

בדרשה: מי יכול להראות לי פסק הלכה, להביא לי רב אחד גדול, למדן אחד גדול מדורי דורות עד הדור הזה הפוסק שמותר ללכת ברחוב בפאה נכרית כזאת, שאפשר להיראות בה ברחוב כמו בחורה? אה חוצפה.

אלא מה, כל העובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר. הולכים תלמידי חכמים גדולים עם הנשים שלהם ברחובות והתשובה שהם משיבים היא ככה כולם הולכים! הדיבורים האלה "ככה הולכים ברחוב ככה כולם" איז ואבוי ל"ככה" הזה.

היום כבר לא משנה מי הולכת, אפילו אם אלו נשים של תלמידי חכמים גדולים **אי אפשר ללמוד מהן שום היתר כי הם כבר עבר ושנה**, ולכן הן חושבות שזה היתר גמור ממש כמו לחם וחמאה" (הובא באיילת השחר עמ' 227)

מרן הגה"ק בעל ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע

בספרו: "ולא הארכתי לסלסל בדבריהם כי בעוונותינו הרבים רבים מהם בעצמם היינו **הם ונשותיהם ובנותיהם לא נזהרו בזה כלל** על כן הוא לצחוק מכאיב בעיני העם הזהרת תקנתם"

כוונתו לומר: הגאונים בדורו שיצאו נגד פאה נכרית, בני ביתם חבשו פאות נכריות, הרי לך שאע"פ שהם אסרו את הדבר לא היתה להם שליטה בזה על בני ביתם. (הגאון ר' חיים אלעזר שפירא זצוק"ל בספרו נמוקי או"ח סימן ע"ה)

מרן בעל ה'דברי יחזקאל שרגא' משינווא זי"ע

בספרו: "ושמעתי מחסיד ישיש שאמר שאין להקשות קושיות על גאונים וצדיקים **שבדאי מחו כהלכה ולא רצו לשמוע להם** כי לא לכל אחד היה כח שיצייתו לו בביתו..." (דברי יחזקאל שרגא על הש"ס מכתבי תורה סימן ז')

כ"ק מרן אדמו"ר מקרעטשניף קרית גת זי"ע

בשיחה: "מוכרחים לדבר מהאיסור של הפאות ולהזהיר הגדולים על הקטנים, שכולם ידעו שזו רעה גדולה, המספחת הממארת הזאת ללכת עם הפאות, נשים תמימות לא מבינות את חומר הענין, נשים של אברכים חשובים... אפילו לפני חמישים שנה לא היו הפאות באופן כזה, כי מראה שער הפאות באופן כזה כמו בימינו לא היה מעולם..."

לא רואים הבדל בין אשה חרדית בת ישראל כשרה להבדיל בין ה"שיקצה" הנכרית רח"ל, ממש אין שום הבדל בין השער לפאה! פריצות כזאת עוד לא היתה מעולם... **ויש רבניות שהם גורמות ממש להחטיא את הרבים...** (שיחה בליל שבת קודש בשלח תשנ"ד)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א

בספרו: "וכאשר לטענה אשר רבנים ואדמו"רים גדולים מורים לנשותיהם היתר בדבר ראשית יש להדגיש שכל הנידון כאן הוא בהלכה וחלילה לירד לפסים אישיים וכיו"ב כמנהג הטועים בזה,

יתירה מזאת יעוין בשו"ת יבי"א החדש (ח"ה חלק אבן העזר סימן ה בהערה) דלאחר שפורסם בשם מרן זיע"א את חומרת ואיסור הדבר נתפרסם מאמר כנגד הטוען שזה כמוציא לעז על הראשונים שהרבה צדיקים וחסידיים מדורות עברו נהגו היתר בדבר. והשיב מרן זיע"א בגוף התשובה שאין למידיים ממנהג שהוא לא ברצון חכמים (כלומר הפוסקים שאסרו זאת), ועוד כתב שידע **מכמה רבנים שאין ידם תקיפה למחות בנשותיהם על כך וכו'.**

ושם בהערה דאדרבא עלינו לחשוש לדעת רוב הפוסקים שאוסרים ועוד שכל ההיתרים הנ"ל הם רק בזמנם שהיתה ניכרת הפיאה מאוד לעין ואין מי שיטעה לחשוב שהוא שיער ופאות ימינו לא רק שנראות כשיער אלא יפות יותר עד שאפי' הפרוצות משתמשות בהן ועכ"פ שיש טעם להחמיר בדורות הללו יותר מהקודמים בטל לעז הראשונים.

ועוד כבר נודע מ"ש התרוה"ד (סימן רל"ב) דבמקום שיש היתר פשוט הוא דיש לחוש ללעז משא"כ היכא דיש ספק בדין ויש צדדים להחמיר עדיף להחמיר מאשר לחוש ללעז עכ"ד ועי"ש עוד בדבריו באורך מה שב' שאף בליל החופה אין רצוי לחבוש פאה שמא יתקוף היצר להמשיך לילך עם זה חלילה ועוד יש הרבה להאריך בזה אך לא עת האסף" (שו"ת אש בליבי סי' קמו)

הגאון רבי יעקב ישראל לוגסי שליט"א

בספרו: מנין ההתר הנפוץ במחנה החרדי לפאות המודרניות שלא נשמע מעולם התר לזה? מנין להתר ללבושי תפארה ותכשיטי היקרה, בשם, התאפרות וכו' - דברים שאין רוח התורה והחכמים נוחה מהם?

תשובה א. יצר הרע אינו פוסח על שום אדם מלהדפו ולאבדו, ואינו שוקד ממלחמה תמידית עם כל אדם, ופה הוא מצא פנת אחיזה בתחום החרדי. והסבה להצלחתו בזה, מלבד מה שענין יצר ההתבלטות וענין עון העריות הוא דבר שכל ענינו של היצר הרע לתפס בזה את בני האדם, כי הוא יסוד לכל עניני היהדות, ישנה סבה נוספת להצלחתו,

וזאת, כי **רבות רבות נשים חרדיות אינן מודעות לאסון הגדול שהן גורמות**, מפני שאין להם עבר שלילי, ברוך ה', ומיסודם חנכו על אדני הצניעות, וחסר להם מאד במודעות מה הדבר יכול לגרם, ומהם התוצאות החמורות הכרוכות בכך. והפאות ומלבושי התפארה שלובשות, הרבה מכך בא מהשתלבות החברה והמשפחה ללא כונה רעה כלל, חס וחלילה.

תשובה ב. חז"ל אומרים: **כל הגדול מחברו, יצרו גדול ממנו**. ובאמת בנדון דידן ממש אפשר לחזות את מאמר חז"ל זה ממש בעין: נשים חרדיות, שבאמת כל הזמן שמרו את עצמן בצניעות ובטהרה, ובאמת גדולות הן מחברותיהן, יצרן גדול להתלות ולהאחז באיזה פוסק יחיד שאולי מתיר נגד פוסקים רבים האוסרים.

ולסכומו של דבר - אף אם אין תשובות אלו מספקות אתכן, עליכן לדעת: התורה אמת ולא תשתנה על ידי שום גוף, ואפלו לא על ידי שום נביא. שהרי הלכה בידינו: נביא שבא לשנות דבר מהתורה - אין שומעין לו, ואף שיתן לנו אות או מופת, אסור לנו לשמע לו. **והנשאר לכן הוא רק להתחזק ולא להתבלבל בזמן הברור והצרוף הגדול שאנו נמצאים בו קדם בא משיח צדקנו, אשר כבר נבאו לנו רבותינו, שיגדל בו הברור והצרוף והמבחן על כל בן ובת ישראל, ורבות יהיו המכשולות וההטעיות בדורנו מה שלא היה בדורות הקודמים כלל. ועל זה אמרו חז"ל במסכת סוטה על דור אחרית הימים: "ותהי האמת נעדרת"** (מתוך הספר 'מראות הצובאות')

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

"שאלה: שלום לכבוד הרב אני חובשת כיסוי ראש סביבי רבות הנשים שחובשות פיאה כולל נשות רבנים ובנותיהם ספרדים. מה אומר לחברותיי שלוקחות דוגמא מרב הקהילה שלא אחטא בלשון הרע ח"ו?

תשובה: **שאשתו מושלת עליו**" (דורש ציון שאלה מס' 74640)

הגאון רבי איתמר מחפוד הלוי שליט"א

במכתב: "...ועל כולנה, פריצות וחציפות נוראה של הפאות. לשמור אורחת פרי"ז. והמתבונן יראה, עד כמה גדולי ישראל שליט"א מחו על כך אבל דבריהם כמעט אינם נשמעים, ופעמים אף אצל אנשי ביתם ומקורביהם. ורפו ידיהם מלהוכיח ולהתריע שוב ושוב, והדבר מתדרדר ויורד תהומות ולעבר פי פחת." (בהסכמתו לספר היא תתהלל שע"י ארגון נפשנו)

שאלה כה: האם כשהשערות מנותקות מהגוף אין בזה יצר הרע?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרנן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

בספרו: "אין אלו אלא דברי נביאות, שהואיל והפאה מחוברת יפה לשערותיה אסור לצאת בה לרשות הרבים כי לא ינקו מהרהור עבירה המסתכלים בה בעוברה בראש כל חוצות" (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר סי' ה בסופו)

מרנן הגאון רבי מאיר מזוז זצוק"ל

בספרו: "יש אומרים כיון שפאה נכרית היא חוץ מהגוף אין בה השפעת יצר הרע זה לא נכון, המציאות שיש יצר הרע ויש לנו הוכחות. רש"י כותב בפרשת ויחי (בראשית מט יא) על פסוק "כבס ביין לבושו" אומר אונקלוס "הא ארגון טב לבושוהי וכו' צבע זהורי וצבעונין". אומר רש"י צבעונין הוא לשון סותה "שהאשה לובשתה ומסיתה את הזכר ליתן עיניו בה". וכי אם האשה לובשת בגדי צבעונים משהו יחשוב שהבגד הזה הוא גוף של האשה? אפילו הכי זה מסית.

וכן מבואר בברכות (דף כ ע"א) בגליון (משם הערוך) על "כרבולתא" שהוא בגד אדום שהיה בו משום פריצות ומביא לדבר עבירה, ולכן רב אדא בר אבהה קרע את הבגד האדום הזה. הערוך מפרש המלה כרבולתא לשון כרבולת של תרנגול שהיא אדומה. ואותו דבר בפאה נכרית. ואכמ"ל (מגדולי ישראל עמ' תמח)

מרנן ורבנן שליט"א

הראשון רבי יצחק יוסף שליט"א

בספרו: "זהם דברים המוכחשים במציאות, ומוכחשים מפי רוב ככל הפוסקים" (ילקוט יוסף - פאה נכרית סי' א עמ' לד)

הגאון רבי שבתי לוי שליט"א

בשיעור: "יש מקום לומר דכל שמכסה את שערותיה ולובשת פאה נכרית אין בזה הרהור, דיצה"ר אינו מתגרה אלא בדבר הטבעי. אולם טעם זה לא ניתן להאמר כלל, שהרי טעם ערוה

בשער, נולד רק לאחר שדרכה לילך בכיסוי הראש... וא"כ יפלא על הפוסקים הנ"ל, היאך רצו לומר דהתורה צותה לכסות את השיער משום ערוה, הא אילו היתה ממשיכה ללכת בגילוי שיערה לא היה בזה משום ערוה, וכדין בתולה, אלא ודאי דמצות כיסוי הראש טעמא אחרינא אית לה, וכדאמרינן דהוא משום פריצותא דגברי, ולכן צותה התורה לכסותו, ואחר שהנשואה מכסה את שער ראשה, אם תגלהו יש בזה דין של ערוה...

כל שנראית כשערות של אשה אף שיודע עפ"י עיצוב מסוים וכיו"ב שזוהי פאה, אין זה מעלה להיתר, אלא יש בה איסור גמור, דכיון שמייפה את האשה כשערה ממש, שהרי מראה זה כמראה זה, אין ידיעתו מפריעה לו מלהמשך אחריה, והוה ליה פריצותא דגברי" (עלון הלכה שבועית מס' 60. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי אבנר עפג'ין שליט"א

בספרו: "ומעתה ב"ן תבין את החומרה והסכנה הרוחנית שיש בפאה נכרית שהרי פאה נכרית נעשית באופן שהנשים מגלחות את כל שערות ראשן ומהן עושים הפאה הנכרית ובזה שמגלחות כל שערות ראשן הרי שכל הדינים וכל כוחות הטומאה חונים על שערות אלו מבלי אפשרות לעקור אותם משם.

ואם שערות הפאה הנכרית נעשו משערות אשה נכריה הרי שהוא גרוע טפי כיון שכל מהות האשה הנכריה ושערות ראשה מושרשים בקלי' וכל היום הם חופפים על השיער של אשת ישראל.

גם השערות מצד עצמן לא נחשבות ככיסוי שהרי שערות הראש הוא בחינת מותרי מוחא הם בחינות אלו והוא בגדר מין במינו ובחינת אור חוזר מבחינת נצח והוד סוד ווי העמודים אם כן גם שיער ראש האשה וגם שיער הפאה הנכרית באים מאותו מקום ולא בשל היות שערות פאה הנכרית תלושים ישתנה שרשם" (בספרו דברי שלום אבן העזר חלק ב' עמ' קעז)

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

בספרו: "ומה שכתב... וכן עוד סברות שנכתבו בזה המה לא יועילו ולא יצילו מאומה לפי המציאות שהיא כאלף עדים שלא זו בלבד שבאים לידי הרהור אלא יש המגיעים אף לידי ערעור. ויצר הרע שולט ושולט בכיפה שליטה גמורה, החזיר פושט טלפיו בפרהסיא ואומר טהור אני, יען שהתירו פרושים את הדבר" (צניעות בת ישראל עמ' נה)

שאלה כו: מהן הרווח של אלו המקפידות על כיסוי כהלכה?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי שמואל אויערבך זצוק"ל

במכתב: "בנות ישראל חזקו ואמצו ולא ליבוש מפני המלעיגים והמקררים החזירו עטרת יופי הצניעות על ראשיכם ותתברכו בשובע נחת דקדושה מבניכם ובנותיכם תוך בריות גופא ונועם ד', ותתברכו בזה ובבא בכל מכל כל" (מכתב מערב חג השבועות תשס"ב, הובא בקונטרס הגיד לך אדם מה טוב עמ' 28)

במכתב: "תחזקנה ידיכם, וכל הנזהרים בזה וילבשו על ראשם כמנהג מקדמת דנא ולא בפאה נכרית, שיזכו להרבה ברכה והצלחה בכל, ובראות גופא, ושובע נחת דקדושה מכל צאצאיהם שיחיו שיהיו תלמידי חכמים יראי ד', ובזכות זה ישמרנו ד' יתברך מכל נגע ומחלה רח"ל, ואך בריאות שלמה ונועם ד' יהא עלינו כל הימים, ונזכה ע"י כך לגאולה שלמה. (ער"ש ויקהל תשס"ה, הובא בקונטרס הגיד לך אדם מה טוב עמ' 29)

מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

בספר משמרת מועד: "בודאי מטפחת עדיפא שהיא חלק ויוצא יד"ח כל הפוסקים, ובודאי שהמהדרת בזה זוכה לברכות האמורות בזוה"ק פרשת נשא שהובא במג"א ומ"ב (סימן ע"ה סקי"ד) בבנים גדולים פרנסה ועוד" (משמרת מועד עמ"ס שבת ח"ב עמ' צ אות י)

בספר וישמע משה: "הייתי נוכח כששאל הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א בעניין מורה בסמינר מסויים שהולכת עם מטפחת על הראש והחברות מנסות להסביר לה שטוב שתוריד המטפחת ותלך כמו שרגילות לילך במקום ההוא עם פאה נכרית בלי מטפחת, וגם בשכונה שהיא גרה אומרים לה כך, וחוששת שתאבד פרנסתה בגלל המטפחת, האם מותרת להורידה?"

והשיב: 'חס ושלום ובזכות זה תזכה לפרנסה בריווח ולכל מילי דמיטב'" (וישמע משה ח"א עמ' שס"ט)

מרן הגאון רבי סנדר ארלנגר זצוק"ל

בהסכמה: "ואשרי בן תורה ואשה טובה וישרה שיעזבו דרך הפגום וילבשו עוז והדר ולא יבושו מן המלעיגים שהם בסך הכל אנשים בעלי תאוות, ומה יש לנו להתבייש מאנשים חלשים בעלי הבל, גם אם הם לומדי תורתנו הקדושה והעיקר הוא שיהא יראתו קודמת לחכמתו, ובדורינו

עיקר היראת שמים נבחן בצניעות, וזה כל החומה המפרדת היום בינינו לבין החילוניים" (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

מרן הגאון רבי שלמה בן שמעון זצוק"ל

במכתב: "וברוך השם בתקופתינו אכשר דרי ורבות בנות עשו חיל והורידו את הפאה ומכסות את ראשם כדת משה ויהודית כמו שברור בהלכה, ושזה משריש צניעות צניעות כבית וגורם לברכה מרובה הן ברפואת הבית והן בפרנסת הבית כמו שידועים לי הרכה מעשים... והשי"ת יעזור ויסייע לכל אותן נשים שקבלו על עצמן לא ללכת בפאות אלו שהן נוכריות לעם ישראל ובזכות זה מהרה גאולתנו תצמח אמנן" (בהסכמה לספר 'דבר ה')

מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

בספרו: וכל אשה המקבלת עליה לשמור לעשות ככל דברי רבותינו הפוסקים שאסרו הדבר בכל תוקף, ולצאת אך ורק בכובע או מטפחת המכסה את כל ראשה, תתברך בכל הברכות שבתורה, ובמזמון רוחי ובבני סמיכי, ותזכה לראות זרע קודש בנים גדולים בתורה ויראת ה' טהורה, מורי הוראות בישראל" (שו"ת יביע אומר ח"ה אבן העזר ס' ה בסופו)

בדרשה: תחזקנה ידיהן של כל אותן הנשים שהשליכו את הפאות הנכריות אחרי גוון, וכעת לובשות במקום זה מטפחות, שעל ידי זה יזכו לבנים תלמידי חכמים, וכמו שאמרו בירושלמי מסכת מגילה (א י) שבעה בנים היו לה לקמחית וכולם שימשו בכהונה גדולה, שלחו חכמים ואמרו לה מה מעשים טובים יש בידך? אמרה להן: יבוא עלי אם ראו קורות ביתי את שערות ראשי.... כלומר שעל ידי שהאשה נוהגת בצניעות ובעבוד, ש"כל כבודה בת מלך פנימה", על ידי זה תזכה ל"משבצות זהב לבושה", הוא החושן המשובץ מאבנים טובות, כלומר לבן כהן גדול. ואם היא נשואה לישראל, תזכה לבנים גדולי תורה שיאירו את עיניהם של ישראל בתורה. יהי רצון שהשם יתברך ימלא כל משאלות לבם של אותם נשים צדקניות לטובה ולברכה, ויזכו לראות נחת מכל יוצאי חלציהם, בביאת גואל צדק, במהרה בימינו אמנן. (משנת יוסף פניני יוסף ה פרשת במדבר)

מרן הרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל בעל 'שומר אמונים'

בספרו: "כשיבוא משיח צדקנו תזהירו כזוהר החמה והלבנה והכוכבים ועוד יותר, והשכר של הצניעות גדול על כל המצוות והמעשים הטובים, והאשה שאינה מתנהגת עצמה בצניעות לא יועילו לה כל צידקותיה ותיפול רחמנא ליצלן לשאול תחתיות ח"ו" (בספרו שומר אמונים)

מרן הגאון רבי שלום שברון זצוק"ל

בדרשה: "...עברו עלינו גזירות רח"ל! צריכים לחפש עצה שזה ייפסק! אני מודה לקב"ה שנתן לי את הרעיון שאסתכל בגמ' הזו!, ברכות סב: הגמרא אומרת שכאשר היה דוד במערה ושאל נכנס אח"כ, אמר רבי אלעזר: אמר לו דוד לשאול, מן התורה בן הריגה אתה שהרי רודף אתה.... אבל ותחס עליך. מי גרם שירחמו עליך? "אלא צניעות שהיתה בך היא חסה עליך"

אם כן יש לנו עצה נפלאה! אני לא אומר מוסר אבל שזה פאה נכרית - לא צניעות, זאת מבינים כולם! ועם צניעות אפשר להניצל! עצה פשוטה! בזה אפשר להסיר את כל הגזירות! בנות ישראל כשרות הן, והן טוענות "לא דיברו איתנו! לא הסבירו לנו מספיק את זה! והן מחפשות "תראה לנו

את החומר, זה הרי לא נורא ללבוש מטפחת - אם כן מה הרעש"? (חשון תשל"ז לאחר שבעה אסונות בזה אחר זה, בספר הכתר והכבוד החדש עמ' תשצה, ניתן לקבל במערכת)

כ"ק מרן האדמו"ר רבי יעקב משה מקאמארנא זי"ע

בצוואתו: "אסור לילך בגילוי ראש, אפילו שייטל משערות אסור לילך, ובאם שתלך, לא היא ולא בניה ובני בניה חשובה כבתי, ולא אצל אבותי, ולא בכלל ישראל, ואין עליהם זכות אבות. וה' ישלם בעד זה בלי ספק באם שיצייתו אותי בטח בשבועה דאורייתא, שתהיה רבת בנים, ויתנם ה' לאריכות ימים, ופרנסה בכבוד בלי שום צער אנכי אערבנו על הכל יתרומם השם מלך מלכי המלכים" (הכתר והכבוד מהדורה חדשה עמ' תרעא בשם 'שלשלת הקודש ועוד)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי מרדכי שמואל אדלשטיין שליט"א

מדבריו לכנס חיזוק: "אני שמח מאוד לשמוע שיש מגמה של חיזוק בעניין הזה של כיסוי הראש, לעבור לכיסוי ראש מהודר יותר, וודאי שכמה שיותר מהדרים בזה אז זה זכות יותר גדולה **לזכות לבנים צדיקים**, זה זכות יותר גדולה לשמירה על כל עם ישראל, שכידוע שהצניעות היא השומרת, שאם חס ושלום הענין הזה לא בסדר שהענין הזה פרוץ, אז כתוב בתורה "ושב מאחרריך".

יהי רצון שכל אלו שקיבלו על עצמן להתחזק בנושא של הכיסוי ראש, להדר בזה יותר ויותר, שיזכו כולם לברכה והצלחה ונחת מכל הילדים, שיזכו לבנים צדיקים דורות ישרים מבורכים, ונזכה בזכות זה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן ואמן" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים בדברי רבתינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

מעשה: בחור שאמו הלכה בכיסוי ראש מטפחת אך הוא רצה מישהי עם פאה. והנה הציעו לו הצעה מצוינת ובמהלך הפגישות התברר שהבחורה מעוניינת רק במטפחת, והוא לא ידע האם להמשיך את השידוך או לא. הבחור הלך לשאול את פי מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א האם להמשיך את השידוך, מרן ענה לו שימשיך.

הבחור הקשה: ואולי יש מעלה בפאה כנגד היצר הרע? מרן ענה לו בבהירות: "40 שנה שאני פוסק בשאלות של חיים ומוות אבל כאלו שטויות עוד לא שמעתי!!" ולאחר מכן שאל עוד גדול בישראל וקיבל תשובה דומה להמשיך בשידוך. ואכן, ב"ה הבחור הקים בית נאמן על אדני הקדושה עם כיסוי ראש אמיתי.

מוסיף הבחור שמאז שקיבל את ההחלטה ללכת על השידוך עם מטפחת הוא מרגיש סייעתא דישימא מעבר לדרך הטבע בכל העניינים וב"ה אף רכש לאחרונה דירת 5 חדרים מפוארת בבני ברק, דבר לא מצוי במיוחד בשנים האחרונות. (הובא לאחרונה בקו ליבי ער מאת בעל המעשה -796-074)

הגאון רבי יעקב ישראל לוגסי שליט"א

בספרו: מובא בַּחַז"ל לַעֲתִיד יִכְרִיז הַקֹּדֶ"ה וַיֹּאמֶר, מִי שֶׁהִכָּה בְּשִׁבִּיל כְּבוֹדֵי יְבוֹא וַיִּטַּל שְׂכָרוֹ, מִי שֶׁנִּתְבָּהַז בְּשִׁבִּיל כְּבוֹדֵי יְבוֹא וַיִּטַּל שְׂכָרוֹ, מִי יִכּוֹל בְּיָתֵר שְׂאֵת לְבוֹא עֲבוּר הַפֶּאֶה אוֹ בְּזִיוֹן לְכַבּוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כָּמוֹ אִשָּׁה שֶׁנִּשְׁאַר הַפְּסוּי עַל רֹאשָׁהּ כְּמַצּוֹת בּוֹרָאָה בְּקֶרֶב מַלְגָּלִים וְלוֹעְגִים, וְקִדְשָׁה שְׁמָם עַל חֲשֶׁבוֹן קֶנְטוּר וְלִגְלוּג עֲבוּר כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. (ע"פ הספר נפשי בשאלתי חלק ג - שו"ת)

המשיגה הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א

בשיחה: "אבל תראו מה שהולך כעת לא תוכל להתעלם! לא תוכל להתעלם! רח"ל. אנחנו לא יודעים ששום דבר לא יקרה פה! והגמרא אומרת: וכי חשיד קב"ה דעביד דינא בלא דינא?! זה ממש נישט פשוט. צריכים להתחזק! (בוכה...). למה צריכים לחכות עוד?!

ואדרבה, מי שיתחזק כעת, שכרו הוא עד אין קץ! בעצם הדבר ובעצם ההצלה להציל את כלל ישראל! נורא נוראות...!!!! והדבר פשוט ופשוט הוא. כי צריך לראות כעת לעשות מהפך; מהפך!!! בבחינת: מי לה' אלי! 'אלי'. מה זה 'אלי'? שהקב"ה יוכל להיות איתנו! אלוקיהם של אלו שונא - זימה! הוא לא יכול להיות יחד. (בשיחה לאחר הפיגוע ברמות בישיבת מיר ביום ד' לסדר משפטים תשפ"ג)

הגאון רבי יהודא סילמן שליט"א

בגליון ושכנתי: שאלה: מה מרויחה אשה שמקפידה בזה?

תשובת הרב שליט"א: "כל מי שמתחזק לעשות את רצון השם, גורם ממילא שישפיעו עליו שפע של סייעתא דשמיא, ובפרט בנושא הזה כשם שהאשה נזהרת שלא להכשיל אחרים, מידה כנגד מידה יהיה לה סייעתא דשמיא שהילדים שלה יגדלו לתפארת ולא יארע להם שום מכשול". (קטע מתוך גליון ושכנתי 1, ניתן לקבל במערכת)

בדבריו לכינוס: "מאוד שמחתי כששמעתי על הכנס החשוב הזה לחזק את הצניעות בכלל ואת הענין של כיסוי הראש במטפחת בפרט, הענין הזה הוא דבר שיש בו תועלת גדולה לצניעות, והתחזקות בצניעות זה מביא הרבה ברכה הביתה, ישנה גמרא ביומא שמספרת שקמחית אמו של רבי ישמעאל בן קמחית, זכתה וראתה פעמיים שני כהנים גדולים ביום אחד, פעם שני בנים אלו ואחרי זה בנים אחרים, ובסך הכל שבעת בניה שמשו בכהונה גדולה, ושאלו אותה במה היא זכתה לזה, והיא אמרה מפני שלא ראו קורות ביתה את השערות שלה, כמובן שחייבים להקפיד לכסות באופן שהשערות לא יצאו החוצה.

ולא נצרכה אלא לברכה, שאישה שמתחזקת בזה בין אם היא תתחזק כל הזמן ובין אם היא תתחזק מתי שהיא יכולה, וכמובן שהכל צריך להיות בהסכמת הבעל, אשה שתקבל על עצמה בהסכמת בעלה להתחזק וללכת עם מטפחת, בעזרת ה' יהיה להם ברכה בבית ויהיה להם הרבה נחת מדורות ישרים ומבורכים" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

בגליון ושכנתי: שאלה: למה אפשר לזכות כשמהדרים בצניעות?

תשובת הרב שליט"א: כתוב בחז"ל שבשכר זה שמדקדקים בצניעות זוכים להצלחה בחינוך הבנים והבנות, **זוכים לבנים צדיקים תלמידי חכמים וזוכים לבנים כהנים גדולים ומלכים**, (עי' מגילה י' ע"ב וי"ג ע"ב וב"ב קכ"ג ע"א, ובמדבר רבה פרשה א' ופרשה ח' ובתנחומא שם), וכתוב גם שאישה צנועה **מכפרת על הבית** כמו שהמזבח מכפר". (דברי הרב המלאים בגליון ושכנתי 5 עמ' 4)

מדבריו לכינוס: "מאיך המעלה והזכות של אשה ההולכת בצניעות גדול מאד, מבואר בחז"ל שזוכים בזה להצלחה בחינוך הבנים והבנות, ולבנים צדיקים ותלמידי חכמים, המהר"ל כותב בספר גבורות ה' שעיקר השבח של האישה והמדרגה העליונה שלה זה הצניעות, אישה שמכסה את ראשה במטפחת צנועה שמכסה היטב את כל הראש זה בוודאי דבר גדול מאוד, וכל אלו שמתחזקים בזה יזכו לבנים צדיקים תלמידי חכמים ונחת מכולם" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א

במכתב: "הנני לחזק ולעודד את הני נשים צדקניות שמקבלות על עצמן לחבוש כיסוי ראש צנוע וכשר לכל הדעות, שבודאי גורמות נחת רוח להקב"ה... בודאי זכות גדולה להתחזק ביותר במצוות הצניעות... ויזכו לזרע קודש בנים תלמידי חכמים אוהבי ד' ויראי אלוקים כפי שבירכם מו"ר מרן זצ"ל (הגר"ש ואזנר זצ"ל) (מכתב מתאריך ז' בתשרי תשפ"ה, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א

בדבריו לכינוס: "אני מברך את כל הנשים שקיבלו על עצמן להתחזק בענין הצניעות ובענין כיסוי הראש שיהיה כדת וכהלכה, הקדוש ברוך הוא יעזור שיהיה להם ברכה, ברכה אישית בבית, שלום בית, נחת מהילדים, שהילדים ילכו בדרך התורה, וגם שבזכות זה שתבוא ישועה לעם ישראל, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, הובא בגליון 'ושכנתי' 5)

הגאון רבי פינחס שוב שליט"א

במכתב: "הנה הדבר פשוט כי הפאות המצויות כיום הולכות ומתרחקות מן הצניעות ואינן כפאות שנהגו בהן בעבר, שמצות כיסוי הראש מטרתה להוסיף בצניעותה של האשה הנשואה, בודאי שלא יתכן לקיימה באופן הגורם את ההיפך מכך, ובמראה שאף פנויות נמנעות ממנו מפני הצניעות.

וכבר נודעו בזה דבריהם של רבותינו מרן הגרי"ש אלישיב ומרן ה'דרכי שמואל' זיע"א, אשר הביעו צערם וכאבם על פירצה זו, ועודדו מאד לקיים מצות הכיסוי באופן היותר צנוע, כפי שנהגו בנות ישראל מקדמת דנא. על כן באנו בזאת לחזק הדברים, ולקרוא לתופשי התורה המבינים בעם לפעול לתקן הדבר, ולהחזיר עטרת הצניעות לתפארתה, כיאה וכיאות לעם ה'.

נ.ב. בכלל הדברים הנ"ל - להימנע מפרסומים שונים הגורמים במישרין או בעקיפין לנתינת אישור ותוקף לפירצה זו". ע"כ נוסח המכתב.

והוסיף הגר"פ שוב שליט"א בכתב ידו: "הנני העני שבור ורצוץ מרוע המצב, ושמח מהתעוררות אצל רבים מתלמידי רבותינו זצ"ל ויבלח"א. ואין ספק שכל מי שתמסור רצונותיה על מזבח הקדושה תיוושע ישועה גדולה במה שהיא צריכה. פינחס שוב" (מכתב המובא בגליון 'אני בינה', ניתן לקבלו במערכת)

הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א

בדבריו לכינוס: שאלה: מה מרוויחים ע"י שמתחזקים לקיים את מצוות כיסוי הראש וצניעות הלבוש כהלכתה?

מרוויחים הכל! אם יש קדושה במחנה, יש השפעות טובות, יש שפע קודש, אם אשה תחשוב לעצמה שכל רגע שהיא לבושה בצניעות היא מקיימת מצוה, ועי"ז יש לה מצוות לאין שיעור, וזה מביא טהרה ואת כל ההשפעות הטובות.

זה זכות גדולה, ואשרי מי שתקבל על עצמה ענין זה, וזה מוסיף לזכויות של כל כלל ישראל, השם יעזור לכל אחד בישועות שהוא צריך, ובזכות זה יבורכו בכל הברכות" (כינוס 'חיזוק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' ביום ד' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, או לקרוא בגליון 'ושכנת' 5)

בגליון יש כיסוי: כבר כתבתי במכתב שהתפרסם שענין הנ"ל הוא זכות גדולה ואשרי מי שתקבל זאת על עצמה, והיא מביאה על עצמה ברכה גדולה ועצומה ובזכות זה השי"ת יעזור שתזכה לכל הברכות הכתובות בתורה וימלא ה' כל משאלות לבה לטובה אכי"ר. (יש כיסוי 2, עמ' 19)

הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א

יש כיסוי: "שאלה: אם המעבר למטפחת עלול לגרום חלישות הדעת לנשים שבסביבתי, האם עליי להתחשב בכך?

תשובת הרב שליט"א: אין צורך להתחשב בכך, והקב"ה יעזור שכל הנשים שעוברות למטפחת, תהיה להן ברכה בביתן, והכול ילך כשורה בלי שום עגמת נפש, ושמחת עולם על ראשן" (גליון יש כיסוי 2, עמ' 5)

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

בהקלטה: "אני חייב להודיע את התרגשותי הגדולה: רחב לבבי שנשים רבות וכשרות יראות ד' שקבלו על עצמן להסיר את הפאה לגמרי ולכסות את הראש רק במטפחת. זה ברור שזכותן עצומה עד לאין ערוך והן בכלל של מקדשות שם שמים" (הובא בקונטרס 'יש כיסוי' 1, ניתן לשמוע את ההקלטה בקו מעל הטבע 073-3835300 בשלוחה 6-1)

שאלה כז: מה ההפסד של אלו שאינן מכסות ראשן כהלכה?

מרנן ורבנן זצ"ל

חב"ד: כ"ק מרן האדמו"ר מליובאביטש זי"ע

במכתב: "במה שכותב אודות מצב הפרנסה וכן עוד..., אינני רשאי לכסות דעתי בזה, כיון שנודע לאחרים, ובעניינים הכי חשובים, ודעתי הוא, שמהסיבות עקריות להעדר ההצלחה עד עתה הוא... דשייטלען [פאה נכרית] של נשי אנ"ש תחיה..." (מיום ד מר חשון תשי"ח. פורסם במגזין עטרת חיה של נשי חב"ד)

קאליב: כ"ק מרן האדמו"ר מקאליב זי"ע

"זה דבר ברור לכל מבין, שכל מה שהתירו אותם גדולי וצדיקי עולם (בגלל הגזירות שהיו) - לא התכוונו לפאות שהולכות בזמננו, הנעשים משיער אשה (ועל פי רוב נכריות רח"ל), ונראה ממש כמו שיער טבעי של אשה, ולזה קוראים כיסוי ראש?

ואיני מדבר כאן על כל המכשולות אשר פאות אלה מביאות לבני ישראל, ולבחורי ונערי ישראל רח"ל, ועל ידי זה הם ממשיכים ח"ו אסונות ומחלות על בני ביתם, ועל הכלל כולו. ולב מי לא יתפלץ על כל הצרות והאסונות שעוברים על בני ישראל, מחלות שונות ומשונות אשר לא ידעום אבותינו, וכל זה מחמת שנפרצו גדרי הצניעות, וחפצים להיות ככל הגויים...

וידוע פתגם העולם שכשאר הגוים רוצים לצייר אשה יהודיה - הם מציירים אשה עם מטפחת. בכל הדורות שמרו בני ישראל על הצניעות, וזה היה האות והסימן שיחד את בני ישראל.

ועל ידי זה שנתחזק בצניעות, ונשמור על גדרי הצניעות - נזכה לראות במהרה בישועתן של ישראל, וכימי צאתנו מארץ מצרים, שישראל שנגאלו בזכות נשים צדקניות, יראנו נפלאות, ונזכה לבנין בית המקדש ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן" (קול מנחם על אבן העזר חלק א. סימן סב, עמודים קסו - קסז - שנת תשע"ג)

קאמרנא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי יצחק איזייק מקאמרנא זי"ע

"ונשים ההולכין במה שקורין רייפין - מחרמין ומנדין ומשמטין אותן ויחולו עליהם כל הקללות וארורים בתנ"ך, ולא יזכו לחיי עולם הבא, ולא יראו טוב, כי פריצות כזה לא היה בישראל מיום שקיבלו התורה עד עתה" (בספר שולחן הטהור סי' ר"י)

אוטוויצק ווארקא: כ"ק מרן האדמו"ר רבי בונים מאוטוויצק זי"ע

"שמעתי מפיו של המשב"ק של הרה"ק ר' שמחה בונים מאוטוויצק זי"ע - בנו של הרה"ק ר' מנדלי מווארקא זי"ע, אחיו של הרה"ק ר' יעקב דוד מאמשינוב זי"ע, ראש שושלת אמשינוב, - שלפני עלותו לארץ הקודש - בשנת תרמ"ז - נתאספו כל גדולי האדמו"רים בביתו להיפרד ממנו, מצד אחד ישב הרה"ק בעל שפת אמת מגור זי"ע, ומצד שני ישב הרה"ק מאלכסנדר זי"ע, וכל החדר היה מלא בגדולי הצדיקים שבפולין, עד שלא הניחו לשום גבאי להיכנס לחדרו הקדוש מאפס מקום.

ובאותם רגעים נעלים טרם עלייתו לארה"ק, נעמד הרה"ק ר' בונים מאוטוויצק זי"ע, ואמר לכל הצדיקים המסובים שם: הנני רואה שהחלה להתפשט פריצות של לבישת "פעל" - הוא כעין חתיכת בד שחור, והניחו אותה בקצה המטפחת. - **דעו לכם, שאם לא יעצרו את הפריצה הזו, יבוא יום ויתחילו הנשים ללבוש פאות הדומות לשיער, ואז יקום גוי אחד ויחריב את כלל ישראל!**

ובלשונו הטהור: און דאס וועט צו ברענגען אז ס'וועט אויף שטיין א גוי און "תְּרוֹב" מאכן כלל ישראל!!! - כה דיבר הרה"ק, יותר מחמישים שנה לפני השואה הנוראה!.

וידוע ששנים מועטות לאחר מכן בערך בשנת תרס"ה, ובפרט משנת תרע"ה בזמן המלחמה הראשונה, היתה התדרדרות עצומה בענייני יהדות בפולין ובשאר אזורי אירופא, וגם בנושא כיסוי הראש, חלה נסיגה נוראה, והסוף המר ידוע לכולם רח"ל. (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' רעח, ניתן לקבל במערכת)

מרן הגאון רבי ישראל אבוחצירא - הבבא סאלי זי"ע

בספר סבא קדישא: מעשה שהיה, אחת מבנות המשפחה החלה ללבוש פאה נכרית, בעלה, שהתנגד לכך בכל תוקף, העלה חרס בידו, בצר לו ניגש לרבינו והתלונן על אשתו, שהחלה ללבוש פאה נכרית. רבינו כינס את כל בנות המשפחה עם הרבנית, והחל להטיף מוסר בגדרי הצניעות והלבוש וחומרת גילוי הראש לאשה וכו'.

בסיום דבריו אמר רבינו **"כל אשה הלובשת פאה נכרית, ואפילו רק חתיכת פאה, מכינה לעצמה חומר הסקה שבו ישרפו אותה בגיהנום..."** בצאתן מחדר רבינו, אמרה אותה אשה: נו, לא כל כך נורא, וכי כמה חומר הסקה יש בפאה נכרית, הרי שערות דולקות שניות אחדות ותו לא... מעת שפלטה מילים אלו מפיה, החל ראשה של אותה אשה לכאוב כאבים עזים ביום ובלילה, ולא נמצא מזור לכאב ראשה.

החלה האשה לפשפש במעשיה, ותלתה את כאב ראשה בדיבורה האוילי והשטותי. חזרה האשה יחד עם בעלה אל רבינו ואמרה: רבינו! חטאתי, עויתי, פשעתי, דברתי בלשוני דברים אשר לא ייאמרו, על דברי כבוד תורתו, והנני מבקשת סליחתך. אמר לה רבינו: אם תקבלי על עצמך לכסות ראשך כמנהג אמותינו הקדושות, בלי כל חכמות והמצאות, יחדל כאב ראשך ונסלח לך. חזרה האשה לכסות את ראשה ומיד חדל כאב ראשה... (הסבא קדישא ח"ב עמ' ע, וכן העיד בנו רבי ברוך שליט"א ששמע מאביו כיו"ב כמה פעמים)

בתו הרבנית יהודיוף תליט"א: עברו מאז הסיפור הזה בערך חמישים שנה ובמשך הזמן הרושם דהה אנשים מדברים שהוא לא היה ולא נברא מנסים לקרר את ההשפעה שלו וזה חבל. כי אני

הייתי נוכחת באותו מעמד ישבתי במחיצת מו"ר אבי עליו השלום ושמעתי את הכל לכן חשוב מאוד לשמור את הדברים בדיוק כפי שיצאו מפיו.

קודם כל תדעו שאבא היה רחמן גדול אנשים באו אליו להתברך סיפרו על צרותיהם והוא בוכה יחד אתם ממש עם דמעות פעם הביא לפניו בעלי עליו השלום שני אחים וסיפר שהם לא רואים מלידה אבא הסתכל עליהם וירדה לו דמעה גדולה ואחר כך עוד אחת ועוד אחת ממש מירר בבכי כשראה שני צעירים שלא רואים ואלו אנשים שלא הכיר קודם לכן, היה שם אדם נוסף שלא ראה אמר רבי אני גם לא רואה וגם אין לי ילדים אבא שאל אותו מה הוא מעדיף ראייה או ילדים והאיש העדיף ילדים לאחר שנה האיש נפקד.

פעם אחת לא הרגשתי טוב ואבא ביקש שאבוא לביתו עד שאחלים כשנכנס לבקר אותי וראה שאני מרגישה הרבה יותר טוב ממש שמח בשבילי ביקש שנשתה ביחד לחיים לכבוד זה שהבראתי. פעם ביקש ממני להכין סעודה לכבוד אחד הצדיקים כשגמרתי הכל נכנסתי לחדר לנוח ועצמתי עיניים לאחר כמה דקות אבא עובר שם ורואה אותי נחה ואני שומעת אותו ממלמל ספק לעצמו ספק לאוזניי "כמה בתי עבדה קשה כמה התעיפה מהעבודות אה... עד היום שמורות לי הלחישות הרחמניות האלה ליד האוזן.

כל זה אני מקדימה כדי שיידעו שגם המילים הקשות שאמר לא היו אלא מתוך רחמנות על כלל ישראל רחמנות על מצב הדור שירד פלאים בנושא הזה. אחת מקרובותיי אישה צדיקה ויראת אלוקים החלה לחבוש פאה זה בכלל לא דומה לפאות שיש היום אז הפאה הייתה כמו כובע פרווה ללא צורה וללא הדר זה מה שהיא חבשה.

אבל אבא הקדוש הקפיד בדבר אסף את בנות המשפחה שהיו אז בבית זה היה בביתנו בשכונת בקעה בירושלים ודיבר בחום על הצניעות בין הדברים הוא אמר לנו אז בערבית: **"כל אישה שחובשת פאה על הראש שלה תדע שהיא מכינה לעצמה חומר בעירה ל..."** קשה לי להגיד את המילה הזאת הדברים מאוד השפיעו עלינו והנשים עברו לחבוש מטפחת צנועה בלי שייראו שערות בחוץ.

אחת הנוכחות אמרה אחר כך "אם אני משווה את הכאב של אש מכמה שערות אז זה לא נורא ללכת כל החיים עם פאה ובסוף לקבל אש קטנה" ככה היא אמרה. מאותו יום החל ראשה של אותה אישה לכאוב ולקדוח בייסורים קשים עד שלא הייתה יכולה לסבול את עוצם הכאבים בלית ברירה הלכה לאבא וביקשה ממנו סליחה על מה שאמרה באותו רגע שאבא מחל לה פסקו הכאבים!

צריך לדעת כלל בחיים יש אמת ויש מה שרואים בעיניים לא תמיד מה שרואים איך אנשים עושים זה האמת. (פורסם בשנת תשע"ט בגליון 'תור הזהב')

מנן הגר"ע יוסף זצוק"ל: "סיפר מנן הגר"ע יוסף זצוק"ל לרבי אלעזר אבוחצירא (נכדו של הבבא סאלי) זצוק"ל: בשנת תשל"ז ביקרתי בנתיבות, בביתו של הבבא סאלי הקדוש ותוך כדי סעודה גדולה אשר נערכה שם, שוחחנו רבות בדברי תורה...

ולפתע עצר הבבא סאלי ובקשה בפיו: "אנא תעורר על מצב הצניעות... ובפרט בעניין לבוש הנשים, אשר רוצים כעת להכניס את האופנה הפרוצה, של הגויים המשוקצים, וכן המכשלה הנוראה של הפאה, אשר מחטיאה רבבות בני אדם ומסלקת את השכינה מ ישראל, ובעבור זה

מגיעים צרות וייסורים נוראים לעולם, והעונש על כך למעלה הוא נורא מאד, אוי מפחיד מאד
עונשה של אשה שהלכה בחוסר צניעות או של אדם שחס ושלום לא שמר על קדושתו". (עקבתא
 דמשיחא 324)

מרן הגאון רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל

רבי ישעיה ש. מטבריה: "לפני כמה שנים, עת ישב רבי אלעזר בסעודת מצוה בצוותא עם
 מקורביו, הרים לפתע את קולו בזעקה ואמר: אוי מה יהיה עם הפאות הנכריות? **כמה גזירות הם**
גורמות!" (עקבתא דמשיחא 304 אלול תשע"א)

הרב שמואל טולידנו, מקורבו של הגאון רבי אלעזר אבוחצירא זיע"א בעדות אישית: באותו
 לילה המר והנהר שנסתלק מעימנו הלכתי להתייעץ עם רבינו זצ"ל על ענין מסויים, ורבינו
 התחיל להסית אותי לדברים אחרים, ובאמצע התחיל לומר: לפעמים יש קטרוג בשמים על
 ישראל, וצריכים הרבה להסתלק מעולם ח"ו, ויש צדיקים שלוקחים על עצמם להיפטר מן העולם
 במיתה משונה, ובזה מסירים את החרון אף, ובזה מתבטלת הגזירה! מקורבו הנ"ל מספר כי לא
 הבין את כוונתו של רבינו, והיה בעיניו תמוה מה פשר אלו הדברים.

נסיתי לחזור שוב ולדבר על ענין אחר, וריבנו הקדוש זצ"ל המשיך ואמר לי: "תדע לך כי
 בדורנו כיון שרבתה הפריצות ברחובות וכבר אי אפשר לעבור ברחובות, ואפילו במקום שנקרא
 רחוב חרדי, הרבה אברכים באים אלי ואומרים לי שאי אפשר לעבור ברחובות... ותדע שיש קטרוג
 גדול בשמים על קיצור החצאיות והשמלות ולבישת הפאות הנוכריות רח"ל, שזה היום נהיה כמו
 מודה וזה לא עלינו **מביא חרון אף גדול מאד,**

תדע! הולכת להיות פה מלחמה קשה מאד והצדיקים בדורינו פעלו להמתיק את המלחמה
 הקשה, וכאן אמר לי רבי אלעזר זיע"א את המשפט המצמרר: "ויש צדיק שלקח כבר על עצמו
 מיתה משונה כפרה למען כלל ישראל!", וסיים הרב הקדוש ואמר לי: תתפלל שיהיה בשורות
 טובות, עניתי: אמן. יצאתי נחרד, אולם אחר כמה שעות, קרה האסון הנורא והמחריד, רבי אלעזר
 הקדוש נרצח בדם קר על ידי בן עוולה רח"ל, זהו המסר האחרון של רבי אלעזר זיע"א לכלל עם
 ישראל, ובפרט לבנות ישראל!

מרן הגאון רבי יורם אברג'ל זצוק"ל

בהקלטה: "חן של יהודית זה רק כיסוי ראש... כל שאר ההיתרים הכל עוונות קשים ומרים..
אשה כזאת צריכה המון המון פרוטקציות להכנס לגן עדן אחר כך..." (המסר היומי ט"ו חשוון תש"פ,
 צניעות סימן לחכמה)

בהקלטה: "הבבא סאלי ראה ברוח הקודש שהפאה יותר גרועה משיער גלוי... **עיקר הנשירה**
נמצאת בבתים שיש בהם פאות נכריות. תבדקו את זה... הנשירה אצל בחורי ישיבות אצל אמה
 שלובשת כיסוי ראש מוחלט נדירה ביותר" (המסר היומי כ"ח אייר תשע"ז, הברכה שבכיסוי הראש)

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל

בנו הגר"ב אויערבך זצוק"ל שנכח בשעת מעשה כאשר בתקופה שקרו מספר אסונות ונפטרו
 כמה וכמה אברכים ונשים צעירות ה", באו קבוצת אנשים לאביו מרן הגרש"ז זצ"ל לשאול

מה צריך לתקן, והשיב להן בזה הלשון: **'לדעתי בהכל אשמות הפאות! אינני מתכוון רק לפאות הארוכות, אני מתכוון גם לקצרות'** (בקונטרס ותרגז הארץ עמ' 38-39)

מרן הגאון רבי סנדר ארלנגר זצוק"ל

בהסכמה: "והאם נשים אלו חושבות שיהיה להם בנים צדיקים ותלמידי חכמים שיזכו לכתרה של תורה ע"י הליכה בשוק בפיאה כזו, המעוררת גירוי יצר הרע באופן נורא ומבהיל... והאם חושבים הבעלים שיהיה להם סייעתא דשמיא בתורה, וכן סייעתא דשמיא להנצל הם וצאצאיהם מיצר הרע בדור הפרוץ הזה ע"י שמכשילים את הרבים, ואין תימה שיש כל כך הרבה בני ובנות נושרים רח"ל" (בהסכמתו לספר "דברי שלום")

מרן הגאון רבי יצחק כדורי זצוק"ל

בספר אבירי בבל: מספרים שרבינו חיפש קמיע למחלה הנוראה אך משמים לא מצאה. וכך התבטא: "שנתיים חיפשתי את שם המלאך המרפא של המחלה הידועה" ושאל בשמים על סיבת הדבר השיבו לו: "כל עוד ולא יתוקן ענין הפאה ששמים הנשים לא תמצא תרופה למחלה זו" (אבירי בבל עמ' רצו)

בספר המאיר לארץ: "מרן הגר"י כדורי זיע"א אחרי התבוננות מעמיקה במחלה הקשה הפוקדת את מחנה ישראל לאחרונה, היו לא תהיה. נענה ואמר כי הפאות הנוכריות מורידות גזירות רעות לעולם, ופוגעות רח"ל ואינה מבדלת בין טוב לרע, באומרו הרי במחלה נושר השיער לרמז מן השמים שיער כנגד שיער, ושיער אסרה תורה." (בספר 'המאיר לארץ' סי' ב' עמ' ס"ז)

הרב דוד חנניה: "אירע פעם כי שלוש נשים הגיעו כל אחת בנפרד לאחד ממקורבי איש האלוקים הגאון הקדוש מרן הגר"י כדורי זיע"ע, הרב דוד חנניה שליט"א אשר היה נכנס תדיר לבית הרב וביקשוהו שיבקש מהרב שיברכם היות ומחלה קשה מקוננת בתוכן וזקוקות הן לרחמי שמים, הלה עשה אכן כבקשתן וחזר לעיסוקיו.

והנה לאחר כמה חודשים נודע ליהודי הנ"ל כי אותן שלוש נשים נסתלקו לעלמא דקשוט אך מה שהפליא אותו ביותר ששלושתן נסתלקו באותו יום ובהתבוננות נוספת שם לב הלה כי לשלושתן היה אותו שם. הלה שהיה בצער עמוק מכך נכנס לקודש פנימה אצל הרב הקדוש ושאלו בחרדה רבנו מה סיבת פטירתן של שלוש נשים הללו? הרב השיבו על אתר כך היה גזירת המלך. הלה לחץ שוב ושוב ולא הרפה מה סיבה לגזירות כה קשות ה' ירחם? משראה הרב כי הלה לוחץ נענה ואמר: **"דע לך כי אותה מחלה קשה הנפוצה מאד בימינו הנה יורדת לעולם בגלל לבוש פאה נכרית והיא מורידה לעולם [את] המחלה ה' ירחם.** ופעמים היא פוגעת באשה החובשת עצמה ופעמים זה משפיע לאנשים שאין להם קשר כלל לפאה כי הדבר כבר ירד לעולם ה' ירחם", והוסיף לו הרב הקדוש תראה כי בטיפולים מסוימים במחלה זו ה' ירחם נושר השיער לרמז מן השמים שיער כנגד שיער" (הובא בקונטרס לכו ונלכה באור ה' עמ' מב)

מרן הגאון רבי משה לוי זצוק"ל

בספר משה האיש: "ברור לי שכל אשה היודעת את האיסור וחובשת פאה נכרית - לא יצא ממנה בן תלמיד חכם", עוד הוסיף "אם לא הייתי מוצא אשה רק עם פאה, לא הייתי מתחתן!" (משה האיש עמ' 379)

מרן הגאון רבי משה אריה פריינד זצוק"ל

"ובימיהם לא נעשה עדיין הפאה נכרית כמו אלו שבזמנינו שנעשה בחציפות גדולה כגרועים שבגרועים.... וידוע עד כמה החמיר והרעיש הזוהר הקדוש על עוון גילוי שער, וכמה קללות עצומות נאמרו על עבירה זו... אשר קללות נוראות כמותם לא נמצאו בזוה"ק על שום עבירה שבתורה, ולעומת זה מבואר שם בזוה"ק הברכות הגדולות החלים על הנזהרים..." (בספרו עטרת יהושע פרשת תולדות)

מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצוק"ל

"אשה שהולכת עם פאה נכרית זה שחצנות, והיא פוגמת בוולדות" (ועדת הרבנים לצניעות כפי שהובא בספר בנות ישראל להגאון רבי יעקב ישראל לוגסי שליט"א בסופו, ובספר מראות הצובאות עמ' 153)

מרן הגאון רבי אליהו שריקי זצוק"ל

"פעם אחת אמר לאשתו 'תדעי לך שכל הצרות וכל המלחמות והפיגועים שיש בעם ישראל, באים בגלל עוון הפאה נכרית' (בספר זהב לבושה עמ' שי)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

בהספד: "דרך העולם הוא שכל אשה מעוניינת 'להראות העמים השרים את יופיה כי טובת מראה היא' והיא מה עשתה? ברגע ששמעה על נושא זה של הפאות אמרה שחם ושלוש, שזה יהיה לה לכפרה על מה שהיא היתה, ככה דברים נוראים, אני משתומם לשמוע את הדברים האלה, זוהי תמימות של קדושה ממש תמימות של קדושה איך שהיא דיברה.... צריך לתת צניעות קצת לעולם... וחייבים לדבר על נושא זה כי בדבר כזה הקב"ה מקצר את הימים ח"ו" (בקונטרס הספדים 'תומר דבורה' לע"נ הצדקת דבורה בת מזל ע"ה)

הגאון רבי מאיר אליהו שליט"א

"העוון הנורא הזה גורם לאריכות הגלות ואנשים פשוטים אינם מבינים אפילו עד כמה משפחות ובחורים זה הורס ורק לאוזני הרבנים מגיעה השמועה, והאשה עצמה עוברת על איסור בחוקותיהם לא תלכו, על איסור דבר שבערוה, על איסור מראית עין, על איסור אל תטוש תורת אמך, והגדול מכולם מחטיאת הרבים. ואני לא יודע משום מה יש נשים שקוראות לעצמן דתיות שהולכות עם פאה ברשות הרבים ואוי לה מיום הדין שבת דין של מעלה ידון אותה". (שאלה מס' 193)

הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א

סיפור מכלי ראשון: "סיפור אמיתי, אני ראיתי את המסמך של החברה קדישא... היתה פאנית גדולה בבני ברק שנפטרה, קברו אותה, והקברן שקבר אותה נפל לו הארנק בתוך הקבר שלה, הלה אמר לחבריו 'אני חוזר, זה נפל לי בקבר', שאלו אותו אתה צריך עזרה? 'אני לא צריך עזרה', ענה האיש. הלך לקבר הטרי, הרים את הבלטות שמכסים את הגופה, ולפתע צעק: 'בואו מהר!!'

רבותי, הגיעו אנשי החברה קדישא, תוך שניות הם ראו שמגיעים נחשים בגודל של מטר וחצי... בעלי ראשים גדולים... ולא יפה הם מגיעים? הם מגיעים אל הגופה באיזור של הראש...

הוסיף הקברן וסיפר: "ראיתי נחש יוצא מאיזה כיוון ובא להיכנס בין הבלטות ולא מצליח" - אתם יודעים לנחש יש קטע שהוא יכול לפשוט את העור שלו - "ראיתי איך שהוא פושט את העור שלו והגוף [של הנחש] נכנס לה בכיוון של הראש" "אז הבנתי מה הפשט בפסוק "לְמַשְׁפָּטֶיךָ עֲמָדוֹ הַיּוֹם כִּי הָכַל עֲבָדֶיךָ" (תהילים קיט, צא) ה' ישמור ויציל. מורי ורבותי... בואו נדבר עכשיו אמיתי. באמת נדמה לכם שיש היום פאה על פי ההלכה?" (ע"פ שיעור שהובא ב'לא מכסים שיער עם שיער'. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

בדרשה: "והזהר הקדוש כותב: אשה שהולכת ברחוב והיא לא לובשת מלבושי צניעות, ובר מינן הלבוש שלה רועש ומושך את העין. דע שמחנות מחנות של סטרא אחרא מלווים אותה, השם יצילנו, ומה שתעשה לא תתברך, כל המצוות שבעולם. שהיא תעשה. אם היא לא הולכת בצניעות כמו שצריך. צניעות רבותי יכולה אשה להיות מלובשת מכף רגל ועד ראש אבל זה בגדים רועשים, מרשרשים, שמושכים את העין. זה פרוץ. כך כתוב בהלכה. הזהר צועק שחם ושלוש השכינה בורחת משם מאותו בית... מהר" קולון כותב: כל אלה ששמות פאה, דברים איומים, הרי זה פריצות וחציפות ודע ששורשם בעמלק" (בהקלטה. ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי איתמר מחפוד שליט"א

"וכל שכן כמעט כל הפאות כיום שהן [לפי הפרסומים] מהממות, מדהימות, משגעות, מתנפנפות, במראה טיבעי קלאסי, תהיי מליון דולר, שוויגער עם הפאות שלנו יחשבו שאת הכלה, וכו' וכפי שבא בפירסומי הפאניות הגובלים בניבול פה, אינם נוגעים כלל ואינם שנויים במחלוקת הישנה... כיון שהם מרוקנים מכל תוכן את ציווי התורה וזו רפורמה ויציקת תוכן ומשמעות חדשה למצוות התורה להסתיר את האשה שלא יסתכלו בה בני אדם. וכבר כתב רבינו יונה יורדין לגיהנם, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה" (קונטרס הררים התלויים בשערה בהקדמה)

הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

בדבריו לכינוס: "כתב רבינו יונה וזה לשונו: (אגרת התשובה אות עח) "וצריכה האשה שתהיה צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם חוץ מבעלה שהמסתכלים בפניה או בידה יורדים לגיהנום, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה", רואים שהעונש של חוסר צניעות הוא חמור מאד" (כינוס 'חיוזק עיון והעמקה במצות כיסוי הראש' ביום ד' כ"א בשבט תשפ"ה באולם 'משואות', ניתן לשמוע את דברי הרבנים ב'דברי רבותינו': 073.347.9287 וכן ב'ליבי ער': 074.796.2285, או לקרוא בגליון 'ושכנתי' 5)

הגה"צ רבי איתמר שוורץ שליט"א 'בלבבי משכן אבנה'

"שאלה לרב: חלק מאיתנו הורידו את הכתר שעל ראש האשה (המטפחת) ושמו פאה נכרית. כנגד זה הקב"ה שלח לנו את הקורונה שזה כתר בלטינית, וכמו שהרב אמר "כתר דקליפה". מה דעת הרב האם זה אמת?

תשובה: אמת לאמיתה. (שו"ת קורונה)

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א

במכתב: "הנני לחזק ולעודד את הני נשים צדקניות שמקבלות על עצמן לחבוש כיסוי ראש צנוע וכשר לכל הדעות, שבודאי גורמות נחת רוח להקב"ה. וידוע שעיקר סיבת אריכות הגלות היא בעון חוסר צניעות במלבושי הנשים, שגורמת לשכינה הק' להסתלק ממחנה ישראל ככתוב ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, ובסיבת הסתר פנים זה באים כל הצרות ר"ל" (מכתב מתאריך ז' בתשרי תשפ"ה, ניתן לקבל במערכת)

הגאון רבי בניהו שמואלי שליט"א

"וכן שמעתי מהגה"צ המקובל ר' בניהו שמואלי שליט"א ראש ישיבת נהר שלום שתלה את עיכוב הגאולה בכך שנשים הולכות בגילוי שער ופאה נכרית" (בספר דבר ה' עמ' קלט)

שאלה כח: האם יש בעיה ללבוש בגד או שיער שהיה על גויה?

הרב מרגליות בספר עמודי ארזים (עמ' לב) מביא את דברי רבי שלום שבזי זצ"ל מכתבי יד קדמונים וזו לשונו: "מהיכן נחלו ישראל קשי ערף? מאותן עורות גזים (של עשו) שהלבישה רבקה ליעקב, דכתיב: ואת ערת גדיי העזים הלבישה על ידי וְעַל חֶלְקֶת צוּאָרָיו (פראשית כז טו) וְעָשׂוּ רָשָׁם לְדוֹרוֹת".

וכן הביא (שם) את לשון הש"ל"ה הקדוש (בשער האותיות אות ח'): "המלבושים לבוש הגוף, והגוף לבוש הנפש, ובטהרות המלבושים יתעורר טהרות הגוף, וטהרת הגוף יעורר טהרת הנפש", וכן כתב: "עוד שמעתי בשם גדול אחד שהביא ראיה שגופא בתר לבושא גריר (שהגוף נגרר אחרי הלבוש) וכל מה שהאדם לובש הרי הוא זה".

וכן מובא בספר שומר אמונים (מבוא השער יא) וזו לשונו: "וספר שפעם אחת היה אצל הבעל שם טוב זי"ע על יום הכפורים, והבעש"ט הלך לחוץ ופשט את הבגד הלבן (הקיסטל), והלך רבינו ר"ר בער זי"ע והיה ממשמש בהקיסטל של הבעש"ט, ותכף נתלבש בו יראה גדולה ועצומה כל כך שהיה נצרך להשכיבו במטה, וכמדמה שנתעלף ובקשי שהיו יכולים להחיותו".

מצינו שהשפעת הבגד על האדם עצמתית עד מאד, אם כן, קל וחומר מה רבה השפעתו של שער שצמח על ראשה של גויה, ומכיל בתוכו את הקוד הגנטי של אותה אשה, הפוללת גם את כל תכונות נפשה.

אותו שער שללו אותה במעשיה המטנפים, וקל וחומר אם יש באותה פאה תערובת שער שהקרב לעבודה זרה, כמה טמאה היא משפיעה על נפש האשה שמניחה את התועבה הזאת על ראשה.

וכפי שמובא במעבר יבק (פרק טו) "ול-י-ל-י-ת יש לה מבוא להלביש כוחותיה הטמאות באשה פרוצה", הינו שכוחות טמאה שולטות באותה אשה.

וכפי שביאר הגר"א (בפרוש מאורות הגר"א על משלי פרק א' פסוק כ"ג) שבוראת בחטאיה רוח טמאה שלא נחה ולא שקטה עד שתעשה עוד עברות פאלה וגורמת לה הנאה גדולה מכך. (מהספר תבורך מנשים)

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל

בספר אגרות ומכתבי שבט הלוי: "עוד אמר מרן זצ"ל... שלא ראוי ללבוש מה שנתגדל בגוף טמא של גוי ששורה ע"ז רוח הטומאה..." (ובהערה שם באות קד הוסיף שם מח"ס הנ"ל: "עויין פנים יפות

פר' לך בפקסוק 'אם מחוט ועד שרוך נעל', שלא רצה אברהם להנות מרכוש סדום, כדין עיר הנדחת שאסרה תורה השלל, כי מחמת רשעתם שורה רעה על כל נכסיהם. וכן ברכוש סדום שהיו רעים וחטאים לה' לא רצה להנות מנכסיהם ומלבושיהם וכן בהיפוך בנכסי הצדיקים שרוח קרושה שורה על לבושיהם וכו' ע"ש. וע"ע בחת"ס עה"ת פרי תולדות (דף קכה ד"ה הלא, השני) דמשמע בירושלמי דבמלבושיו של אדם נאצלים בקדושתו של הלוש וה"ה בהיפוך והלוש אותם אחריו יאצל עליו מאותו הרוח לטוב ולמוטב בסוד אשר ילבשם תחתיו מבניו עכ"ד)

בספר רב רבנן: "הלא מי שגידלה את השיער הזה היא גויה! אין בזה שמץ של קדושה! מה המציאה להלביש דבר טמא שכזה!" (עמ' תצא)

מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל

שאלה: האם אפשר ללבוש בגדים שלבשו חילונים או גויים, תשובה: בגדים כאלו יש השפעה שלילית על האדם וראוי להימנע מכך.

שאלו נכדו שיח'! אם כן מה נאמר על פאה העשויה משערות של גויה, שהיו ממש חלק מגופה של הגויה ולא רק לבוש שלה? [והאשה חובשתה על ראשה ומקיפה בשערות אלו את המ - משכן הנשמה], והשיב מרן שאכן ודאי שאותה השפעה שלילית וטמאה קיימת גם בפאה. (הובא בהכתר גליון 48)

מרן הגאון רבי ראובן שלום שראבני זצוק"ל

בספר דרש בחכמה: "ומאידך צריך לדעת שהדבר הוא גם בהיפוך, שאם לא מתנהגים בקדושה הטומאה חלה על הדומם. וראיה לזה מפרשת נגעי בתים שם נאמר (ויקרא י"ד מ"ה) שבית שהנגע פשה בו גם אחרי הסגרתו צריך לחלץ את האבנים ולהשליכן אל מחוץ לעיר וברש"י (שם י"ד ל"ד) כתב הטעם שזה חסד מאת ה' בשביל שיוכלו עם ישראל לגלות את המטמוניות שבתוך הבתים, ולכן נגרם שיהיה נגע ויוצרכו לנתץ את הבית ויגלו את המטמוניות" (דרש בחכמה עמ' סו)

מרנן ורבנן שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

בהקלטה: "בעוונותינו הרבים, באה הטומאה ומבלבלת, כשכבר בת ישראל כשרה אינה מגלה את שערותיה עושים פאה נכרית שיראה כמו שיער. אין שום פוסק לא בעבר ולא בהווה שיפסוק שמותר ללכת עם פאה נכרית שדומה לשיער.

הטומאה מבלבלת, סינטטי לא מספיק לאשה, צריך טבעי, צריך את השיער עצמו של גויה, של טמאה. כמה קללות יש על השיער הזה, כמה שדים נאחזו בשיער הטמא הזה. זה שיער של בת ישראל??? כואב לי בעומק ליבי שאנשים לא מודעים לכך, וזה ברור שנכשלים רק מחוסר ידיעה. עד היכן הדברים מגיעים, מתמודדים עם פרנסה ושופכים כספים להכניס הביתה שדים" (הובא בקונטרס 'יש כיסוי' 1, ניתן לשמוע את ההקלטה בקו מעל הטבע 073-3835300 בשלוחה 1-6)

הגאון רבי אבנר עפג'ין שליט"א

בספרו: "ומעתה בי"ן תבין את החומרה והסכנה הרוחנית שיש בפאה נכרית, שהרי פאה נכרית נעשית באופן שהנשים מגלחות את כל שערות ראשן ומהן עושים הפאה הנכרית ובזה שמגלחות כל שערות ראשן הרי שכל הדינים וכל כוחות הטומאה חונים על שערות אלו מבלי אפשרות לעקור אותם משם,

ואם שערות הפאה הנכרית נעשו משערות אשה נכריה הרי שהוא גרוע טפי כיון שכל מהות האשה הנכריה ושערות ראשה מושרשים בקלי' וכל היום הם חופפים על השיער של אשת ישראל"
(בספרו דברי שלום אבן העזר ב' סימן כא עמ' קעז)

שאלה בט: מה גורם לקידוש השם ומה לחילול השם?

ידועים דברי מרן בעל האבי עזרי זצ"ל כפי שהובא בספר ארחות הבית (עמ' קנב): "חוסר צניעות בפרהסיא וברשות הרבים גורר בעקבותיו חילול ה' נורא ואיום, מלבד עצם חומר עניין חוסר הצניעות כשלעצמו, נוצר היום מצב רחמנא ליצלן שאצל הערבים להבדיל מתנהגים יותר בצניעות מאשר אצל אחינו בני ישראל, והרי זה חילול ה' נורא שהעם הנבחר ירוד ומחולל כבודו בין הגויים"

בפרק זה נביא בס"ד דברי רבותינו האם פאה גורמת לקידוש שם שמים או חס ושלוש להיפך וראו עוד להלן בפרק האחרון בנושא הזה.

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי משה יהושע לנדא זצוק"ל (תלמיד מרן החזו"א)

במכתב: "מצאנו מחובתנו לעורר את החרדים לדבר ה', וביחוד את ציבור בני התורה המדקדקים במצוות, לתת לבבם כי ענין זה של לבישת פאה נכרית מפוקפק הוא, וכבר נתפרסם כי לדעת הרבה פוסקים איסורו מפורש, והמה רבותינו אשר בית ישראל נשען עליהם. על כן החובה לאלו אשר הורגלו בהיתר לבישת פאה נכרית, לחקור ולבחון:

- א. אם אמנם היתר נכון הוא, ואז יוכחו לדעת כי אמנם לא הוכרעה בזה הלכה להיתר.
- ב. ולפלא הדבר, איך בני התורה אינם נותנים ללבם האמנם מתאים הוא לבני תורה שנושתיים יתכסו דווקא בכיסוי כזה אשר תיראנה כפרועות ראש, דבר שתורתנו הקדושה גינתה אותו, כנאמר בפרשת סוטה ופרע את ראש האשה.
- ג. וכי לא יאה להם כיסוי המטפחת שנהגו בה אמותינו הקדושות בכל הדורות, בטרם נתפשטה ההשכלה הארורה, אשר לבישת פאה נכרית היא אחת התוצאות המרות ממנה.
- ד. האם אין בכחם של בני התורה לאזור עוז ותעצומות, לנטוש את תלבושת הפאה ולחזור למסורות קדושת אבותינו ואמותינו.

ה. האם אינם חשים לענין של חילול השם רח"ל, ומה יאמרו דורות הבאים שכבר כלל לא יבחינו בין פרועת ראש לגמרי לכיסוי הראש עם פא"נ ולצערינו ולחרפתינו מעשה שטן מצליח שמשכללים את הפאה בכל מיני שכלולים, שתראה הפאה כמו שער עצמה ממש רח"ל, ה' ירחם"

מרן הגאון רבי בנימין מנדלזון זצוק"ל - אב"ד קוממיות

בספר אורך ימים: "כבוד הקדוש האדמו"ר "האמרי אמת" זיע"א התבטא... וביאר דבריו הגאון הקדוש רבי בנימין מנדלזון הרב דקוממיות זיע"א... ובענין הזה יש לומר בכיסוי ראש הנשואות

שאיסור התורה בזה נלמד מהבזיון שעושים לסוטה שמגלים את שערך לפי שהיא גילתה שערך בפני הזר שנתחדה עמו, דהיינו שהקב"ה גילה רצונו ודעתו הקדושה שאשה לא תתפה בשער לפני זרים, ובדורותינו מתחכמים שתכסה שערך היוצא מגופה, ותתפה עדין בשער אחר בפני זרים, והנה פתרנו את הבעיה ההלכתית החמורה ונפטרנו מהצרה הנוראה שהתורה רצתה להמיט עלינו, ונתבטלה הגזירה הקשה! וזהו שאנו מתפללים: אבינו מלכנו בטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות...

פשוט וברור שחילול ה' גדול הוא, להראות חוסר אהבת קושי וכבידות בקיום המצוות רצון להיפטר מציוי ה' ולהתחכם נגד התורה הקדושה, כאילו שאפשר לשבור את החבית ולשמור את יינה, פסיק רישיה ולא ימות, וכך גם נשים צדקניות שמרחוק ה' נראה להם ושבנו בתשובה שלימה מאהבת עולם שבין ישראל לאבינו שבשמים, וטעם הגיעו לעובדו ב"מלומדה", אינן יכולות בשום פנים ואופן ללבוש את הפאה הנכרית, באומרן: הלא אלקינו זה שונא זימה, והוא ציונו שנתרחק ממלבושי נכריות ומהמתבטלות, ונצטנע בפרק הלכה זו של שער באשה ערוה, ואיך נעשה "שקר" בנפשינו לכסות שערינו ולהתבלט עוד יותר בשער אחר, האם בכך נתרחק מהכיעוד או נעשה בזה עוול ומשפט שער, חכמה ועורמה על רצון אלוהינו, שכתב בתורתנו שפריצות היא להתנאות לפני אנשים בשערות, ואיך נעשה הרעה הזאת וחטאנו לאלוקינו בעשותינו תורתו פלסתר, ובהראותנו בושה בקיום המצוות? אדרבה כל ריחוק וניכור לכל תועבות הגויים! וכל קרבה ודביקות באלקים חיים, היא שמחה ואושר לנו ותענוג אין סופי! (הובא בספר דבר ה' עמ' רנז)

מרן הגאון רבי יוסף ליברמן זצוק"ל

בספרו: "ואכן באיזה הרגש תעמוד האשה להדליק נרות שבת קודש בדחילו ורחימו, כשעל ראשה השיקוץ הזה, ואיך לא תבוש לבקש רחמים מהשי"ת השונא כל הדבוק לע"ז. לכן חוץ ממה שפאות אלו מוקצות מחמת מיאוס כל השנה, פשיטא שמוקצות הן בשבת. **וכמה תמוה ומכוער הוא, זוג ההולכים יחד ברחוב, הבעל בחזות חרדית, והאשה כמו בתולה פרועת ראש, ושניהם יחד צריכים כפרה**" (שו"ת משנת יוסף ח"ו, סימן ד, עמ' י)

כ"ק מרן האדמו"ר 'הצניעות והישועה' מזוטשקא זי"ע

בספרו: "וכפי שידוע שבעוונותינו הרבים מלאה את הארץ זימה רחמנא ליצלן, חיוב להתבונן, שזה נמשך על ידי שהנשים הכשרות מזלזלות בפרטים כאלה, על דרך שאמרו כל פרצה שאינה מן הגדולים אינה פרצה, וזה אחריות גדול בזה שההמון לומדים להקל, אפילו כשלא הקילו החשובים כלום, רק אנשים טועים וחושבים שהקילו, וקל וחומר כשרואים ממש שמקילים, אז הם פורצים ומקילים יותר ויותר, והוא עון של חילול השם רחמנא ליצלן, **דהוא איסור היותר חמור**, שעונשו חמור יותר מחייבי כריתות ומיתות בית דין רחמנא ליצלן" (הצניעות והישועה פרק יב, כד)

מרן הגאון רבי ניסים יגן זצוק"ל

בספרו: "כשאנו מדברים על צניעות ואנו חושבים כל הזמן על הנשים החלוניות ברחוב ומרחמים עליהן... אולם צריך לזכור כי התביעה מופנית בראש ובראשונה כלפינו!! לא אשכח את אותה הזדמנות בה שידלתי זוג חילוני מרמת רמת גן לחזור בתשובה והבעל אמר לי "הרב אתה מתכון שאנחנו נהיה כמו החרדים האלה, שהנשים שלהם הולכות כמו מיטב האופנה ו"כאילו" בצניעות?

כמו הנשים האלה שחובשות פאה נכרית שנראית יותר טוב משיער טבעי? הרי זו צביעות ממש!"
- הוא אמר ואני התביישתי!! (נתיבי אור פלא יועץ עמ' תסד)

מרן הגאון רבי אריה שכטר זצוק"ל

סיפר הרב אריה שכטר זצ"ל: "פעם לקחו מספר יהודים שרצו לקרבם לתורה ומצוות לחתונה חרדית בכדי שיראו חתונה יהודית מהי וכך ירצו יותר להתקרב לדת, בעת שהגיעו והתבוננו הללו באותה חתונה אמרו, 'זה דומה לשלנו, מזה אין אנו מתלהבים, אם הן הולכות בפאות כאלה ולבוש כזה הרי הן ממש מתדמות לנו' והיה קשה לקרבם לדת" (פורסם על ידי ועד הצניעות, הובא בדבר ה' עמ' רנט)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי יהודה יוספי שליט"א

בשיחה: "ואלו הנשים החצופות "מחטיאות את הרבים", ועונשן חמור מאד, עד שהמשנה אומרת באבות "כל המחטיא את הרבים" אין מספיקין בידו לעשות תשובה. וכבר חרץ הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג) את דינן של החצופות הללו וכתב: "ואלו שאין להם חלק לעולם הבא, אלא נכרתים ואובדין ונידונים על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים... - ואחד מהם הוא: ומחטיאי הרבים!!!"

אוי, איזה עונש! הרי כל הנשים הללו חיים בעולם הזה - לחינם!! כל הצער והטורח שלהן, ילך להבל ולריק, בגלל שהן מחטיאות את הרבים. האם הן יודעות איזה חילול ה' נורא יש בזה!

שואלים אותי חילונים, מה אתה מדבר על צניעות, ומה עם הנשים בבני ברק? ואיך מתלבשות בחתונות? איזה פאות? - זו צניעות?!

ואני עונה להם, שבגיהנם עוד לא כל המקומות תפוסים, יש מספיק מקום גם לחצופות האלו, בשמים לא ישמעו שום תרוצים!! כי ב"אבות" נאמר "אחד שוגג ואחד מזיד בחילול ה' ואין מקיפין בחילול ה' אלא העונש ר"ל - מייד!! (קידושין מ). לכן חייבות נשים להתארגן ולהוכיח נשים אלו וכמובן בצורה יפה, ולהסביר להן שהן שורפות את העיר והן מביאות אסון לדורי דורות ר"ל, על עצמן ועל עם ישראל כולו. (מה זאת עשה אלוקים לנו עמ' מג)

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

שאלה: "לכבוד הרב שלום רב, כבודו אנו גרים בארצות הברית. רציתי לבקש מכבודו להסביר ענין צניעות, יש דעות שאומרים שלבישת פאה זה גורם לקידוש השם עצום, שרואים בנות ישראל שנראות נאה.

תשובה: שילכו בגילוי ראש, ופעמונים וזיקוקין על ראשן ויעשו "שמח" לכלל העוברים ושבים שיביטו בהן, ויצאו להן ילדים... שהשם יצילנו מהם. אני לא מאמין שמי שנוגד משרה אמנו יכול לדבר כך" (דורש ציון 75405)

הגאון רבי גרשון מלצר שליט"א - מרבני ישיבת מיר

הרב יצחק יפונה שליט"א מספר את מעשה הנורא ששמע מהגאון רבי גרשון מלצר שליט"א, מרבני ישיבת מיר בירושלים: "הרב מלצר שליט"א נוסע מידי יום מביתו לישיבה בירושלים עם נהג קבוע, ובמשך הזמן הנהג ובנו ב"ה התחזקו מאוד בשמירת התורה והמצוות, בקביעת עיתים לתורה ועוד,

יום אחד הנהג אומר לרב שליט"א "יש משהו שמפריע לי מאוד להתחזק לגמרי: איך זה יכול להיות שנשים של אברכים שיושבים ולומדים הולכות עם פאות ששערן יותר מושך משיער של נשים חילוניות?"

הוסיף הרב מלצר ואמר "חוץ מהיצר הרע הגדול שהן גורמות, יש בעיה של חילול ה', ואם כן, ההיתר שהובא בפוסקים גבי הפאות של פעם "כיון שאין הרהור" אינו קיים היום בזמננו כפי שמספר אותו יהודי מתחזק.

ומסכם הרב יפונה שליט"א את הדברים: "כל ישראל ערבים זה לזה, א"כ כל משפחה ומשפחה שהולכים עם פאה נכרית שותפים מלאים לחילול שם שמים והאחריות רובצת על כתפיהם, וצריך לעורר את בני ביתו בדרכי נועם ולהתפלל על זה. ולהבין שהאפשרות היחידה להינצל מבעיות קשות של חוסר צניעות וחשש חמור של תקרובת עבודה זרה היא לעבור לכיסוי הראש במטפחת ולקדש שם שמים" (הרב יצחק יפונה שליט"א 053-3146638)

הגאון רבי ישעיה שולזינגר שליט"א

בדרשה: בואו נשאל את עצמנו, באמת, אבל כל אחד יעמוד מול עצמו, למישהו יש צד שעם הפאות האלו יצאו לקראת משיח? מישהו ככה חושב?!

זה כזה חילול השם! זה לעשות צחוק מהמצוה! לעשות צחוק מהקב"ה! הרי אין לזה מילה אחרת, אין לזה מילה אחרת, זה צחוק מהקב"ה! זה קורע את הלב! למה, למה, למה, למה זה מגיע לנו? למה זה אנחנו? למה זה הציבור שלנו?

אנחנו הבטחנו לקב"ה 'מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה', הבטחנו לו שלא נושפע מהסביבה, הבטחנו לו שלא נושפע מהגויים! אנחנו חייבים להתעשת מבעוד מועד, לעשות לזה סוף לדבר הזה, זה הרי לא יתכן להמשיך ככה, זה מצב שמתדרדר ומתדרדר ומתדרדר, איך אפשר להבין את זה בכלל, כן, הציבור הכי מעולה, הכי מעולה, אתה רואה אברך שבאמת כל כולו שקוע בלימוד, ואיך נראים הבני בית... (בדרשה בבית המדרש 'אלפי מנשה' בני ברק חוה"מ פסח - תשפ"ג. הובא בגליון 'אני בינה')

שאלה ל: האם יש קשר בין כיסוי הראש לגאולה?

מרנן ורבנן זצ"ל

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל

מפי חתנו שליט"א: "כאשר משיח יבוא, ראשית דבר יורה להסיר הפאות ולהחליפם במטפחות" (בהספד על מרן הגרש"ז זי"ע, הובא בספר 'מראות הצובאות' עמ' 152)

מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל

בהקלטה של דברי הגב' א. פוזן מקרית ספר: "זכיתי לשמוע מהרב ואזנר, משהו שאני חושבת שכדאי לכולנו לשמוע את זה. הגעתי אליו, דיברתי עם הרבנית, וסיפרתי לה שאני הולכת ממקום למקום ומדברת על הנושא של הקשר בין המחלה לבין מה שקורה עם ההתדרדרות בנושא של כיסוי ראש. (כפי שהבאנו בעלונים הקודמים המקור לזה נמצא בנביא ישעיהו פרק כ' פס' טז ברש"י: "היו קושרות פאות נכריות" ובפסוק כד "תחת מעשה" - רש"י: שם תהיה "מקשה קרחה" מכה המקרחת את הראש - כיום רואים שב"מחלה הידועה" שיער הראש נושר ל"ע).

[ושאלתי] האם זה נכון לעורר ולחזק בנושא הזה? אני מדברת על עוד הרבה נושאים גם כן אבל גם על הנושא הזה ואם באמת זה נכון הקשר... אני רוצה להיות מגובה על ידי רבנים, שהרבנים יתנו את האישור, שזה באמת הדבר הנכון שכדאי להתעורר בזה.

היא שמעה את הכל, והיא הייתה רבנית מאד מיוחדת, מאד קשובה. והיא אומרת לי: "תחכי פה, הרב יבוא ונשאל את הרב".

חיכיתי, ואז הרב ירד, ואז היא שאלה אותו, אמרה לו את התוכן של הדברים. והוא ענה לי בעצמו, מילה במילה אני אגיד לכם עכשיו, שמעתי במו אוזניים, הוא אומר: **"אנשים מתחזקים בשבת, שמירת הלשון בין אדם לחברו, כל הנושאים, הכל חשוב, אבל הגאולה תבוא בזכות תיקון בנושא הזה של הפאות"**. כל כך התרגשתי מהמשפט הזה "הגאולה תבוא בזכות תיקון בנושא הזה של הפאות" (לבידורים 08.974.0380. ההקלטה במערכת. לנשים ניתן לשמוע בקו 036782811 שלוחה 5)

מרן הגאון רבי משה אריה פריינד זצוק"ל

בספר משה רעיא מהימנא: "ומכל שכן האומר שהמחליפות מפאה נכרית למטפחת מפסידות הרי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה ומעכב את הרבים מלעשות מצוה. והנני בזה לחוק את ידיהן של הני גבורי כח המקדשות שם שמים ברבים ומחליפות מפאה נכרית לכיסוי ראש כהלכה ובודאי מקרבות בזה את הגאולה" (משה רעיא מהימנא חלק ב עמ' תשה)

כ"ק מרן רבי אהרן ראטה זצוק"ל - בעל 'שומר אמונים' טהרת הקודש'

בצוואתו: "הנני מבקש מכל הנשים והבנות של הילדים שלי ושל התלמידים שלי שיח', וגם מהיהודים שחפצים לשמוע בקולי, סמוך אל הדור החשון והעני הזה התחילו לפרוץ את הגדר והתחילו לשאת פאה נכרית, ומאז והלאה המשיכה התדרדרות לרדת בתכלית הירידה בעוונותינו הרבים,

הצדיק הקדוש רבי פנחס קאריצער אמר כך: "כאשר משיח יבוא אזי יראו שהגאולה היתה תלויה ועומדת עבור שיערה אחת", ובגוף כתב היד כתוב, שהכונה היא באמת על ענין השערות [הנכריות] שהנשים מקילות רחמנא ליצלן,

ואם כן, כעת בני המתוקים, איזה פנים לכם לפני משיח צדקיננו, כאשר כל האבות והאמהות וכל הנשים הצדקיות יבואו יחד על משיח, ויראה שאתה עיכבתם את הגאולה רח"ל לא יזרקו ויולכו אתכם, על כן אני מבקש שכל אשה, חס ושלום, לא תקל שום קולא כל דהיא בלבישת פאה, אפילו שיערה אחת, ושיהיה לכל אחד מסירות נפש על כל הגדרים וסייגים של קדושה, הן מצדו הן מצד אשתו ובניו שלא ילכו עם פאה. (בצוואתו-מתורגם מאידיש)

כ"ק מרן האדמו"ר ממשכנות הרועים - רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל

"אם לא הפאות והפריזעט'ן של הנשים של שומרי התורה והמצוות, אזי היה משיח צדקיננו ממזמן מתגלה לגאלינו" (הכתר והכבוד ח"א מהדו"ק עמ' ריא)

קרעטשניף קרית גת: כ"ק מרן אדמו"ר מקרעטשניף קרית גת זי"ע

בשיחה: "הנגע הזה של הפאות מביא את כל הצרות ואריכות הגלות המרה הזו, וכמו שאז בימי צאתנו מארץ מצרים נגאלו אבותינו בזכות שלא שינו את לבושם, כך גם כל הגאולה העתידה לבוא תלויה בנשים שלא ישנו את המלבושים אלא ילכו בכיסוי ראש כמו שהלכו אבותינו ואמותינו כדת התורה הקדושה" (שיחה שהובאה ב"איילת השחר עמ' 242)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

"...וזקיני הגרש"ז פינס זצ"ל סיפר לי שבזמן שהתחיל להתפשט המנהג לילך בפאה נכרית היו אלו פאות נכריות שלא היה בהם שום יופי כלל ושמשו רק ככיסוי לבד, היום בעוונותינו הרבים כשכבר היא כלה מוציאה אלפי דולרים להשיג סוג פאה שבולט ביופיו ומושך להסתכל על זה. ותחת שהפאה נכרית מיוחדת לכסות יופי השיער, נעשה סניגור קטיגור. שהפאה גופא עשויה ליופי ומושך להסתכל בה, וזהו פתח להרהורי עבירה ואבי אבות הטומאה. והאר"י הקדוש גילה שבאחרית הימים קודם הגאולה יהיו עיקר הניסיונות בעיניי קדושה, גם כל הברכות שמברכים בני ביתה כשעומדים נגדה בבית והיא לובשת הפאה הפרוצה, הרי"ז ברכה לבטלה כיון דהוי ברכה נגד ערוה וגם לא יצאו ידי חובת ברכה" (בדרשת שבת הגדול תשע"ח)

הגאון המקובל רבי בניהו שמואלי שליט"א

"וכן שמעתי מהגה"צ המקובל ר' בניהו שמואלי שליט"א ראש ישיבת נהר שלום שתלה את עיכוב הגאולה בכך שנשים הולכות בגילוי שער ופאה נכרית" (בספר דבר ה' עמ' קלט)

דעת גדולים

שער עובדות והנהגות

שאלה לא: האם יש קשר מוכח בין כיסוי הראש למחלה הנוראה ל"ע?

הנביא אומר לעם ישראל (ישעיה ג טז) את דברי הקב"ה על סיבת החורבן "זֶעַן כִּי גָבְהוּ בְּגוֹת צִיּוֹן וַתִּלְכְּנָה נְטוּיוֹת גְּרוֹן וּמִשְׁקָרוֹת עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפֵף תִּלְכְּנָה" ומבאר יונתן בן עוזיאל 'ומקפן פתהן' ומבאר רש"י את דבריו "היו קושרות פיאות נכריות קליעת שערות תלושין כורכות עם קליעותיהן שיראו גסות וטפופות"

ומה העונש על כך? כתוב בפסוק כד: "וַתַּחַת מַעֲשֶׂה מְקַשָּׁה קָרְחָה" ומבאר רש"י "מקום שהיו עושות בו המעשה האמור למעלה הלך וטפוף תלכנה והוא בגובה הראש, שם תהיה מקשה קרחה מכה המקרחת את הראש. וכן כתב במצודת דוד "כי יפול שיער ראשן והוא דבר מגונה ומאוס"

הדברים מצמררים כל לב יהודי! מה הן עשו? קשרו שערות שיראו מלאות שיער ואותן שערות משמע שהיו מכוסות וכל שכן לצאת עם שערות של פאה גלויות ה"י. והעונש? באותו מקום יהיה קרחה שזה דבר מגונה ומאוס. וכידוע דבר כזה קורה אחרי טיפולים למחלה הקשה רח"ל שלא תבוא על אף אחד ואחת מישראל.

מרנן ורבנן זצ"ל

כ"ר מרן הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זי"ע

"התפשטות המחלה הנוראה מתפשטת בעולם, כפי התפשטות הפאה!" ובלשונו הטהור: די יענע מחלה ווערט פארשפרייט, לויט וויפעל די שייטלען, ווערן פארשפרייט!!! -רחמנא לצלן! ה' ישמור ויציל את כל עמו ישראל!" (הכתר והכבוד לחי עולמים מהדורה חדשה עמ' תרעו)

מרן הגאון רבי יצחק כדורי זצוק"ל

מפי בעל המעשה: "אירע פעם כי שלוש נשים הגיעו כל אחת בנפרד לאחד ממקורבי איש האלוקים הגאון הקדוש מרן הגר"י כדורי זי"ע, הרב דוד חנניה שליט"א אשר היה נכנס תדיר לבית הרב וביקשוהו שיבקש מהרב שיברכם היות ומחלה קשה מקוננת בתוכן וזקוקות הן לרחמי שמים, הלה עשה אכן כבקשתן וחזר לעיסוקיו.

והנה לאחר כמה חודשים נודע ליהודי הנ"ל כי אותן שלוש נשים נסתלקו לעלמא דקשוט אך מה שהפליא אותו ביותר ששלושתן נסתלקו באותו יום ובהתבוננות נוספת שם לב הלה כי לשלושתן היה אותו שם. הלה שהיה בצער עמוק מכך נכנס לקודש פנימה אצל הרב הקדוש ושאלו בחרדה רבנו מה סיבת פטירתן של שלוש נשים הללו? הרב השיבו על אתר כך היה גזירת המלך. הלה לחץ שוב ושוב ולא הרפה מה סיבה לגזירות כה קשות ה' ירחם? משראה הרב כי

הלה לוחץ נענה ואמר: "דע לך כי אותה מחלה קשה הנפוצה מאד בימינו הנה יורדת לעולם בגלל לבוש פאה נכרית והיא מורידה לעולם [את] המחלה ה' ירחם ופעמים היא פוגעת באשה החובשת עצמה ופעמים זה משפיע לאנשים שאין להם קשר כלל לפאה כי הדבר כבר ירד לעולם ה' ירחם", והוסיף לו הרב הקדוש תראה כי בטיפולים מסוימים במחלה זו ה' ירחם נושר השיער לרמז מן השמים שיער כנגד שיער" (עקבתא דמשיחא 252 מפי בעל המעשה הרב דוד חנניה, לכו ונלכה באור ה' עמ' מב)

מרנן ורבנן שליט"א

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

בתשובה: "אשה צנועה מכפרת על בני ביתה זוכה לאור עצום בעולם הזה ובעולם הבא. לא צנועה השכינה מסתלקת ממנה, ובגלל זה יש אסונות וחולאים נוראים, ומעל כולם זו הפיאה נכרית.

שמעתי מפי מנהל מחלקה אונקולוגית במכון שרת הדסה עין כרם שאמר שבתקופה בה התגלה כי הפיאות משיער של עבודה זרה בהודו ורבים עברו למטפחות **ירד מספר ילדים חולים במחלקה לשנים עד שהיה צורך לפטר את כל עובדי המחלקה**, ומיד שחזרו לפיאות יש היום למעלה מחמישים ילדים חולים מאושפזים במחלקה מחוץ לנמצאים בחופשה בבתיהם. השם ירחם." (דורש ציון שאלה מס' 25577)

עדויות נוספות

הגב' א. פוזן ממודיעין עלית בעדות מרטיטה מהמחלקה האונקולוגית בתל השומר:

"מזה מספר שנים מתנדבת אני במחלקה האונקולוגית לידים בבית"ח תל השומר. מידי שבוע מופיעה אני במחלקה ומעודדת משפחות שבורות. מופנית אני ע"י האחיות אל חדרי החולים החדשים, בכדי לעודד את האימהות המתמודדות. (יש לציין שביתה של הגב' חלטה במחלה ולאחר הורדת הפאה הבריאה הבת). בתקופה בה נמנעו נשות ישראל מחבישת פאה בעקבות פסק מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, הגעתי כדרכי לבית החולים, אולם לא היה לי למי לפנות! המחלקה התרוקנה כמעט לגמרי מחולים חרדיים! לא רק שלא נכנסו חדשים, אלא גם אלו שהיו שוחררו לביתם עקב הטבות ושיפורים! אך לדאבונו הרב, לאחר שחזרו הפאות, החמיר המצב במחלקה עוד יותר ממה שהיה קודם, רח"ל." (ניתן לשוחח עם הגב' פוזן בטלפון 08-9740380 עדיפות לשעות הבוקר)

ר' יעקב יגן: "זו הרפואה של הילדה"

בשיחה: "ערב אחד ישבנו פה כמה הורים... אחרי שהילדים נרדמו בסביבות שתים בלילה, [נכח שם] הפרופסור מנהל המחלקה, אמרתי לו 'עכשיו נמצאים פה ההורים לבד, האם תוכל לדבר אתנו...' הוא אמר '...אני לא דתי... ואין לי שום זיקה לדת... בזמנו לפני כמה שנים (בשנת תשס"ד,

כשהתעורר איסור תקרובת עבודה זרה בפאות, ונשים רבות נשמעו להוראת גדולי ישראל והפסיקו ללכת עם פאה, הדתיות ('דוסיות' כלשונו) היה אסור להן ללבוש פאות... **בתקופה ההיא, היו [במחלקה רק] בין שלושה לארבעה ילדים.** תבינו מה אני מדבר... [היום יש במחלקה] שמונים ואחד ילדים... כולם חרדים.

כנראה שהתביעה יותר מאתנו, לא מהחילונים... גדולי ישראל, כולם אמרו לי שיוציאו את הפאות, זה הרפואה שלה. זה דבר שיכול לעמוד [לזכותה], לעשות את הרעש הגדול בשמים...

אני מבקש על כל המחלקה פה, יש פה ילדים שנאבקים על חייהם כמו כולם לצערנו הרב. אני מדבר אתכם רק על הדסה עין כרם... שניידר כבר יש להם שלוש קומות מלאים רק של החולים האלה, של הילדים... בלינסון, יש בשערי צדק, יש בהדסה הר הצופים, יש ברמב"ם, תל השומר. לא חסרים, המחלקות האלה מלאות..." (ניתן ליצור עמו קשר, הפרטים במערכת)

ובספר 'דבר גדעון' הוסיף: לאחר שנפטרה אותה בת נכנס האב למרן שר התורה זצוק"ל וסיפר לו את דברי הפרופסור **ענה לו מרן "פשוט הוא"**, שאל האבא את מרן "מדוע הרב לא מוחה על כך?" השיב לו מרן "אני יודע שלא ישמעו לי". וכן כשסיפר את הדברים למרן הגר"ע יוסף זצוק"ל ענה לו שהדברים ידועים, שכך שמע מהגאון המקובל הגר"י כדורי זצ"ל. והדברים מזעזעים כל לב. (בקונטרס לכו ונלכה באור ה' עמ' מא הביא את סיפורו של ר' יעקב יגן, בן אחיו של מגיד המישרים רבי ניסים יגן זצ"ל, 'דבר גדעון' ח"ב עמ' 417)

ד"ר יעקב בן עמי

במכתב: ומזה נבין כיצד השמירה מחולאים רעים תלויה בנו: ברצוני ליידע אתכם שלצערנו בדורנו ישנם בעיות רבות ומחלות רחמנא ליצלן. לצערי **בבדיקה שערכתי בין הנשים הדתיות שחלו במחלה, לא עלינו, נשים השמות פאה נכרית לראשן ללא כיסוי ראש כפי הוראת גדולי הדורות, חולות במחלה פי - 5 מנשים שמכסות ראשן.** לכן חובה ליידע את הציבור ולא בגלל המחלות רחמנא ליצלן אלא בגלל שזהו רצון ה' יתברך. (מכתב ששלח ד"ר יעקב בן עמי מתל אביב לגליון 'עקבתא דמשיחא')

שאלה לב: האם יש עובדות מאומות מגדולי ישראל על פאה נכרית?

שידוכים

מִרְן הַגֵּרֶב "צ אבא שאול זצ"ל: האם להפגש עם בחורה שרוצה פאה?

"והעיד הרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א שענינו ראו ולא זר שהיה לו ידיד נעורים בחור ת"ח אשר שבר שידוך פעמיים מכל מיני סיבות והיה לו מזה צער גדול עד כדי דיכאון ה"י, והנה באו אליו והציעו לו הצעת שידוך מפוארת בת ת"ח, אך היה לה תנאי אחד שרצונה ללכת עם פאה. עלינו יחד לראש הישיבה הגרב"צ [אבא שאול זצוק"ל] וכששמע את השאלה מיד פסק: 'חס וחלילה אי אפשר להתפשר בענין הזה בשום פנים ואופן, ואני מברך אותך שתזכה בע"ה לשידוך עם בחורה צדקת ותרווה רוב נחת', הבחור ויתר על השידוך ההוא וזמן קצר לאחר מכן זכה להקים בית נאמן עם בת ישראל המכסה את ראשה במטפחת צנועה" (שו"ת ויאמר משה ח"ב סימן לה אות ה)

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב מוֹצַפִּי זצ"ל

בספר כרם אליהו: ואספר בזה מעשה מבית ההוראה דמורי ורבי הגה"ק כמהר"ר יעקב מוצפי, כלתו של בחור בן תורה מירושלים דיברה עימו לפני האירוסין על כך שהיא מעוניינת לחבוש לאחר הנישואין פאה וכובע, אמר לה החתן שהוא ישאל את מורו ורבו הגאון רבי יעקב מוצפי זצ"ל, ואשר יפסוק כן יקום. **קיבל החתן את תשובת רבינו שהדבר אסור** ואמר זאת לכלתו. חזרה ואמרה לו שהיא רוצה לפחות לחבוש רק פוני, שוב אמר לה החתן נשאל את הרב ומה שיפסוק נעשה. הרב אמר לו גם על זה לאסור. חזר החתן ואמר זאת לכלתו. אם כך אמרה הכלה, אני אכסה במטפחת אבל אוציא מהשער שלי פוני.

החתן לא ידע את נפשו מצער, הוא הלך שוב לרבינו וסיפר לו דברי כלתו, ניחמו הרב ואמר לו בחכמה, כשתוציא אל תתרגש, אל תפחד, העיקר שלא תתן פתח לפאה שתכנס לבית אפילו מעט, ואתה לאחר הנישואין בחכמה תשית לדבר על לבה שבכל זמן שהוא תכניס עוד קצת ועד שתכסה את כל שערותיה במטפחת כרצון ה'. וכך היה שב"ה זכתה האשה אחר נישואיה לקבל על עצמה לכסות ראשה כהלכה מבלי שום שיער שאינה מכוסה במטפחת. (כרם אליהו עמוד רס)

מִרְן שֶׁר הַתּוֹרָה רַבִּי חַיִּים קִנִּיבֶסְקִי זצוק"ל: "יש לעשות גורל הגר"א על השידוך"

"לכבוד מערכת 'דעת גדולים', החלטתי לפרסם את הסיפור שלי בתקווה שזה יחזק מישהו. בסוף המכתב אצרף את מספר הטלפון שלי כדי שמי שיהיה לו ספק יוכל לאמת עימי את הפרטים.

לפני כ-4 שנים אחותי התחתנה עם בחור איכותי ומהתחלה דובר שתלבש מטפחת וכך היה שלבשה מטפחת במשך כמה שנים, עד שלפני תקופה קצרה התחילה להיות מושפעת מחברותיה והפרסומות וכו' והחליטה שהיא מעוניינת לרכוש פאה... היא דחתה את הקניה הזו משבוע לשבוע כיוון שלא היתה שלימה עם זה עד שיום אחד החליטה אני נוסעת לקנות פאה וזהו, ואכן, היא עלתה לאוטובוס בדרך לסלון הפאות על מנת להתחיל את המסע. אך במהלך הנסיעה מצפונה לא הניח לה, וחשבה שוב ושוב האם לקנות או לא לקנות. בסופה של התחבטות החליטה שהיא כרגע לא תקנה וזה יעמוד לזכות אחיה - שזה אני - שכבר רווק בגיל 32, כדי שיזכה להתארס עם בת זוגו בקרוב בזכות ההתאפקות שלה. וכך היה שבסוף לא קנתה ודחתה את העניין למועד בלתי ידוע.

לאחר כמה ימים פנו אל הורי בהצעת שידוך שהיתה כבר מוכרת לנו מהעבר, מדובר בהצעה שירדה מהשולחן בצורה פלאית ביותר. - נחזור אחורה כשנה לפני - קיבלנו הצעה והייתה לנו התלבטות לגבי נושא מסוים בשידוך והלכנו להתייעץ על כך עם מרן שר התורה. לאחר שהעלינו את הצדדים מרן חשב וחשב ואמר "איני יודע" והוסיף לומר "צריך לעשות גורל הגר"א על השידוך הזה" היינו קצת מופתעים לשמוע דברים כאילו ממרן זצוק"ל שבדרך כלל חותך העניין לכאן או לכאן וכאן מבקש לעשות גורל הגר"א. מיד ביקש מרן לעשות גורל הגר"א והתוצאה הייתה פלא פלאים "השידוך לא מתאים". יצאנו המומים מביתו של מרן ואמרנו אם זה מה שאומר מרן אז זה מה שצריך לעשות, ובכך השידוך ירד.

כעת אותו השידוך עלה שוב תוך כדי שהזכירו לנו לנסות ללכת למרן שוב כי לפעמים ידוע שהתשובה משתנית עם הזמן. הלכנו שוב למרן שר התורה ושוב העלינו את הצדדים וסיפרנו שהיינו פה לפני שנה והרב ערך גורל הגר"א ויצא שהשידוך לא מתאים. מרן לא הותיר לנו זמן רב להסתפק ומיד הכריז "ברכה והצלחה - השידוך מתאים" שוב היינו מופתעים ושאלנו "והרי הרב ערך גורל ויצא שהשידוך לא מתאים. ענה מרן וענה "אז זה לא התאים, היום כן" ופנה לשואל הבא.

שוב יצאנו המומים מלשכת הגזית של דורנו והפעם בשמחה שהנה יש ברכה לשידוך ממרן שר התורה. ואז השידוך נכנס להילוך גבוה וב"ה תוך זמן קצר מצאתי את עצמי מאורס.

אני יודע שיהיו הרבה שיפקפקו בסיפור הזה ולכן אני מצרף את מספר הטלפון שלי ובבקשה נא פרסמו את הסיפור שנבין איך חיזוק בצניעות ובמיוחד בפאה משדד מערכות בשמים וחוסך הרבה עוגמת נפש בזה ובבא.

א.ל. 054-8401619

מרן שר התורה רבי חיים קניבסקי זצוק"ל לפאנית: "שתעזוב ויהיה לה ברכה"

מתוך הקלטה: "שמי שולמית, אני ברוך השם נשואה עם ילדים. ממשפחה אשכנזית סטנדרטית, עד לפני כ-6 שנים הייתי יצרנית פאות, רכשתי את המקצוע אצל פאנית ידועה בתחום ופתחתי עסק פרטי של תפירת פאות משלב בחירת השיער עד להתאמה ותפירה ללקוחה לפי מידתה.

העסק זרם טוב עבדתי בשעות הנוחות לי, חופשות, הפסקות, מה שרציתי. המשכורת הייתה גבוהה ביחס לעבודה - משכורת של 5 ספרות. וברוך השם הכל היה לנו כפי שרצינו בית, ילדים, כסף - לא היה חסר דבר...

יום אחד החילותי שואלת את עצמי, שולמית מה יהיה כשתיגיעי למעלה? מה תגידי להקב"ה שישאל אותך מה עשית בעולם? עכשיו את מקובלת, יש לך עבודה מכובדת, אבל מה את אוספת לעולם הבא שלך??? עצים למדורה? האם את מסייעת לבנות של השם יתברך להיות צנועות יותר? זה מה שהשם מבקש ממך? מיום ליום חשתי שאינני מסוגלת להמשיך בעבודה זו המצפון העיקר עלי ידעתי שמעשי לא רצויים והייתי בוכה ותופרת בוכה ותופרת ואומרת להקב"ה, במילים שלי אבא אתה יודע שאני לא רוצה לעשות נגד רצונך.

בתחילה חששתי לשתף את בעלי כי לא ידעתי כיצד יגיב. אך משראה את מצבי הנפשי נאלצתי להסביר לו את העניין ואמרתי לו שאני לא מסוגלת להמשיך לתפור פאות כאלה שגורמות לחוסר צניעות בעם ישראל - תודה להשם שבעלי הבין בדיוק על מה אני מדברת והסכים עימי.

יום אחד בעלי חוזר הביתה ואומר שיש להם בכולל שיעור פעם בשבוע של הרב דינר מבני ברק והוא יכול לשאול את רב חיים ואנחנו הולכים לשאול אותו! טוב, אמרתי שאני זורמת עם מה שהקב"ה יזמן לי. הלכנו לרב וסיפרתי לו את הסיפור,

הרב התרשם מאוד ואמר לנו אשריכם אשריכם, אני נכנס מחר בעצמי לרב חיים קניבסקי ואני אשאל אותו בעצמי.

למחרת בבוקר אני מקבלת טלפון מאשתו של הרב דינר שליט"א והתשובה של רבי חיים קניבסקי הייתה: "שתעזוב את התחום לגמרי ויהיה לה הרבה ברכה והצלחה והיא לא תפסיד מזה! מי שמכיר יודע שהברכה של רב חיים הייתה מסתכמת ב"בוה" (ברכה והצלחה) אבל בשביל הדבר הזה הוא אמר כל כך הרבה מילים... נקודה למחשבה. ולא הפסדתי!

מאז הפרנסה הגיע מכל מיני מקומות לא צפויים-ממש הרגשנו בחוש איך הקב"ה דואג לנו פעם אחר פעם בדיוק שנגמר מקור אחד מגיע המקור השני.

אמנם לא הרווחנו את הסכומים שהיינו רגילים להם אבל לא ירדנו מרמת החיים שלנו כלל וראינו במוחש סייעתא דשמיא בכמעט כל תחום בחיים. וכל מה שהייתי צריכה קיבלתי מכל מיני מקומות שלא חשבתי עליהם וברוך השם רואים ניסים ממש" (ניתן לשמוע את דברי הפאנית לשעבר המספרת את סיפורה האישי במספר 03-6782811 שלוחה 1, כמו כן ניתן לקבל את התמלול במערכת)

זרע של קיימא

15 שנים של המתנה לילדים

אור יצחק: "אברך אחד בעל בעמיו מ"אור עקיבא" שהיה נשוי למעלה מ-15 שנה ולא זכה לזרע של קיימא, הלה פנה אל מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל וביקש ממנו שיברך אותו שיזכה לזרע של קיימא, הרב שמע את בקשתו ושאלו "האם אשתך לובשת פאה נכרית?" הלה ענה בחיוב. אמר לו הרב "אם תקבל שלא תלבש פאה נכרית אזי אני אברך אותך".

בתחילה נתקשה הלה מאוד לקבל קבלה זו בזמן שחי כך יותר מ-15 שנה ואיך ישנה את חייו, אך הרב עמד על דבריו ואמר "תסיר את הפאה נכרית ויהיו לך ילדים". ואכן אשתו הסכימה לכך,

הרב ברכם ויצאו ממנו בשמחה. והנה זה פלא! לא עברו ימים מעטים ונתעברה אשתו ולאחר זמן נולדו להם תאומים, בן ובת. (אור יצחק - להראשל"צ הגר"י יוסף שליט"א מס' 172)

הגאון רבי משה אהרן פריינד זצוק"ל על סבו הגאון הקדוש מנאסיד זיע"א

בספר חדוות החיים: "עובדא מעניינת סיפר הרב פריינד זצ"ל שהייתה עם סבו הגאון הקדוש מנאסיד זיע"א שפעם באה אליו אשה שלא זכתה להיפקד בילדים שנים רבות ובכתה לפניו. הרב שהיה מגדולי הפוסקים והצדיקים בהונגריה השיב לה "אף שקשה מאוד לפעול אצלכם שיהיו לכם ילדים אמנם אם תבטיחי להסיר את הפאה וללכת כמטפחת תזכי לבת אחת" האשה אכן קיבלה זאת וזכתה בתוך שנה לבת.

עבר זמן מה והחלו כמה מחברותיה לשכנעה שתחזור לפאה הנכרית ומהלחץ חזרה לפאה בחושבה שבין כך כבר נולדה לה בת ובודאי לא יזיק אך למרבה הצער נפטרה ביתה זו, האשה באה ישר בבכיות נוראות לרב מנאסיד, אך הרב שהיה בעל רוח הקודש מופלא זעק לעברה "מה את חושבת שזה משחק שבקשתי שתחליפי הפאה למטפחת זה אש!! איך חזרת לפאה?" (חדוות החיים ח"י, פר' ס"ב)

הגאון רבי משה אהרן פריינד זצוק"ל

בספר 'משה רעיא מהימנא': "בשנותיו האחרונות עלי אדמות עלה ברצון רבינו לכתוב לעצמו ספר תורה נוסף, מלבד ספר התורה שהיה לו מאז, ושהכניס לבית המדרש בחול המועד סוכות שנת תשמ"ב לפ"ק.

הוא מסר את כתיבת הספר לאחד מחשובי הסופרים בירושלים אך טרם החל הלה במלאכת הכתיבה הביע רבינו בפניו רצונו העז כי אשתו תסיר מעל ראשה תלבושת הפאה נכרית שהיא לבושה בה למחצה [בלשוניו פריזעט] ותלבש במקומה מטפחת כדת נשים צנועות בישראל.

בקשת רבינו התקבלה בהבנה אצל הסופר ואשתו ותלבושת הפאה נכרית התבערה מביתם כליל, אך משאלה אחת הובעה על ידם כי בזכות ההתחזקות בצניעות יאות רבינו להמשיך עבורם ישועה בהיות שזה שנים רבות עמדה האשה מלדת ורצונם עז להוליד עוד, כשהובעה המשאלה בפני רבינו העריף עליהם ברכות קדשו במאור פנים ואכן **כעבור שנה נולדה להם בת למזל טוב**" (חלק ב' עמוד שמו)

מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל: יהיו ילדים או לא?

הרה"ג חיים ברדוגו שליט"א ראש כולל בהר נוף, ירושלים: אחד מאברכי הכולל היה נשוי שמונה שנים ולא נפקד בזרע של קיימא וכמה שטיפלו אצל הרופאים לא הועיל עד שהרופאים אמרו לו **אם יצמחו לך שערות על כף היד יהיו לך ילדים** ייעצתי לאותו אברך שיעלה למעונו של רבינו לקבל את ברכתו ואכן אותו אברך יחד עם רעייתו עלו אל רבינו שהיה באמצע לימודו תוך כדי שענינו של רבינו שוטטו באחד הספרים פתח הבעל וסיפר לרבינו שהוא ואשתו נשואים כבר הרבה שנים והם חשוכי בנים. הרים רבינו את עיניו ואמר אם תורידו את הפאה הנכרית תזכו לבנים ומיד החזיר את עיניו לספר והמשיך בלימודו כמובן אותה האשה הסירה את הפאה הנוכרית מראשה וכעבור שבועות ספורים נפקדה בשעה טובה. (הובא בספר 'שלהבת יוסף ח' עמ' שלד)

בריאות

הגאון רבי משה אהרן פריינד זצוק"ל פועל ישועות

בספר 'משה רעיא מהימנא': בעסקינו במפעלות רבינו למען מיגור פרצת הפאה נכרית מקרב מחנה שומרי התורה מצא כאן מקום להביא שתי עובדות מפליאות, בהם המשיך רבינו ישועה בזכות החלפת תלבושת הפאה נכרית למטפחת:

"מעשה באשה ילדית חוץ לארץ ותושבת ירושלים שחלתה במחלת ה"מונו" המייסרת גוף ונפש. זמן רב סבלה והתענתה כשהרופאים מנסים לדכא את מחלתה ברפואות שונות אך ללא הועיל. בצר לה נכנסה אל הקודש פנימה תינתה בפני רבינו את מר גורלה וביקשה ממנו להתפלל עליה ולהמשיך ישועה עבורה. נענה רבינו ואמר לה כי אם תפשוט מעל ראשה את הפאה נכרית ותלבש מטפחת כמנהג בנות ישראל הכשרות הוא מבטיח לה רפואה וישועה, אך היא לא מצאה עוז בנפשה לעשות כדבר רבינו, שכן כאמור היה מוצאה מחוץ לארץ ולא היה במשפחתה אף לובשת מטפחת אחת,

עבר זמן והיא המשיכה לסבול ולהתייסר קשות ובראותה שאין לדבר סוף, שבה אל רבינו וגוללה בפניו הקושי הרב העומד בפניה בדרך למילוי התנאי שהציב לה והתחננה שימשיך עבורה ישועה גם מבלעדיו, אך רבינו השיב ואמר כי אך ורק בזכות ההתחזקות בצניעות תוכל להושיע וזולתה אין בידו לעזור לה, לבסוף אזרה האשה עוז הסירה את תלבושת הפאה נכרית ועטתה על ראשה מטפחת ותוך זמן קצר נעלמה מחלתה כלא היה" [המעשה השני מופיע בסמוך] (חלק ב' עמוד שמו)

הרב יצחק יפונה שליט"א: מסירות נפש שגרמה לנס גלוי

מתוך מכתב גלוי ליראי ה' וחושבי שמו, אדר תשפ"ה: "וכותב השורות שמע בעצמו מבעלי המעשה על נס גדול שזכו לו בזכות חיזוק שעשו בנוגע למצוות כיסוי הראש ומעשה שהיה בילדם שלא חש בטוב, ולפתע מצבו הידרדר במהירות והוא פונה במצב קשה ובקריסת מערכות לבית החולים, ושם הרופאים נאלצו להרדימו עקב מצבו החמור וחיברו אותו למכונת אקמו, וכך תקופה הוא היה מורדם ומונשם. ואחרי תקופה ניסו להפסיק את מכונת האקמו ולהנשימו עם מכונת הנשמה, ואז גילו שריאותיו נהרסו עקב הזמן הממושך שהוא היה מחובר לאקמו ולא היה שייך להנשימו, ותוך כדי כך הוא עבר גם דום לב חמור, ושוב הוא הורדם והונשם ובבדיקה שנעשתה לו התברר שיש פגיעה רצינית במוח. ואם הילד אמרה שהיא מרגישה שהקב"ה רומז לה להתחזק במצוות בכיסוי הראש, כי בהתחלה הריאות קרסו ואח"כ הוא עבר דום לב, ועכשיו הרופאים אומרים שיש פגיעה מוחית והמוח הוא בראש וצריך לתקן משהו בראש.

היא החליטה שלרפואת ילדה היא עוברת מפאה למטפחת ובזכות זה ה' ירפא את ילדם, והלא יאומן קרה אחרי שילדם היה במצב קשה ביותר, ובשערי מוות מצבו השתפר בצורה פלאית עד שהוא הבריא לחלוטין, ולא נשאר לו שום פגיעה במוח כמו שראו בבדיקה שעשו לו, והרופאים לא האמינו למראה עיניהם, ואמרו לאמא שמדובר בנס רפואי שהם לא ראו כבר הרבה שנים, והיו בטוחים שגם אם הוא יחיה אבל יגרם נזק גדול למוחו, אבל הבורא יתברך הוא כל יכול, וכשמתחזקים בפרט בדברים שמאוד מאוד קשה ומוסרים נפש מידה כנגד מידה יכולים לפעול

לישועות גדולות ולניסים גלויים. את כל הסיפור הזה שמע כותב השורות בעצמו מההורים של הילד נ"ו. (הרב יצחק יפונה שליט"א ראש ארגון "אני חומה" 053-3146638)

גאולה

הסיפור שהגאון רבי ישראל גנס שליט"א הורה לפרסם

הסיפור עם קרובת משפחתו של הרב כפי שפורסם בגליון 'ספור קטן מעשה גדול': "רציתי לספר לכן על חלום שחלמתי לפני תקופה בשנה זו (תש"פ). אמנם "דברי חלומות אין מעלין ואין מורידין", אך בכל זאת ידוע שלפעמים שולחים לאדם מסר מסוים דרך החלום - לחיזוק ולהתעוררות. בבוקרו של אותו יום כתבתי לי את הדברים כדי שלא אשכח את כל הפרטים, וגם פניתי לרב לשאול מה עלי לעשות במקרה כזה והוא אכן הורה לי כיצד לנהוג.

עד עתה לא סיפרתי את דבר החלום כמעט לאף אחת, פרט לכמה חברות קרובות, אך לאחרונה התעוררתי לחשוב שאולי כן כדאי לפרסמו, אולי יתעוררו עוד כמה נשים בזכותו, והיה זה שכרי. כקרובת משפחתו של הרב גנס שליט"א שאלתי אותו אם ראוי לפרסם את הדברים, והוא עודד לעשות זאת.

יחד עם זאת הוא ביקש להדגיש: הצניעות לנשים היא כתלמוד תורה לגברים. החלום בא לבטא את המסר העיקרי, שברגע האמת אנו צריכים להיות מוכנים ולתקן מבעוד מועד את הדרוש. אמנם הוא עוסק בנושא מסוים, אך כל אחת יודעת את הנקודות הספציפיות אשר עליה לתקן. התלבטנו מאוד האם להזכיר את הנקודה המסוימת שהודגשה בחלום או לספר את הסיפור באופן כללי, אך הרב גנס הורה לתאר את הדברים באופן אוטנטי וכל אחת תיקח את הדברים למקום שלה. בוודאי בימים קשים אלו, שכולנו משתדלים להרבות בתורה ובמעשים טובים, חשוב לתת את הדעת דווקא לנושא חשוב זה.

והרי דבר החלום לפניכן:

בחלומי, עמדתי ליד החלון עם מישהי נוספת, נדמה לי שהייתה זו אמי שתחי'. אנחנו רואות את השמים מתמלאים בצבעים מרהיבים, במיוחד בצבע סגול. נראים בהם מראות לא שגרתיים, כמו עננים שמאירים כמין אותיות, ועוד. העומדת לצדי רצה לברר מה קורה, ולאחר זמן קצר חוזרת נרגשת ואומרת: המשיח הגיע!!!

אני שואלת אותה: איך זה יכול להיות? כל כך הרבה חיכינו והוא לא הגיע עדיין! והיא אומרת: נכון, אבל הפעם זה אמיתי!

אני שואלת: אם כן, למה אינני שומעת את קול השופר? והיא אומרת: תקשיבי...

אני מקשיבה היטב ואכן שומעת. בליבי אני תמהה - מדוע אין זה חזק כל כך? אבל נראה לי שהוא הולך ומתחזק.

ובינתיים האווירה ברחוב נעשית שמחה ונרגשת. הרבה נשים מתחילות לרוץ, באושר בלתי נתפס. ההתרגשות מורגשת היטב באוויר. (אינני זוכרת בבידור אם ראיתי רק נשים רצות או שהיו גם גברים).

ההרגשה של כולם היא: מה, הגיע הרגע?! - - -

אני לבושה בבגד מסוים של יום חול, ומרגישה שלא מתאים לרוץ איתו לקראת המשיח. מחליפה את הבגד, חובשת את פאת השבת לראשי ומתחילה לרוץ בשמחה ובהתרגשות יחד עם כולם.

אני מבחינה שמאחורינו יש אש ענקית שבוערת, היא שולחת כעין שלוחות ומתקרבת לחלק מן הנשים - ולאחרות אינה מתקרבת. אני מרגישה שהיא מתקרבת גם אלי - ונאחזת בקצוות פאת השבת שלי. האש אינה מזיקה, אך החום והעוצמה שלה מורגשים עד שורשי השערות. פחד מחלחל אל ליבי. ההרגשה שעוברת בי היא - "על כל מעשה האלוקים יביא במשפט..."

אני ממשיכה לרוץ, אך מחפשת מטפחת, להחליף את הפאה. והנה אני רואה, לרווחתי הרבה, חנות מטפחות. החנות פתוחה, ובחוץ יש אפילו תצוגה של מטפחות למכירה. אני נכנסת ורוצה לקנות, אך בחנות אין מוכרת. אכזבתי גדולה, בראותי שאיני יכולה לרכוש לי מטפחת. בלית ברירה אני ממשיכה בריצה, אך מרגישה שאם אני רוצה לזכות להמשיך, אני חייבת להשיג מטפחת.

בהמשך אני רואה חנות נוספת של מטפחות, אך גם בה, לגודל אכזבתי, אין מוכרת. אני חושבת לעצמי: בוודאי המוכרת הייתה מרשה לי במקרה כזה לקחת מטפחת בלי רשותה, אבל אין ברירה, זה גזל...

אני ממשיכה לרוץ והנה על הר באופק רואים וילון מוסט לרגע ומאחוריו דמויות רוקדות ומנגנות, ולאחר מכן הוילון נסגר. אנו מחליפות משפטים בינינו: זה אמיתי! הפעם זה אמיתי!! הגענו אל הרגע המיוחל כל כך...

והנה אני מבחינה בשלוש נשים שיושבות, ופניה של אחת מהן לכיווני. זו אחת שאני מכירה בבירור מהשכונה. לידה יש "ראש" של פאה ועליו מטפחת ישנה שבה שתי שכבות - שכבה שלמה ומעליה רשת עם חורים. אני מבקשת ממנה מאוד את המטפחת. היא מתלבטת אם לתת לי ולבסוף מסכימה. אני לוקחת בשמחה את המטפחת והולכת אל מאחורי דלת שהייתה שם - ומחליפה את כיסוי הראש שלי.

עתה אני מאושרת ותחושת הרווחה עצומה ממלאת את ליבי. (עד עתה, בספרי את הסיפור, עדיין מרגישה אני את תחושת ההרווחה שמילאה אותי!).

אנו ממשיכים לרוץ עד שמגיעים למין הר, אשר קשה לי לתאר במדויק מה היה בו. אנו עומדים להתפלל. לפני התפילה אני מסתובבת לאחור, ומגלה מאחורי נשים שלא זכו להגיע, האש פגעה בהן... ראיתי שם גם מישהי שחובשת פאה לראשה, והרהרתי לעצמי - "דווקא הפאה שלה בסדר".

ואז שמעתי שאומרים סביבי: "אבל לפחות, עוד כמה דקות תחיית המתים..." וכאן התעוררתי...

לכל אחת מאיתנו יש נקודות אחרות הדורשות חיזוק. הבה ננצל את ההזדמנות ונכין עצמנו מבעוד מועד לקראת הרגע הגדול, רגע הגאולה השלמה. ויה"ר שנזכה לקיים רצון ד' בשלמות! "ע"כ מתוך הגליון. (פורסם בגליון 'ספור קטן מעשה גדול', מערכת דעת גדולים אימתה את הסיפור עם עורכי הגליון)

שכר ועונש

הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א: "על מה לא מוחלים בשמים?"

"נודע לנו על מעשה שהיה באשה אחת ממשפחה חשובה, בבני ברק, שנהרגה לדאבון לב בתאונת דרכים, ובקיצור ימים ושנים, ששבוע לפני סיום שנים עשר חודש מיום מיתתה, באה בחלום לאחת מקרובותיה הגרה בעיר אלעד ואמרה לה: "מפחיד מאוד איך מדקדקים בשמים על מעשי בני אדם. אפילו על פעם אחת שהגעתי לאיזה מקום ולא נכנסתי לשמוע את הדרשה, נענשתי. סבלתי כל השנה. אבל כעת הכל כבר מסודר". והייתה נראית לה זוהרת באור יקרות.

ולפתע פתאום נשתנתה והופיעה לעיניה בשיער פרוע ומדובלל, והוסיפה ואמרה: "על הכל אמנם מחלו לי, אך זה חוץ מדבר אחד והוא עוון הפאה הנכרית שחבשתי מנשואי זה 8 שנים. ולכן גזרו עלי בית דין של מעלה שתדך נשמתך לעולם הזה ותיכנס למשך 8 חדשים בגוף של ילדה קטנה שתהיה חולה במחלה הקשה ונוראה. שהטיפול כידוע גורם לנשירת שיער, ונמצא העונש מידה כנגד מידה. ואחרי כן תיפטר הילדה מן העולם, ובזה יגמר התיקון שלי".

מסיים הרב ואומר: "שכל האנשים והנשים ששמעו זאת נזדעזעו ונחרדו וייראו מאוד" (מהספר בנות מדברות על עצמן)

גב' ח. פישר בעדות מצמררת: "היחס בשמים לרבנית הלפרין ע"ה"

גב' חוה פישר מספרת: עבדתי אצל אשה בעלת ייסורים, רבנית מופלאה, צדיקה מיוחדת מאד שזיכתה את הרבים והייתה בעלת חסד גדולה, היינו מאוד קשורות. בעקבות מחלה היה צריך לכרות לרבנית את הרגל. כאב לי מאד לשמוע על כך, והצעתי לרבנית שאם תקבל על עצמה להחליף את הפאה במטפחת צנועה, ובזכות זה אולי ירחמו עליה מהשמים והיא תבריא.

הרבנית הסכימה להצעה, אלא שבעלה ז"ל התנגד נחרצות ואמר: "אשתי תמשיך ללכת עם פאה עד יומה האחרון, והיא תשב בגן עדן ליד הרבניות הכי מכובדות, נשות אדמו"רים שגם הן שמות פאה זה כסוי ראש כשר ומהודר" ולא הסכים לשינוי.

בסופו של דבר כרתו את רגלה של הרבנית ולאחר זמן היא נפטרה ל"ע בשנות השישים לחייה. תקופה לאחר מכן נפטר גם בעלה.

לאחר פטירתה הרבנית באה אלי בחלום ואומרת לי: "בואי תראי איך נראית פאה בשמים" ופתאום אני רואה פנים של כלב, ממש מפחיד והרעמה שעל ראש הכלב הייתה הפאה שהיא לבשה בעולם הזה. "כך אני נראית פה בעולם האמת וזה היחס שמקבלים שם למעלה בגלל הפאות". ואני חייבת לומר שהפאה הייתה פאה קצרה ומיושנת. והיא ממשיכה "בואי תראי עם מי אני נמצאת" ואני רואה נשים שהיו הולכות עם פאה וכולן באותו מצב.

החלום היה איום ונורא... יושבות שם הנפטרות אשר בעולם הזה הן נקראו צדיקות גדולות והיו דוגמא לציבור נשים שהלכו בעקבותיהן בתום לב עם פאה, אבל בשמים הן בצער ועגמת נפש שאי אפשר לתאר בדמויות של כלבים, כשהרעמה של הכלב והאזנים שלו תלויות כמו הסגנון שהפאניות ארגנו להן... כל אחת והסגנון שלה. היא ראתה דמויות מצמררות ומפחידות ביותר. היא

הזדעזעה לחשוב שכל הזכויות והמצוות הרבות שלהן לא הצילו אותן מהיחס המשפיל והמחריד הזה של לא פחות מדמות של כלב מעורר גועל וחלחלה.

וכך במשך 20 שנה אני חולמת לעיתים את אותו חלום מפחיד, הרבנית מתחננת שאני אפרסם את הדברים אך אני הייתי כ"כ מבוהלת והעדפתי לשכוח מכל העניין המבעית.

באחד החלומות שואלת אותי הרבנית: "למה לא השתתפת בשמחת הנישואין של משפחתי הלילה, הרי הזמינו אותך, ורציתי שתספרי להן את מה שאמרתי והראיתי לך, מאוד חשוב לי שתגידי להן מה קורה למעלה בשמים". ואכן קבלתי את הזמנה לחתונה אך מאחר שהחתונה הייתה רחוקה בקרית מלאכי לא יכולתי להגיע.

וכך חולף הזמן כשהחלום הנורא הזה לא מפסיק עד שהרבנית באה אלי בחלום בפעם האחרונה, ובחלום היא אומרת לי בצער גדול "נתנו לי זכות מיוחדת לבוא אליך לעולם הזה ולספר לך מה קורה בשמים אז למה בדיוק את מחכה? למה את לא עושה כלום? למה את לא מפרסמת את מה שבקשתי ממך שתפרסמי?" ומאז לא ראיתי אותה יותר!

ניסיתי פה ושם לפרסם את החלום אבל ללא הצלחה. עבר זמן, ואז קרתה השריפה המחרידה (בירושלים, שכונת הבוכרים, כז' ניסן תשפ"ב) ועלתה בלהבות קרבן הציבור הנכדה הפעוטה הצדיקה האהובה שלי וכך, אל מול האסון הנורא, רדפו אותי המחשבות אודות חלום אשר משך עשרים שנה התבקשתי לפרסם ומעולם לא פורסם. חלום שאם היה מתפרסם יתכן והיה מביא לשריפתן של הרבה פאות, אך במקום זה נשרפה בירושלים הפעוטה הצדיקה שלי, נשמה ענקית בגוף קטנטן... מידת הדין פגעה ביקר לי מכל.

ובעת ניהולם אבליים גב' חוה מספרת לי (עורכת העלון 'כרטיס לגן עדן' ששם הופיע הסיפור) את כל המעשה, ובדמעות היא מבקשה ממני שאפרסם במקומה. ואני עצמי עסוקה ולחוצה מאד עם הרבה מחויבויות ובין היתר כבר נקבע התאריך לחתונה בחודש הבא של אחת מבנותי ב"ה.

חלפו מספר חודשים ובשיחה עם חוה היא שואלת אותי: "נו... הבת שלך כבר התחתנה ב"ה, מה עשית עם העניין ההוא שאמרתי לך?" לא שמעתי שזה התפרסם.

הייתי עסוקה מאד עם דברים דחופים אחרים ולא ידעתי בדיוק איך לפרסם את זה, אך הבנתי את הבקשה שלה ואמרתי לה שבעזרת ה' נראה מה נעשה,

אחרי השיחה נסעה ביתי לכותל. ובטעות עלתה על קו לא נכון. והנה עולה אברך ופונה לנוסעים בבקשה "מי מוכן לשלם עלי את הנסיעה?" אף אחד לא התייחס חוץ מביתי שרחמה עליו ושילמה עבורו.

באותו רגע היא הבחינה בטעותה וקלטה שהיא על האוטובוס הלא נכון, היא ירדה בתחנה הבאה להחליף אוטובוס ולפתע, משום מקום דהר אופנוע והעיף אותה. רוכב האופנוע הובהל פצוע לבית חולים. אבל ביתי, ב"ה, יצאה ללא פגע. היא מתקשרת אלי כולה נדהמת ומספרת את הנס שקרה באותו הרגע ואמרה "צדקה תציל ממוות".

באותו רגע הרגשתי כי משמייים מאותתים לי... גברת!!! מחכים לך!!! זו לא בדיחה... ידעתי שעכשיו אני חייבת לפרסם, הציבור חייב לדעת את חומרת הפאות ומיד... כולי נסערת התקשרתי

לחווה ובקשתי ממנה את כל הפרטים במדויק כדי לפרסם, להציל כמה שיותר נשים מהמכשול הנורא הזה, כי נשים בטוחות שהפאה היא כשרה וזה בסדר אבל זה לא.

ידעתי שיש תביעה כלפיי להודיע לבנות ישראל שבשמיים כנראה חושבים אחרת!!! בשמים אין חכמות!!! ועל כל יציאה לרחוב עם פאה משלמים שם מאד מאד ביוקר.

הקדשתי הרבה שעות להכין עלון זה, ממש מסרתי נפש לזכות הנפטרת.

מסרתי נפש לזכות את הנפטרת. הקדשתי הרבה שעות להכין עלון זה. ובלילה באה אלי הרבנית שנפטרה והיא מתחננת אלי שאפרסם את הכל בלי דילוגים ובלי ויתורים... אני תלויה בכך!!! היא אמרה לי, ובעלה מאחוריה מתחנן אלי גם הוא: תספרי להם מה שאמרתי! שיבינו שמה שאמרתי בעניין הפאות ממש לא נכון! שידעו את האמת! (פורסם 'כרטיס לגן עדן' ומצ"ב מס' טלפון של גב' פישר

(052-7620165